

Xin để sách nơi trang trọng

Độc Tử Quy
hoclamnguoivn.edu.vn

Không giữ bản quyền, hoan nghênh phổ biến

Thầy giáo - Tiến sĩ Thái Lễ Húc

Làm thế nào để xây dựng một nhân sinh quan lý trí

Thầy giáo - Tiến sĩ Thái Lễ Húc

Làm thế nào để xây dựng một
NHÂN SINH QUAN LÝ TRÍ

H NHÀ XUẤT BẢN HỒNG ĐỨC

Thầy giáo - Tiến sĩ Thái Lễ Húc

Làm thế nào để xây dựng một
NHÂN SINH QUAN LÝ TRÍ

Thời gian giảng: Tháng 11/2006

Nhóm dịch Đệ Tử Quy

NHÀ XUẤT BẢN HỒNG ĐỨC

MỤC LỤC

Tập 1.....	1
Tập 2.....	22
Tập 3.....	42
Tập 4.....	65
Tập 5.....	88
Tập 6.....	111
Tập 7.....	134
Tập 8.....	158
Tập 9.....	182
Tập 10.....	205

Tập 1

Kính chào quý vị pháp sư, quý vị đồng tu!

Hôm nay, chúng ta cảm nhận một điều sâu sắc rằng Kinh điển và chân lý đều nằm trong mỗi giây phút hiện tại trong cuộc đời chúng ta. Cho nên trong giây phút này, chúng tôi cũng cảm nhận được lời Đức Khổng Phu Tử nói: *“Có bạn từ phương xa tới chẳng phải là vui lắm sao?”*. Mọi người tụ họp về đây có chung một mục tiêu, có chung một phương hướng cuộc đời. Đời này chúng ta có một cơ duyên tốt đẹp là gặp được lời giáo huấn của chư Thánh Hiền, chư Phật Bồ Tát. Gặp cơ duyên này, chỉ cần chúng ta chịu thọ giáo, chịu học theo thì tất cả tư tưởng và quan điểm trong cuộc đời chúng ta đều trở nên hết sức đúng đắn. Đây là cách căn bản để thay đổi vận mệnh của chúng ta.

Có một tư tưởng tốt, một tư tưởng đúng đắn thì hành động của chúng ta, tính cách của chúng ta đều có thể thay đổi. Tự nhiên như thế vận mệnh cuộc đời chúng ta sẽ tốt đẹp. Khi vận mệnh cuộc đời chúng ta tốt đẹp rồi thì cũng kéo theo gia đình chúng ta sẽ thay đổi, đoàn thể sẽ thay đổi, thậm chí xã hội, dân tộc đều có thể thay đổi.

Cho nên, đời người nếu gặp được cơ hội tốt như vậy thì cũng đủ. Cuộc đời nếu biết đủ thì phiền não nhất thời đều tiêu trừ. Thực sự được pháp hỷ, thực sự sẽ thấy không vui sao được! Điều đó không phải 3 năm sau, 5 năm sau chúng ta mới đạt được. Chỉ cần sau khi nghe được mỗi lời giáo huấn, chúng ta thực sự biết làm theo thì sự nhẹ nhàng tự tại liền đến.

Giống như khi chúng ta nghe lời Sư Trưởng dạy thì đều hiểu: “*Một ngày vô thường tới mới biết người trong mộng, vạn vật đều bỏ lại chỉ mang nghiệp theo thân*”. Khi nghe thấy câu này thì chúng ta thấy nhẹ nhàng hay nặng nề? Nó nói về chân lý cuộc đời một cách rõ ràng như vậy. “*Một ngày vô thường tới mới biết người trong mộng*” nghĩa là bất kể thứ gì trong cuộc đời, chúng ta đều không mang theo được. Đã không mang theo được thì chúng ta còn cầu cái gì? Chúng ta còn bộn bề lo toan, cầu ngược cầu xuôi. Bất cứ một thứ gì chúng ta cũng không mang theo được cho nên không cần mong cầu, “*tri túc thường lạc*”.

Thực ra, nếu ngẫm nghĩ kỹ lại thì tất cả phiền não tới từ đâu? Nó tới từ nỗi khổ “*cầu không được*”. Vì có mong cầu mà giả sử không đúng với nguyện vọng của mình thì phiền não bắt đầu xuất hiện. Cho nên cuộc đời không có gì để cầu. “*Không tranh với người, không cầu với đời*” thì thân tâm bắt đầu nhẹ nhàng, tự tại vì cầu chưa chắc cầu được và không cầu chưa chắc không được. Chúng ta đều biết trồng dưa được dưa, trồng đậu được đậu. Hiểu rõ lý nhân quả thì thân tâm sẽ rất an lạc. Chúng ta cứ cố gắng theo đúng pháp là đời này có tiền của là do đã bố thí tài vật, do vậy không cần lúc nào cũng ở đó phiền não: “*Không biết mình sau này kiếm được bao nhiêu tiền?*”. Hiểu rõ lý rồi hiện tại liền có được tâm tự tại, tức là **hiểu được lý thì tâm liền an**. Thật vậy, mỗi một câu Thánh Hiền, Sư Trưởng dạy đều có lợi ích cho ta cả một đời.

Bố thí tiền của thì được giàu có, bố thí Pháp thì được thông minh trí huệ. Chúng ta đều hy vọng mình trí huệ hơn,

có thể quyết định cuộc đời mình một cách đúng đắn vì nếu không đủ trí huệ thì chúng ta sẽ đưa ra quyết định sai lầm. Cuộc đời có một sự thật rất tàn khốc là không thể làm lại từ đầu. **Cho nên cái khó nhất của cuộc đời không phải là phần đấu mà là quyết định. Nhất định phải có quyết định đúng đắn cho cuộc đời của mình.**

Cho nên, đầu tiên phải có trí huệ. Nếu mình có quyết định đúng đắn cho cuộc đời thì càng đi càng nhẹ nhàng. Nếu quyết định sai lầm thì càng đi càng nặng nề, về sau còn phải thu dọn tàn cuộc cho quyết định sai lầm của mình. Vậy nên càng đi càng không nhẹ nhàng là điều tất nhiên.

Tục ngữ nói: Nam sợ làm sai nghề, nữ sợ lấy sai chồng. Đó đều là những quyết định quan trọng của cuộc đời. **Khi hiểu rõ điều này thì cái gì cũng không cần gấp. Điều cần thiết trước tiên là phải nâng cao trí huệ của mình. Cho nên người thân, bạn bè của chúng ta như thế nào, điều đó không cần sốt ruột. Điều đáng sốt ruột là mình thực sự có trí huệ hay không.**

Muốn giúp người, trước tiên phải giúp mình. Nếu cuộc đời cứ lo cái này, nghĩ cái kia thì năng lực của chúng ta đều bị tiêu tán hết. Vì chúng ta cứ lo cái này, cứ nghĩ cái kia nên bạn bè người thân khi tiếp xúc với chúng ta, tâm của họ cũng bị chúng ta làm ảnh hưởng thấp thỏm, bất an. Khi mọi người đều bị tâm trạng không tốt làm ảnh hưởng thì làm sao có thể khiến mình và người thân, bạn bè ngày càng tốt lên! Cho nên đầu tiên tự mình phải vững vàng, phải có trí huệ. Điều này quan trọng hơn hết. Muốn giúp người phải

giúp mình trước, nếu không thì giống như “*Bò Tát bùn đi qua sông, thân mình khó giữ*”. Có rất nhiều câu Kinh như vậy. Bây giờ chúng ta định tâm lại từ từ suy ngẫm. Đúng là một câu thôi cũng có thể xoay chuyển càn khôn cuộc đời chúng ta.

Quý vị coi cuốn “Đại Học”. Mọi người đã học qua “Đại Học” chưa? Không phải trường đại học, viện nghiên cứu mà là một Kinh điển quan trọng trong “Tứ Thư” của chúng ta. Đó là “Đại Học”, “Trung Dung”, “Luận Ngữ”, “Mạnh Tử”. Con người thực sự phải rất điềm tĩnh. Điềm tĩnh ở đâu? Thứ gì có được càng dễ dàng thì càng không biết trân quý, cái gì khó được mới trân quý.

Thật vậy, lần này đi Pháp, đi Anh, tôi thấy rất cảm khái. Khi thuyết giảng ở Đại học Cambridge ở Anh, một học sinh người Anh dẫn chương trình nói bằng tiếng Trung. Ở những trường Đại học lớn như London, Cambridge đều có khoa nghiên cứu tiếng Trung. Các trường này hết sức trú trọng nghiên cứu văn hóa trí huệ truyền thống. Cho nên thời đại này phải hết sức điềm tĩnh. Điềm tĩnh chỗ nào? Chúng ta vừa nhắc tới tư tưởng quyết định vận mệnh của một người. Tư tưởng của cha mẹ quyết định vận mệnh của cả gia đình. Tư tưởng của dân tộc, của cả xã hội quyết định vận mệnh của cả dân tộc và của cả xã hội. **Cho nên trước hết phải có tư tưởng đúng đắn, nhân sinh quan chính xác mới có thể khiến tương lai của chúng ta hạnh phúc mỹ mãn.**

Khi nói chuyện với nhiều bạn, tôi thường nói với họ rằng: “*Các bạn là con cháu của Diêm Hoàng phải không?*”

Các bạn nghe giảng đến nỗi nhập định rồi hay sao mà không thấy phản ứng gì hết? Các bạn là con cháu của Diêm Hoàng phải không?”. “Phải!”. Vậy chúng ta phải luôn ghi nhớ một câu giáo huấn của Sư Phụ chúng ta, cũng là cốt tủy hết sức quan trọng trong việc tu hành là: **“Trọng thực chất, không trọng hình thức”**. Hình thức là gì? La hét rất lớn tiếng gọi là hình thức. Thực chất là gì? Chúng ta có tâm lượng của Tổ Tiên không? Có trí huệ của Tổ Tiên không? Đây mới là thực chất.

Hôm nay giả sử một người có huyết thống của người Trung Quốc nhưng từ nhỏ tới lớn sống ở Mỹ, ở Pháp thì tư tưởng của người này chưa chắc đã là tư tưởng của người Trung Quốc. **Tuy nhiên, điều có ảnh hưởng đến cả cuộc đời họ lại là vấn đề tư tưởng**. Phúc lợi của Pháp có tốt không? Phúc lợi của Pháp rất tốt. Tuy nhiên, chúng ta không thể chỉ nhìn thấy điểm tốt này. Phúc lợi càng tốt thì nhân dân của họ càng lười biếng, vì việc kiếm được tiền với việc không kiếm được tiền cũng không khác gì mấy. Vậy có cần kiếm tiền không? Tiền lương của người nỗ lực và người không nỗ lực không chênh lệch gì lắm. Cho nên sự phấn đấu của dân tộc chúng ta khiến cho nhiều người trên thế giới cảm thấy rất bất phục. Con cái của họ đều do nhà nước chăm sóc. Như vậy có tốt không? Nhiều lúc nhìn nhận vấn đề phải sâu sắc một chút mới được. Khi người cha, người mẹ cảm thấy mình không cần chăm sóc con cái thì cha mẹ rất ham chơi. Người Pháp rất lãng mạn. Nghe có vẻ hay lắm phải không? Lãng mạn tới sau cùng thì tình trạng gia đình

rất đáng lo. Có tâm lãng mạn, ham chơi thì làm sao dạy dỗ đời sau cho tốt được.

Cho nên thực ra, rất nhiều quốc gia tiên tiến bây giờ nhân tài đa số đều không ở nước của chính họ nữa. Họ đều mở cửa cho nhân tài của các quốc gia khác, các dân tộc khác đến nước mình. Ngược lại, quốc gia của chính họ thì không đào tạo ra nhân tài. Nhưng chống chọi như vậy liệu được bao lâu? Cho nên đối với một quốc gia, một dân tộc, điều thực sự quan trọng nhất là phải có một thể hệ sau tốt đẹp. Không thể đời một tốt, đời hai, đời ba thì hư hết. Như vậy thì xong rồi! Đó không phải là trí huệ sâu rộng.

Bây giờ cha mẹ không cần chăm sóc con cái, con cái cũng không cần chăm sóc cha mẹ. **Không chăm sóc cha mẹ thì không có lòng biết ơn. Một người không có lòng biết ơn lại không có trách nhiệm đối với gia đình, đối với xã hội. Vậy đời này họ sống trong thế gian này rồi cuộc đời để làm cái gì?**

Chúng ta thực sự tĩnh tâm suy ngẫm lại: Có rất nhiều câu dùng để mắng chửi người khác nhưng trong xã hội hiện nay đã không còn là câu mắng chửi nữa. Quý vị xem “**Xác chết biết đi**”. Trong tâm một người không có lòng biết ơn, không có hiếu thì có khác gì với “**xác chết biết đi**”. Mục đích mỗi ngày cuối đời họ là nhồi nhét cho đầy dục vọng của mình. Đến lúc đêm khuya tĩnh lặng, họ lại thấy nội tâm hết sức trống trải.

Ở những nước và khu vực càng phát triển thì điều này càng rõ ràng. Cho nên khu vực có thu nhập càng cao thì bệnh trầm cảm chắc chắn càng cao, tỷ lệ tự sát cũng càng cao. Điều này rất đáng để chúng ta ngẫm nghĩ lại tại sao như thế. Quý vị xem, chúng ta đi học là hướng về mục đích gì? Kiếm tiền, theo đuổi danh lợi, theo đuổi tới sau cùng sẽ thành ra mắc bệnh trầm cảm, sẽ ly hôn, sẽ tự sát. Thưa quý vị! Chúng ta có hy vọng con cái mình sẽ đi theo con đường này không? Nhưng bây giờ chúng ta đang đẩy chúng đi vào con đường nào? Mọi người có nhận ra không? Chúng ta đang đẩy chúng vào chính con đường này.

Tổ Tiên của chúng ta, Ngài Thang Vương nói: *“Tội lỗi khắp nơi đều do tự tôi, mọi sai lầm trong thiên hạ tôi đều phải chịu trách nhiệm”*. Tâm như vậy rất yên ổn. Nếu chúng ta thường nghĩ: Trời có sập xuống cũng không liên quan gì tới mình. Tâm này hết sức hư huyền. Ngược lại, Ngài Thang Vương cảm thấy: *“Ngày nào mình cũng tận tâm tận lực không hổ thẹn với lòng mình”*. Nếu như chúng ta ngày nào cũng ngồi đó nói đó là lỗi của người này, lỗi của người kia, đều đang chê trách người khác, chê trách xong thì trong lòng cũng thấy thấp thỏm: *“Mình chửi họ xong rồi, họ có thấy mình gai mắt không?”*.

Lương tri lúc nào cũng có mặt. Chúng ta đừng chỉ nhìn thấy người khác làm chuyện xấu. Khi làm chuyện xấu, họ cũng đang lén lút làm. Điều này nghĩa là họ cũng có tâm hổ thẹn. Con người ai cũng thiện. Tính thiện đó lúc nào cũng có mặt. Nhưng tại sao nó không có tác dụng? Vì bị dục vọng che

mất, bị dục vọng khống chế, nhưng họ cũng muốn học cái tốt nhưng họ không có cái duyên tốt để kéo họ một tay.

Tôi từng chia sẻ với các bạn thế này: Năm đầu tiên đi dạy, tôi gặp một học trò mới học lớp sáu đã bị ba, bốn trường đuổi học. Khi tôi đến, cậu ta phạm một sai lầm bị trường phạt. Khi chịu phạt xong, cậu ta ngồi đó rất chán nản. Vừa hay tôi đi ngang qua, nhìn sau lưng cậu bé, tôi cũng cảm nhận được tâm trạng của cậu. Quý vị xem, giữa người và người rất dễ dàng cảm nhận nhau.

Bây giờ nghĩ kỹ lại coi chúng ta có cảm nhận được trái tim của con người? Có cảm nhận được trái tim của chồng mình? Có cảm nhận được trái tim của bố mẹ mình? Nếu không cảm nhận được thì rốt cuộc chúng ta bị chướng ngại ở đâu? Chướng ngại nằm ở tâm ham muốn khống chế của chúng ta: *“Đi học bài mau lên! Đừng nói gì nữa hết!”*, *“Anh coi, chồng nhà bên cạnh một tháng kiếm được 8 vạn, anh kiếm được có 3 vạn. Đi học lên Thạc Sĩ mau lên!”*. Chúng ta không cảm nhận được nội tâm của con mình. Trái tim của người chồng ngày càng rời xa chúng ta. Tất cả đều là tâm ham muốn khống chế. Khi nghĩ đến danh lợi thì chúng ta cũng không cảm nhận được sự quan tâm, lo lắng của cha mẹ. Khi chúng ta buông bỏ những ham muốn đó thì trái tim này của chúng ta hết sức nhạy cảm, có thể cảm nhận được tất cả tâm cảnh của con người, có thể nhập làm một thể hòa hợp, an lạc.

Khi nhìn thấy cậu học trò đang bù đầu ngồi đó, thực ra khi thấy học trò mắc sai lầm thì chúng ta có đôi chút không

nữ. Người ta không học thì không biết “**nhân chi sơ tính bổn thiện**”. Người đời muốn sống cho lý trí thì đầu tiên phải nhận thức sâu sắc về chân tướng vũ trụ. Đó chính là: “**Nhân chi sơ tính bổn thiện**”. Khi chúng ta kiên định với quan điểm này rồi thì thực sự sẽ không còn đối lập với bất cứ người nào, chỉ có xót thương họ, chỉ có nghĩ cách làm sao để giúp họ thành tựu.

Thực ra câu nói “**nhân chi sơ tính bổn thiện**” này Phật, Bồ Tát cũng đã nói với chúng ta: “**Tất cả chúng sanh đều có đức tướng, trí huệ Như Lai**”. Khi chúng ta chưa thực sự tin tưởng từ tận đáy lòng rằng “**nhân chi sơ tính bổn thiện**” mà lại tin Phật, tin Thánh Hiền thì đó là nói chuyện tầm phào. “**Nhất chân, nhất thiết chân**”, một câu này không tin mà tin vào những câu khác thì cái này cần xem lại. Khi chúng ta không tin, còn nghi ngờ người khác thì tâm liền không thanh tịnh. Tâm tịnh thì Phật độ tịnh. Khi chúng ta tin được “**nhân chi sơ tính bổn thiện**” thì chúng ta không còn đối lập mà chỉ còn giúp đỡ. Tâm bình, thế giới bình, tâm an. Chúng ta chỉ cần kiên nhẫn một lần, hai lần, ba lần giảng giải cho họ nghe. Chỉ sợ chúng ta giảng không hay chứ không sợ họ không quay đầu. Tâm này khởi lên thì phiền não biến mất. Phiền não tới từ đâu? Nó tới từ chỗ mình nhìn chỗ sai lầm của người khác. Tâm mình mau mau tiến bộ, họ sẽ bị cảm hóa thì khác. **Đúng thực như vậy, nếu là người tu hành chân chính thì không thấy sai lầm của thế gian.**

Khi tiếp xúc với lời giáo huấn của Sư Trưởng, chúng ta cần hết sức cảnh giác. Đạo Phật cũng nói:

“Học Phật một năm, Phật ngay trước mắt.

Học Phật hai năm, Phật tận chân trời

Học Phật ba năm, Phật theo mây khói.”

Nghe câu này xong, chúng ta phải hết sức cảnh tỉnh. Sư Trưởng lại nói: *“Trước cửa địa ngục Tăng đạo nhiều”*. Những lời nói này đều liên quan tới chúng ta.

Chúng ta bình tâm suy ngẫm lại: Năm đầu tiên khi vừa nghe xong Sư Phụ giảng Kinh thì có người đã khua tay, múa chân: *“Gặp được pháp tốt thế này thì đời mình không còn gì tiếc nuối!”*. Có lúc xúc động quá, họ ở đó đánh lễ 3 lạy. Có lúc đang ngủ cũng sung sướng đến mức phá lên cười rồi tỉnh ngủ. Đó là năm đầu. Sau đó chỉ cần nghe bạn bè người thân nói: *“Nghe nói anh theo học với Lão Pháp sư Tịnh Không. Vậy anh có quyển “Nhận thức Phật giáo” không?”*. Chúng ta lập tức lấy cho người ta, thậm chí đem cả 10 quyển, 20 quyển ra tặng luôn. Có lúc tặng nhiều quá cũng làm cho họ phát ngán. Sau đó, chúng ta còn dặn họ: *“Chỉ cần anh cần, cho dù nửa đêm canh ba tôi cũng đưa đến cho anh”*. Quý vị thấy, sự phát tâm ban đầu đó **đur sức thành Phật**.

Bây giờ 3 năm trôi qua, 5 năm trôi qua, chúng ta ngồi trước tivi mới đầu chắc ngồi ngay ngắn, nghiêm trang lắm. Khoảng 10 phút sau, chúng ta mơ thấy Chu Công luôn cũng không chừng. Cho nên Không Tử đã nói trong “Luận Ngữ” thế này: *“Theo học 3 năm không cầu danh lợi thật hiếm lắm*

thay! Một người tu học 3 năm mà không đạt đến cảnh giới thiện nhân thì sau này không dễ tu lắm!”.

Đó là vì thái độ quyết định thành tựu của chúng ta. Ba năm đầu là xây dựng một thái độ tu học quan trọng nhất. Ba năm đó, nếu thái độ này không cắm rễ vững vàng như học một câu làm một câu, thái độ quán chiếu chưa được hình thành như gặp chuyện không thông quay về phản tỉnh thì chỉ lùi chứ không tiến. Cho nên, “**việc học giống như đi ngược dòng nước, không tiến ắt lùi**”. Những lời này đều không phải nói về người khác mà đang nói chính chúng ta.

Rốt cuộc chúng ta đang tiến hay lùi? Điều này hết sức quan trọng đối với việc học. Học quý ở chỗ tự biết. Khi chúng ta không tự biết thì chúng ta dễ bị mình bán cả chính mình. Sống ở đời bị người khác gạt cũng không buồn gì lắm. Điều đáng buồn nhất là tự mình gạt mình cũng không biết. Cho nên lúc nào cũng phải quan sát tâm mình. Tâm chân thành, lòng yêu thương của mình dành cho người khác nhất định phải ngày càng tăng. Đó gọi là tu học, mới gọi là tiến bộ. Cho nên, chúng ta lúc nào cũng phải kiểm điểm công phu của mình. Nếu không, chúng ta sẽ phung phí năm tháng cuộc đời một cách hờ hững. Phung phí thời gian cũng tức là không tin Phật. Đức Phật nói với chúng ta: Đời người vô thường. Tính cảnh giác về sự vô thường của cuộc đời lúc mới học Phật mạnh hay bây giờ mạnh hơn? Không chừng bây giờ chúng ta còn đang nghĩ: “*Mấy năm nay mình học Phật chắc không gặp gì*

bất trắc đâu!”. Không chừng tính cảnh giác về sự vô thường ngày càng yếu cũng nên.

Chúng ta là những người muốn thành tựu ngay trong đời này. Đó là chí chúng ta đã lập. Sự học quý ở lập chí. **Người muốn thành tựu trong đời này thì tu về tịnh nghiệp. Tịnh nghiệp là gì? Không còn yêu cầu, mong cầu, chỉ có sự cho ra vô tận. Đó là tịnh nghiệp.**

Giả sử chúng ta đã làm rất nhiều việc còn nghĩ tới một nửa phải được đền đáp, đạo hữu đồng tu phải đền đáp, công ty phải đền đáp mình gì đó, lúc đó chúng ta đã bị ô nhiễm bởi danh văn, lợi dưỡng.

Thực ra, càng thâm nhập vào năm ngàn năm văn hóa thì chúng ta càng sanh tâm sám hối. Quý vị xem, người thời xưa trong tâm họ chỉ có cha mẹ, anh em, đến chết cũng không sợ. Nói điều kiện này, điều kiện kia với cha mẹ, anh em, bạn bè là việc không hề có.

Đối với bạn bè, vào đời nhà Hán có thư sinh tên là Tuần Cự Bá đi thăm bạn. Khu vực ở nơi đó đang gặp nạn giặc cướp hết sức nguy khốn. Lúc đó, bạn của anh ấy bệnh nặng. Người bạn nhìn thấy tình hình như vậy thì bảo anh mau mau dời đi, còn mình không động đây gì nổi nữa. Nhưng Tuần Cự Bá không chịu nghe. Quý vị coi, cuộc đời họ lúc nào cũng đề cao tinh thần **“sát thân thành nhân, xả thân vì nghĩa”**. Đời này họ tuyệt đối không làm gì trái với lương tâm đó. Cái tâm đó bây giờ chúng ta làm không được. Cho nên lúc đó Tuần Cự Bá đứng lên bước ra và kéo kéo tới

nhà người bạn thì anh liền nói với chúng: “*Bạn tôi bệnh nặng không tiện đi đứng. Các ông muốn cướp, muốn giết thì cứ nhắm tôi đây!*”. Đó là tâm chí thành của một con người.

Chúng ta có tin là “*dốc tâm chí thành thì đá vàng cũng nứt ra*” hay không? Sư Trưởng khi giảng Kinh thường nhắc đến một câu: “**Lòng tin là mẹ các công đức, trưởng dưỡng tất cả các thiện căn**”. Chúng ta có tin chân lý đó không? Có tin chính mình không? Có tin người khác đều là “**nhân chi sơ tính bản thiện**” không? Tại sao một thư sinh ngày xưa cũng có thể cảm hóa giặc cướp, thậm chí còn cảm hóa được rắn độc, thú dữ? Đó là bởi vì tất cả rắn độc thú dữ đều có **tính bản thiện**. Chỉ cần gặp được người thực sự có đức hạnh thì chúng liền giao cảm, liền bị cảm hóa.

Bọn giặc cướp sau khi nghe xong lời của Tuần Cự Bá thì liền quay lại nói với đồng bọn: “*Các người coi! Trước đây chúng ta nghe nói về những người nhân nghĩa chí sĩ, hôm nay quả nhiên được gặp. Chúng ta thật là những kẻ bất nghĩa! Những kẻ bất nghĩa như chúng ta tuyệt đối không thể xâm hại những nơi có đạo nghĩa*”. Quý vị thấy chưa! Họ tự nói họ là người bất nghĩa. Khi đang làm việc sai lầm, họ cũng tự biết mình làm sai. Sự chân thành của một người đã chuyển hóa được tai họa của cả vùng.

Quý vị thân mến! **Chúng ta tu học theo Thánh Hiền thì đầu tiên phải xây dựng một thái độ hết sức quan trọng. Đó là: Những việc Thánh Hiền làm được thì chúng ta cũng làm được.** Đó là thái độ quan trọng của đời người. Bởi vì chúng ta phải hiểu rằng cả đời người chỉ có

một kẻ thù duy nhất, còn tất cả người khác đều là thầy, là quý nhân. Kẻ thù đó là ai? **Là tập khí của chính mình.** Chân như bốn tính là kẻ thù, điều này không đúng. Tập khí của mình mới đúng là kẻ thù của mình. Điều này phải thấy rõ ràng. Nếu không, địch và ta lẫn lộn thì phiền phức. “*Nhân chi sơ tính bốn thiện*”. Đó là hiểu rõ chính mình và hiểu rõ người khác. Một người đến ngay cả mình cũng không hiểu rõ thì làm sao tôi luyện thành tựu chính mình!

Tôi nhớ khoảng 7-8 năm trước, khi còn học ở trường Sư Phạm, bạn tôi thường gửi cho tôi một vài bài trắc nghiệm tâm lý. Tôi thấy có tới hai ba chục câu hỏi. Khi trả lời xong hết, người bạn đó chấm điểm. Chấm điểm xong, người bạn đó nói: “*Cá tính của anh giống cọp*”. Rất nhiều người nghe nói mình giống cọp thì sung sướng cả ngày. Có lúc, người bạn đó cũng nói chúng tôi giống khỉ tước, giống gấu không đuôi. Tóm lại là chúng tôi toàn giống súc sinh. Mọi người nghe xong còn ngồi đó sung sướng muốn chết. Người ta không biết rõ mình đến nỗi mình giống súc sinh cũng vui sướng. Quý vị thấy có điên đảo không?

Sao không có ai làm bài trắc nghiệm nói quý vị có lòng nhân từ giống Nghiêu Đế, có tài nhìn xa trông rộng giống Chu Công, có lòng phóng khoáng, độ lượng giống Đường Thái Tông! Lạ kỳ là tại sao chúng ta không học theo Thánh Hiền? **Cho nên thời đại này nếu muốn xoay chuyển càn khôn thì chúng ta phải đọc sách Thánh Hiền.**

Có một lần thuyết giảng cho mấy ngàn học sinh trường Sư Phạm, tôi nói với họ: “*Các bạn nghĩ xem mình phải dạy*

người thành cái gì? Dạy thành sói hay dạy thành dê?’. Kết quả hỏi câu này xong thì rất kỳ lạ là không ai trả lời đúng. Bên phải hô: “Sói!”. Bên trái la: “Dê!”. Họ hô hào rất lớn tiếng. Quý vị xem! Con người đều chết trong tập khí của mình không chịu thua.

Thực sự muốn khiến người khác bái phục không nằm ở chỗ mình la có đủ lớn tiếng hay không. Quý vị có thể khiến tất cả mọi người đều tín phục, tín phục tận tâm gan tuyệt đối không nằm ở biện tài của quý vị mà ở sự hiền lành của quý vị, kiên nghị nhưng hiền lành. Điều đó thể hiện chúng ta là những người lúc nào cũng làm theo tâm nhân ái của Thánh Hiền, lúc nào cũng quan tâm, để ý đến người khác. Khi người khác không đúng, chúng ta không nói câu nào. Khi người khác cần, chúng ta tận tâm phục vụ. Sau cùng, họ sẽ sinh tâm hổ thẹn. Đó mới thực sự là biện tài khắp thiên hạ, có thể khiến người trong thiên hạ tín phục, hoan hỷ nghe theo những lời khuyến cáo của chúng ta.

Quý vị coi, cả ngàn giáo viên, cả ngàn học sinh ở trường Sư Phạm sau này phải dạy cả ngàn học sinh. Một ngàn nhân với một ngàn là bao nhiêu? “Mười năm trồng cây, trăm năm trồng người”. Một khi tư tưởng sai lệch thì đạo đức cả xã hội cũng bại hoại, tốc độ nhanh không thể tưởng tượng nổi. Cho nên hai, ba chục năm nay, mọi người đều cảm nhận được tốc độ đọa lạc của xã hội chúng ta. Đó là bởi vì trí huệ đúng đắn, giáo huấn của Thánh Hiền dần dần bị coi thường. Người xưa nói với chúng ta “**nhìn rõ chính mình**” là sao? Tam tài gồm có Thiên - Địa - Nhân. Nhân cách là gì?

Đó là có thể sống đúng với đức hạnh của đất trời. Như vậy mới không uổng phí đời này làm người.

Quyển “Đại Học” lúc mở đầu đã nói: Đó là thực sự nhận rõ chính mình, cũng thực sự hiểu được giá trị cuộc đời mình nên phát huy như thế nào. Người xưa nói rất ít nhưng một câu thấu suốt tất cả: Con đường “Đại Học” nằm ở **Minh Đức, Thân Dân, Chí Thiện**. **Minh Đức** là thực sự hiểu rõ mình. **Minh Đức** là bản tính lương thiện của chúng ta. **Minh** tức **trí huệ**. Chúng ta vốn dĩ có trí huệ vô lượng. Khi khởi một ý niệm không tin tưởng chính mình thì liền bị mình đánh lui. **Cho nên thực sự chỉ có một kẻ thù là chính mình, người khác không thể nào chướng ngại mình được**. Khi chúng ta khởi một ý niệm: “*Minh không ổn!*”, đó là chúng ta không tin Phật, không tin lời Phật nói. **Đức** là năng lực của chúng ta, phúc phần của chúng ta. Những điều này đều là vốn có, không tìm cầu bên ngoài.

Bây giờ tại sao **Minh Đức** không có tác dụng? Phải thông qua **Minh** thì mới được **Minh Đức**. **Minh** là hiểu rõ chân tướng cuộc đời và vũ trụ, hiểu rõ chướng ngại nằm ở đâu. Chướng ngại vừa diệt trừ thì **Minh Đức** liền hiện tiền bởi vì vốn dĩ nó có sẵn, giống như mây tan thì trời quang. Mây đen làm che mất ánh sáng vốn có của chúng ta. Mây đen là gì? Đức Phật đã giảng rất rõ trong “Kinh Hoa Nghiêm”: “*Tất cả chúng sanh đều có đức tướng trí huệ Như Lai. Nhưng vì vọng tưởng, phân biệt, chấp trước nên không thể chứng đắc*”. Khi chúng ta nghe hiểu được câu này thì rất thông tỏ. Tại sao? Vọng tưởng phân biệt chấp trước đều không phải do người khác gây cho mình. Cho nên phút chốc

không còn kẻ thù nào hết, đối lập cũng không còn. Cuộc đời trở nên rất dễ sống. Lúc nào chúng ta cũng biết dụng công chỗ nào, tu học chỗ nào. Ở nơi vọng tưởng, phân biệt, chấp trước của chúng ta, ngày nào phá trừ được những vọng tưởng, phân biệt, chấp trước đó thì ngày đó không uổng phí, cảm thấy rất trọn vẹn. Thực sự hiểu được rằng vì phân biệt, chấp trước làm chướng ngại trí huệ, phước phần của chúng ta thì lúc này tất cả chúng sanh, tất cả mọi người đều là bạn lành của chúng ta. Vì sự xuất hiện của họ đã chỉ cho chúng ta thấy, nhắc nhở chúng ta những chỗ phân biệt, chấp trước của mình. Nếu không, chúng ta cứ hồ đồ, mịt mờ nhìn không ra.

Tôi đã từng giảng giải khoảng bốn, năm tháng tại Hải Khẩu. Có một người bạn hết sức chăm chỉ, lần nào cũng tới, lần nào nghe hết buổi cũng lên bục giảng nói với tôi: “*Thầy Thái! Thầy giảng hay quá!*”. Khi nghe anh ấy nói tôi giảng hay quá thì đột nhiên tôi nghĩ đến câu: “***Tám gió thổi không động***”. Phải cảnh giác!

Lúc tôi mới tới Hải Khẩu, đúng là “*người tính không bằng trời tính*”. Tất cả cảnh giới đều là sự sắp đặt tốt nhất của Phật, Bồ Tát. Đó gọi là chân lý.

Khi đến Trung Quốc, cha tôi dặn tôi phải nấp sau lưng cô giáo Dương học ba năm trước đã. Mọi người đều thấy tôi cũng khá nghe lời. Sao mọi người không có phản ứng gì hết? **Đã là chân đạo thì một phút cũng không thể rời xa. Cái đạo chúng ta học lúc nào cũng phải để trong tâm.** Đạo của Khổng Tử là lòng nhân ái, lúc nào cũng phải nghĩ

cho người khác. Cho nên quý vị không có phản ứng gì hết thì thật là làm tổn thương tâm hồn bé nhỏ của tôi. Các bạn coi, Không Tử nói: **“Cái ‘nhân’ xa lắm sao? Tôi muốn ‘nhân’, tôi muốn có trái tim nhân ái này, ‘nhân’ liền tới. Hiện tại cái ‘nhân’ liền tới”**.

Cho nên, đúng vậy, thành Phật chỉ trong một niệm. Khi chúng ta giác ngộ rồi niệm câu Phật hiệu liền giác ngộ, lúc nào cũng nghĩ cho người khác. Hiện tại thành Phật, có điều Phật này chúng ta làm được trong một giây, hay trong một ngày, hay đời đời kiếp kiếp. Cái đó còn phải coi công phu Giới Định Huệ không giải đãi của chúng ta.

Cho nên lời dặn của cha, tôi nhớ kỹ trong lòng. Nhưng *“người tính không bằng trời tính”*. Qua đó được một tuần thì chúng tôi đến Khúc Phụ Sơn Đông. Chúng tôi nhìn thấy văn hóa bị phá hoại rất nghiêm trọng. Lúc đó cô giáo Dương quyết định làm một trang web để cho tất cả những người có tâm với việc học tập và kế thừa hoằng dương văn hóa truyền thống trên toàn thế giới có thể học chung với nhau. Cho nên, cô giáo Dương bảo tôi tự trở về Hải Khẩu. Lúc đó tôi phải làm sao?

Bình thường chúng ta có nhớ lời dạy của Thánh Hiền trong tâm không thì tới lúc có việc rồi mới biết. Ví dụ lát nữa tôi qua nói: *“Ngày mai cử các bạn đi Hải Khẩu”*. Các bạn sẽ trả lời sao? *“Được!”*. Sao lại không có phản ứng gì nữa? Thật vậy, rất nhiều người muốn gặp Phật, rất muốn gặp Phật. Một hôm Phật Bồ Tát thực sự hiện ra cho thấy thì họ sợ muốn chết. *“Tôi muốn hoằng dương văn hóa! Tôi*

muốn hoằng dương văn hóa!”. “*Được! Ngày mai anh đi hoằng dương?”*. “*Để từ từ đã!*”. Tất nhiên cơ hội chỉ dành cho những người đã chuẩn bị sẵn sàng. Phật, Bồ Tát rất có trí huệ. Tâm chúng ta là thật hay giả, các Ngài đều rõ. Nếu tâm chúng ta không đủ thật, các Ngài giao việc cho chúng ta thì chúng ta đi được một nửa rồi bắt đầu ngồi xuống đất: “*Tôi không chơi nữa! Tôi không chơi nữa! Rắc rối to!*”. Muốn thu dọn tàn cuộc thì phải làm sao? Phật, Bồ Tát không làm những chuyện đó. Khi chúng ta không có nhiệm vụ thì cũng cần cảnh giác rằng: “***Đức chưa tu, cảm chưa đến***”. Cho nên quân tử lúc nào cũng muốn nâng cao năng lực của mình, chờ đợi trách nhiệm thời đại, chờ đợi sứ mệnh giáng xuống. Cho nên họ không phiền não, họ chỉ sợ mình không đủ đức hạnh, năng lực. Họ không bao giờ nói một cách khó chịu: “*Tại sao không chịu dùng tôi? Tại sao không đề bạt tôi?*”. Họ không có những phiền não đó.

Cho nên khi cô giáo Dương nói tôi quay về thì tôi liền nhớ tới một câu của Tăng Tử: “***Người có tâm không thể không tôi luyện ý chí kiên cường. Vì trách nhiệm trọng đại và đường đạo xa xôi, lấy nhân đức là trách nhiệm của mình. Chẳng phải là trọng đại lắm sao!***”. Vì lý tưởng này mà chúng ta phấn đấu suốt đời. Chẳng phải là xa xôi lắm sao! Điều trọng đại này không phải nặng nề mà rất sâu rộng, phạm vi ảnh hưởng rất lớn. Đó là coi trọng ảnh hưởng của việc này đối với thế hệ con cháu, ***lấy nhân đức làm trách nhiệm của mình***.

Chúng ta có cảm nhận được sự đau khổ trong nội tâm của con người bây giờ không? Trước đây có đứa bé 6 tuổi

đọc “Tam Tụng Kinh” đến câu: “**Nhân chi sơ tính bản thiện**” thì chảy nước mắt. Ai nhìn thấy cũng giật mình: “*Sao mới đọc một câu đã khóc?*”. Sau đó mới biết đứa nhỏ đó mới sanh ra thì không biết cha là ai. Mẹ nó chưa kết hôn đã sanh con. Bà ngoại sợ mẹ nó không gả đi được nên không nói cho người ngoài biết sự tồn tại của nó. Sau đó, bà ngoại đem nó đi cho người cháu trai. Mấy tháng sau, người cháu trai ly hôn rồi lại đẩy nó về trở lại. Bà ngoại lại đợi thêm một thời gian nữa thì kiếm được một cặp vợ chồng trong cùng phố. Cặp vợ chồng đó nhận đứa nhỏ về được nửa năm sau thì lại ly hôn. Quý vị coi, đứa nhỏ đó là một sanh mạng yếu đuối có trái tim vốn dĩ rất trong trẻo. Tuy nhiên, người lớn thì coi nó như trái banh, đá qua đá lại một cách vô trách nhiệm. Cho nên khi chúng ta không có lý trí, không có trí huệ thì đường đời chúng ta không biết làm tổn thương trái tim bao nhiêu người. Một đứa nhỏ mới 6 tuổi mà tâm đã có bao nhiêu mâu thuẫn, bao nhiêu dằn vặt. Những đứa nhỏ như thế ngày càng nhiều.

“Lấy tâm cha mẹ làm tâm mình, thiên hạ không còn anh em xung đột.

Lấy tâm Tổ Tiên làm tâm mình, thiên hạ không còn dân tộc mâu thuẫn.

Lấy tâm trời đất làm tâm mình, thiên hạ không còn người vật không nhân ái.”

Thật vậy, chỉ cần tâm lượng chúng ta rộng mở thì hoàn toàn không còn vấn đề gì chướng ngại, tiềm năng của chúng

ta cũng không ngừng nâng cao, **Minh Đức** của chúng ta cũng sẽ hiển lộ.

Lấy tâm cha mẹ làm tâm mình: Khi chúng ta thực sự cảm nhận được tấm lòng của cha mẹ thì làm sao còn cảnh anh chị em không yêu thương nhau. Anh chị biết nhường nhịn, em út biết cung kính. Anh chị em hòa hợp, cha mẹ nhìn vui lòng, đó là **hiếu** vậy. Nếu anh em đến 3 năm, 5 năm không nói với nhau câu nào, ai cũng lằm lằm lì lì, cha mẹ không biết bao nhiêu đêm trằn trọc mất ngủ, cứ nghĩ tới chuyện đó thì họ đau lòng. Vậy mà chúng ta còn không biết, còn không cảm nhận được, còn kể lể: *“Mấy người chưa thấy mỗi tháng tôi đều cho cha mẹ cả vạn Tệ. Thấy tôi có hiếu chưa?”*. Đó là sự ngu si của chúng ta.

Lấy tâm Tổ Tiên làm tâm mình: Bây giờ chúng ta nghĩ thử coi, chúng ta đều là con cháu của Diêm Đế, Hoàng Đế, Nghiêu Thuấn, Vũ Thang. Bây giờ họ ở trên trời nhìn thấy con cháu họ đang sát hại nhau, xung đột nhau. Thậm chí trong cùng một gia đình, anh chị em cũng đang gây tổn thương cho nhau. Ngày nào họ cũng chảy nước mắt. Chúng ta có cảm nhận được không? Cảm nhận được rồi thì lấy **“nhân ái”** làm trách nhiệm của mình.

Tiết đầu tiên của chúng ta giảng đến đây. Cảm ơn mọi người!

Hết tập 1

Tập 2

Kính chào các vị Pháp sư! Chào các bạn! Chào mọi người!

Chúng ta vừa nhắc tới việc lấy tâm cha mẹ làm tâm mình, thiên hạ không còn anh em xung đột. Khi chúng ta tu học Thánh giáo, thật sự phải học một câu - làm một câu, như kẻ bần đờc của báu vậy. Trước đây chưa gặp được chánh pháp, chúng ta hết sức hồ đồ. Thật là làm tiểu nhân một cách hết sức oan uổng! Không phải chúng ta không muốn lập thân hành đạo, không muốn phát huy giá trị cuộc đời mình mà vì chúng ta không hiểu làm cách nào để thành tựu chính mình, thành tựu người khác. Bây giờ có được cơ duyên này, thực sự hết sức quý giá, “*như kẻ bần đờc của báu*”.

Nghiêm túc thay đổi những quan niệm, thái độ sai lầm. Con người muốn thay đổi vận mệnh phải bắt đầu thay đổi từ tâm mình. Cho nên khó là khó ở chỗ mình không tin, không chịu y giáo phụng hành. Tuyệt đối không phải làm mới khó mà là bị những tập khí cũ của mình trói buộc. Cho nên thái độ đầu tiên khi tu học là chỉ cần là những giáo huấn trong Kinh điển, chỉ cần là những giáo huấn của Sư Trưởng, chúng ta phải nghĩ làm sao để làm được, không nghĩ đến chuyện làm không được. Hãy nghĩ: Làm không được thì lãng phí cuộc đời, là không tiến mà lùi. Cho nên chúng ta phải cảnh giác cao độ. Vì một ý niệm không tốt khởi lên thì rất có thể định lực tu tập ba ngày năm ngày của chúng ta liền bị đập ngã. Cho nên chúng ta nhất định phải giữ vững chánh niệm.

Không Tử nói: “*Tùng thiện như đặng, tùng ác như băng*”. Một người hành thiện thì giống như leo núi, từng bước từng bước leo lên, hơn nữa còn bị lực hút trái đất kéo họ lại. Lực hút trái đất là gì? Là những thói quen xấu mà chúng ta đã tích lũy mấy chục năm trước đây. Nó sẽ kéo chúng ta lại. Cho nên, chúng ta phải gắng sức, từng bước từng bước nâng cao bản thân. “*Tùng ác như băng*”, khi leo núi, nếu như bước không vững thì đi về đâu? Công lao phía trước đều uổng phí. Cho nên Kinh điển nói với chúng ta: “*Một niệm sân si đốt cháy cả rừng công đức*”. Tu hành nhất định phải cẩn thận đối với những khởi tâm động niệm của mình, gọi là “*tu từ căn bản*”.

Chúng ta lúc nào cũng mong rằng mình nhất định sẽ làm được, luôn nghĩ phải làm như thế nào mới được, không được nghĩ đến chuyện làm không được. Thánh Triết nhân, Sư Trưởng đều làm được, chúng ta nhất định cũng sẽ làm được. Khi có lòng tin như vậy, về sau mỗi lần đối diện với mỗi câu Kinh, câu kệ, chúng ta đều giữ lòng tin đó. Chỉ nghĩ làm sao mới làm được.

Lúc này chúng ta nhắc đến câu này. Thật sự chúng ta lấy tâm cha mẹ làm tâm mình, anh chị em không thể nào không hòa hợp. Có người bạn bè nghe xong bài giảng này. Họ và anh họ đã 3 năm không liên hệ với nhau. Tại chuyện gì? Những vấn đề trong gia đình có thể có quá một nửa liên quan đến cái gì? Tiền bạc. Sao quý vị có nhiều kinh nghiệm vậy? Từ đó chúng ta nhìn được ngay: Không nghe lời người xưa, chịu khổ ngay trước mắt. Ai là người xưa? “*Đệ Tử Quy*” là người xưa. “*Đệ Tử Quy*” đã

5000 tuổi rồi. Quý vị có nhìn thấy “Đệ Tử Quy” mọc râu không? Trí tuệ 5000 năm.

“*Tài vật khinh, oán hà sinh. Ngôn ngữ nhân, phần tự mẫn*” (Tiền của nhẹ, oán nào sanh. Lời nhường nhịn, tức giận mất). Hai câu này rất quan trọng. Nếu thật sự chịu làm theo hai câu này thì một nửa phiền não của cuộc đời không còn nữa. Đều do tính nóng nảy không kiềm được, mồm miệng quá nhanh, chộp là nói “*tứ mã nan truy*”, sau đó còn phải giải thích cả ngày. Người ta còn nói: “*Anh đừng nói nữa! Chúng ta đến đây là hết!*”, càng tô càng đen.

Cho nên Không Tử nói: “*Quân tử hữu cứu tứ*”. Người quân tử lúc nào cũng phản tỉnh mình từ chín góc độ, trong đó có một cái là “*phần tứ nan*”. Khi cơn giận bốc lên thì phải coi chừng, hễ phát ra rồi thì cả đời này cũng khó mà dọn lại được. Cho nên, khi sắp sửa nổi giận thì chúng ta phải làm gì? “*Thức thời vụ giả vi tuấn kiệt*”. Lúc thấy không xong rồi thì chúng ta đừng ở đó gồng mình. Đến lúc đó, quý vị đừng đứng ở đó nói: “*Thầy Thái bảo tôi không được nổi giận!*”. Chúng ta làm bộ mặt đó xong thì người đối diện còn nổi giận ghê gớm hơn. Khi thấy không đủ sức nữa thì chúng ta có thể tránh đi: “*Xin lỗi! Tôi phải đi toilet*”. Lấy thoái làm tiên.

Việc học quý ở tự biết mình. Phải biết rõ công phu trước mắt của mình, không được cứng đầu. Tất nhiên, mỗi người có một phương pháp khác nhau. Thực ra phương pháp cao hay thấp liên quan đến tâm lượng của chúng ta lớn hay nhỏ. Giả sử chúng ta lấy tâm Tổ Tiên làm tâm mình thì Tổ Tiên sao nhẫn tâm nhìn cảnh con cháu bị đọa lạc. Cho

nên nhìn cảnh đồng bào ác ý đối với mình thì chỉ thấy thương xót: “Sao họ lại đập đổ lương tri của mình?”. Chúng ta có lòng xót thương như vậy thì không gây ra đối lập với họ: “Tại sao bữa nay họ đối với mình dữ quá vậy?”. **Muốn biết nhân đời trước, nhìn vào quả đời này. Muốn biết quả đời sau, nhìn vào nhân đời này.** Thưa quý vị! Cái gì là đời này? Cái gì là đời sau? Cái gì là đời trước? Tiết học lúc này của chúng ta là đời quá khứ. Việc đang diễn ra bây giờ là đời này. Một giây vừa qua đã trở thành quá khứ. Đời người chúng ta mấy chục năm trồng nhân, ở nửa đời về sau đều sẽ kết quả. Cho nên phải thật sự hiểu rõ chân tướng cuộc đời là nhân quả tương tục. Đời trước mình đối với họ không tốt, cho nên đời này vừa nhìn thấy mình, họ đã thấy chướng mắt. Quý vị coi, người ta thường nói tới ấn tượng đầu tiên. Từ đâu tới? Từ đời quá khứ tiếp diễn tới. Tục ngữ nói: “*Vô trái nhất thân khinh*”. Có không? Có! Cho nên họ mắng mình một câu là mình trả xong nợ. Cảm ơn họ! Một là mình trả được nợ. Hai là họ khảo nghiệm công phu của mình, thành tựu công phu của mình. Cho nên thực tế là có thể sống được trong thế giới cảm ân, hiện tại liền được.

Sau khi học một thời gian dài, chúng ta có thể sẽ coi những câu Kinh đó chỉ là lý tưởng để cung phụng. Đó là tự mình gây ra chướng ngại. Giữa một niệm, chúng ta có muốn tiếp nhận trí huệ Thánh Hiền không? Hiện tại, nếu tâm Thánh Hiền như tâm mình thì rất nhiều vấn đề đều được hóa giải.

Một hôm, Nhiễm Cầu nói với Không Tử: “*Thưa Không Phu Tử! Không phải tôi không hướng về, không tôn sùng*

quy phạm đạo đức của thầy, một cảnh giới nhân sinh tốt như vậy, mà do năng lực của tôi có hạn”. Tiếp đó Không Tử nói: “Ai là người không đủ năng lực? Đó là những người giữa đường bỏ dở, mình không được nữa, đó gọi là năng lực không đủ. Anh ngay cả đi cũng chưa bắt đầu, tự vạch đất giam mình, tự anh vây hãm anh lại, mình chỉ có nhiều đó, mình không được!”.

Hôm qua, nhân lúc nói chuyện với mấy người bạn, họ hỏi tôi: “*Thầy Thái à! Thầy tới Trung Quốc hơn ba năm nay, thầy gặp phải những rắc rối gì?*”. Tôi liền chăm chú suy nghĩ: “*Trắc trở chướng ngại gì?*”. Tôi nghĩ cả buổi cũng không nghĩ ra. Đột nhiên tôi liền cảm nhận được rằng mọi vấn đề đều do mình nghĩ ra chứ không phải làm ra. Càng làm thì càng cảm nhận được nhu cầu của người hiện tại. Họ sẽ càng gấp rút, thấy mình không đủ nên càng nhanh chóng nâng cao bản thân. Họ sẽ dồn hết tinh thần vào sự dụng công của chính mình. Tất cả chướng ngại và vấn đề đều do sự tạo dựng chấp trước của mình. Không Tử nói: “*Lực hành cận hồ vân*”. Trái tim nhân ái này chính là sự cảm nhận cái khổ của mọi người khi tiếp xúc với họ. Đói con đói của người, đau nỗi đau của người. Như vậy tâm lượng của chúng ta mới mở rộng ra được.

Tôi nhớ hồi tôi chưa làm thầy giáo, tôi đang học ở lớp luyện thi vào sư phạm. Thực ra, khi đang luyện thi, tâm tôi rất an định. Tại sao an định? Chí này không thoái. Tôi sẽ không thay đổi mục tiêu đời này là theo đuổi sự nghiệp giáo dục của mình. Chúng ta đã hiểu được giáo dục là việc quan trọng nhất của xã hội. Hơn nữa, nó ảnh hưởng đến không

những đời hiện tại mà đời đời thế thế. Bây giờ cho dù chúng ta rất có tiền, trước giờ phú quý đều là mộng. Không có Thánh Hiền nào không đọc sách. **Một gia tộc có thể kéo dài ngàn năm không suy, tuyệt đối không phải nhờ tiền của, mà nhờ có sự giáo dục tốt, truyền thừa khí phách tốt.** Đối với gia tộc thì chúng ta nhìn nơi định vị này, đối với cả xã hội và cả dân tộc thì cũng vẫn ở nơi định vị đó. Chúng ta nên vì đại gia đình này, vì con cháu của Tổ Tiên mà làm tròn trách nhiệm nên làm của mình. Thực sự con người khi định tâm lại thì sẽ sinh ra một sức mạnh vô cùng. Cho nên tôi cũng nói với mình: *“Năm đầu thi không đậu thì thi năm thứ hai, năm thứ hai thi không đậu thì thi năm thứ ba. Tôi nhất định phải thi đậu”*.

Phật giáo nói: *“Tín tâm thanh tịnh, tất sinh thật tướng”*. Những lời này đều chân thật bất hư. “Hiếu Kính” nói: *“Hiếu để chí chí, thông như thần minh, quang dư tứ hải, vô sở bất thông”*. “*Quang ư tứ hải*” tức là chúng ta có thể làm gương cho người thế gian. “*Vô sở bất thông*”, bên đức của chúng ta hiện tiền, trí huệ đức năng của chúng ta hiện tiền. Thông như thế nào? Tâm hiếu là tâm cung kính đối với huynh đệ, đối với tất cả sư trưởng. Tánh đức của một người là hai chữ **HIẾU ĐỂ**. Thật ra, thưa quý vị, trong Phật giáo có “Kinh Địa Tạng”. “*Địa*” là tâm địa, là Kinh khai phát kho báu của tâm địa. Nguyên quyển “Kinh Địa Tạng” đều thông suốt hai chữ **HIẾU KÍNH**. Hiếu dưỡng cha mẹ, cung kính sư trưởng, cung kính trường bối, kho báu của tâm địa liền mở ra. Không khó! Khó ở chỗ chúng ta

không chịu tin. Tin rồi, tín tâm thanh tịnh thật sự sẽ sinh thật tướng.

Có một thanh niên ở Đại Liên, hơn 20 tuổi. Vốn dĩ anh ấy đã có cơ hội đi làm rồi, được đến Đông Nam Á phục vụ. Bố anh đột nhiên trúng gió. Anh liền bỏ việc luôn, ở nhà tận tâm tận lực chăm sóc bố. Bố anh bán thân bất toại, chỉ còn có cánh tay run rẩy, hoàn toàn không còn khả năng động đậy. Ba bữa cơm đều do anh lo liệu. Quý vị coi, một người đàn ông như vậy, mỗi ngày anh đều giặt mùng màn. Bạn bè hỏi anh: *“Năm ba bữa giặt một lần là được rồi. Sao ngày nào anh cũng giặt?”*. Anh nói: *“Bố tôi trúng gió đã rất khổ sở rồi. Tôi không muốn ông ấy phải chịu thêm chút gánh nặng nào về tâm sinh lý. Chỉ cần tôi có thể làm thì tôi nhất định phải chăm sóc tốt bố tôi. Nếu một ngày không thay ga giường, hơi nóng từ cơ thể truyền đến, ga giường sẽ ẩm ướt làm tổn thương da bố tôi”*. Quý vị xem, sự hiếu thảo đó tinh tế đến mức độ như vậy. Mẹ anh ấy rất cảm khái: *“Mọi người coi! Tôi và chồng tôi sống chung mấy chục năm cũng không sánh được tấm lòng của con trai của tôi. Hàng ngày nó đều tỉ mỉ hút đờm trong cổ họng ông ấy ra mấy lần.”* Bà mẹ nói: *“Người làm vợ như tôi cũng chưa làm được”*.

Một hôm, bố anh ấy sốt cao. Tình trạng đó cứ kéo dài như vậy, không chữa được, cũng không biết vấn đề ở đâu. Anh rất sốt ruột. Một hôm, anh nằm mơ thấy mình đang leo cầu thang, đột nhiên bị té xuống. Khi té xuống, trong lòng anh vẫn nghĩ tới người bố. Anh nói: *“Giấc mơ đó chắc chắn đã nói cho mình biết bệnh của bố mình nằm ở đâu”*. Anh

vừa ngã xuống thì chân bị thương trước. Cho nên anh vội vàng đến kiểm tra kỹ chân của người bố. Thì ra chân người bố đã mọc một mụn nhọt, không dễ gì nhận ra. Do chân người bố mọc một mụn nhọt nên bị viêm, gây sốt. Anh phải xử lý nhanh, giải quyết sự đau khổ của bố.

Quý vị coi: *“Thông như thần minh”*. Hiểu tâm thật sự có thể tâm tâm tương ứng. Chúng ta bây giờ không thể tâm tâm tương ứng với tâm cha mẹ vì chúng ta hiểu không triệt để. Chúng ta cứ nhìn Tăng Tử và rất nhiều học trò khác. Mẹ của Tăng Tử chỉ bị châm tay một tý thôi, tim Tăng Tử liền quặn đau, Tăng Tử vội vã về nhà. Một người học trò khác tên Vũ Kim Lô. Anh đi làm quan đột nhiên toát mồ hôi lạnh. Trong lòng không yên, anh liền từ quan về nhà. Quả nhiên cha anh đang bị bệnh. Thật sự là có thể thông với thần minh, có thể sáng khắp bốn bề. Vì hiểu cảm động trời đất, sẽ khiến mọi người sinh tâm hổ thẹn, sinh tâm học theo.

Sự chăm sóc tỉ mỉ của anh Dương Hy Hải ở Đại Liên dành cho bố trong hai mươi bốn năm như một ngày. Một hôm, anh đưa bố đến bệnh viện tái khám. Lúc đó, một bác sĩ rất có quyền uy trong bệnh viện đó hỏi anh: *“Bố anh trúng gió bao lâu rồi?”*. Dương Hy Hải nói: *“Dạ! Hơn 20 năm”*. Bác sĩ đó rất tức giận. Tại sao tức giận? Tại vì ông nghĩ Dương Hy Hải đã gạt ông. Khi kiểm tra, ông thấy da dẻ bố anh hết sức mịn màng, không thể nào là tình trạng một người già trúng gió hơn 20 năm được. Cho nên ông giận đùng đùng bỏ đi. Không lâu sau, ông bác sĩ trở lại, ôm một chồng bệnh án mà ứa nước mắt. Ông nhìn thấy hơn 20 năm nay, một người con đã chăm sóc người cha trúng gió của

mình một cách tận tụy ra sao. Ông bác sĩ nói với Dương Hy Hải: *“Bây giờ khả năng hộ lý của anh có thể đến lên lớp dạy cho các học sinh trong khoa hộ lý của bệnh viện của chúng tôi rồi. Tất cả các hộ lý trong bệnh viện của chúng tôi đều phải bái anh làm thầy”*. Quý vị xem, một thanh niên hơn 20 tuổi, trước khi bệnh của bố anh xuất hiện, anh có những khả năng này không? Tại sao khi anh chăm sóc bố mình, khả năng đó có thể nâng cao nhanh như vậy? **Hiếu tâm!** Nếu như có bác sĩ nói với Dương Hy Hải: *“Giả sử anh có thể nhận được giải Nobel thì bệnh của bố anh không cần thuốc cũng khỏi”*. Thưa quý vị, anh ấy sẽ lấy được giải Nobel không? Sao quý vị lại không có phản ứng gì nữa? Định công của quý vị quá mạnh. Thật đó! *“Thông như thần minh”*. Cả trí huệ đều hiện tiền. Trí huệ hiện tiền, dư sức thành Phật thì làm gì có chuyện không làm được việc gì đó trong thế gian!

Ở Yên Đài có một học sinh tiểu học. Mẹ nó mắc bệnh niệu độc. Bệnh niệu độc này rất phiền phức, chỉ có hai con đường. Một đường là lọc bằng màng thấm rất đau khổ, rất dày vò con người. Một đường là phải thay thận. Hai cách chữa trị đều rất nguy hiểm. Gia đình họ rất nghèo. Gặp cảnh khốn quẫn đó, người cha không có đạo nghĩa bỏ đi mất. Mẹ nó nhất thời nghĩ không xuôi liền tự tử. Đứa nhỏ phát hiện được liền gọi điện cho bệnh viện tới cứu mẹ của nó. Rồi nó nói với mẹ: *“Mẹ! Mẹ nhất định phải sống tiếp. Con phải học cho giỏi, phải học trường y, phải chữa bệnh cho mẹ. Cho nên mẹ nhất định phải đợi con!”*.

Quý vị xem! Một người mẹ thấy lòng hiếu thảo chí thành của con mình như vậy không cảm động sao được! Từ đó trở đi, đứa nhỏ đó phải lo liệu rất nhiều những sinh hoạt hàng ngày cho mẹ, phải nấu ba bữa cơm. Tất cả đều do một đứa nhỏ học tiểu học làm. Nhưng thành tích của nó luôn đại diện cho cả Yên Đài đi thi. Từ đó, chúng ta ngẫm lại: Nó có thời gian nhiều hơn người khác sao? Nó có điều kiện mua sách hơn người khác sao? Điều không có. Nhưng tại sao thành tích của nó lại giỏi như vậy? Đó là do lòng hiếu thảo của nó.

Thực sự khi giáo dục một đứa nhỏ, điều gì cũng không gấp, tiến sĩ, thạc sĩ đều không cần gấp, nhất định phải dạy nó hiếu thảo, dạy nó đức hạnh. Đó là điều căn bản, là thực sự nuôi dạy con. Bây giờ cho dù học vị cao đến đâu, nếu không có hiếu, không có lòng yêu thương, học càng cao thì có thể càng có hại đối với xã hội, đối với người khác. Thưa quý vị! Bây giờ chúng ta phải khai mở tiềm năng của mình. Chúng ta phải bắt đầu từ **HIẾU ĐỂ**. Bắt đầu từ hôm nay, chúng ta phải nghiêm chỉnh thực hiện.

Có một giáo viên dạy đàn, mới tốt nghiệp Đại học. Anh học trường âm nhạc. Sau khi học văn hóa truyền thống, anh đi Thang Trì 5 ngày. Lúc ngồi xe lửa về nhà thì anh bắt đầu dặn vặt: “*Về tới nhà, mình nhất định phải giúp cha mẹ rửa chân, phải lạy cha mẹ*”. Anh dặn vặt cả ngày như vậy. Thực sự về tới nhà rồi thì anh hết sức căng thẳng, gần như không thể làm được, không còn sức làm.

Quý vị xem, thời đại này của chúng ta khắp nơi đều điên đảo! Những ngôn ngữ tâm trạng thái quá, những ngôn

ngũ làm tổn thương cha mẹ, bực một phát là chúng ta nói ra. Còn thực sự thể hiện lòng cảm ơn của chúng ta, tận một chút hiếu tâm của chúng ta lại khó đến vậy. Thời đại này, chúng ta thật sự sống rất điên đảo.

Người thời xưa niệm niệm đều là cha mẹ, không muốn làm bất cứ việc gì khiến cha mẹ mất mặt, huống hồ chi là làm tổn thương cha mẹ. Họ lúc nào cũng rón rén, dè dặt “*như đứng bên vực thẳm, như dẫm trên băng mỏng*”. Câu này chúng ta cũng thấy trong cuốn “Luận Ngữ”, trong “Thái Bách Đệ Bát”. Học Thánh Hiền, học Phật, Bồ Tát, chúng ta phải trực tiếp học từ dụng tâm của họ. Muốn học theo Su Trường, chúng ta cũng phải khế nhập từ dụng tâm, từ tâm cảnh của Su Trường. Cho nên: “*Mộ hiền đương mộ kỳ tâm*”, “*mộ hiền*” tuyệt đối không phải ở bên cạnh họ thì gọi là “*mộ hiền*”.

Vừa rồi chúng ta nhân mạnh, **trọng thực chất chứ không trọng hình thức**. Có một lần, tôi đứng ở cổng trung tâm chúng ta. Tôi nhìn thấy một tốp mấy chục người ngồi xe suốt bảy, tám tiếng đến cổng chúng ta. Họ tới vì họ nghe đồn Lão Hòa Thượng về. Họ liền không nói tiếng nào, xách hành lý xông tới. Thực ra, Su Trường đâu có tới trung tâm chúng ta. Vì lúc đó đã là giờ ăn tối rồi, tôi liền đi ra nói với họ: “*Quý vị ăn no chưa?*”. Họ nói: “*Chưa, ngay cả cơm trưa chúng tôi cũng chưa ăn*”. Quý vị coi, họ dũng mãnh biết mấy! Tôi liền nói: “*Vậy lát nữa quý vị vào ăn miếng cơm. Su Phụ luôn nhắc chúng ta làm theo Đệ Tử Quy*”. Họ lập tức gật đầu: “*Đúng! Đúng! Su Phụ dặn phải bắt đầu tu từ căn bản của căn bản*”. Tôi nói: “*Đệ Tử Quy*” nói với chúng ta:

“Thân hữu thương, di thân ưu” (thân bị thương, cha mẹ lo), cho nên chưa ăn cơm là chưa làm theo *Đệ Tử Quy*”. Họ liền đáp: “Đúng!”. Sau đó tôi nói tiếp với họ: “Tại sao chúng ta chưa làm theo *Đệ Tử Quy*? Vì quý vị tâm còn chấp trước, khiến trí huệ của mình bị chướng ngại. Chấp trước là chúng ta nhất định phải gặp được Lão Hòa Thượng. Chính niệm này khiến trí huệ của chúng ta bị che mắt. Khi nào phá phân biệt chấp trước? Ngay hiện tại”.

Sau đó, tôi dẫn những vị đó vào trung tâm, bắt đầu nấu mỳ cho họ và mời họ ngồi xuống. Họ đi suốt bảy, tám tiếng đồng hồ cũng không dễ dàng gì. Vì Sư Trưởng không có mặt nên họ hơi thất vọng. Tôi ngồi nói chuyện với họ. Tôi nói: “Đời này chúng ta đơn giản một chút, nhẹ nhàng một chút. Chỉ cần những chuyện không liên quan đến việc vãng sinh, chỉ cần những chuyện không liên quan đến việc thành tựu đức hạnh thì không làm”. Họ đều gật đầu liên tục. Tôi giao lưu với họ khoảng mười phút, họ cũng rất vui vẻ. Sau cùng, tôi nói: “Nào! Nào! Mời quý vị tới ăn cơm!”. “Thầy Thái, những điều thầy nói đều rất có lý. Nhưng chúng tôi còn là phàm phu, thầy chụp với chúng tôi một tấm hình”. Tôi mới nói xong “những chuyện không liên quan đến việc vãng sinh thì không làm”, họ nghe rất rõ ràng. Thật vậy, sự khác biệt giữa Thánh và cuồng nằm ngay một niệm của chúng ta. Chúng ta chụp hình với Sư Trưởng làm gì? Có liên quan tới chuyện vãng sinh không? Sau khi chụp xong thì chúng ta về nhà đi khoe khắp nơi: “Mấy người coi, tôi chụp hình chung với Sư Phụ này!”.

“*Danh văn lợi dưỡng, ngũ dục lục trần, kính u Phật giá, thực vi đại thiện*”. “*Kính*” từ đâu ra? “*Kính*” từ y giáo phụng hành mà ra. Điều đó không phải là Sư Phụ ở đâu, chúng ta liền chạy tới đứng bên cạnh là y giáo phụng hành. Trọng thực chất, không trọng hình thức. Thánh Hiền, Phật, Bồ Tát biểu hiện rất triệt để. Mỗi khi nghe được câu Kinh gì, câu chuyện gì, chúng ta cũng phải giống như bắt được của báu.

Khi Đức Phật giảng Kinh ở trời Đao Lợi về, có một vị Tỳ kheo ni xông đến phía trước nhất. Bà nói: “*Tôi là người đầu tiên nhìn thấy Đức Phật*”. May mà lúc đó chưa có đài truyền hình, nếu không chắc chắn bà ấy sẽ kêu Đài Đài, Đài Trung, Đài Hoa tới ghi hình. Bà nhận lời phỏng vấn: “*Tôi là người đầu tiên nhìn thấy*”. Khi chúng ta không y giáo phụng hành thì sẽ luôn tưởng là mình đang tu hành. Trên thực tế, tâm niệm đã đang đọa lạc mà không tự biết.

Một người xây dựng lý trí rất quan trọng. Nhất định thời thời quán chiếu, tùy thuận lời giáo huấn của Thánh Hiền, tùy thuận lời giáo huấn của Phật, Bồ Tát, tuyệt đối không tùy thuận tập khí, phiền não của mình. Thật sự tùy thuận, thật sự làm theo ba năm, năm năm thì hốt nhiên khai mở: “*Thì ra những lời giáo huấn này tất cả đều có sẵn trong tự tánh của mình*”. Thật ra, nếu chịu làm thật, không cần ba năm, năm năm. Quý vị xem, Sư Trưởng mong đợi chúng ta cắn chặt răng, đời này chúng Vô Lượng Thọ. Sao nghe thấy câu này, quý vị cũng không phấn khởi chút nào hết? (*Mọi người vỗ tay*). Cuộc đời đơn giản một chút, đơn thuần một chút. Đơn giản cách nào? Hôm nay chúng ta nghĩ

thử, giả sử chúng ta bất cẩn bị rớt xuống sông, rớt xuống biển. Tình thế nguy cấp ngàn cân treo sợi tóc, đột nhiên có người kéo mình lên. Ý nghĩ lúc đó của mình là gì? *“Không cần nói, cái mạng này của tôi là của anh”*. Tất nhiên, người tốt bụng cứu mình lên đó tuyệt đối sẽ không nói: *“Anh đi làm chuyện xấu với tôi.”*

Thật vậy! A Di Đà Phật, Phật, Bồ Tát cứu chúng ta là cứu huệ mạng đời đời kiếp kiếp của chúng ta. Từ vô thủy kiếp đến nay, chúng ta đã luân chuyển trong biển sinh tử bao lâu rồi? Không có cơ hội thoát ra. Khi cảm nhận một cách sâu sắc rằng thời mạng pháp ức ức người tu, hiếm một người đắc đạo, ức ức người tu hành, đến một người thành tựu cũng rất khó. Đó là trình độ của chúng ta bây giờ. Nhưng Di Đà đại từ đại bi, *“tốc sinh ngã sát thọ an lạc, thường vận từ tâm bạt hữu tình, độ tận vô biên khổ chúng sinh, ngã hạnh quyết định chuyên cố lực, chư Phật Thánh chí năng chứng tri, tằng sử thân chỉ chư khổ trung, như thị nguyện tâm vĩnh bất thoái”*. Nguyện tâm đại từ đại bi cứu độ chúng ta của Đức Di Đà thành tựu thế giới Tây Phương Cực Lạc, thành tựu nhân duyên trì danh niệm Phật của chúng ta. Cho nên *“ức ức nhân tu hành, hạn nhất đắc đạo, duy y niệm Phật, đắc độ sinh tử”*.

Không có Đức Phật A Di Đà, không có Đức Phật Thích Ca Mâu Ni, chúng ta hoàn toàn không thể nào thoát ly lục đạo. Hôm nay, chúng ta may mắn gặp được. Đức Phật đã cứu lấy huệ mạng đời đời kiếp kiếp của chúng ta. Lòng biết ơn đó, chúng ta rất đơn thuần, *“lấy thân tâm này phụng sự cuộc đời”*. Sau này chúng ta không cầu gì hết. Mục đích cuộc đời của

chúng ta đã định. Cuộc đời sau này nhẹ nhàng một chút, đơn giản một chút, chỉ vì Phật pháp, vì chúng sinh.

Thưa quý vị! Cuộc đời những khi gặp phiền não thì chúng ta có thể lấy thượng phương bảo kiếm ra. Trên thanh thượng phương bảo kiếm này có ghi sáu chữ: “**Vì Phật pháp, vì chúng sinh**”. Chỉ cần ý niệm của chúng ta quay về lại đây, tức giận không còn nữa. Giả sử tức giận ùng ùng, thật tình nuốt không xuống được, chúng ta nhìn thấy “vì Phật pháp” thì liền nghĩ: “*Bây giờ mình làm gương xấu. Vậy không được! Bây giờ tất cả Bồ Tát ở thế giới Tây Phương Cực Lạc đều đang cười mình: “Không phải con người đó muốn vãng sinh Tây Phương sao? Sao còn ở đó nổi giận nữa?”*”. Ý nghĩ này vừa khởi lên thì ái ngại quá, sám hối. Ý niệm liền ra.

Nếu lúc nào cũng mong mình vì Phật Pháp thì một lời nói, một cử chỉ của mình đều phải “*học làm thầy người, hành làm gương đời*”. Ở mức độ nào phải “*hành làm gương đời?*”. Mặc áo, ăn cơm, ngay cả dội cầu cũng phải nho nhã một chút. Thật đó, khi dội cầu mà không nho nhã, làm tổn hại chúng sinh, không trì Ngũ Giới. Quý vị coi, giới sát, “*không làm tổn hại tức là không giết*”.

Khi tôi ở Úc, chú Lưu có nhắc nhở tôi, giúp đỡ tôi rất nhiều. Trái tim chú ấy mềm mỏng đến thế! Chú ấy nói: “*Buổi tối, khi anh đi toilet, khi đi xong, mở cửa ra nhấn nút một cái thật mạnh, sau đó thì đi mất, cửa cũng không khép lại. Tiếng dội cầu vọng ra bên ngoài. Các cụ già đã bảy mươi mấy tuổi rồi. Giả sử họ ngủ không được tốt lắm, anh*

làm ào một tiếng, có thể nửa buổi tối còn lại, họ cũng đang lo không biết có cho mình ào một lần nữa không”. Nhất ngôn nhất động đều mong mình như trong cuốn “Trung Dung”: “Hành động đòi đòi làm đạo pháp cho thiên hạ, ngôn ngữ đòi đòi làm chuẩn tắc cho thiên hạ”. Nhất cử nhất động đều làm gương cho người trong nhà, cho người trong thế gian.

Quý vị xem, thế hệ sau của ông Lâm Tắc Từ không hút thuốc. Tại sao? Vì Tổ Tiên ông là cứu tinh của dân tộc. Không có ông Lâm Tắc Từ, người Trung Quốc bây giờ có còn tồn tại không cũng còn là một dấu hỏi. Lúc đó, bộ đội thường đem theo hai cây súng, một cây để đánh trận, một cây là để hút thuốc phiện. Cả một đội quân đều không còn đánh được nữa, quân quốc gia đều là hư không. Sau đó ông Lâm Tắc Từ mới nói một câu: *“Chỉ cần có lợi cho Tổ Quốc, cho dù hy sinh thân mình cũng cam tâm tình nguyện, tuyệt đối không vì lo cho thân mình bị tổn hại mà trốn tránh”*. Lúc đó, do số người kiếm tiền nhờ vào nha phiến đã lên quá trăm vạn người. Khi Lâm Tắc Từ từ Bắc Kinh tới Quảng Đông để cấm nha phiến, thì xin hỏi có bao nhiêu người muốn cái đầu ông ấy? Quý vị coi, chính khí凛冽 như vậy! Con cháu đời sau của ông trong trăm năm nay có rất nhiều tướng tài. Và tất cả con cháu ông đều có niềm tin như thế: *“Bất kể công tác trong lĩnh vực nào, tôi cũng nhất định làm tròn nhiệm vụ lớn nhất, bỏ ra tâm lực lớn nhất, phải truyền lại tinh thần của Tổ Tiên”*.

Thưa quý vị! **Gia phong là gì? Là khí phách, là đức hạnh mà chúng ta để lại trong tâm con cái, chứ không phải một dải hư danh để trên danh thiếp.** Cái đó lừa được người khác, chứ không lừa được chính mình, không lừa được người thân cận nhất của mình. Bây giờ chúng ta tĩnh tâm quán chiếu, rút cuộc mình đã truyền lại gia phong gì cho gia đình? *“Vật có gốc có ngọn, việc có thủy có chung, biết điều trước điều sau, tức đã gần với đạo”*. Một gia tộc muốn truyền thừa trăm năm ngàn năm, gốc là gì? Ngọn là gì? Chúng ta thường nói không thể làm đảo lộn gốc ngọn, bây giờ chúng ta có đảo lộn gốc ngọn không? Bây giờ cha mẹ đi kiếm tiền bặt mạng. Con gái đi lấy chồng ít nhất phải có một cái nhà. Bặt mạng sống đi chết lại, con cái dành cho ai dạy? Họ giao con cái cho vú nuôi người Philipine dạy, giao cho vú nuôi người Indonesia dạy. Ngay cả tiếng nói cũng chưa chắc họ đã nói chuẩn, hướng chỉ là những trí huệ và văn hóa sau những lời nói đó thì khỏi cần nói nữa.

Bất hiếu có ba loại, vô hậu là loại lớn. Vô hậu không phải là không sinh con, mà là thế hệ sau không có đức hạnh. Đó gọi là vô hậu. Thế hệ sau không có đức hạnh thì chỉ trong mấy năm có thể khiến cho nỗ lực của năm đời, mười đời của Tổ Tiên đều biến thành mây khói.

Chúng ta thấy có rất nhiều nhà doanh nghiệp lớn cho con mình khoảng năm trăm triệu, một tỷ. Người con cầm tiền đi nửa năm, một năm, sau đó về nhà nói với bố: *“Bố, hết rồi, cho thêm tí nữa!”*. Tại sao chúng dùng số tiền đó một cách nhẹ nhàng, tự tại như vậy, một cái chau mày cũng

không có? Chúng ta cho chúng môi trường vật chất càng đầy đủ thì chúng càng coi đó là một việc tất nhiên. Khi chúng đã coi đó là việc tất nhiên rồi thì tốc độ tiêu tiền của chúng, chúng ta cũng không đuổi kịp, kiếm tiền cỡ mấy cũng không theo kịp. **Chúng ta phải suy nghĩ kỹ càng. Đừng lấy tiền của giết con cháu, đừng vì tích lũy một đồng tiền tài mà làm hại con mình.**

Cho nên ông Lâm Tắc Từ là người sáng suốt: *“Con cháu cũng như tôi, để tiền làm cái gì? Phẩm chất con cháu đều tốt hơn mình thì mình để lại tiền cho chúng làm cái gì? Hiện tại mà nhiều tiền, chúng giỏi hơn mình, kết quả cứ com tới há miệng, áo tới giang tay thì mai một ý chí. Vốn dĩ tư chất chúng rất tốt, có thể làm Chu Công hoặc Phạm Trọng Yên. Bây giờ chúng đều sống trong nhung lụa, người hầu kẻ hạ, tâm lượng càng ngày càng nhỏ liền hao mòn ý chí”*.

Quý vị xem, con cháu mình vốn dĩ rất tốt, rốt cuộc bị hủy hoại mất. Hủy hoại tới mức độ nào? Một đứa nhỏ bảy tuổi nói với bố nó: *“Sau này, tài sản của bố đều là của con”*. Đó là thế hệ chúng ta dạy ra. Một nữ học sinh học trung học, đọc “Luận Ngữ” tới câu *“Cha mẹ còn, không đi xa”* thì hỏi thầy giáo: *“Vậy em cũng không biết cha mẹ em khi nào chết”*. Trong suy nghĩ của người con không hề có cha mẹ. *“Cha mẹ còn, không đi xa”* là thương cảm cho cảnh con đi ngàn dặm, mẹ lo âu. Con cái càng đi xa, cha mẹ càng trông ngóng, là lòng có hiếu đó. Còn thế hệ sau của chúng ta thua Thánh Hiền hồi xưa xa lắc như vậy. Tại sao chúng ta lại thua xa đến vậy? Vì trên làm theo dưới, do chúng ta thua xa.

Cho nên, thời đại này phải tĩnh tâm tùy thuận theo giáo huấn của Thánh Hiền. Nếu không, không nghe lời người xưa, chịu khổ ngay trước mắt.

Quý vị xem, người xưa sử dụng Kinh điển Thánh Hiền để dạy học. Hoàng Hương chín tuổi biết làm ấm giường. Con cái chúng ta bây giờ chín tuổi có biết làm ấm giường không? Một đứa nhỏ khoảng năm, sáu tuổi học được là làm theo. Thật là mấy đứa nhỏ không phải là không chịu thọ giáo mà là không có cơ hội để học. Học rồi thì chúng rất hoan hỷ. Thánh Hiền trước đó có thể làm được cảnh giới đó thì chúng ta bây giờ cũng tuyệt đối có thể. Thậm chí, bây giờ chúng ta có được Kinh điển càng dễ dàng. Bây giờ phúc báo của chúng ta không nhỏ.

Đứa nhỏ sau khi học theo thì cũng giúp mẹ nó sưởi ấm chăn mền. Người mẹ ngồi bên cạnh thấp thỏm bất an. Tại sao thấp thỏm bất an? Vì người mẹ không nở! Chúng ta không thể không nở, đành lòng không phải vô tình, giữ vững nguyên tắc chân lý, buông bỏ tình chấp của mình, phải thành tựu đức hạnh của con. Cho nên tuy có chút không đành lòng nhưng người mẹ vẫn để cho con làm. Người mẹ chỉ hỏi đứa con một câu: “*Con gái! Con có lạnh không?*”. Đứa con nói không lạnh vì nghĩ tới lát nữa, khi nó đứng dậy rồi, mẹ vào đắp mền sẽ rất ấm, con liền thấy vui.

Một người niệm niệm có hiểu thì niềm vui có ngay trong hiện tại. Học mà làm theo cũng vui lắm thay! Thật vậy, không sai. Sau đó đứa nhỏ đó đứng dậy trở về mền của mình. Nó cũng nằm xuống, mấy phút sau nó nói với mẹ:

“Mẹ! Con phát hiện ra một chuyện rất kỳ diệu. Khi con đang sưởi ấm mền của mẹ, nghĩ tới việc lát nữa mẹ sẽ rất ấm thì có một luồng khí ấm chạy trong toàn thân con. Khi con trở về mền của mình, khí ấm đó vẫn còn tuần hoàn ở đó. Cho nên về mền của mình rồi, con vẫn cảm thấy rất ấm áp. Cuối cùng, con cũng phát hiện ra lòng hiếu thảo rất ấm áp”. Quý vị xem, đứa nhỏ đó đã phát hiện ra một chân lý: “Lòng hiếu thảo rất ấm áp”.

Chúng ta phải dạy con cái mình trở thành giống như Thánh Hiền xưa, không thể dạy chúng chỉ nghĩ đến di sản của cha mẹ. Kẻ ngu mà có nhiều tiền của thì càng tăng thêm lỗi lầm. Trình độ của thế hệ con cháu chúng ta đã không cao rồi, chúng ta còn cho chúng nhiều tiền của thì kiêu ngạo, xa xỉ, dâm dật sẽ đều tới. Tổ Tiên khó về, cúng tế không thể không thành, con cháu tuy ngu, “Kinh Thư” không thể không đọc.

Tiết này chúng ta giảng đến đây. Cảm ơn mọi người!

Hết tập 2

Tập 3

Kính chào các vị Pháp Sư! Kính chào các quý vị!

Trưa nay quý vị nghỉ ngơi có tốt không? Nghỉ ngơi là để đi đoạn đường dài hơn. Sáng nay, chúng ta nhắc tới: “*Lấy tâm Tổ Tiên làm tâm mình, thiên hạ không còn dân tộc mâu thuẫn*”. Chúng ta đứng trên góc độ của Tổ Tiên thì có thể cảm nhận được họ đã đem chân lý và trí huệ cuộc đời truyền lại cho chúng ta. Họ hết sức mong muốn chúng ta có được cuộc đời hạnh phúc mỹ mãn chân thực. Nhưng bây giờ giả sử Tổ Tiên ở trên trời nhìn thấy chúng ta vợ chồng bất hòa, cha con bất thân, quân thần bất nghĩa thì trong lòng họ sẽ hết sức đau buồn. Cho nên, việc học quý ở lập chí. Chúng ta lập chí gì? Chúng ta lập mục tiêu là cả xã hội của chúng ta phải trở thành người của toàn thế giới, nhất là trở thành tấm gương tốt trong việc học tập giáo huấn Thánh Hiền của mọi người trên toàn thế giới.

Đó là chí hướng trước tiên chúng ta cần phải lập khi học chung với nhau. Đồng tâm đồng sức, hết lòng chí thành thì đá vàng cũng mở. Năng lượng này nhất định chúng ta phải tập trung lại. Điều chúng ta phải so sánh là sự hiếu thuận, sự hòa hợp, sự hành thiện, lòng cảm ơn đối với Tổ Tiên. Khi chúng ta thực sự làm được sự hòa hợp thì cả thế giới sẽ đến đất nước chúng ta thăm quan, giao lưu văn hóa bởi vì hiện nay điều mà người trên toàn thế giới mong cầu nhất là hòa bình, hòa hợp. Tức là giờ phút đó sẽ thực hiện được ở một tương lai không xa.

Thưa quý vị! Mọi người có lòng tin không? (*Mọi người vỗ tay*). Thực vậy, đất nước chúng ta là nơi có đầy đủ các điều kiện chín muồi vì Thầy của chúng ta đã đem văn hóa truyền thống tuyên giảng ở Đài Trung hơn 30 năm, gần 40 năm. Và chúng ta cũng nhớ lại các bậc tiền bối của mình đều biết hiếu thuận, anh em biết yêu quý nhau. Đài Loan kế thừa cả nền văn hóa truyền thống không hề bị đứt đoạn. Ở Trung Quốc còn phải trải qua đại cách mạng văn hóa. Cho nên chúng ta có điều kiện rất sâu dày, càng không thể ruồng rẫy bỏ mặc, phải lấy lại tinh thần, bắt đầu hành động ngay bây giờ, làm gương cho mọi người. Mỗi người chúng ta phải làm gương cho việc học tập văn hóa truyền thống, mỗi gia đình chúng ta cũng phải làm gương cho tất cả gia đình, làm gương cho đồng nghiệp. Chỉ cần có tâm niệm này, chúng ta lúc nào cũng sẽ “*quang ư tứ hải*”. Chúng ta thực hiện nó vì sự ngay thẳng, nhất định sẽ ảnh hưởng đến người khác.

Ở Hải Khẩu, cả tỉnh Hải Nam thực sự là việc làm Thánh Hiền, làm Phật, Bồ Tát ở bất cứ ngành nghề nào cũng làm được. Tuyệt đối không có chuyện chỉ ngành này làm được, người dạy học mới làm được, còn mình thì làm không được. Không có lý đó! Chỉ cần chúng ta thực hiện được **Hiếu - Đễ - Trung - Tín - Lễ - Nghĩa - Liêm - Sĩ**, đều là giáo hóa một phương.

Buổi sáng, chúng tôi có kể với mọi người chuyện về người con hiếu thảo tên là Dương Hy Hải ở Đài Liên. Anh ấy không có địa vị xã hội gì, cũng không giàu có, nhưng anh ấy có một trái tim hiếu thảo chí thành. Khi anh nhận lời

phỏng vấn, có rất nhiều thanh niên trẻ trước đây dù chưa học qua đạo hiểu nhưng khi nghe Dương Hy Hải nói chuyện, gần như tất cả các thanh niên đó đều lau nước mắt. Mặc dù họ chưa học qua nhưng tâm hồn thiện của họ đâu đâu cũng có.

Phó phòng tư pháp tỉnh Hải Nam chỉ còn 3 năm nữa là nghỉ hưu, vợ ông ấy là Phật tử. Lâu dần, ông nhận được những ảnh hưởng tốt từ vợ, cảm thấy những giáo lý của Phật giáo rất hay. Thừa quý vị, chúng ta ngẫm nghĩ coi, việc hoằng hóa Phật giáo thực sự phải bắt đầu từ gia đình. Chỗ gần còn chưa cảm động được thì làm sao cảm động được tới chỗ xa. Người xung quanh không tiếp nhận thì chúng ta phải quay về coi lại mình xem mình có chỗ nào làm chưa được tốt, quan hệ ngũ luân mình làm chưa tới nơi. Nếu không, mọi người đều sẽ sinh tâm hoan hỷ. Không có một đứa con nào sau khi học Phật xong trở nên rất hiếu thuận mà người bố lại nói: “*Con không được học nữa!*”. Cũng không có người vợ nào học xong, nâng cao được tất cả những Công – Dung – Ngôn – Hạnh mà người chồng lại nói: “*Bà không được học nữa!*”. Không có chuyện đó.

Chúng ta thấy có rất nhiều quý vị nữ nói: “*Chồng tôi không đồng ý cho con trai tôi học Đệ Tử Quy*”.

Chúng ta tất nhiên sẽ hỏi họ: “*Chồng cô không hy vọng con mình hiếu thuận sao?*”. Họ nói: “*Không phải!*”

- “*Chồng cô không hy vọng con mình kính trọng bậc trưởng bối sao?*”. Họ nói: “*Không phải!*”

- Chồng cô không hy vọng con mình sống có quy luật, gọn gàng thứ tự đồ đạc đều sắp xếp nghiêm chỉnh. Ông ấy sẽ phản đối chuyện đó sao?

- Không phải!

- Chồng cô sẽ phản đối chuyện con mình nói lời đều giữ chữ tín sao?

- Không phải!

- Chồng cô sẽ phản đối chuyện con mình biết tiếp nhận lời khuyên của người khác, “cùng khuyến thiện, cùng lập đức”, sẽ phản đối chuyện “nghe khen sợ, nghe lỗi vui”, biết thân cận bạn hiền?

- Không!

- Chồng cô sẽ phản đối chuyện con mình có lòng bác ái biết yêu thương tất cả mọi người?

- Không! Nhưng anh ấy cứ phản đối việc học *Đệ Tử Quy*”.

Bởi vậy, con người rất là cứng đầu. Nhất định phải đề đầu ông chồng xuống nói là: “*Phải cho con học Đệ Tử Quy*”. Cái đó gọi là trọng hình thức không trọng thực chất. Nếu chúng ta đem “**Hiếu - Đễ - Cẩn - Tín - Ái - Chúng**” làm gương cho con mình coi, người trong nhà sẽ phản đối sao? Bất cứ chương ngại nào cũng không phải ở bên ngoài mà nằm ở sự chấp trước của mình, đều muốn hiệu lệnh thiên hạ, không dám không nghe: “*Tất cả mọi người đều phải nghe lời tôi!*”.

Tôi dạy học ở Đài Giang Nam Bắc. Ngày cuối cùng, chắc chắn tôi sẽ nhận mệnh một điếm, tôi sẽ nói với mọi người ở đây rằng: “*Hôm nay, khi học xong trở về nhà, quý*

vị không thể vừa bước vào nhà một cái là đập bàn nói với chồng mình: “Tôi học qua văn hóa truyền thống rồi. Sau này, việc dạy con đều phải nghe theo tôi!”. Nếu quý vị nói như vậy thì sau này tôi không dám đến chỗ quý vị nữa. Bởi vì nếu lỡ tôi tới đó, đột nhiên trên đường có người tức tôi xông đến hỏi: “Anh là thầy Thái đúng không?”. Tôi sẽ tự nhiên nhớ đến lời Tổ Tiên dạy: “Hảo hán không chịu thua trước mắt”. Tôi sẽ nói liền: “Đó là em trai tôi”. (Thính giả cười). Đúng! “Dục tốc bất đạt”.

Người như thế nào sẽ làm việc được thuận buồm xuôi gió, không bị oán trách? Tổ Tiên đã dạy rất kỹ càng nhưng chúng ta không chịu làm theo: “**Sửa mình chứ không cầu ở người thì sẽ không oán**”. Oán từ đâu mà tới? Từ chỗ yêu cầu người khác, không yêu cầu chính mình thì ai chịu phục theo! **Tại sao con cái lại ngỗ nghịch? Tại vì chúng ta luôn yêu cầu nó mà tự chúng ta lại không làm.** Kết quả là nó phải ở đó nhăn nhó. Đột nhiên một ngày nào đó, khi thân hình của nó cao bằng chúng ta rồi thì nó sẽ nói: “**Bố! Sự nhẫn nại của một người là có hạn!**”. Cho nên chúng ta phải nhay cảm.

Thưa quý vị! Trong tâm tôi chưa bao giờ có cái ngỗ nghịch, ngông cuồng đó. Thời đại này, điều bình thường đều trở thành bất bình thường, điều bất bình thường thì trở nên bình thường. Cho nên mấy đứa nhỏ không ngỗ nghịch thì không bình thường lắm. Điều này khiến tôi cũng đôi chút nghi ngờ, tôi còn đi chạy hỏi mẹ tôi: “**Mẹ! Con có ngỗ nghịch không?**”.

Khi con cái học trung học, quý vị đi họp phụ huynh. Cuộc họp phụ huynh có thông báo: “*Quý vị phụ huynh! Quý vị phải chú ý! Con quý vị sẽ bước vào thời kỳ lốc xoáy*”. Mọi người về nhà mà đợi, lốc xoáy sẽ tới nhanh thôi. Quý vị coi, có người nghe nói vậy xong thì về nhà đêm ngày: “*Lốc xoáy sắp tới rồi! Lốc xoáy sắp tới rồi!*”. Đột nhiên, một hôm đưa con có biểu hiện không tốt. Quý vị coi, lốc xoáy của quý vị tới rồi! “*Tâm tưởng sự thành*”. Không lo đi dạy nó Hiếu mà cứ ngồi đó đợi lốc xoáy tới.

Thời đại này có quá nhiều thông tin sai lầm, bùng nổ tri thức. Sự tiện lợi của tri thức là một mặt, nhưng tốt xấu cùng tồn tại. Thông tin tới quá nhiều, tà ác khó phân, 95% trở lên đều là tà tri tà kiến. Trước khi có đủ sức phán đoán thì đúng là binh bại như núi đổ, con trẻ đều biến thành hàng thí nghiệm. Văn hóa năm nghìn năm chưa từng sản sinh một đời ngỗ nghịch. Kết quả, chúng ta lại lợi hại thế này: Chỉ trong 20 năm ngắn ngủi, chúng ta có thể sáng chế ra một thứ mà trong năm nghìn năm không sáng chế ra được. Tại sao? Tư tưởng sai lầm, tư tưởng quyết định hành vi. **Điều chúng ta dạy lại cho thế hệ sau là tư tưởng sai lầm.**

Thực vậy, trong 100 năm trước, nếu quý vị gặp đồ ăn cho con ăn trước thì sẽ làm người ta cười rưng rưng. Họ sẽ coi thường quý vị vì ngay cả cái đạo lý làm người này mà quý vị cũng không hiểu. Trên làm dưới theo, quý vị không diễn hiểu đạo cho con mình coi thì quý vị sẽ hủy hoại chúng. Ngay cả việc bây giờ quý vị đối xử tốt với cha mẹ một chút, những người bạn ngồi bên cạnh sẽ nói: “*Bây giờ làm gì còn có ai đối xử tốt với cha mẹ như thế!*”. Bây giờ

muốn so thì phải so bất trung, bất hiếu, bất nhân, bất nghĩa. Đối xử tốt với cha mẹ như vậy thì chịu lỗ quá! Tập quán sai lầm! Thực sự trong thời đại này, chúng ta phải bình tĩnh quán chiếu.

Có một doanh nhân Đài Loan tới Trung Quốc, sau đó vừa lúc đi ngang qua bờ sông Hoàng Hà. Hoàng Hà là người mẹ trong văn hóa truyền thống. Sau khi nhìn thấy thì ông ấy rất phấn khởi nói với tài xế: *“Dừng lại! Dừng lại! Tôi muốn nằm trên bờ Hoàng Hà cảm nhận một chút, nếu không những chuyện lịch sử trước đây từng học đều không sống lại được”*. Lúc đó ông ấy và người tài xế nằm xuống nghỉ ngơi. Mấy phút sau, người tài xế bỗng bật khóc. Một người đàn ông ngồi đó òa khóc khiến vị doanh nhân hết hồn: *“Rốt cuộc không biết mình đã làm gì sai? Sao anh ta khóc thế này?”* Thì ra mấy ngày trước đây đã xảy ra một chuyện khiến người tài xế rất cảm khái. Ông và vợ đều hết sức cố gắng cho con mình một cuộc sống tốt. Họ tự mình thà ăn nhịn nhịn thêm, không dám ăn nhưng cũng thường xuyên mua cho con cái đùi gà ăn. Mấy ngày trước, người tài xế vừa bị cảm. Vợ ông cũng không nhẫn tâm nhìn ông yếu như vậy mà ngày nào cũng phải đi làm. Người vợ liền đem cái đùi gà đó đến trước mặt ông nói: *“Bữa nay ông ăn cái này bổ sung chút dinh dưỡng”*. Lúc vợ ông đưa cho ông cái đùi gà thì đột nhiên *“Bốp!”*. Con trai ông tát mẹ nó một cái rồi nói với bà: *“Cái đùi gà đó là của con!”*.

Sự dạy dỗ ở đâu? Dạy dỗ là ở chỗ: **“Biết trước biết sau, tức gần với đạo”**. Trước sau ở đâu? *“Hoặc ăn uống, hoặc đi đứng, người lớn trước, người nhỏ sau”*. Cái này gọi

là biết trước biết sau, như thế mới có thể đem đạo làm người dạy con được. Một người thành tựu một sự nghiệp thì cái trước cái sau nằm ở đâu? Chúng ta không làm rõ trước sau, như thế gọi là: “*Gốc rễ đảo lộn*”.

Không đọc Kinh điển thì cuộc đời chúng ta thực sự bấp bênh vất vưởng, bận rộn mấy chục năm không được tích sự gì. Tình cờ lật ra quyển “Đại Học” có viết: “*Có đức sẽ có người, có người sẽ có đất, có đất sẽ có tài, có tài sẽ có dụng. Đức là cái gốc, tài là cái ngọn*”. Chúng ta đối chiếu một chút. Bây giờ chúng ta làm sự nghiệp cũng vậy, dạy dỗ con cái thành tựu sự nghiệp cũng vậy, chúng ta dạy cái gì trước? Chúng ta mong muốn có được cái gì trước? Giả sử điều chúng ta muốn đều là lương bổng tiền tài, tức chúng ta đã gốc rễ đảo lộn mà không nhận ra. **Khi các ngành, các nghề chỉ có tài của mà không có đức hạnh thì họa phúc đi kèm với nhau. Một khi có tiền mà không có đức thì “bí quá hóa liều”.**

Quý vị xem! Bây giờ những người làm quan to làm ăn buôn bán mà vi phạm pháp luật thì thật nhiều không đếm xuể. Trong khi có vấn đề tham niệm mà trong cái tham đó, Tài – Sắc – Danh – Thực – Thùy đều đủ để hủy hoại một đời người. Mọi người đừng coi thường. Thân bị tổn hại thì cha mẹ lo âu. Nếu như không có khái niệm đó, những người khoảng ba, bốn chục tuổi mà không mắc bệnh tật mãn tính thì ngày càng ít.

Chúng tôi có quen một ông, tài sản của ông ấy có lên đến hàng trăm triệu. Khi ăn cơm chung, ông ấy ngồi ngắn

ra: Cái này không ăn được, cái kia cũng không ăn được. Ăn cơm no rồi thì ông uống 9 loại thuốc: Bệnh tiểu đường, bệnh huyết áp cao, một đồng thuốc. Con người mà không biết tiết chế dục vọng thì cuộc đời mình bị hủy hoại ngay trên tay mình. Mời bữa này, mời bữa kia, cuối cùng cũng mời cái bao tử của mình xuống dốc luôn.

Cha tôi làm mấy chục năm trong ngành kinh tế, làm miết tới khi nghỉ hưu không thay đổi. Ông luôn là tấm gương tốt cho các con noi theo. Trong giới kinh doanh, nhất là ngân hàng, có phải xã giao không? Coi mình có nguyên tắc không? “*Lạc trong giang hồ, thân mình khó giữ*”. Đó là cái cốt, thích uống thì nói thích uống, thích ăn thì nói thích ăn, còn ưa lấy đạo lý ra để che đậy. Thậm chí việc mình háo sắc còn nói: “*Anh hùng khó qua ải mỹ nhân*”. Đã sai mà càng che đậy thì càng tăng thêm tội.

Thời Xuân Thu Chiến Quốc có một vị tên là Bình Nguyên Quân. Dưới ông có một đại thần là con cháu Khổng Tử. Người con cháu Khổng Tử này học vấn rất tốt, suốt ngày được ông khen ngợi: “*Học vấn của khanh giống Tổ Tiên khanh vậy, hết sức cao rộng!*”. Tất nhiên người đó rất khiêm tốn mà nói: “*Không có! Không có!*”. Sau đó ông mời người đó uống rượu, người đó nói: “*Tôi không uống rượu*”. Bình Nguyên Quân liền nói: “*Sao khanh lại không uống rượu? Nghe nói Vua Nghiêu uống ngàn ly cũng không say, nghe nói Khổng Tử uống trăm ly cũng không say. Sao khanh lại không biết uống rượu?*”. Người đó liền hỏi: “*Những lời đó Ngài nghe ai nói?*”. Bình Nguyên Quân nói:

“Ta cũng không biết”. Người đó nói: “Tôi nói cho Ngài nghe. Đó là lời của những người ưa uống rượu nói. Ngài xem xem, tất cả những cảm dỗ đó đều có thể hủy hoại một đời người.”

Danh cũng rất nghiêm trọng. Không có tiền mà cứ sĩ diện cho bạn bè người thân mượn một cục tiền. Đi xe xa xỉ làm ra dáng cứ như Chủ tịch, Tổng Giám đốc không bằng. Kết quả một khi sụp xuống thì tiền bạc của bạn bè, người thân đều xong, có thể tiền hưu của cha mẹ mình cũng dính luôn trong đó. Thậm chí, cha mẹ đã sáu - bảy chục, bảy - tám chục tuổi vẫn phải bước siêu bước vẹo lên tam cấp tòa án. Đó đều là kết quả do chúng ta không giáo dục đức hạnh cho con cái. Sớm biết hôm nay thế này, hà tất hôm qua thế kia.

Thực ra mà nói, con người chỉ trọng tài chứ không trọng đức. Tập quán này do ai gây ra? Sáng nay chúng ta có nhắc tới, Thang Vương từng nói: “*Muôn phương có tội, tội từ trẫm ra*”. Tập quán này do chúng ta gây ra. Bởi vì thầy Thái Lễ Húc không phải lên 3 tuổi đã ra giảng Đệ Tử Quy, ra giảng quá muộn, có lỗi với Tổ Tiên. Thật vậy, lúc đó tôi đi Thảm Quyển. Thảm Quyển có một thư viện, trong đó có nhà Từ Đường vạn họ, có hơn hai vạn bài vị Tổ Tiên ở đó. Tôi vừa mới bước vào thì đối mặt với linh vị của Tam Hoàng Ngũ Đế, Khổng Tử, Lão Tử. Lúc đó, tôi đứng là xôn xang trăm mối. Khi chúng ta trong hơn 20 năm đời người mơ mơ hồ hồ tạo tác tội nghiệp thì vô lượng Tổ Tiên đều đang canh cánh vì chúng ta. Cho nên tôi đã 3 quỳ 9 lạy linh vị của Tam Hoàng Ngũ Đế, Khổng Phu Tử, Lão Tử, rồi 3

quỳ 9 lạy đối với linh vị của từng vị Tổ Tiên. Tổ Tiên đã đem trí huệ cao độ của họ dung nhập vào văn hóa. Có bao nhiêu loại gia giáo văn hóa truyền thống? Gia giáo có cả hơn trăm loại, loại nào cũng hết sức thâm thúy.

Có một thầy giáo dạy mẫu giáo đã 10 năm rồi nghiên cứu rất nhiều về tâm lý học. Tất nhiên tôi cũng tùy thuận ông ấy. Buổi đầu tiên, tôi cũng lấy sách tâm lý học phương Tây cho ông ấy xem. Quyển thứ 2 tôi lấy “Nhan Thị Gia Huấn” cho ông ấy xem thì ông ấy giật mình. Thì ra mấy nghìn năm trước đây, Tổ Tiên chúng ta đã giảng còn thấu triệt hơn chúng ta. Mấy ngàn loại gia giáo, gia huấn của Tổ Tiên chúng ta, có loại nào ghi là “*sở hữu bản quyền*” không? Đều là tâm lợi tha. “Liễu Phàm Tứ Huấn”, “Chu Tử Trị Gia Cách Ngôn”, ai muốn đọc quyển nào, chúng ta cũng đều hoan hỷ. Nhưng chúng tôi rất hổ thẹn vì đức hạnh mình không tốt, không thể chủ động nói: “*Đây là gia giáo của nhà chúng tôi tặng cho anh*”. Việc này chúng ta làm không được.

Trong văn hóa có hàm nhiếp tâm huyết của Tổ Tiên chúng ta. Cho nên khi chúng ta hành lễ trước linh vị của Tổ Tiên thì trong lòng chỉ có một nỗi hổ thẹn, một cảm giác cứu giá tới trễ. Chúng ta tới quá trễ, nhưng chỉ cần có bắt đầu thì sẽ không có gì không kịp. Nhìn thấy tình cảnh thế này thì chúng ta đời này kiếp này phải có tinh thần: “*Mình không làm thì ai làm*”.

Thưa quý vị! Muốn chuyển biến phong khí xã hội, căn bản không khó. Quý vị coi, anh Dương Hy Hải đã chấn động thần châu đại địa rồi. Đại Thuấn có quân đội không?

Có tiền tài hết sức nhiều không? Có địa vị không? Điều không có. Ông ấy chỉ có Hiếu, chỉ có đức hạnh thì đã có thể khiến cả quốc gia an lạc. Ông ấy thực hành Hiếu đến cùng cực, khiến tất cả mọi người đều thấy: *“Mình thế này còn làm không được, so với đại Thuấn thì thật là quá mất mặt!”*. Lòng hổ thẹn có thể biến tiểu nhân thành quân tử. Tại sao hổ thẹn? Chúng ta lấy thân làm mẫu, khiến người khác cảm động. Nếu hiện tại quý vị là người con tốt nhất, là người cha tốt nhất, là lãnh đạo công ty tốt nhất thì quý vị đã đang xoay chuyển phong khí xã hội rồi.

Có một bác sĩ khoảng hơn 30 tuổi. Anh có lòng yêu thương rất chân thành. Anh làm toàn những ca đại phẫu. Khi tới bệnh viện, anh thấy những lão tiền bối sau khi mổ xong, kiểm tra cho bệnh nhân 2 lần thì để họ tự sanh tự diệt. Kiểm tra 2 lần xong thì họ không để ý tới bệnh nhân nữa, không quan tâm tới bệnh nhân nữa. Việc như thế anh làm không được vì anh thấy những bệnh nhân đó đều là cha mẹ của người ta. Tại sao anh có tâm thái như vậy? Bởi anh cũng là một người con hiếu thảo. Cho nên Hiếu Kinh nói: ***“Dạy Hiếu nên phải kính những người làm cha trong thiên hạ”***. Điều này rất có ý vị. Khi lòng hiếu thảo của anh đối với cha mẹ rất sâu sắc thì sẽ cảm nhận được: *“Nhìn thấy cha mẹ của người khác chăm sóc con cái cũng không dễ dàng, tôi cũng phải tôn kính họ”*. Tâm nhu nhuyễn của anh đối với các bậc trưởng bối cũng từ đó mà ra. Nếu các vị gặp một người trẻ tuổi mà cảm thấy người trẻ này khiến lòng quý vị rất dễ chịu, thấy họ đối với các quý vị rất cung kính, các vị đi quan sát tiếp thì sẽ thấy họ chắc chắn là một hiếu tử.

Anh ấy cũng không nói gì, mỗi sớm tối đều đi thăm bệnh nhân. Có lúc khi đang thăm bệnh nhân, anh phải thăm giường bên này, giường bên cạnh liền nói: “*Bác sĩ tới coi giúp tôi!*”. Anh nói: “*Cháu xin lỗi! Cháu không phải bác sĩ chủ trị của bác*”. Dần dần, bệnh nhân bên cạnh đều nói: “*Mọi người coi! Bác sĩ đó nhân ái biết bao!*”. Kết quả, mấy bác sĩ không thường lui tới thăm bệnh nhân bắt đầu chịu áp lực của dư luận nên họ cũng dần dần không dám không tới nữa.

Lấy cái tốt làm ra tấm gương thì tự nhiên sẽ ảnh hưởng tới người khác. Giả sử tự chúng ta làm không tốt, còn ở đó phê bình Đông, phê bình Tây, tới lúc đó người ta sẽ nói: “*Anh là áo rách mà cười ăn mày! Anh có tư cách gì nói tôi*”. Quý vị coi, mình ngay thẳng trước, không cầu ở người khác lại có thể khiến người ta chuyển biến.

Còn anh bác sĩ đó đối diện với những bác sĩ tới sau, coi như cũng là sư đệ của anh, anh đều chia sẻ cho những đồng sự trẻ lòng nhân ái mà một bác sĩ nên có, giúp họ khi mới bắt đầu đều xây dựng được thái độ quan trọng nhất của người thầy thuốc. Quý vị xem, ở trong cơ quan, anh ấy đã chuyển biến được phong khí xã hội, chuyển biến những phong khí xã hội sai lầm trong mỗi ngành nghề.

Bây giờ, vấn đề nghiêm trọng nhất trong các ngành nghề của chúng ta là “*nhìn tiền thẳng*”, không phải “*nhìn trước thẳng*”. Các thầy cô, quý vị xem, Tổ Tiên chúng ta có trí huệ biết bao! Tổ Tiên sớm đã nói với chúng ta “*tiền*” sẽ thế nào. Bên trái của chữ “*tiền*” là chữ “*kim*”, bên phải là chữ “*đao*”. Khinh thường tài của thì oán hận đâu ra! Chỉ cần

trọng lợi thì sẽ khinh đạo nghĩa. Cho nên bây giờ có quá nhiều cảnh cha chết còn chưa xuống mồ, anh em đã làm gì? Giống như một vở múa rối! Mới đầu thì đã “*Soẹt! Soẹt! Soẹt!*”, lộ rõ bản chất. Đời trước đã diễn cảnh anh em đấu đá nhất định không diễn hay bằng đời sau. Cho dù bây giờ ông ấy là người giàu nhất đất nước cũng tuyệt đối giàu không quá một đời.

Lịch sử này mấy ngàn năm lịch sử đều đã viết cho chúng ta hết sức rõ ràng: Đừng dùng thái độ may rủi! Nếu không, lịch sử là một cái gương không giúp được chúng ta. **Tiểu nhân mạo hiểm mong may rủi, không tin chân lý, cứ xen tạp suy nghĩ của mình thì chịu thiệt ngay trước mắt.**

Quý vị coi, khi giữa bác sĩ và bệnh nhân chỉ có tiền, khi giữa luật sư và khách hàng chỉ có tiền, khi giữa giáo viên và học sinh chỉ có tiền, xã hội này còn chịu nổi không? Khi cảnh sát chỉ thấy có tiền thì còn việc gì họ không dám làm? Tất cả đều nhìn về tiền, đó là do ai gây ra? Do chúng ta gây ra. Khi tôi thi vào làm thầy giáo, có rất nhiều bạn bè, người thân đều hỏi tôi câu đầu tiên là: “*Một tháng kiếm được bao nhiêu tiền?*”. Nếu đã từng nói câu này thì chúng ta đã phá hoại phong khí lương thiện của xã hội. Thực sự như vậy không hề sai.

Khi con mình chuẩn bị thi đại học, thậm chí khi đã vào đại học rồi, xin hỏi quý vị, chúng ta nói chuyện gì với chúng? “*Phải học ngành này! Ngành này mai mới ra kiếm nhiều tiền. Mẹ nói cho con nghe, con học trường y một tháng tiêu hết của mẹ bao nhiêu tiền. Sau này ra trường rồi,*

con phải tính tiền lời, phải trả cho mẹ?”. Quý vị coi, đứa nhỏ này muốn đi học y, mục đích của nó là gì? Còn chịu nổi không? Khi nó ngồi lên ghế bác sĩ rồi, bệnh nhân bước vào, bác sĩ không phải nhìn bệnh của họ mà nhìn cái gì? Nhìn bệnh nhân từ đầu tới đuôi, coi mình có thể kiếm được bao nhiêu tiền. Người làm giáo viên thì chỉ thấy tiền: “Được! Để mình mở lớp dạy kèm, coi có thể kiếm được bao nhiêu?”. Họ có thể chí tâm dạy học trò được không?

Cho nên, xã hội bây giờ của chúng ta không thiếu năng lực gì cả mà chỉ thiếu đức, chỉ thiếu giáo dục nhân ái, quân tử vụ bản. Học vấn là gì? **“Tâm định”** là học vấn. Cho nên Mạnh Phu Tử có nói: *“Con đường học vấn không gì khác, chỉ cầu an tâm mà thôi”*. Tìm lại trái tim đánh mất lòng nhân ái, buông bỏ tự tư tự lợi, chăm bón ruộng phúc.

Có một bác sĩ rất yêu tiền. Những người đến bệnh viện của ông chỉ cần không đóng phí, dù đã lấy số thứ tự thì ông cũng không khám cho, cho dù bệnh tới mức thoi thóp rồi ông cũng không khám. Vì ông làm như vậy nên những bác sĩ dưới quyền ông đều làm như vậy. Sau đó, có lần ông bị tai nạn giao thông, ông đau đến nỗi bị biến dạng mặt mũi, không nhìn ra hình người nữa. Rất nguy cấp, ông được đưa tới bệnh viện của mình thì chết ngay trước cửa bệnh viện của chính mình. Vì tất cả các bác sĩ mà ông dạy ra chỉ cần không có tiền thì miễn bàn. Đây là một câu chuyện có thật. **“Họa phúc không có cửa, do người tự chuốc lấy. Quả báo thiện và ác như hình dính liền bóng”**. Con người thực sự hiểu rõ **đức** là căn bản, **đức** mới có thể phù hộ con cháu ngàn năm hậu thế. Cái gì cũng không làm, cũng không cần

đi so đo, đi tranh chấp với người ta, chỉ cần diễn giải đức hạnh cho con cháu đời sau xem.

Quý vị xem, Phạm Trọng Yêm cách chúng ta hơn 1000 năm. Con cháu đời thứ 27 của ông tới Trung tâm Giáo dục Văn hóa Lô Giang lên bục chia sẻ. Câu đầu tiên là: *“Tôi là hậu thế của Phạm Trọng Yêm”*. Bên dưới lập tức vang lên một tràng pháo tay, có người còn phấn khích đứng lên vỗ tay cho ông ấy. Khi chúng ta có đức hạnh, con cái mình đi ra ngoài nói: *“Tôi là con của ông nào đó”*, người ta lập tức sẽ vỗ tay ngay: *“Nào! Nào! Nào! Con có cái gì không hiểu thì cứ hỏi bác!”*. Chúng ta đã giúp con cái mình mở ra một con đường đời hết sức rộng rãi. Thật ra, sau này nghĩ lại, tại sao có nhiều bậc trưởng bối thương mình như vậy, tôi đột nhiên ngộ ra. Tại sao? Tại vì cha mẹ tôi đối với họ hết sức đạo nghĩa. Một chút đạo nghĩa đó người ta khắc ghi trong tim lúc nào cũng muốn báo đáp. Cho nên họ càng hết lòng yêu thương con của cha mẹ tôi. Thực ra, chúng ta đều nhận được sự gia hộ của cha mẹ, của Tổ Tiên. Đó là những người minh bạch.

Thưa quý vị! Giả sử bây giờ chúng ta lấy gia phả ra, bảo đảm nếu chúng ta không phải con cháu Nghiêu Thuấn thì cũng là con cháu Văn Vũ Chu Công, nhất định là con cháu Hạ Vũ Thương Thang, Chu Văn Vương, nhất định là con cháu Diêm Hoàng. Bởi vì chỉ cần Tổ Tiên chúng ta không đủ đức, tuyệt đối không thể kéo dài đến bây giờ. Đây đều là chân lý cuộc đời. *“Tích thiện chi gia, tất hữu dư khánh. Tích bất thiện chi gia, tất hữu dư ương”*.

Khi chúng tôi làm giảng tòa, có ai chạy lên bục nói: “*Chào các bạn! Tôi là hậu thế của Tần Cối*” không? Lúc đó cũng sẽ không hện mà đồng, không phải pháo tay mà là cái gì? Rất có thể có nhiều thứ bị quăng lên, anh ta phải lấy một cây dù mà đỡ. Thưa quý vị, đảm bảo sẽ không có hậu thế của Tần Cối, vì vô đức nên đoạn mất.

Hồi đó, sau khi Tần Cối bị bắt, rất thú vị, tất cả những người cùng tộc với ông ta đều không dám lấy họ Tần nữa, đều đổi tên hết. Đó là vào đời Tống. Sau đó mấy trăm năm, có một thư sinh đến miếu Nhạc Vương làm lễ, đứng cảm thán trước mộ Nhạc Vương rằng: “*Người từ sau Tống ít tên Cối*”. Từ sau đời Tống thì không có ai dùng tên “*Cối*” trong chữ “*Tần Cối*” nữa. Quý vị có gặp người nào tên là chữ “*Cối*” này không? Quý vị xem, Tần Cối uy lực rất lớn. Đó gọi là: “*Lộng quyền một thời, thế lương vạn cổ*”.

Quý vị tĩnh tâm lại mà coi, Trung Quốc hơn 100 năm nay trải qua bao cuộc chiến loạn. Sau cuối đời Thanh, quân phiệt chia cách. Mọi người tĩnh tâm suy nghĩ: Trong một - hai trăm năm nay, những người nắm giữ quyền thế nhưng thất đức thì con cháu họ bây giờ ra sao? Lịch sử sẽ lặp lại. Một bộ lịch sử không thể đợi khi rảnh rồi mới nhìn lại. Cho nên ai là người có phúc nhất? Những người chịu tiếp nhận trí huệ, chịu tiếp nhận lời giáo huấn của Thánh Hiền, họ là những người có phúc nhất, gọi là “*phúc tại thọ giáo*”. Người có phúc phần là người biết tiếp thu khuyên răn.

Tôi đã từng nói chuyện với một vài phụ huynh về thế hệ sau của chúng ta. Tôi nói: “*Bây giờ mấy đứa nhỏ đều*

*thích nghe lời nói ngọt. Người lớn khuyên gì chúng cũng nghe không vào, 5-6 tuổi đã nghe không vào rồi”. Phụ huynh đó liền nói: “Làm gì cần đợi đến 5-6 tuổi! Trẻ nhỏ bây giờ mới 2-3 tuổi, người lớn đã nói không được rồi. Người lớn nói xong rồi thì nó tức đến đỏ mặt, thậm chí tức tím mặt cũng có”. Cho nên, thưa quý vị, mọi người phải hiểu rằng những đứa nhỏ đến trong thời đại này đều không phải người bình thường, đều là những người rất có lai lịch. Tiếng phương Nam gọi là “*quả nhiên có lai lịch*”. Vì chúng có lai lịch, nếu chúng ta không dạy sớm một chút thì sau này muốn dạy sẽ không còn cơ hội nữa.*

Đời này phước phần lớn nhất của tôi là có hai chuyện. Chuyện thứ nhất là được cha mẹ tôi sanh ra, đó là may mắn lớn nhất của tôi. Chuyện thứ hai là tôi nghe được giáo huấn của Thánh Hiền. **Thánh Hiền giảng một câu, chúng ta phải lãnh thọ một câu rồi đi thực hành một câu, cả đời người từ vô phúc có thể từ từ tích phúc.** Từ tâm lượng nhỏ hẹp mà bây giờ chúng ta cảm nhận được niềm vui: “*Người trong bốn bề đều là anh em*”. Tất nhiên phải chịu nghe lời khuyên răn. **Đầu tiên, chúng ta phải chịu nghe lời khuyên thì con cháu tự nhiên cũng nghe khuyên.** Quý vị đừng về nhà liền kêu con trai tới: “*Phước có được do biết nghe khuyên! Thầy Thái nói vậy đó, con có biết không?*”. Đừng có nóng ruột như vậy!

Cho nên, vị thư sinh kia rất cảm khái: “*Người từ sau Tống ít tên Cối. Người đến trước mộ thẹn họ Tần*”. Tôi đến trước mộ của Ngài mà rất hổ thẹn vì cùng họ với Tần Cối.

Quý vị xem, Tần Cối không chỉ hại cả nhà mình mà ngay những người họ Tần cũng bị ông ta bôi nhọ. Những giáo huấn lịch sử này cho chúng ta thấy **đức** là cái căn bản. Lập thân xử thế cũng vậy, gia đạo kéo dài ngàn năm cũng vậy, đó mới là cái căn bản.

Tôi vừa nhắc tới: “**Sửa mình chuyển người**”. Có một người mẹ, con của cô ấy 7 tuổi. Sau khi cô tới Thượng Hải tham gia khóa học thì về nhà “*án binh bất động*”. Ban đầu, cô bắt đầu từ bản thân mình trước. Cô dạy con trai cô, con cô 7 tuổi thì bắt đầu được dạy “Đệ Tử Quy”. Đứa nhỏ đó có một hôm tới phòng ông nội của nó, sau đó hỏi ông: “*Ông nội! Cái đồ trong hộp này con có mở ra coi được không?*”. Ông nội nó nghe xong rất ngạc nhiên. Tại sao ngạc nhiên? Bởi vì đứa nhỏ đó vốn dĩ là tiểu Hoàng đế, đi tới đâu nó cũng có thể “*tiền trạm hậu tẩu*”, sao bữa nay lại hỏi có mở ra được hay không. Ông cụ rất kinh ngạc: “*Sao bữa nay con lại biết hỏi ông nội trước?*”. Nó nói: “*Mẹ con dạy dùng đồ của người khác thì phải hỏi trước, nếu không hỏi thì là ăn trộm*”.

Quý vị xem, có ông nội nào mà lại không thích cháu nội mình biết lễ phép. Ông ấy rất vui liền đi nói với con trai mình, ông ấy nói: “*Con bây giờ làm bố phải làm cho đàng hoàng. Bây giờ con dâu đang dụng tâm dạy cháu như vậy, con phải phối hợp với vợ cho tốt*”. Quý vị xem, câu này để cho bố chồng nói tốt hơn hay là tự mình đi nói với chồng tốt hơn? Cho nên phải thiện xảo phương tiện. Quan trọng nhất vẫn là: “**Sửa mình chứ không cầu ở người**”, không đi yêu cầu người khác thì người ta không một lời oán than ngược lại. “*Quân tử chi đức phong, tiểu nhân chi đức thảo*”. Gió

đức vừa trôi qua thì cỏ tự nhiên sẽ khom lưng xuống. “*Tiểu nhân*” ở đây không phải chỉ hạng tiểu nhân gian trá mà là chỉ bình dân bá tánh, họ ít có cơ hội đọc sách Thánh Hiền. Quý vị làm ra trước thì thiện tâm của họ tự nhiên được điểm sáng. Cho nên đạo ở ngay hiện tại, ngay hiện tại chúng ta đã có thể diễn thuyết cho người xem rồi.

Lúc này, chúng ta có nhắc tới ông phó phòng tư pháp Hải Nam chỉ còn 3 năm nữa là nghỉ hưu. Ông nói: “*Tôi nhất định phải làm một việc có ý nghĩa. Tôi hy vọng có thể biến tất cả nhà ngục ở Hải Nam thành trường học*”. Quý vị, lát nữa chúng ta sẽ giảng ví dụ này. Nếu quý vị có bạn bè làm giám ngục thì nhất định phải kể cho họ nghe trường hợp này. Thật vậy, bây giờ chúng ta bất kể đang làm ở ngành nghề nào, chỉ cần làm thành công ở ngành nghề đó thì sẽ trở thành tấm gương của thế giới, hết sức có ý nghĩa. “*Kinh Hoa Nghiêm*” phải thực hiện ở đâu? Ở các ngành nghề ngay hiện tại.

Có một lần, khi tôi đang nghe Sư Trưởng giảng Kinh, giảng đến “*Phổ Hiền Thập nguyện thỉnh Phật trụ thế*”, vừa giảng đến “*thỉnh Phật trụ thế*”, trong đầu chúng tôi liền nghĩ đến một nhóm người. Họ nghĩ: “*Khi mình đang nghe pháp ở đây, chồng mình sao không đến nghe? Con trai mình sao mình không kéo nó tới?*”. Cả một quá trình nghe giảng đều là chồng mình phải nghe, con trai mình phải nghe, thím mình phải nghe, một tốp người phải nghe, chỉ có một người không cần nghe. Đúng! **Thái độ quan trọng, lắng cái tâm lại, trên từ thiên tử, dưới đến thú dân, bất kể quý vị ở ngành nghề nào cũng đều phải thành tựu việc lấy tu**

thân làm gốc. Ai tu? Tự mình tu. Đừng có nghe được thật nhiều rồi bắt người khác làm. Cho nên Sư Trưởng lúc đó giảng “*thỉnh Phật trụ thế*”. Thỉnh ai? Ai có phước báo lớn đến mức được làm người? Ai có phước báo lớn đến mức được làm người rồi còn gặp được chánh pháp? Ai có phước báo lớn đến mức gặp được chánh pháp rồi còn gặp được pháp môn thành tựu ngay trong đời này? Gặp được pháp môn thành tựu ngay trong đời này rồi còn gặp được Sư Phụ Thượng Nhân của chúng ta. Đây là nhân duyên cỡ nào? Kết quả, chúng ta không làm còn bạt mạng kẻ người khác làm. Quý vị thỉnh ai? Thỉnh chính quý vị trụ thế. Ngay lúc đó, tôi chân động đến nỗi nước mắt rớt xuống rất hồ thẹn. Chúng ta có phần phước lớn như vậy mà không lo nâng cao chính mình, không lo tạo phúc cho xã hội. Chúng ta mang danh là đệ tử Phật, mang danh là đệ tử Thánh Hiền. Thật hồ thẹn với danh xưng đó!

Khi chúng ta nói với người khác: “*Tôi là đệ tử Phật. Tôi đã thọ Tam Quy*”, trọng thực chất, không trọng hình thức. Thọ Tam Quy nhất định Pháp sư trụ pháp sẽ nói với chúng ta: “Điều thứ nhất: “*Chúng sanh vô biên thế nguyện độ*”. Cho nên tùy thuận giáo huấn của Thánh Hiền là điều then chốt. Tất cả Kinh điển, tất cả giáo huấn của Sư Trưởng đều đang nói chính chúng ta. Thái độ nghe Kinh này nhận được lợi ích lớn nhất. Khi chúng ta nghe Kinh, nghe được 10 câu, 5 câu nói người khác, 8 câu nói người khác, đó là trạng thái đang thoái chuyển.

Cho nên Ấn Quang Đại Sư đối với chúng ta từ bi đến cùng cực, hiểu được tâm thái tu học của chúng ta. Ngay cả

khi xưng hiệu mình, Ngài cũng không quên nhắc chúng ta thái độ quan trọng nhất khi tu học. Hiệu của Ngài là Thường – Tâm – Quý – Tăng. Ngài là đệ nhất cao Tăng trong 300 năm nay. Ngài vẫn hồ thẹn. Đó là nhắc nhở chúng ta lúc nào cũng quán chiếu cái không tốt của mình, không phải đi yêu cầu người khác. Cho nên trạng thái tốt nhất là thật sự câu nào cũng đang nói chúng ta. Chúng ta bắt đầu thực hành. Thực hành ở đâu? **Thực hành trong cuộc sống, thực hành trong công việc, thực hành trong khi xử sự đối nhân xử thế tiếp vật.** Chỉ cần chúng ta làm như vậy thì không quá một tháng, pháp hỷ sẽ tuôn ra.

Quý vị xem, Sư Phụ đã giảng: *“Tôi niệm A Di Đà Phật không giống với quý vị. Tôi niệm A Di Đà Phật. Tôi cúng dường A Di Đà Phật và cúng dường cho tất cả mọi người không có gì khác biệt. Chúng sanh vốn dĩ là A Di Đà Phật”*. Đây đều là lời Sư Phụ nói hết sức thành khẩn. Sư Phụ đã đem hết Pháp bảo đặc lực nhất khi Ngài tu hành truyền cho chúng ta, chúng ta phải trân quý. Khi chúng ta mỗi niệm, tất cả mọi người đều là A Di Đà Phật, khi chúng ta ngồi xuống niệm, tất cả mọi người đều là Phật. Chúng ta còn đang nghĩ: *“Mình không muốn gặp ai hết”*. Mỗi người đều là A Di Đà Phật thì mình phải vui vẻ, hoan hỷ khi gặp mỗi người chứ.

Tôi từng nghe một đồng tu chia sẻ. Anh ấy tham gia Phật thất đến hai ngày, cuối cùng thì bắt đầu căng thẳng. Tại sao? Anh ấy nói: *“Tôi đã năm ngày thanh tịnh rồi. Hai ngày tiếp sau là phải trở về ngũ dục lục trần, tôi sợ sự thanh tịnh của mình không còn nữa”*. Năm ngày đó có thực sự là thanh tịnh không? Năm ngày đó là tham thanh tịnh. **“Tâm tịnh**

tức Phật Độ tịnh”. Tâm tịnh ra sao? Đối với bất kỳ ai cũng không có bất kỳ nghi ngờ gì, không có bất kỳ sự không tín nhiệm gì, tâm liền tịnh. Trong mỗi một niệm, tất cả mọi người đều là A Di Đà Phật, tất cả mọi người đều có Như Lai trí huệ đức tướng, tất cả mọi người đều là “*nhân chi sơ, tánh bản thiện*”. Tâm sẽ càng ngày càng thanh tịnh. Cho nên, mỗi khi chúng ta nhớ tới những lời khai thị của Sư Trưởng, một lời khai thị cũng đủ để thành tựu đạo nghiệp đời này của chúng ta. Thực sự không khoa trương chút nào! Không nằm ở việc nghe Kinh bao nhiêu mà là ở mức độ thực hành.

Tiết học này chia sẻ với mọi người đến đây. Cảm ơn quý vị!

Hết tập 3

Tập 4

Kính chào các vị pháp sư, các vị đồng tu! Chào mọi người!

Kinh điển *chính* là cuộc sống, “*chính là*” chứ không phải “*nên là*”, hay “*hình như là*”. Chúng ta rất may mắn gặp được sự dạy bảo của Sư Trưởng. Vì tôi nhớ khi bắt đầu học, khi vừa mới giảng “Vô Lượng Thọ Kinh”, Sư Phụ đã nói: “*Phải biến “Kinh Vô Lượng Thọ” thành kịch bản cuộc đời của mình*”. Sau khi nghe xong câu này, trong lòng chúng ta cảm thấy rất thoải mái, rất nhẹ nhàng vì đều không cần tự mình viết kịch bản. Nếu không thì không biết rốt cuộc chúng ta nên đi về bên trái hay đi về bên phải. Bây giờ không cần nghĩ nữa, kịch bản nằm trong quyển sách này, trong Kinh điển này.

Khi có thái độ coi Kinh điển chính là cuộc sống, là công việc, là cách đối nhân xử thế thì sự thể hội của chúng ta ngày càng sâu sắc. Với thái độ học tập Kinh điển như vậy, chúng ta không thể nghe xong câu nói này thì chỉ coi mỗi “Kinh Vô Lượng Thọ” là kịch bản, còn những cái khác đều không phải. “Đệ Tử Quy” chính là kịch bản, “Hiếu Kinh” chính là kịch bản, “Hoa Nghiêm Kinh” chính là kịch bản.

“Đệ Tử Quy” dạy: “*Cha mẹ gọi, trả lời ngay. Cha mẹ bảo, chớ làm biếng. Cha mẹ dạy, phải kính nghe. Cha mẹ trách, phải thừa nhận*”. Sự lãnh hội đối với Kinh điển thật sự rất có ích đối với những chân tướng cuộc đời vũ trụ trong Phật pháp. Phật pháp thường nói: “*Tâm hành nhất như*”. “*Tâm*” và

“hành” là một, không phải hai. Sáng nay chúng ta lại nhắc tới: “*Yêu người hiền tức yêu tâm họ*”. Mỗi một câu Kinh đều là kịch bản do Thánh Hiền diễn ra. Xem Kinh phải nhìn thấy cả những tâm cảnh của Thánh Hiền và Phật, Bồ Tát.

Câu “*cha mẹ gọi, trả lời ngay*” muốn trưởng dưỡng tâm cung kính của chúng ta. Tâm cung kính học từ đâu? Tâm cung kính của một đứa nhỏ chắc chắn phải bắt đầu từ cách nó đối xử với cha mẹ nó. Sau khi đã thuần thục thì nó đối với tất cả mọi người đều sẽ cung kính.

Trong “Hiếu Kinh” có một đoạn đạo lý rất sâu sắc: “*Quân tử biết hiếu kính cha mẹ thì họ cũng sẽ tận trung, cung kính với cấp trên*. Thực tế là sau khi học câu “*cha mẹ gọi, trả lời ngay*” trong Đệ Tử Quy, sau khi tâm cung kính thành thục thì đối với thầy cô, đối với cấp trên, thậm chí đối với đồng sự, bạn học, họ đều không mất tâm cung kính đó. Cho nên mỗi một câu Kinh đều có thể xoay chuyển vận mệnh cuộc đời. Đó là sự thật không hề sai. Thành tựu bất kỳ việc gì cũng nằm ở chỗ cung kính, “*bách sự chi thành giả, tất tại kính chi. Kỳ bại giả, tất tại mạn chi*”.

Chúng ta nhìn thấy bao nhiêu người kiến công lập nghiệp một thời, đến sau cùng thì kết cuộc thê thảm, đều do ngạo mạn gây ra. Quý vị xem Sở Bá Dương Hạng Vũ, triều Tần bị ông hủy diệt, đến cuối cùng thì ông tự sát ở Ô Giang. Hơn nữa, khi tự sát, ông còn nói một câu: “*Trời muốn diệt ta, không phải ta không biết đánh trận*”. Quý vị xem, đến khi chết mà ông vẫn ngạo mạn, vẫn không biết phản tỉnh, lại

còn trách trời muốn diệt mình chứ không phải mình không biết đánh trận. Hạng Vũ đánh với Lưu Bang. Lưu Bang thua hình như sáu, bảy chục trận chưa hề thắng qua, nhưng sau cùng thì lại thắng. Hạng Vũ đố kỵ tài hoa của người khác. Lưu Bang thì: *“Ta cái gì cũng không biết làm, chỉ các người làm”*. Quý vị xem, đầu nhà Hán có tam kiệt là Hàn Tín, Trương Lương, Tiêu Hà. Tài hoa của Lưu Bang làm sao sánh kịp bọn họ, ông ấy đại độ bao dung, sau đó nhường công cho mọi người. Lưu Bang nói: *“Đều do 3 người các khanh giúp ta lấy được thiên hạ. Công lao của các khanh không thể không tính”*. Lưu Bang tuyệt đối không hề ngạo mạn nói: *“Các người không bằng ta”*.

Thực vậy, “Đệ Tử Quy” câu nào cũng thâm tâm tánh. “Đệ Tử Quy” từ đầu đến cuối là một chữ **cung kính**. “Đệ Tử Quy” từ đầu đến cuối là một chữ **Hiếu tâm**. “Đệ Tử Quy” từ đầu đến cuối là **nhân hòa**. *“Thiên thời không bằng địa lợi, địa lợi không bằng nhân hòa”*. **Quý vị có muốn con cháu chúng ta đi tới đâu cũng được yêu mến, cũng được quý nhân dìu dắt không? Nếu chúng ta muốn thì không thể chỉ không tương. Nhận được sự dìu dắt của mọi người là quả. Cái gì là nhân? Nhân là những thái độ lập thân xử thế trong “Đệ Tử Quy”, chúng ta chân thật nghiêm chỉnh làm theo.**

Ở Thang Tri, Huyện Lô Giang có vài em học hết cấp 2 thì không muốn học nữa. Sau 9 năm học tập giáo dục nghĩa vụ, tuổi bình quân của các em cũng khoảng 18-19 tuổi. Một nhóm thanh niên như vậy, khoảng năm, sáu chục em tập hợp lại học văn hóa truyền thống. Một lần, các em cùng đi kiểm tra sức khỏe. Năm mươi tám thanh thiếu niên mặc

trang phục thời Đường. Các em hết sức cung kính, lễ độ, xếp thành hai hàng đi vào bệnh viện. Các em phút chốc trở thành một nét đẹp của bệnh viện. Tất cả các bệnh nhân đều nhìn về hướng đó vì họ chưa thấy thanh niên thời nay ăn mặc nghiêm chỉnh như vậy bao giờ. Nhóm học sinh cử chỉ nho nhã như vậy khiến họ đều nhìn ngơ ngác. Đi đến lầu phải kiểm tra thì các em ngồi xuống. Lúc đó, có một người đến bệnh viện khám bệnh đi đến hỏi thầy giáo dẫn đoàn rằng: “*Các anh làm bên trường câm điếc phải không?*”. Bây giờ thanh niên ở những nơi công cộng ồn ào muốn sập trời. Người đó lại hỏi các em đó có phải là câm điếc không. Người đó vừa hỏi câu đó thì tất cả các em học sinh đó đều bật cười.

Sau đó còn có vài phụ huynh có thể có con cũng cỡ tuổi đó bước tới nói: “*Thầy! Con tôi có đưa đến trường bên thầy được không?*”. Thật vậy, vì người diễn thuyết, nếu diễn hay rồi thì có cần phải thuyết nữa không? Còn có hai em bé gái khoảng 10 tuổi chạy qua nói với những học sinh nữ này: “*Mấy chị nhìn thật là thực nữ. Em học theo mấy chị luôn được không?*”

Thực ra, con người ai cũng thích những cái đẹp, những cái thiện. Tại sao người bây giờ không học? Vì không có ai biểu diễn. Có thật là những người đang tạo ác bây giờ trong nội tâm họ đều có câu: “*Chim quạ trong thiên hạ, con nào cũng đen*” không? Họ không khởi tín tâm được. Những tấm gương tốt thế này càng nhiều thì con người thực sự đều có tâm thích thiện, đều hy vọng được đến những nơi như thế để học tập.

Sau đó, các em bước vào phòng chụp X-quang để bắt đầu làm một số kiểm tra. Khi các em bước vào thì chúng ta có thể cảm nhận một chút. Về mặt của các bác sĩ, y tá và những nhân viên đồng sự khác không dễ coi. Chúng ta có trách họ được không? Quý vị vào bệnh viện thử coi, ngày nào cũng nhìn thấy cảnh sanh tử biệt ly của những bệnh nhân, chúng ta có cười nổi không?

Ở đâu, người nào cũng có cái lý đó. Giống như chúng ta thường đi máy bay, thấy mấy cô tiếp viên hàng không mỗi ngày đều phải nói: “*Xin chào*”. Câu thứ nhất “*Xin chào! Xin chào!*”, câu thứ hai trăm thì sao? “*Xin chào! Xin chào!*”. Lúc đó, chúng ta cũng phải thông cảm cho họ, đừng có trách họ. Giả sử họ đã mệt mỏi rồi, cặp mắt đã bắt đầu lơ đãng, chúng ta không chỉ không nên trách họ mà còn phải dùng đôi mắt hết sức dịu dàng nhìn họ, sau đó chủ động nói với họ: “*Xin chào! Cô vất vả quá!*”. Nếu chúng ta nói những lời đó thì đến câu 201, có lẽ họ sẽ chuyển lại thái độ: “*Xin chào!*”. Đời người lúc nào cũng có thể kết thiện duyên, sao không vui vẻ làm! Thật vậy, nếu ai cũng đặt mình vào hoàn cảnh của người khác thì sẽ hòa hợp, an vui.

Tín đồ Hồi giáo đều có tháng trai giới. Vào tháng trai giới thì sau khi mặt trời xuống núi họ mới ăn cơm. Có một tín đồ Hồi giáo, anh ấy phải đi taxi ngay tháng trai giới đó. Lúc đó đã đến giờ cơm trưa, anh nói với tài xế: “*Tháng này là tháng trai giới, tôi không ăn cơm trưa, nhưng anh cứ ăn trước đi, tôi đợi anh*”. Quý vị xem, người khách này cũng nghĩ cho bác tài xế. Người tài xế nghe vậy liền quay đầu lại mỉm cười rồi nói: “*Hôm nay anh trai giới thì tôi cũng như*

anh, tôi không ăn trưa”. Họ cùng thông cảm thấu hiểu, đoạn đường đó chắc chắn sẽ hết sức vui vẻ.

Có một chuyện xảy ra trên tàu lửa Đài Loan. Một cặp vợ chồng đi tàu lửa. Thấy chỗ ngồi của mình có một người đang ngồi cho nên người chồng liền bảo vợ mình ngồi xuống, còn ông thì đứng đó. Khoảng hơn nửa tiếng sau, người vợ có vẻ không thoải mái trong lòng, nói: “*Chúng ta đã mua vé rồi, tại sao anh ta không chịu đứng lên còn ở đó ngủ?*”. Người chồng liền ra hiệu cho vợ. Người vợ đột nhiên phát hiện thấy người ngồi bên cạnh bị tàn tật. Chân anh ấy hơi bất tiện, không bình thường cho nên cả 3 tiếng đồng hồ đó, người chồng đều không bảo anh ấy đứng lên mà nhường chỗ cho anh ấy ngồi. Người chồng đứng đó suốt 3 tiếng.

Khi họ xuống xe, người chồng nói với vợ: “*Chúng ta chỉ bất tiện có 3 tiếng đồng hồ, còn người đó phải bất tiện cả một đời*”. Một người vợ thấy chồng mình biết cảm thông với người khác như vậy thì người vợ có hạnh phúc không? Rất hạnh phúc. Thực ra, khi chồng bà đứng đó 3 tiếng thì tâm ông ấy cũng rất hạnh phúc, cũng rất êm ái bởi vì lúc nào ông cũng có thể cho đi lòng yêu thương của mình. Khi chúng ta cho đi lòng yêu thương thì ai nhận được lợi ích lớn nhất? Chính mình. Toàn thân 80 triệu tế bào đều được bao bọc bởi sự nhân ái. Lúc đó thọ mạng đã được kéo dài 1 năm, nửa năm, gọi là “*nhân giả thọ*”.

Chúng ta có thấy ai sống tới 100 tuổi mà ngày nào cũng tức giận đùng đùng đi đánh người không? Không có!

Chúng ta nhìn thấy những vị tám, chín chục tuổi đều nói: “*Tốt! Tốt! Tốt!*”. Họ hết sức hiền hòa nhân hậu. Khi họ khởi tâm động niệm thì tế bào của họ đều nhận được từ trường tốt.

Đời người có một chân tướng, một nguyên tắc thép là: “*Lợi người tuyệt đối sẽ lợi mình*”. Tặng người một bông hoa, hoa chưa lấy ra thì toàn thân mình đã được thơm tho. Một lời khen tặng chân thành, khi chưa nói ra thì tự mình đã thấy chánh niệm. Cho nên lợi người tuyệt đối sẽ lợi mình, hại người tuyệt đối sẽ hại mình.

Quý vị xem, những người thường khởi lên những ý niệm xấu, thường tính kế nghĩ mưu, khi chết họ có đẹp không? Nhìn về mặt của mọi người, tôi biết mọi người khó có thể tưởng tượng ra những chuyện này. Vì ý niệm của quý vị đều là thuần tịnh, thuần thiện nên không cảm nhận được chuyện này. Tôi chỉ có thể lấy ví dụ trong lịch sử. Quý vị thấy Tào Tháo có vui vẻ không? Tài mưu lược của ông cũng không có mấy người sánh bằng, nhưng ngày nào ông cũng nơm nớp lo sợ. Một lần, bạn của cha ông nhiệt tình khoản đãi ông. Tâm nghi ngờ của ông quá nặng. Người ta đang ngồi đó mài dao giết thịt mời ông ăn thì ông khởi tâm nghi mà giết hết nhà họ. Quý vị coi, người ta chí thành chiêu đãi ông mà ông lại giết hết cả nhà họ. Giết họ xong, ông không những không chịu phản tỉnh mà còn nói một câu: “*Thà ta phụ người trong thiên hạ, cũng không thể để người trong thiên hạ phụ ta*”. Đúng là điên đảo so với Phạm Trọng Yên.

Phạm Trọng Yên là “*lo trước cái lo trong thiên hạ, vui sau cái vui trong thiên hạ*”.

Tào Tháo hại người thì có hại mình không? Đòi trước của Tào Tháo có phước báo không biết bao nhiêu nhưng ông không có trí huệ, “*lộng quyền một thời, thế lương vạn cổ*”. Đến sau cùng, đầu Tào Tháo cũng muốn nổ tung vì ngày nào cũng nghĩ chuyện âm mưu. Sau đó gặp được thần y Hoa Đà nhưng Tào Tháo lại không chịu tin người ta. Hoa Đà nói: “*Tôi mổ đầu ông ra là có thể chữa được*”. Tào Tháo liền nói: “*Ngươi muốn lấy mạng ta phải không?*”. Tào Tháo đem Hoa Đà ra đánh gần chết, sau cùng Hoa Đà cũng bệnh mà chết.

Quý vị coi, giết chết danh y một thời, hại chết người ta, ông chịu quả báo gì? Con ông đều chết sớm hơn ông. Sau khi Hoa Đà bị ông hại chết, con trai ông lập tức bệnh nặng nhưng Hoa Đà đã không còn nữa. Hoa Đà còn thì đã có thể chữa bệnh cho con trai ông. Ông chỉ còn cách đứng đó nhìn đứa con trai yêu quý của mình chết.

Sau khi ông chết thì Tào Phi lên làm Hoàng Đế, làm chưa được bao lâu thì bị Tư Mã Ý- gia tộc Tư Mã thay thế. Cuốn “*Đại Học*” đã nói rất sâu sắc: “*Hóa bội nhi nhập giả, diệc bội nhi xuất*”. Những thứ lấy được do những thủ đoạn bất hợp pháp thì người khác cũng dùng những thủ đoạn bất hợp pháp lấy trở lại, tuyệt đối không giữ lại được. Đồ vật thì như vậy, giang sơn cũng không khác. Cho nên khi Tư Mã thay thế triều Ngụy thời Ngụy Tấn Nam Bắc Triều, chu di tam tộc gia tộc Tào Tháo. Quý vị coi, hại người thì hại mình.

Bây giờ rốt cuộc là có con cháu Tào Tháo nữa không? Tôi thấy cũng rất khó. Chân lý này chúng ta phải tin chắc: Lợi người chắc chắn lợi mình, hại người chắc chắn hại mình.

Mỗi một câu trong “Đệ Tử Quy” đều là nhân hòa. Chỉ cần có nhân hòa thì bất kể con cháu chúng ta ở lĩnh vực nào đều sẽ được thành tựu. Mỗi một câu Kinh giáo của “Đệ Tử Quy” đều bao hàm thân giáo. Chúng ta làm trước, đều bao hàm ngôn giáo. Gặp cơ hội thì chúng ta biết cách dẫn dắt con cháu, đều bao hàm cảnh giáo. Sự giáo dục trong tất cả hoàn cảnh, tức là mỗi một câu Kinh văn đều trở thành không khí của gia đình chúng ta, đều trở thành không khí của lớp chúng ta. Thật vậy, đi vào gia đình này, vào lớp học này, họ đột nhiên giống như hòa nhập biến thành một người khác. Cho nên sức hun đúc của không khí gia đình như vậy sẽ khiến người ta dần dần thay đổi, đó đều nhờ chúng ta cùng nỗ lực. Khi đem “Đệ Tử Quy” thực hiện trong gia đình, chúng ta đã làm gương tốt cho tất cả các gia đình khác trong thế gian. Đạo đã được thực hành ngay trong hiện tại.

Vừa rồi, tôi đã nhắc đến với mọi người, cả hệ thống giám ngục của Hải Nam bắt đầu học tập “Đệ Tử Quy”. Họ cử khoảng mười người đều là lãnh đạo trong một tỉnh, đều là những cán bộ quan trọng đi học văn hóa truyền thống. Cả Cục trưởng Cục giám ngục của Hải Khẩu cũng đi luôn. Họ rất thú vị. Lúc mới đầu, họ nói: *“Chúng tôi đã soạn xong giáo trình tam giáo Nho Thích Đạo rồi”*. Một quyển sách rất dày! Chúng tôi nhìn thấy cũng choáng váng, những phạm

nhân kia sao coi hiểu được? Nhưng lúc đó, chúng ta không được nói được với họ là đừng dùng quyền đó. Phải hiểu nhân tình. Người ta làm cả ngày mới xong được một quyển. Mình nói không dùng được thì như tát thau nước vào mặt người ta. Không được phũ phàng như vậy mà để họ tự cảm nhận. Đến học được 5 ngày cũng kha khá rồi, sau 5 ngày những cán bộ đó nói: “*Không dùng quyền sách này nữa. Một quyển “Đệ Tử Quy” là đủ rồi!*”.

Trước khi tới thì vốn dĩ họ nói: “*Sau khi học xong 5 ngày, chúng tôi sẽ nghiêm túc về dạy bảo phạm nhân*”. Lúc đó chúng tôi cũng không nói gì. Sau khi nghe giảng xong 5 ngày, họ nói: “*Dạy con, dạy cháu, dạy mình trước*”. Họ rất có ngộ tánh. Muốn dạy phạm nhân, trước tiên phải dạy chính mình. Nếu không, phạm nhân sẽ rất ngộ nghịch.

Hiểu được đạo lý đó, trưởng phòng tư pháp suy nghĩ: “*Cảnh sát phải học trước, cảnh sát học cho tốt. Những người làm lãnh đạo chúng ta cũng phải tự mình đi học trước*”. Ông dẫn đầu đi học cả một tháng. Quý vị coi, một nhóm nhân viên tư pháp muốn biến trại giam thành trường học. Rất cảm động! Lúc này, chúng ta phải rút kiềng tương trợ, phải đạo nghĩa tương trợ. Cho nên giáo viên ở cả trung tâm chúng tôi tất thầy đều cử qua đó, luân phiên lên lớp giúp họ, bởi vì quá sức cảm động.

Nếu chúng ta không tiêu tiền vào việc hoằng dương văn hóa, không tiêu tiền vào việc giáo dục thì sẽ phải tiêu tiền vào việc xây nhà tù. Nhà tù là nơi hết sức có thể đàm thảo khích lệ lẫn nhau. Trộm nhỏ đi vô rồi đi ra, thì rất có

khả năng biến thành cái gì? Thành trộm lớn. Sao quý vị biết? Không tiến thì lùi. Vừa mới vào tù, nếu họ không tiếp thu được cái tốt thì tất cả những cái xấu đang tập trung hết tại đó sẽ ảnh hưởng đến họ. Cảm nhận được điều này, có thể biến trại giam thành trường học thì có chỗ nào mà không thành trường học được nữa, còn có chỗ nào không giống người một nhà được nữa.

Những vị lãnh đạo này hết sức thú vị. Một tháng sau, họ nói: *“Nói về lâu dài thì các quý thầy cũng sẽ không gánh vác được bao lâu. Chúng tôi bắt buộc phải tự lập cánh sinh. Cho nên chúng tôi phải bồi dưỡng ra mấy chục giáo viên có thể giảng dạy”*. Chúng tôi cử hai giáo viên đến ở cùng họ, ở được một tháng giao lưu với họ. Bây giờ thì giáo viên của chúng tôi và cán bộ của họ cùng nhau dạy những phạm nhân trong trại giam này.

Những phạm nhân bị bắt, khi đến nhà giam, quyển sách đầu tiên mà họ đọc là gì? Mọi người biết không? *“Đệ Tử Quy”*. Học được hai tuần, những phạm nhân chia sẻ và viết ra rất nhiều tâm đắc. Tâm chúng tôi rất được an vui, rất cảm động. Có phạm nhân viết: *“Trước đây, chúng tôi cảm thấy xã hội đều coi chúng tôi như rác rưởi. Bây giờ, mọi người lại có thể nhặt chúng tôi lên, yêu thương như cha mẹ mình. Điều này khiến chúng tôi rất chấn động”*.

Có một phạm nhân mới chín tuổi đã bị bán đi. Sau khi bị bán đi bán lại mấy lần như vậy, bây giờ người đó đã hơn hai mươi tuổi. Sau mười một năm trần trở lang thang thì anh vô tù. Quý vị coi, một đứa trẻ nhỏ như vậy đã bị bỏ rơi,

không có cha mẹ chăm sóc. Thực ra, mẹ anh cũng không cố ý bỏ rơi anh. Gặp phải những nhân duyên không tốt trong cuộc đời nên anh và mẹ đánh mất liên lạc. Do khởi tâm tham đi lấy trộm điện thoại của người ta nên anh bị bắt vào tù. Sau khi vào tù, anh gặp được nữ cảnh sát tốt bụng. Cô hết sức quan tâm đến anh, ảnh hưởng rất lớn đến nội tâm anh. Anh nhớ lại, lần đầu tiên gặp mặt, nữ cảnh sát hỏi: *“Anh có cần gì không?”*. Anh không hề suy nghĩ mà nói ngay: *“Cái gì tôi cũng không cần!”*. Khi gặp những thanh thiếu niên này, quý vị hỏi họ thì họ luôn nói một câu: *“Cái gì cũng cứ mặc tôi!”*. Thực ra, không phải họ không muốn người khác quan tâm tới mình mà do họ đã đánh mất sự yêu thương quá lâu nên sinh ra lạnh lùng, sinh ra sự không tin tưởng. Cho nên nữ cảnh sát hỏi anh cả buổi, anh cứ nói: *“Cái gì tôi cũng không cần!”*.

Sau đó, nữ cảnh sát đi về. Hôm sau, cô đem cho anh rất nhiều đồ dùng hàng ngày, để trước mặt anh rồi đi. Quý vị coi, anh đã lang thang hơn 10 năm, thu nhập của nữ cảnh sát cũng không cao. Cô lại mua những đồ dùng cho anh một cách vô tư như vậy khiến tâm anh xúc động. Anh nói: *“Sở dĩ tôi có biểu hiện tốt như vậy trong nhà giam vì lúc nào tôi cũng nghĩ đến nữ cảnh sát đó. Cô ấy quan tâm đến tôi như vậy, nếu tôi biểu hiện không tốt thì rất có lỗi với cô ấy”*.

Thực ra, khi nội tâm của một người cảm nhận được sự yêu thương, cảm nhận được sự yêu thương của cha mẹ, cảm nhận được sự yêu thương của thầy cô, của các bậc tướng bôì thì lúc nào họ cũng có một động lực khôn cùng: *“Tôi không thể để những người yêu thương tôi phải đau lòng”*. Người ta

sở dĩ tiến vào bước đường cùng, sở dĩ tự ruồng rẫy chính mình là do nội tâm không còn yêu thương nữa. Chúng ta sẽ thấy không nỗ, sẽ thấy xót thương, chứ không đối lập, không phê phán họ.

Trong những phạm nhân viết lời tâm đắc, có một người có lẽ đã phạm tội tham ô nên bị bắt. Ông ấy khoảng năm, sáu chục tuổi rồi. Sau khi học “Đệ Tử Quy”, ông viết cho con gái mình một lá thư: *“Con gái! Cuối cùng bố cũng biết được mình sai ở đâu rồi”*. Vốn dĩ khi mới vào tù, ông vẫn giận đời ghét tặc, không thừa nhận sai lầm. Học xong “Đệ Tử Quy”, ông tự mình phản tỉnh, do mình không tuân thủ pháp luật, không tuân thủ đạo đức. Con gái ông đang dạy ở trường đại học, ông liền nói với con gái: *“Con gái, con nhất định phải dạy những sinh viên đó cho tốt. Quan trọng nhất là phải dạy cho chúng đức hạnh, nhất định phải dạy chúng “Đệ Tử Quy”. Bây giờ, chỉ cần con tới nhà sách, thấy mấy cuốn “Đệ Tử Quy” thì phải mua về hết, phân chia cho bạn bè người thân của chúng ta. Nếu bố có thể ra tù sớm một chút thì quãng đời sau này bố sẽ lấy việc hoằng dương văn hóa truyền thống làm chí hướng”*.

Con người ai cũng có thiện niệm, chỉ cần gặp duyên thì sẽ khởi phát lên. Rất nhiều phạm nhân đều nhớ tới việc hồi nhỏ bị bố trừng phạt rất nghiêm khắc. Nhưng lúc đó căn bản không cảm nhận được tâm của người bố nên đối với bố mẹ, họ chỉ thấy oán giận: *“Quản mình nhiều như thế để làm gì?”*. Khi họ nghe giảng “nhập tắc hiếu” (ở nhà phải hiếu),

sau khi nghe những câu chuyện đó, họ đã viết trong phần tâm đắc của mình: “*Thì ra cha nhắc cây roi lên là vì giận sắt không thành thép, đánh con mà đau lòng mẹ, đau lòng cha*”. Khi lòng hiếu thảo trong họ khởi lên, trong những lá thư gửi về nhà, họ đều viết: “*Bố! Con sẽ làm người tốt, sẽ cố gắng ra tù sớm sớm. Sau khi ra tù, con hy vọng sẽ được rửa chân cho bố, sẽ được xoa bóp cho bố*”.

Thưa quý vị! Tục ngữ nói: “*Lãng tử quay đầu, vàng không đổi*”. Khi một phạm nhân chịu quay đầu, khi họ quay đầu rồi thì đó chính là thời điểm một gia đình, thậm chí một nhóm người được tiêu trừ tai họa. Một người phạm tội, cả nhà chịu lây, cả gia đình nơm nớp lo sợ. Đó đều là những việc có thể tồn tại với đồng bào xung quanh chúng ta.

Hôm nay chúng ta tu Đại Thừa Phật Pháp đại từ đại bi, chúng ta có thấy được xã hội bây giờ cần nhất là làm việc gì không? Sự giáo dục trong trại giam là không được chậm trễ một giây phút nào. Chúng ta cũng mong về sau, một hai tháng, tiếng đọc “*Đệ Tử Quy*” có thể vang lên ở chốn bồng lai tiên đảo này. Hạt giống này phải nhờ vào lòng yêu thương của chúng ta, nhờ vào lòng cảm niệm Tổ Tiên của chúng ta.

Còn về thương nghiệp, ở Chu Hải, nhờ ngân hàng kết nối cả tỉnh Quảng Đông. Ở Quảng Đông, họ cũng là những nhân vật tầm cỡ, cũng học văn hóa truyền thống rất nghiêm túc. Họ phát động các đồng sự trong cả tỉnh Quảng Đông cũng học văn hóa truyền thống. Hơn nữa, họ còn tặng cho khách hàng những băng đĩa văn hóa truyền thống. Bây giờ

khách hàng bước vào cổng ngân hàng của họ, không phải mắt chỉ nhìn thấy tiền không thôi. Họ đều sẽ ngồi xuống nói về giáo dục gia đình, nói về cách đối nhân, xử thế ra sao. Bầu không khí trong cả ngân hàng giống như trong một gia đình vậy.

Sự thực hiện rộng rãi “Đệ Tử Quy” phải đưa vào khắp các ngành các nghề. Hôm nay, chúng ta phải biến nơi chúng ta sống thành vùng đất quý, là tấm gương tốt nhất về việc học tập văn hóa truyền thống đối với bạn bè và tất cả mọi người trên khắp thế giới. Vậy phải bắt đầu từ mình. Su Phụ nói: Phải bắt đầu từ tâm mình, bắt đầu từ nhà mình. Chúng ta phải bắt đầu từ Cao Hùng (*ngại quá vì tôi là người Cao Hùng*). Chúng ta phải bắt đầu từ quê hương của mình, thay đổi quê hương của mình. Đây không phải khẩu hiệu. Việc này nhất định phải làm, phải làm thật sự, không được làm giả. “Đời người xưa nay ai không chết, chỉ còn tiếng thơm lưu thiên thu”.

Ví dụ huyện Đào Viên, việc sửa đổi, phục hưng văn hóa là do một người vào ngày 6/11/2006, sau khi nghe giảng xong, ông ấy liền hành động. Ông bắt đầu chia sẻ, giao lưu với mọi người về những việc thực hiện tình cảm thật, những bài viết hay. Dần dần, ông tích tụ lại thành sức mạnh cộng hưởng, phục hưng văn hóa quê hương ông. Nghe nói Đào Viên chúng ta có miếu Khổng Tử. Quý vị coi, chúng ta ở miếu Khổng Tử giảng dạy trí huệ của Khổng Tử, giảng “Luận Ngữ”, giảng “Trung Dung”, “Đại Học”, nhất định sẽ được Khổng Tử âm thầm gia hộ. Chúng ta giữ

vững tâm thái đó. Người chí tâm cầu đạo, tinh tấn không ngừng sẽ đương khắc quả, nguyện gì không đắc.

Không Tử nhắc nhở chúng ta: “*Không được quên những lời thứa bình sinh đã nói*”. Những thệ nguyện chúng ta đã nói ra thì nhất định phải cố gắng cả đời. Những thệ nguyện nào chúng ta phải cố gắng cả đời? “*Bố! Con nhất định cho bố thấy, bố sinh đứa con trai này không hề uống phỉ*”. Nhất định không để bố chúng ta nói: “*Con ngoan thì rất tốt, con không ngoan thì chi bằng không sinh*”. Không thể như thế! Phải làm cho cha mẹ chúng ta tuổi về già có thể gọi cao đầu mà ngủ, đi đâu vui chơi sông nước cũng không canh cánh trong lòng. Chúng ta cũng không thể quên một nửa của mình. Vợ được gả cho chúng ta rồi, chúng ta vỗ ngực nói gì? Sao quý vị quên hết rồi! Không được quên mất lời hứa của mình thì mới tu hành được. Quên mất lời mình đã hứa thì không chân thành. Chân thành là căn bản của việc tu hành. Bây giờ chúng ta đã phát nguyện rồi, phải kế thừa phát huy văn hóa truyền thống ở đất nước chúng ta. **Nhân ái** là cảnh giới tốt đẹp nhất. Phải bắt đầu từ chúng ta, biến cả khu phố trở nên có lòng yêu thương, có nhân đức.

Thật ra, khi tôi thi ở Cao Hùng, đối diện nhà tôi 150 thước có một trường học. Tôi ngồi đó nhắm bài tính như ý: “*Nếu mình thi đậu rồi thì đời mình sẽ ở đó ba chục năm*”. Dạy một học trò thì làm sao mà một, hai năm dạy xong? Nhưng tôi chắc chắn một điều, chỉ cần học trò từng học với tôi, nó nhất định sẽ thề hội rất kiên định rằng: “*Thầy mình thực sự muốn mình tốt*”. Như vậy là được. Chỉ cần nó cảm nhận được điều đó thì nếu cuộc đời nó vấp ngã, nó quay đầu

lại rồi nhất định sẽ tìm người yêu thương nó: “*Thầy! Em lại về rồi*”. Tôi hy vọng mình chỉ ở một trường đó không đi đâu để học trò đều có thể tìm thấy tôi ở cách chúng chỉ 150 thước, bước qua là tới.

Quý vị coi, cái bài tính như ý đó tính ra sao? “*Người tính không bằng trời tính*”. Vốn dĩ tôi thực sự phát nguyện rồi, nếu để tôi thi đậu, tôi nhất định sẽ giảng “*Đệ Tử Quy*” ở khu phố mình. Thậm chí khi bước vào phòng thi, tôi còn hết sức cung kính nhìn xung quanh, sau đó còn nói với Tổ Tiên: “*Nếu quý vị phù hộ cho con thi đậu, con nhất định sẽ tận tâm dạy dỗ cho con cháu quý vị*”. Đột nhiên da đầu tôi tê tê. Đó là tôi học theo một người bạn. Người bạn đó mới đầu khi đi nhậm giáo, trước mặt trường anh là một nghĩa trang. Tôi đi tìm anh. Chúng tôi đi ngang qua nghĩa trang đó. Sau khi đi hết, anh nói với tôi một cách hết sức nghiêm túc: “*Nói cho cậu nghe, lúc này Tổ Tiên của người ta đều đứng lên kính lễ mình rồi*”. Tôi nghe xong thì hết sức chấn động. Tôi cảm giác họ rất cảm ứng, họ cũng rất chào đón mình.

Kỳ thi đầu tiên của tôi tổng cộng có hơn một trăm chín mươi người dự thi, nhưng chỉ có hai mươi một người được thi vòng kế tiếp. Trong hai mươi một người đó chỉ có một người nam, quý vị biết là ai không? Khi tôi bước vào phòng thi kế tiếp, ba vị Hiệu trưởng ngồi đó chuẩn bị phỏng vấn tôi. Đột nhiên thấy tôi đi vô, họ nhìn nhau một cái: “*Bữa nay cũng có nam hả?*”. Trong lúc đi vào phòng đó, tôi gặp một thầy giáo trong trường. Ông vừa nhìn thấy có người nam đi tới thì đột nhiên nói với tôi: “*Trường chúng tôi chỉ*

thiếu giáo viên nam”. Tôi ở đó cười thầm: “*Mười phần chắc ăn được chín phần*”. Tôi liền bước vào thi.

Ông Hiệu trưởng ngồi chính giữa có lẽ là có quyền khá lớn, có thể ông ấy là quan chủ khảo. Hai người bên cạnh là quan phó khảo. Tôi vừa ngồi xuống, câu đầu tiên quan chủ khảo đã hỏi tôi: “*Anh có tài hoa gì?*”. Xong luôn! Tôi từ nhỏ tới lớn không tham gia thi đấu gì hết nên cái gì cũng không biết. Tôi cũng không có tài ăn nói, chỉ là do cảm ơn lão Tổ Tiên nên mới có một chút tâm hiếu đễ. Khi tâm hiếu đễ khởi lên thì năng lực cũng được nâng cao một chút. Nâng cao chỗ nào? Vốn dĩ hồi thi cấp hai, lù dà lù dù, không chọn ra được. Vốn dĩ thi văn hồi cấp ba, tôi được bốn mươi bốn điểm, xếp thứ hai cả lớp từ dưới đếm lên. Rất nhiều bạn ở khắp các nơi nghe xong có lúc còn đến nói với tôi: “*Thầy Thái! Thầy nói xạo. Thầy muốn cho bọn em niềm tin thôi*”.

Thưa quý vị, lời nói không được nói tùy tiện. Người xuất gia không cuồng ngữ, không được nói xạo. Mọi người có phải là người xuất gia không? Sao mọi người lắc đầu nhanh quá vậy? Đời này đã được nghe Phật pháp, thành Phật hiện đời rồi, chúng ta sao còn không nhanh nhanh xuất đi cái nhà da thịt thối này? Chúng ta sao còn không nhanh nhanh thoát ly cái nhà lục đạo sinh tử này? Hay phải đợi tới lúc gần vãng sinh, chúng ta mới nói: “*Tôi muốn xuất gia*”.

Chúng ta có thể nghe thông Kinh điển, đó là điều hy hữu khó gặp. Một khi đã nghe được thì khấn thiết khắc ghi, nhớ mãi trong lòng. Cư sĩ Duy Ma Cật nói: “*Phát Bồ Đề*

Tâm là thực sự xuất gia”. Quý vị đã phát Bồ Đề Tâm chưa? Chúng ta tu pháp môn niệm Phật, “*tam bối vãng sinh*”. Trong đó có một câu Kinh văn quan trọng nhất: Bất kể là hạng thượng, hạng trung, hạng hạ, đều phải “*phát Bồ Đề Tâm, nhất hướng chuyên niệm*”. Câu này khi nào chúng ta mới làm? Ngay hiện tại. Bởi vì chúng ta có tâm gánh vác văn hóa truyền thống, tâm **hiếu đễ** này cũng khiến tiềm năng của chúng ta nâng cao lên được chút xíu.

Nếu mọi người không tin thì có thể đến trường trung học Cao Hùng tra lại thành tích quốc văn của tôi. Thật sự là bốn mươi bốn điểm. Thầy giáo rất giận: “*Em căn bản là coi thường môn quốc văn của tôi*”. Vì khi đó, toán tôi thi được chín mươi điểm, Anh văn được tám mươi điểm, chỉ có môn quốc văn của thầy là bốn mươi bốn điểm. Thật ra mà nói, tôi cũng rất cố gắng, nhưng cái tâm biết ơn Tổ Tiên vẫn chưa khởi lên, chỉ vừa nhìn thấy văn ngôn thì đầu óc choáng váng. Thật vậy, chương ngại chỉ trong một niệm mà chuyển qua. Sau đó, khi tôi thi vào lớp sư phạm thì dựa vào quốc văn để lấy điểm. Bại cũng là quốc văn, thành cũng là quốc văn. Đời người thực sự là giữa một niệm. Trước đây đi thi thì tự tư tự lợi, bây giờ hy vọng có thể gánh vác văn hóa. Chúng tôi rất có lòng tin Tổ Tiên phù hộ tôi.

Tôi vừa bước vào phòng thi phỏng vấn thì thầy đó hỏi ngay: “*Em có làm qua tổ trưởng dạy học gì không?*”. Họ hỏi những thứ tôi không có. Tôi chỉ có một thứ nhưng ông ấy không hỏi – LÒNG YÊU THƯƠNG. Thưa quý vị, đối với một người thầy, cái gì cũng không phải quan trọng nhất

mà quan trọng nhất là lòng yêu thương. Nhưng tại sao quan chủ khảo không hỏi? Tại sao? Tại vì ông ấy muốn kiểm giáo viên tới làm việc giúp ông ấy, muốn họ làm ra rất nhiều thành tích. Cho ai coi? Có những điều không thể nói quá rõ ràng. Hôm nay tôi nói tới đây. Cho nên tôi bị rớt một cách bất lực. Tên tôi nằm ở hàng thứ tư trong bảng dự bị, cứ như thế mà thi, tôi đều xếp loại dự bị, không thi đậu. Tôi đành thu xếp hành lý rời xa quê hương đã yêu thương, bao bọc tôi mấy mươi năm. Quý vị có cảm nhận được là lúc đó nước mắt tôi muốn rớt xuống không? Không ai dùng tôi. Vừa hay Hải Khẩu có nhân duyên, người ta chịu dùng tôi. Chúng tôi liền qua đó luôn. Nhân duyên này hơn ba năm trước, chúng tôi đã kết duyên với Hải Khẩu. Lúc đó tôi thực sự nghĩ sẽ làm ở khu vực của mình. Việc hoằng dương văn hóa truyền thống thì hiện tại mỗi người đều có thể làm được. Chỉ cần chúng ta có tấm lòng đó, duyên phận sẽ xuất hiện.

Gần đây, Sư Trưởng ở Singapore có giảng ba câu, mọi người có lẽ cũng rất quen thuộc: “*Tâm tịnh tức Phật Độ tịnh. Tâm bình tức thiên hạ bình. Tâm an tức chúng sinh an*”. Muốn biến xã hội chúng ta trở nên hòa hợp, hòa thuận thì đầu tiên phải dụng công từ tâm địa chúng ta.

Lần này chúng tôi tới Pháp. Ở hải quan, chúng tôi thấy có một đồng bào chúng ta hơn hai mươi tuổi cũng chuẩn bị qua hải quan. Nhân viên hải quan Pháp kiểm tra cả buổi, tất cả giấy tờ anh ấy đều có hết nhưng hải quan không cho anh ấy qua. Sau đó, hải quan còn ở đó thăm vấn một vòng, sau cùng còn bảo anh lấy thẻ tín dụng ra coi. Chúng tôi xếp

hàng ở đằng sau, đột nhiên có một vài vị đồng tu lửa bốc ba thước. Lửa bốc ba thước có lý trí không? **Cho nên muốn xây dựng một nhân sinh quan lý trí, kiểm soát được tình cảm mới có thể kiểm soát tương lai.**

Sáng nay chúng ta nhắc tới: “*Khởi một niệm sân si, thiêu cả rừng công đức*”. Một ngọn lửa thiêu cháy hết, không chỉ thiêu hết mà còn âm ý mấy ngày mới hết. Đồng tu đó sau khi nổi nóng thì năng lực quán chiếu cũng rất mạnh. Cô lập tức phản tỉnh: “*Tôi bị đánh bại rồi!*”. Con người chúng ta phải hết sức bình tĩnh. Người ta làm khó mình là kết quả, nguyên nhân nằm chỗ nào? Quý vị coi, nhân sinh lý trí là từ quả suy ra nhân. Bất kỳ một kết quả hiển bày nào cũng không có một việc nào là ngẫu nhiên, cũng không có một việc nào là thiết thời. Trong thiên hạ không có chuyện bị thiết thời, đều là do nhân, do quả mà ra. Tại sao hải quan Pháp không thẩm vấn người Úc? Tại sao họ lại thẩm vấn người Trung Quốc? Vì có tiền sử. Thiếu nữ Trung Quốc sau khi tới đó thì di dân bất hợp pháp, không chịu trở về, trở thành gánh nặng xã hội cho người ta.

Mạnh Tử có nói một câu, chúng ta phải thường xuyên phản tỉnh: “*Con người có hành vi tự ô nhục mình trước thì người khác mới ô nhục mình*”. Gia đình có nhân tố tự hủy hoại mình trước thì bên ngoài mới hủy hoại mình. Đất nước tự có nguyên nhân gây xâm chiếm trước thì nước khác mới xâm chiếm mình. Tự mình gây xung đột công kích trước thì người khác mới thừa cơ.

Giống như triều Thanh, không lẽ triều Thanh không có

đại thần ưu tú sao? Có. Liên quân Anh, Pháp tại sao phải vòng lên Trường Giang mà đánh, vòng lên miền Bắc mà đánh? Mọi người biết vì sao không? Bởi vì Lâm Tắc Từ thủ Quảng Đông nên họ đánh không nổi. Họ bị đánh cho toi bờ hoa lá, sau đó hết cách nên họ mới đánh vòng. Cho nên Anh, Pháp vừa hận, vừa kính ông Lâm Tắc Từ. Ai mà đánh thắng được một đội quân hết lòng yêu nước, không sợ chết! Vì vậy họ phải đánh vòng. Sau khi đi lên trên thì lãnh đạo sợ việc, lại nghe theo lời dèm pha, cho ông Lâm Tắc Từ miễn chức, cách chức một vị trung thần, làm thoái luôn tâm của thần dân. Từ đó về sau, nhà Thanh càng đánh càng bại.

Bất cứ việc gì cũng phải phản tỉnh chính mình. Một gia đình xuất hiện vấn đề thì người ta đổ lỗi cho nhau: “*Đều là do cái ông thối tha đó gây ra*”, “*đều là do cái bà thối tha đó gây ra*”. Chúng ta không có lý trí. “*Lửa nhà không đốt thì lửa đại không cháy*”, cháy vô không được. Rõ ràng người ta nhìn thấy có thể thừa cơ để công kích chúng ta. Cho nên ngay bây giờ, chúng ta càng nên phản tỉnh chính mình, không thể vì hành vi của chính mình mà khiến cả một dân tộc bị ô nhục.

Vị sư tử này đã đem việc này kể với Sư Phụ: “*Con bị đánh bại rồi! Con lại khởi tâm sân hận*”. Sau đó, Sư Phụ nói với cô: “*Một niệm này của cô đã phá hoại hòa bình thế giới*”. Thừa các vị đồng tu, chúng ta phá hoại hòa bình thế giới thì quả bảo sẽ đến đâu? Sao quý vị không nói? Đòi người phải đối mặt với sự thật, chỉ khi đối mặt với sự thật

thì chúng ta mới có thể quyết một phen sống mái. Đời này chúng ta không có đường lui nữa. Danh hiệu đệ tử Phật, đệ tử Thánh Hiền chúng ta đã đeo lên rồi, hoặc là thành tựu hòa bình thế giới, hoặc là về quê. Quê ở đâu? Quý vị hồi phục trí nhớ rồi à? Quê ở tam ác đạo, nhất là địa ngục, vào rồi không biết bao giờ mới thoát khỏi. Chúng ta không còn đường lui nữa, cắn chặt răng, đời này chúng Vô Lượng Thọ.

Tiết này của chúng ta chia sẻ tới đây. Cảm ơn quý vị!

Hết tập 4

Tập 5

Kính chào các vị Pháp sư! Kính chào quý vị!

Hôm nay chúng ta nói tới chủ đề: “Làm sao để xây dựng một nhân sinh quan lý trí”. Thái độ nhân sinh, điều thứ nhất cần tin chắc là: “*Nhân chi sơ, tính bản thiện*”. Điều thứ hai, đối mặt với bất cứ cảnh giới nào, chúng ta cũng phải hiểu rõ nguyên nhân của nó nằm ở đâu. Khi có thái độ như vậy thì lúc nào chúng ta cũng có thứ để học, lúc nào cũng khởi phát được nhân duyên trí huệ của chúng ta. Giả sử chúng ta không có sự quán chiếu nhạy cảm như vậy, rất có thể chúng ta nhìn mọi cảnh giới đều mơ mơ, hồ hồ, không thấy rõ tình cảnh. Điều thứ ba, phải tùy thuận sự giáo huấn của Thánh Hiền, không tùy thuận tập khí, phiền não của mình. Điều thứ tư là: “*Vật có gốc có ngọn, việc có trước có sau. Biết trước biết sau tức gần với đạo*”. Chúng ta tuyệt đối không được sống cuộc đời gốc ngọn điên đảo. **Cuộc đời giống như một đại thụ, gốc nằm ở đức hạnh, gốc nằm ở hiếu đạo. Hiếu là gốc của đức vậy.** Khi không nhận thức được như vậy thì chúng ta không biết đức rất quan trọng. Chúng ta có thể dùng công sức rất lớn đi tưới nước. Nhưng nước cứ tưới trên lá cây, không tưới trên gốc cây. Chúng ta hao phí năng lượng toàn thân tâm, dạy ra đứa con có thể khiến cho chúng ta cả đêm khó ngủ bởi vì không tưới nước từ gốc, không thu được lợi ích.

Thâm Quyển cũng là khu vực kinh tế rất phát triển. Họ có một lớp gọi là “*lớp mũi nhọn*”, nghĩa là lớp giỏi nhất toàn trường. Những em ưu tú trong “*lớp mũi nhọn*” đó thi

cử đứng thứ nhất, thứ hai trong trường. Khi mới qua đó, tôi nghe không hiểu cái gì gọi là “*lớp mũi nhọn*”. Bây giờ thì tôi đã hiểu rồi. Có một phụ huynh rất phấn khích, hy vọng tới lớp đó tìm được mẹ của một em học sinh ưu tú trong “*lớp mũi nhọn*” đó để thỉnh giáo họ cách mà họ dạy ra được đứa con *ưu tú* như vậy. Câu này phải chỉnh sửa chút xíu. “*Ưu tú*” phải cho vào trong ngoặc kép, bên cạnh đó chú giải ý nghĩa của từ “*ưu tú*” này. Đó là thi được điểm cao, không phải là nhân cách ưu tú thật sự. Sau đó, cô ấy cũng tìm thấy vị phụ huynh cần gặp. Cô ấy mặt mày rất hớn hở nói với bà phụ huynh đó: “*Tôi mời chị ăn cơm*”, rồi mời bà ấy đến một nhà hàng cao cấp. Sau khi gặp rồi, cô ấy liền hỏi bà phụ huynh: “*Chị dạy con thành công như vậy, có thể chia sẻ với tôi một chút không?*”. Kết quả ngoài dự liệu của cô ấy. Bà phụ huynh ấy trả lời: “*Đừng nhắc tới đứa con gái của tôi nữa! Cứ nghĩ tới nó là tôi lại tức điên, nghĩ tới nó là bực bội.*” Cô ấy giật mình khi thấy mẹ của học sinh ưu tú trong “*lớp mũi nhọn*” lại không muốn nghĩ tới nó, cứ nghĩ tới nó là tức. Sau đó, bà phụ huynh nói tiếp: “*Mấy bữa trước tôi đang nấu ăn, nấu được hai món đã mồ hôi đầy đầu rồi. Tôi bước ra nói với con gái: “Con gái! Con xới giúp bố mẹ một chén cơm!”*”. Con gái bà ấy đã bắt đầu ăn rồi. Cũng không trách nó được, nó chưa học *Đệ Tử Quy*. Trách ai? Trách tôi.

Có một lần, sau khi khóa học kết thúc, tôi hỏi: “*Chúng ta hoằng dương văn hóa truyền thống, chúng ta phải dựa vào ai?*”. Ở bên dưới nói: “*Thầy Thái!*”. Suýt chút nữa tôi ngất xỉu! Phải dựa vào mỗi một người chúng ta. “*Thỉnh*

Phật trụ thế”. Thỉnh vị Phật nào? Tôi lại phải nghe lại một lần nữa. Tiếng trả lời “*chính mình*” sao mà nhỏ thế vậy! Phải thỉnh ai? “*Phải thỉnh chính mình!*”. Hy vọng quý vị không phải bị ép.

Bà phụ huynh nói với con gái: “*Con xới giúp mẹ chén com!*”. Bà ấy nấu được một nửa rồi, ngó đầu ra vẫn chưa thấy con gái xới com. Bà ấy kêu tiếp: “*Con gái! Con đi xới chén com!*”. Đưa con gái vẫn chưa chịu xới. Sau đó, món thứ ba đã nấu xong. Đi ra để thức ăn trên bàn, bà mẹ nói: “*Mẹ chỉ bảo con đi xới cho bố mẹ chén com, sao con không chịu làm?*”. Sau đó, con gái của bà không hề nhúc nhích mà chỉ ngoái đầu 90 độ nói với mẹ của nó: “*Dựa vào cái gì mà con phải xới com cho mẹ?*”.

Chúng ta suy ngẫm kỹ lại, thành tích của nó tại sao lại tốt như vậy? Động lực căn bản của nó nằm chỗ nào? Rất có thể là: “*Nếu con đứng nhất sẽ cho con phần thưởng, nếu không có phần thưởng thì miễn bàn*”. “*Dựa vào cái gì mà con phải xới com cho mẹ?*”. Con cái không có hiếu mà chỉ có tâm tư lợi, làm cho cha mẹ tức chết.

Thượng Hải có một người rất giàu. Con trai ông học lớp 4 thi đứng thứ nhất. Ông mua cho nó một chiếc BMW, còn kèm thêm một tài xế. Người sáng mắt vừa thấy thì biết: “*Cả gia đình này xong rồi!*”. Học trò mới lớp 4 tiểu học mà đã đòi BMW, đợi khi thi cấp 2 thì nó đòi cái gì? Quý vị đều rất hiểu chuyện. Quý vị đều đã trải qua rồi đúng không? Thực vậy, người ta nhìn rất thiên cận, vô tri, căn bản không biết ngăn chặn sai lầm ngay từ đầu, đều không thấy được

sau này ảnh hưởng lớn ra sao, đều không biết suy đoán, đều là dùng tình cảm, tính khí tốt xấu, chứ không phải trí huệ.

Có rất nhiều thương nhân đối với con trong lòng đều cảm thấy không có nhiều thời gian ở bên con nên con muốn gì thì cho nó cái nấy. Điều này đâu phải yêu thương. Nếu yêu thương không đúng cách thì sẽ trở thành hại nó. Đó là tận tay cung hư con, nuôi hư con. Từ đó chúng ta thấy, nếu không nhanh chóng tưới nước cho gốc cây để nó cắm rễ sâu dày, hết sức thâm nhập, khi gốc của nó còn cạn, thân cây mọc lại cao, quả lại nặng, gió bão vừa thổi thì sẽ bật gốc. Tại sao lại nói quả nặng, thân cây cao thì lại bật gốc? Bởi vì áp lực vừa đè xuống thì gốc liền bật lên.

Điều này cho chúng ta biết, con cháu không có đức hạnh thì địa vị chúng càng cao, tài vật càng nhiều, rất có thể tần số “*một lần vấp ngã để hận thiên cổ*” càng cao. Giả sử chúng chỉ là nông dân còn không làm nên trò trống gì, nhưng nếu thành tựu trong xã hội của chúng càng cao mà vô đức thì đó là dấu hiệu lành ít, dữ nhiều. Nhưng rất nhiều phụ huynh không thấy rõ điều này. Rất có thể con họ ngày trước xiềng xích vô tù nhưng họ vẫn vỗ ngực mà nói: “*Mấy người coi! Con trai tôi lợi hại ghê chưa!*”. Mọi người có tin không? Điều này là thật, không hề giả.

Có một bác sĩ làm đến chức Viện trưởng, rất có tiền. Sau đó ông ấy lạm dụng chức quyền tham ô. Mẹ của ông ấy cảm thấy rất tự hào: “*Mọi người thấy không? Con tôi quá giỏi!*”. Về sau, âm mưu của người con trai bị bại lộ, người con trai bị bắt. Người mẹ cũng sinh bệnh. Bà nằm trên

giường bệnh than thân, trách phận. Vừa hay, giường kê bên cũng có một bà cụ. Con gái của bà cụ này đang dạy “Đệ Tử Quy”, hàng ngày đều đến chăm sóc mẹ. Quý vị coi, hiện tại chúng ta ai là người hạnh phúc? Khi con trai bà ấy làm Viện Trưởng, ông ấy ở đó lộng hành chức quyền, giường oai điệu võ. Bây giờ họ lâm cảnh lạc phách thân hồn như vậy. Bà lại nhìn thấy con gái người ta ngày nào cũng tới chăm sóc mẹ. Bà nhận ra đó mới là hạnh phúc chân thực.

Phú quý đều là mây khói qua đường, nhưng lại khiến chúng ta ngạo mạn, coi thường người khác. Chúng ta đến xem nhân gian một cách thanh bạch, hà tất gì phải đắm nhiễm nhiều tập tính như vậy! Cái ngạo mạn này của con người thật không chịu nổi! Ngay cả đi thang máy, người ta ở lầu 8, mình ở lầu 12, mình cũng ngạo mạn. Tại sao? Vì phí quản lý mình nộp nhiều hơn người ta. Dáng cao hơn người ta cũng ngạo mạn, mặc quần áo đắt hơn người ta cũng ngạo mạn, thậm chí lấy vợ đẹp hơn người ta cũng ngạo mạn. Chỗ nào chúng ta cũng đắm nhiễm những tập tính đó. Có một phạm nhân trong nhà giam, đã bị giam 5 năm. Có một phạm nhân mới vào, anh ta lập tức đứng lên, hít sâu một hơi rồi nói: “*Tao nói cho mày biết, tao đã bị bắt ở đây 5 năm rồi!*”. Quý vị coi, ngay cả chuyện ở tù cũng ngạo mạn. Chúng ta phải cảnh giác cao độ đối với những thói Tham - Sân - Si - Mạn của mình, phải “*hồi quang phản chiếu*”.

Lão cư sĩ Hạ Liên Cư nói một câu hết sức chí lý: “*Phải phá được cửa ải lừa dối chính mình thì tu hành mới có chỗ đáng nói. Phải nhìn thấy rõ ràng bản thân mình toàn là sai*”.

làm thì công phu mới có chỗ bắt đầu”. Cho nên, một ngày không biết sai thì ngày đó “*yên bởi tự thì*”, một ngày không có sai lầm gì để sửa thì ngày đó không có tiến bộ. Chúng ta sớm tối đều đọc “*Đệ Tử Quy*” một lần, lập tức nhìn thấy rõ chỗ thiếu sót của mình. Ngày đó không trôi qua oan uổng, ngày đó có thể phản tỉnh mình một cách chân thực, tu sửa mình, tăng đức hạnh, bớt lỗi lầm.

Vừa rồi chúng ta có nhắc tới việc tưới nước phải tưới gốc. Lúc đó người mẹ của cô giáo dạy “*Đệ Tử Quy*” vốn dĩ còn đang phàn nàn: “*Sao con không đi kiếm tiền mà chỉ làm mấy chuyện công ích này thôi?*”. Bây giờ bà sinh bệnh, con gái lại hiếu thuận như vậy, bà liền cảm nhận được đúng là không giống nhau.

Chúng ta đã nhắc đến bốn điều, còn có điều thứ năm: “***Kiểm soát cảm xúc mới có thể kiểm soát tương lai***”.

Có hai cặp vợ chồng ở đối diện nhau. Trong đó có một cặp vợ chồng kính nhau như khách, vợ chồng đồng một dạ, đất cũng hóa ra vàng. Một cặp khác thì không như vậy. Họ cãi nhau sơ sơ thì ngày nào cũng có, cãi nhau nghiêm trọng thì 3, 6, 9 ngày một lần. Cứ mấy ngày họ lại cãi nhau một vụ, bởi vì cãi lớn thì phải nghỉ lấy sức mấy ngày để hồi phục thể lực. Lúc đó, người vợ của nhà này đang buồn bực trong lòng: “*Sao mà người ta có thể sống với nhau tốt như vậy! Mau mau kiếm cơ hội đi hỏi họ*”. Cô ấy thấy xung quanh không có người thì mới đi qua đó hỏi. Chúng ta thấy cô vợ đó lén lén, lút lút đi đến nhà đối diện hỏi. Điều này nghĩa là sao? Mỗi người ai cũng có đức, chỉ do chúng ta

không biết nhìn. Nhìn thấy gì? Thấy cô ấy có tâm hồ thẹn nên phải lén lén, lút lút. Nếu cô ấy không có tâm hồ thẹn thì: “*Ai cần mấy người để ý!*”

Quý vị xem, tâm hồ thẹn bản thiện của con người, chúng ta đều không biết nhìn. Thật vậy, khi lúc nào chúng ta cũng nhìn thấy ưu điểm của người khác thì tất cả những người đến bên chúng ta đều rất hứng khởi. Họ cảm thấy đến trước mặt bạn sẽ có tự tôn, đến trước mặt bạn sẽ khơi dậy được tiềm lực trong họ.

Một người thầy thật sự yêu thương học trò thì khi vừa tan lớp, học trò sẽ tới vây quanh thầy, nhất là những em vốn dĩ bị các thầy cô giáo khác coi thường. Một người thầy yêu thương vừa tới thì học trò nhất định bám sát bên cạnh thầy và rồi ngày nào cũng hỏi thầy: “*Thưa thầy, có việc gì em giúp thầy được không?*”. Ai mà thích bị coi thường! Ai mà ưa bị ruồng rẫy. Cho nên vợ chồng có một câu chân ngôn thì sẽ sống với nhau tới bạc đầu. Đó là câu gì? Tôi phải giữ lại những giọt nước mắt đau lòng, thu dọn tay nải của mình. Xin lỗi, tập tính khó đổi. Chúng tôi dạy tiểu học thì thường thích hỏi câu này: “*Các trò nghe hiểu được chưa?*”. Cái tập tính này phải từ từ buông đi. Một câu chân ngôn mà Sư Phụ dạy chúng ta là: “***Chỉ nhìn cái tốt của người khác, không nhìn cái xấu của người khác***”. Đó là một sự tín nhiệm chân thực đối với người khác. Thực sự tin tưởng “*nhân chi sơ, tính bản thiện*” thì có thể phát tán ra được động lực nội tại.

Học câu này xong, khi nhìn thấy chồng, quý vị tuyệt đối không được “*chỉ nhìn cái tốt của người khác*”. Quý vị

đột nhiên quay ra nhìn thấy người con trai thì không dạy nữa hoặc nhìn thấy bạn bè thì không dạy nữa. Học như vậy quả thật không dễ gì. Chúng ta phải đối với tất cả mọi người đều bằng tâm thái đó. Có tâm thái như vậy rồi thì chúng ta sẽ dẫn dắt rất tốt cấp dưới của mình, bởi vì sự tín nhiệm đó sẽ không ngừng cho họ động lực, tất nhiên cũng không ngừng “*cùng khuyến thiện, cùng lập đức*”, cũng không ngừng “*mình có tài, chớ dùng riêng*”, dùng kinh nghiệm và trí huệ của mình giao lưu một cách vô tư với họ. Yêu người thì người yêu lại.

Có vài cô, vài bà đến học “*Đệ Tử Quy*”. Chồng họ đưa họ đến. Đến dưới lầu thì người chồng đi về. Họ lên lầu, nhìn thấy thầy giáo thì họ tức ùng ùng: “*Chồng tôi đúng là không có thiện căn!*”. Thầy giáo liền hỏi: “*Sao cô lại thấy chồng mình không có thiện căn?*”. Cô ấy nói: “*Thầy xem! Ông ấy không chịu học Đệ Tử Quy*”. Sau đó, thầy giáo hỏi tiếp: “*Cô tới đây bằng gì?*”. “*Chồng tôi đưa tôi tới*”. “*Vậy mà cô còn nói chồng mình không có thiện căn! Ông ấy đã tự mình đưa cô tới đây rồi, còn không phản đối cô và con cô học “Đệ Tử Quy”. Sao mà không có thiện căn được! Cô không thấy gì hết*”.

Bên cạnh có một cô nghe thầy liền đi tới nói: “*Đúng! Chồng cô rất có thiện căn! Còn chồng tôi không có thiện căn gì hết! Cô coi! Ông ấy không đưa tôi tới mà ở nhà ngủ thẳng cẳng!*”. Thầy giáo liền nói: “*Chồng cô ngủ thẳng cẳng, cũng không phản đối cô đi học. Sau khi cô đi học xong trở về, cơm trưa cho chồng cô cũng không nấu, ông ấy có trách cứ cô không?*”. Cô ấy nói: “*Ông ấy không trách!*”.

“VẬY MÀ CÔ CÒN NÓI CHỒNG MÌNH KHÔNG CÓ THIỆN CĂN!”. Chúng ta đều không nhìn thấy ưu điểm của người khác mà chỉ nhìn thấy khuyết điểm của họ thì sẽ ra sao!

Cô vợ có thiện căn đi qua nhà hàng xóm ở đối diện đề hỏi bí quyết gia đình hòa thuận. Một là cô có tâm hồ thẹn, hai là cô biết học cái tốt, biết thỉnh giáo người khác. Sau khi đi qua, vợ nhà hòa thuận nói với cô: “Nhà chúng tôi đều là người xấu. Nhà chị đều là người tốt”. Cô vợ đó nghe xong đáp luôn: “Nhà tôi đều là người tốt nên ngày nào cũng cãi nhau. Nhà chị đều là người xấu nên hòa hợp như vậy. Rõ ràng là chị đang che giấu tôi đây mà!”. Cô vợ nhà hòa thuận nhìn vẻ mặt của người hàng xóm chắc chưa nghe hiểu nên liền giải thích thêm: “Ví dụ, khi tôi rót một ly trà Phở Nhĩ cho chồng tôi rồi để trên bàn. Chồng tôi không cẩn thận, đi ngang qua làm đổ ly trà. Ly trà vừa đổ một cái thì tôi liền chạy qua, vừa lau bàn vừa nói: “Xin lỗi! Xin lỗi anh! Em không để cái ly cho đàng hoàng khiến anh làm đổ”. Tôi nhanh chóng thu dọn, thật tình xin lỗi chồng. Chồng tôi cũng bước tới cùng lau bàn và nói: “Đều do anh không tốt, đi không nhìn đường khiến tâm ý của em bị anh làm đổ hết”.

Thưa quý vị! Vợ chồng chúng ta có khi nào nói chuyện với nhau như vậy không? Như thế gọi là “lãng mạn”, trọng thực chất, không trọng hình thức. Quý vị coi, một ly trà bị đổ, là chuyện tốt hay chuyện xấu? **Thực sự “y giáo phụng hành” thì không có chuyện gì là chuyện xấu, nguy cơ đều có thể biến chuyển, kiếp nạn đều có thể chuyển thành phúc phần.**

Quý vị coi! Vợ chồng họ hòa hợp vui vẻ, mau mau thu dọn ly trà đồ, cùng nhau phản tỉnh do mình không đúng. Sau đó, người vợ nói tiếp: “*Để em đi pha ly trà ngon hơn. Chúng ta cùng nhau nói chuyện*”. Cho nên, chuyện lớn hóa nhỏ, chuyện nhỏ hóa không. Nhưng cũng ly trà đó mà bị đổ ở nhà mình thì không giống như vậy. Chồng mình làm đổ thì mình lập tức chạy tới, chỉ chồng nói: “*Anh đi đứng mà không có mắt hả? Muốn uống thì tự mà rót đi!*”. Chồng cũng không chịu thua: “*Đàn bà con gái gì mà để cái ly cũng không nên. Cô còn làm được cái gì nữa!*”. Quý vị có biết kết cục ra sao không? Kết cục là từ một ly nước, vợ chồng có thể cãi nhau tới ly dị. Thực đó, không hề khoa trương.

Có một nhân viên chuyên làm thủ tục ly hôn. Có lần, gặp một cặp vợ chồng muốn làm thủ tục ly dị, anh ấy hỏi họ: “*Tại sao anh chị muốn ly dị?*”. Hai vợ chồng nhìn nhau một lúc rồi nói: “*Đúng! Lúc đầu tại sao chúng ta muốn ly dị? Lúc đầu vì chuyện gì đã quên mất tiêu. Bây giờ chỉ do cục tức nuốt không trôi*”. Quý vị xem, người ta chỉ vì một cục tức mà có thể đem mình, đem gia đình mình, đem hạnh phúc một thế hệ ra hủy hoại, không cần nữa. **Kiểm soát cảm xúc mới có thể kiểm soát tương lai.**

Thật ra, những cảnh tượng cuộc sống này đều ngay quanh chúng ta bây giờ. Bữa nay chồng đi làm về, vừa hay danh thiếp của khách hàng để trong túi áo. Vợ giúp chồng giặt đồ, không để ý thấy. Kết quả giặt đồ xong, buổi sáng chồng thức dậy không thấy áo mình đâu, lập tức chạy ra thì thấy áo mình đã được phơi lên rồi. Người chồng liền sờ túi áo, danh thiếp đã nát hết. Lúc đó, chồng la lên: “*Em làm cái*

gì vậy?”. Vợ phải làm sao? Quý vị đều là cao thủ, học “Đệ Tử Quy” có khác. Người vợ này liền tới khom mình 90 độ: “*Xin lỗi! Em bắt cần quá! Xin lỗi! Xin lỗi!*”. Người chồng vốn dĩ khí tức đã bốc lên rồi liền hạ hỏa: “*Không sao! Không sao!*”. Phải nghe lời Tô Tiên: “*Tự trách mình, trời yên đất lặng. Hay trách nhau, trời long đất lở*”.

Quý vị coi, Thiên Đàng và Địa Ngục chỉ nằm giữa một niệm. Con người phải biết kiểm soát cảm xúc. Đầu tiên lúc nào cũng phải biết phản tỉnh chính mình. **Cuộc đời thực sự giống một tấm gương. Bạn chỉ gương mà chửi thì nó cũng chỉ bạn mà chửi. Bạn liền rút tay lại: “Tôi không đúng!”, thì nó liền: “Tôi cũng sai rồi!”.** Cuộc đời không phức tạp như mình tưởng tượng. Chỉ là chúng ta không chịu tin theo chân lý, cứ phải đi thống nhất đại cục, sau đó vòng vòng khiến toàn thân rã rời.

Đức Phật nói quá đúng! Khổng Tử nói quá đúng! Cái cảnh “*hay trách nhau, trời long đất lở*” bây giờ rất thường thấy ở mọi góc ngách trong xã hội. Quý vị coi, một người thầy phật một học sinh. Học sinh đó về nhà mách mẹ. Mẹ nó liền đi tìm phóng viên, sau đó tìm Hiệu trưởng. Hiệu trưởng liền tìm người thầy. Quý vị coi, sự việc đã thành mưa gió. Con người ta đánh mất lý trí, đánh mất năng lực phản tỉnh, đều làm theo tập khí khiến một chuyện nhỏ xíu trở nên không có cách nào thu dọn được. Giá như người thầy này có thể phản tỉnh tâm cảnh của mình: “*Hôm nay tâm mình có đầy đủ lòng yêu thương thì mình làm sao xử phạt đứa nhỏ đó được! Đứa nhỏ sẽ cảm nhận là mình đang dạy dỗ nó, chứ không phải cố ý gây rắc rối cho nó*”. Cho

nên làm thầy trước tiên phải biết phản tỉnh tâm địa của mình. Sau đó, học trò không hiểu sư đạo, tất nhiên đó cũng do cha mẹ chúng. Cả xã hội này không dạy cái sư đạo đó.

Thưa quý vị, hồi xưa mấy đứa nhỏ đó ở trường nếu bị thầy đánh mấy gậy thì về nhà không dám cho người nhà thấy. Tại sao? Vì nếu cho cha mẹ thấy thì vốn dĩ nó chỉ bị đánh có 3 roi, nhưng cha mẹ thấy rồi thì sao? Đó là thực sự hiểu chuyện. Khi một đứa nhỏ ngay cả cha mẹ, thầy cô đều không sợ thì đứa nhỏ đó hết sức đáng sợ. Nó muốn làm gì thì làm. Trái tim ích kỷ, nhỏ hẹp này của chúng ta rất có thể sẽ hủy hoại thái độ cung kính thầy cô cả một đời của con cháu. Khi nó không cung kính thầy cô thì làm sao nó học cho tốt được.

Phụ huynh không có lý trí. Nếu lúc đó phụ huynh có thể phản tỉnh trước, có thể tin tưởng thầy cô trước, có thể đến tìm hiểu tình hình trước thì sự thật tâm này của phụ huynh sẽ khiến người thầy dù có sai rồi cũng sẽ hổ thẹn. Cho nên, cuộc đời thực sự là giữa một niệm sẽ sinh ra sự khác biệt một trời một vực, nhất là việc hành xử theo lý trí hay theo tập khí.

Có một đứa học trò lớp 5, khi thầy giáo đang la rày nó, đột nhiên nó không vui liền co cẳng chạy mất. Vì chân nó rất dài, chạy lại nhanh nên người thầy thực sự đuổi theo không kịp. Bây giờ làm thầy giáo, cô giáo không dễ dàng chút nào. Trước đây khi tôi dạy tiểu học, có rất nhiều bạn, phụ huynh nói: “*Mấy thầy làm giáo viên tiểu học thật sướng, có nghỉ hè, nghỉ đông*”. Thật là không biết nhân gian

bệnh khổ! Giáo viên tiểu học nghỉ hè, nghỉ đông là để lấy lại sức. Nếu không thì thực sự chống đỡ không nổi với áp lực tâm lý. Mỗi một ngày, sự an toàn và sự trưởng thành của mấy chục học sinh đều nằm trong tay chúng ta. Cho nên, mẹ tôi lúc đó vừa dạy tiểu học vừa phải lo toan việc trong nhà, lại phải chăm sóc học trò nên tan học xong, chuông vừa reo thì xỉu luôn. Mẹ tôi nói là thường thường bà chỉ tỉnh lại khi phải lên lớp vì có học trò tới lay bà dậy. Sau đó chính tôi cũng dạy tiểu học mới biết rất vất vả. Tôi nghe nói tỷ lệ mắc chứng u uất cao nhất là giáo viên tiểu học phải không? Tôi tin là tỷ lệ đó rất cao, đều có áp lực như vậy.

Trên thực tế, giữa người và người cần phải hóa giải xung đột, phải kết thiện duyên, không có gì khác, tha thứ người khác. Thậm chí quan trọng nhất là phải phản tỉnh chính mình, thông cảm cho người khác. Người thầy không đuổi kịp em học sinh liền gọi điện cho phụ huynh của em học trò đó. Thầy phải báo cho họ biết, nếu không sau này không biết ra sao. Ở Bắc Kinh, rất nhiều người có học vấn rất cao. Người làm giáo viên tiểu học ở Bắc Kinh rất thấp thỏm, bất an vì phụ huynh rất nhiều ý kiến. Thầy giáo đó rất lo lắng, gọi điện thoại cho người bố. Người bố này có học qua “Đệ Tử Quy”. Sau khi nghe điện thoại của thầy giáo thì người bố liền nói: “*Thầy đừng sốt ruột quá! Nó chạy không quá xa được đâu!*”. Sau đó, người bố nói tiếp: “*Thầy! Đưa con không nghe lời là do phụ huynh dạy không tốt*”. Quý vị coi, lúc đó người thầy cảm thấy ra sao: “*Bây giờ còn có phụ huynh như vậy, thật là quá sức cảm động!*”

Người thầy đó sau đó không lâu cũng đến Lô Giang, Thang Trì nghe giảng 5 ngày. Tại sao thầy giáo lại đến Thang Trì nghe giảng? Tại vì thái độ phản tỉnh của người phụ huynh khiến ông cảm thấy người phụ huynh này tu dưỡng rất tốt. Sau đó thầy giáo biết được người phụ huynh này đang học văn hóa truyền thống. Sau khi người thầy này đi học văn hóa truyền thống, về lại lớp mình, thầy bắt đầu dạy học trò mình văn hóa truyền thống. Chúng ta nhìn thấy một thái độ phản tỉnh đã thành tựu bao nhiêu cơ duyên nghe được văn hóa truyền thống của các em nhỏ.

Quý vị, tính khí của mình có cần được kiểm soát cho tốt không? Chúng ta hết sức hy vọng mọi người đều: “*Tận thử nhất báo thân, đồng sinh Cực Lạc quốc*”. Đúng, câu này phải niệm cho thật chân thật, không được niệm giả, phải niệm ra từ tận tấm lòng của mình. Vậy thì mỗi ngày đều là chư thượng thiện nhân, mọi người đều phải đồng sanh Cực Lạc quốc. Vậy thì còn xung đột gì nữa, còn đối lập gì nữa? Khi chúng ta thực sự “*y giáo phụng hành*” thì cơ duyên thành tựu pháp duyên của người khác cũng xuất hiện.

Trước đây, tôi dạy ở trường khoảng được một tháng. Một hôm, tôi phải giải quyết công việc hơi trễ. Có mấy thầy giáo trẻ, đều khoảng hơn hai chục tuổi, ở đó nói về điều mình tâm đắc. Nói chuyện như vậy không bao lâu, một đồng nghiệp của tôi đột nhiên trợn mắt lên nói: “*Thầy là Phật tử!*”. Tôi nói: “*Đúng!*”.

Thưa quý vị! Tại sao sau khi anh bạn đó nhận ra tôi là Phật tử lại giật mình? Trong tâm trí anh ấy, Phật tử là ra sao? Đây là điều đáng để cho chúng ta suy ngẫm. Khi người ta cảm thấy Phật tử không phải là đối tượng để họ tôn kính thì họ sẽ không học Phật. Khi chúng ta thể hiện khiến họ hết sức cảm động thì tự nhiên sẽ có tác dụng, muốn chặn lại cũng chặn không nổi. Mọi người đều đến học Phật. Cho nên, sự thất bại của Phật giáo tuyệt đối không phải do những người không học Phật mà nằm trong tay những người học Phật chúng ta.

Huyện Mai Quang Đông được coi là cố hương của người khách gia. Chúng tôi ở đó thành lập một Trung tâm Giáo dục Văn hóa. Phó Cục Trưởng Cục Giáo dục địa phương, một chức rất lớn, là một người chưa học Phật. Ông ấy kể cho những giáo viên giảng dạy như chúng tôi một chuyện: *“Có một người phụ trách trường mẫu giáo nọ thường chạy đến chùa Tháp Ngàn Phật làm nghĩa công. Anh ta nói làm vậy có công đức. Kết quả, trường mẫu giáo của anh ta làm đến nổi “gà bay chó nháy”*. Thưa quý vị! Chúng ta bình tâm nghĩ xem, câu này nói ra từ miệng của một ông Phó Cục Trưởng Cục Giáo dục, vậy đã có bao nhiêu người biết chuyện này rồi? Không biết lan truyền đến phạm vi nào rồi? Người ta nói Phật tử chúng ta đang làm gì? Bôn phận của mình thì không làm mà chỉ đi tham công đức. Vậy có được xã hội, công chúng tôn trọng không?

Ấn Tổ cách chúng ta mới mấy chục năm. Ngài sớm đã thấy được những vấn đề sau này. Ngài nói, tu hành

trước tiên phải làm tròn bốn phận. Giả sử ngay cả vai trò con trai, vai trò người cha, vai trò công việc, chúng ta đều không tận tâm, tận lực thì rất có thể chúng ta đang tự thân mình hủy báng Phật pháp. Cho nên tại sao nói: “*Trước cửa Địa Ngục tăng đạo nhiều!*”. Người không học Phật thì họ không thể tự thân báng Phật. Học Phật rồi, nếu không thực sự làm tròn bốn phận thì thực sự sẽ tự thân báng Phật, khiến người ta không dám tiếp cận Phật pháp mà sợ hãi xa lánh. Cho nên, thực vậy, khi chúng ta hiểu được rằng nhất ngôn, nhất hạnh của mình đều ảnh hưởng đến sự hưng suy của chánh pháp thì thái độ thận trọng của chúng ta sẽ tự nhiên khởi sanh.

Lúc nãy, tôi vừa nhắc đến một ví dụ xảy ra ở trường học. Quý vị coi! Phóng viên tới làm ồn ào lên. Chúng ta cũng không thể trách phóng viên vì họ cũng chưa học qua văn hóa truyền thống, họ không biết tốt khoe, xấu che. Họ chỉ nghĩ: “*Mình đăng bài ra khiến người đọc cảm thấy rất kinh ngạc, rất sững sốt là được. Máy chuyện khác mình không cần quan tâm*”.

Thực vậy, cả xã hội ngày càng đọa lạc. Một chuyện như vậy mà khiến người thầy một phen sóng gió, không dám dạy học trò. Hiệu trưởng gặp chuyện như vậy, khi chưa làm rõ tình hình thì đã đến trước mặt giáo viên: “*Thầy mau mau xin lỗi cha mẹ của nó! Mau mau giải quyết xong chuyện này! Phóng viên tới hết rồi, tới lúc đó thì cái mũ quan của tôi cũng mất luôn*”. Điều nghĩ đến lợi ích của mình thì có thể hóa giải được vấn đề không? Bản thân làm một lãnh đạo thì phải có một thái độ, phải cần giáo dục,

phải bảo vệ cấp dưới của mình. Đẳng này khi xảy ra việc thì liền thẳng chân đá cấp dưới ra, không liên hệ gì với mình, muốn chửi là việc của anh ta, không liên quan đến mình, một chút cốt cách lãnh đạo cũng không có. Cái mũ quan đó sớm muộn gì cũng rớt, tuyệt đối không phải chỉ được lần này là hết chuyện. **Họa phúc đều trong một tâm niệm của chúng ta.** Lúc đó, giả sử Hiệu trưởng có thể lập tức thế này: *“Xin lỗi! Xin lỗi! Chuyện này do tôi làm chưa tốt!”*. Rất có thể khi xuất hiện tình huống này, có người đứng ra nhận lỗi trước thì chuyện này nhất định có thể từ từ được hóa giải. Nhưng do chúng ta từ nhỏ tới lớn đều chưa học được hai chữ *“xin lỗi!”* khiến nhiều lúc không có việc cũng thành ra có việc, việc nhỏ thành ra việc lớn. Cho nên, kiểm soát cảm xúc, tùy thuận giáo huấn của Thánh Hiền, chúng ta phải bắt đầu từ chính mình, *“tự trách mình, trời yên đất lặng”*. Năm điều này, trên thực tế đều rất then chốt đối với việc lập thân, xử sự của chúng ta.

Sáng nay tôi cũng nhắc đến với quý vị chuyện của một em học sinh. Nó lấy trộm đồ, rất ử rử. Tôi đi ngang qua thấy nó đau lòng như vậy, tôi liền ngồi xuống với nó. Người với người đều có thể câu thông được. Khi trái tim bạn thực sự quan tâm đến nó, nó sẽ cảm nhận được. Sau đó, đứa trẻ liền nói với tôi: *“Thầy! Em rất muốn chết!”*. Chúng ta dạy dỗ mấy đứa nhỏ cũng như chúng ta đang giúp đỡ bạn mình. Điều này rất quan trọng. Từ quả suy ra nhân. Tại sao con người hay xử sự theo tập khí, cảm thấy mình rất tệ? Đều do người ta tự hại mình mới làm theo tập khí. Khi đó có thể phản tỉnh ra có lỗi của mình trong đó, từ từ sẽ không làm

theo tập khí nữa. Lúc đó, chúng ta phải chỉ dẫn cho nó: “*Tại sao em muốn tự sát?*”. Phải tìm ra nguyên nhân. Đứa nhỏ nói: “*Không ai thích em hết!*”. Không ai thích nó là kết quả. Vậy nguyên nhân nằm ở chỗ nào? Tôi hỏi nó: “*Người ta đều không thích em. Vậy nguyên nhân nằm ở đâu?*”. Nó liền nói: “*Do em đánh người, chửi người*”. Nó rất thật thà, nói thẳng ra luôn.

Mấy người lớn chúng ta, sao mà tôi thấy khó theo quá. Có người hỏi nguyên nhân ở đâu ra thì nói: “*Tôi cũng không biết. Tại cấp trên của tôi không biết nhìn người, khiến tôi có tài mà không được trọng dụng. Tại vợ tôi không có tu dưỡng khiến gia đình tôi tán loạn*”. Tất cả đều tại người khác, không phải tại mình.

Đứa nhỏ này hiểu nguyên nhân do mình đánh người, chửi người. Chúng ta tiếp tục từ quả suy ra nhân, từ nhân có thể thay đổi quả. “*Vậy thì em đừng đánh người, chửi người nữa thì người ta sẽ không ghét em nữa*”. Kết quả, nét mặt của đứa nhỏ đó khiến cả đời tôi cũng không quên được. Nó chau mày nói với tôi: “*Thầy! Em rất muốn sửa nhưng sửa không được*”.

Thưa quý vị! Câu này quý vị đã nghe qua chưa? Câu này đã từng được nói ra từ miệng của học trò mình, con cái mình, thậm chí chồng mình. Chúng ta không cảm nhận được sự đau khổ, day dứt trong nội tâm nó. Chúng ta chỉ nhìn thấy những hành động xấu của nó, chứ không cảm nhận được sự hối hận, đau đớn sâu sắc trong tâm hồn nó. Chúng ta không hiểu nó, không cảm nhận được nó, lúc nào

cũng phê phán nó, vậy thì sẽ không thể xây dựng một sự cầu thông lòng tin.

Đứa nhỏ này nói: “*Thầy! Em rất muốn sửa, ...*”. Chúng ta nhận ra một chân lý: “*Nhân chi sơ, tính bản thiện*”. Câu “*..., nhưng em sửa không được*”, nếu không dạy thì tánh liền đổi. Dạy con thì đức hạnh rất quan trọng. Giả sử chúng ta dạy muộn rồi, rất có thể cả đời con mình đều trở thành nô lệ cho tập khí của nó. Chúng ta tuyệt đối không muốn con cái mình, học trò mình trở thành nô lệ cho tập khí. Chúng tôi có niềm tin như vậy.

Chúng tôi dạy học ở Lô Giang, Thang Trì đến bây giờ đã được một năm. Thực ra, hai tháng trước đây, tình hình đã có biến chuyển rất lớn. Có một em 16 tuổi đi nghe giảng. Khi nghe đến ngày thứ ba, em về đến ký túc xá, đột nhiên quỳ xuống trước mặt bố mình, sám hối với bố. Cái quỳ của em ấy thật sự là một tâm chí thành. Mọi người ở ký túc xá đều rất xúc động khóc chung với em. Người bố rất cảm khái nói: “*Tôi làm bố đã 16 năm nay, lần đầu tiên cảm thấy làm bố rất hạnh phúc*”. Những thanh niên này không phải không muốn học mà là do chúng ta không dạy.

Học trò tiểu học sau khi học xong văn hóa truyền thống, chúng tôi bảo chúng về nhà rửa chân cho mẹ. Vừa hay mẹ của một em bị bệnh, bị cảm. Tất nhiên bị cảm mà ngâm chân một chút thì rất tốt vì ngâm chân làm cho mạch máu lưu thông. Nó liền giúp mẹ nó rửa chân. Mẹ nó cảm động đến chảy nước mắt và nói với nó: “*Con! Con rửa chân giúp mẹ, mẹ rất là vui, hình như bệnh cũng khỏi*

rồi”. Nhưng em đó bỗng nghĩ lại: “*Không biết mẹ đã rửa chân cho mình bao nhiêu lần rồi mà mình chẳng chịu cảm ơn. Còn mình chỉ rửa chân cho mẹ có một lần mà mẹ đã cảm động như vậy*”. Tâm cảnh của chúng ta cách xa cha mẹ như vậy đó. Cho nên, thực sự con người có thể dạy tốt được.

Vốn dĩ khi chúng tôi mới qua đó, lãnh đạo địa phương đã nói với chúng tôi: “*Các thầy đừng có giảng mấy cái đạo đức luân lý ở đây, giảng cho dân ở đây cách kiếm tiền gì gì đó thì họ còn nghe*”. Lúc đó thì chúng tôi phải làm sao? Có nên bắt họ ngồi xuống tranh cãi với mình ba ngày không? Không cần, mà lúc đó chỉ cần cười một cái là xong. Lúc đó phải nghĩ là: “*Người ta không hiểu mình, mình không giận*”. “***Sống với người không sáng suốt, mình không phiền não, vậy chẳng phải là quân tử sao!***”. Trong cuộc đời, người khác đúng hay không đúng không phải là chuyện quan trọng nhất. Chuyện quan trọng nhất là phải hỏi mình trước xem mình đúng hay chưa. Mình đúng hay không, tốt hay không đầu tiên phải tự mình quan sát, đừng yêu cầu người khác trước mà yêu cầu mình trước. Chỉ cần mình thực sự đúng rồi thì cứ làm theo đó. Người ta có vỗ tay hay không, chúng ta cũng không yêu cầu.

Lúc đó mới đi dạy học, chúng tôi bắt đầu dạy học vào tháng 12. Mọi người có biết ở Trung Quốc vùng nào là lạnh nhất không? Rất nhiều người đều nói là Cáp Nhĩ Tân, Hắc Long Giang. Sai! An Huy lạnh nhất. Tại sao nói vậy? Vì những vùng phía trên lưu vực Hoàng Hà đều có khí sưởi, mùa đông ở trong nhà rất ấm áp. Nhưng khu vực An Huy

thì không có khí sưởi, nhiệt độ trong phòng và ngoài trời không khác nhau bao nhiêu. Cho nên, về nhà thì giống như chui vào cái tủ lạnh. Rất nhiều người Đông Bắc tới rồi đều chịu không nổi vì không có khí sưởi.

Lúc này, tôi đột nhiên nhớ lại lời Mạnh Tử: “*Trời sẽ giao nhiệm vụ cho những người này*”. Tôi là người sợ lạnh nhất, vậy mà lại cho tôi vô hàm băng ở. Thật là quá tốt! Thật sự là quá tốt! Phải khắc phục từ chỗ khó nhất. Nếu không, sự giáo dục của Ân Tỏ chúng ta không làm. Ân Tỏ nói: “*Nhẫn cái khó nhẫn, nhẫn việc người không nhẫn được, làm việc người không làm được*”. Thời gian đó, chúng tôi đúng là sống không phải giống người.

Khi thầy cô giáo chúng tôi xuống quê thì tuyết rơi lớn, tuyết rất lớn, đường không dễ đi. Lái xe qua thì xe bị lún trong đồng tuyết, chúng tôi phải đi bộ lên lớp. Kết quả, khi chúng tôi đến nơi thì đã quá giờ nửa tiếng. Những người dân ở đó cũng thật không dễ dàng gì, tuyết lớn như vậy mà cũng tới nghe giảng. Mọi người bây giờ không thể tưởng tượng nổi. Lớp học dưới quê cửa kính bẽ hết mấy mảng, cửa cũng đóng không được chắc chắn, cho nên gió lạnh vi vu. Những ông bà cụ, những lão bá tánh này vẫn ngồi đó nghe giảng không dễ dàng gì, rất lạnh. Chúng tôi lại tới trễ, họ đều về hết. Kết quả, thầy giáo bọn tôi đi từng nhà làm lễ với họ: “*Xin lỗi! Chúng tôi tới trễ*”. Người dưới quê rất chất phác. Chúng tôi vừa làm lễ xong, họ cảm thấy mình không tới thì thật áy náy, cho nên họ đều đi theo chúng tôi tới lớp. Chúng tôi còn có một cô giáo đứng ở đầu cầu. Chỉ cần có xe, có người đi ngang qua thì cô giáo liền nói với họ: “*Chào*

bác! Bác vào đây nghe giảng nhé!”. Cho nên, kính lễ rất hữu dụng. Chúng tôi vừa lễ xong thì họ ái ngại quá nếu không tới. Chúng tôi bắt đầu từ chỗ đó.

Một hai tháng trôi qua, lãnh đạo thôn nói chuyện không như trước nữa. Ông ấy nói: *“Quý vị tới đây thật là tốt!”*. Lúc đầu thì ông ấy nói: *“Sao các vị không giảng về cách kiếm tiền, giảng mấy cái này không có ai nghe hết”*. Bây giờ thì ông ấy nói giảng mấy cái này thật là tốt. Tại sao ông nói giảng mấy cái này thật là tốt? Bởi vì cả khu vực của ông ấy không còn tranh cãi, không còn các vụ kiện tụng nữa. Có lúc họ còn thực sự cãi trước mặt ông ấy luôn, ông ấy liền nói với họ: *“Mấy người có học qua “Đệ Tử Quy” chưa?”*. Họ vừa nghe xong thì nói: *“Chúng tôi học rồi”*. *“Học Đệ Tử Quy rồi mà còn cãi nhau”*. Họ liền ái ngại mà bỏ đi.

Thật vậy, họ rất chất phác. Đối với thầy cô giáo, họ rất cung kính, nhất là những giáo viên này đều đến từ bốn bề năm châu. Thậm chí Quyển là nơi trong mộng của họ. Kết quả, những giáo viên này đến từ Thậm Quyển. Người dân địa phương thực tâm thấy những giáo viên này quả thực có cái gì đó khác khác, cho nên họ chịu thọ giáo. Tốc độ chuyển biến của cả dân tộc đều rất nhanh.

Có lúc xuống quê, chúng tôi nhìn thấy họ đang trồng trọt, hái lá trà, chúng tôi qua đó nói chuyện với họ vài câu. Những người dân này rất thú vị, họ lập tức nói: *“Trước đây, khi nhìn thấy hàng xóm láng giềng đẩy xe rất nặng, chúng tôi cứ làm ngơ như không thấy gì. Bây giờ nghe giảng xong rồi thì chúng tôi hiểu rằng đã là người đều cần yêu thương*

nhau. Bây giờ chúng tôi nhìn thấy người ta đẩy xe ở đó, nếu không giúp họ thì cả người đều thấy không thoải mái, cho nên chúng tôi sẽ chủ động đi qua đó để giúp”. Thật vậy! Lời dạy của Thánh Hiền giống một luồng ánh sáng chiếu qua trái tim chúng ta, sẽ điểm sáng trái tim chúng ta. Mà một trái tim đã điểm sáng rồi thì sau đó cũng là nhân duyên của ngàn ngàn, vạn vạn trái tim được điểm sáng.

Bài hôm nay chúng ta giảng đến đây! Cảm ơn quý vị!

Hết tập 5

Tập 6

Kính chào các vị pháp sư, các vị đồng tu, các vị đại đức!

Hôm qua chúng ta nhắc đến một vài thái độ nhân sinh quan trọng. Những thái độ nhân sinh này có thể giúp quan hệ giữa người và người chúng ta ngày càng hòa hợp. Bởi vì hơn phân nửa phiền não trong cuộc đời đều đến từ những mâu thuẫn đối lập, thậm chí từ xung đột oán hận giữa người và người. Phải hóa giải những vấn đề này, chúng ta mới có thể khiến gia đình hòa hợp. Sự “tề gia” như vậy tiến một bước nữa là “trị quốc, bình thiên hạ”, thậm chí là thương yêu tự nhiên đều đến từ “thân thân nhi nhân dân”. Thương yêu bố mẹ mình, vì trái tim nhân ái xuất phát từ **Hiếu, Đễ** tự nhiên. Vì **Hiếu** nên kính tất cả những người làm cha, làm mẹ trong thiên hạ. Vì **Đễ** nên kính tất cả những người làm anh, làm chị trong thiên hạ.

Khi chúng tôi giao lưu với một vài bạn, họ đều nói: “Tôi rất muốn thương người nhưng thương không nổi”. Họ cũng rất khổ não vì học theo Phật pháp Đại Thừa, tại sao không thương nổi người ta. Quý vị! Tại sao không thương nổi? Vì đối với cha mẹ mình, đối với những người thân yêu nhất của mình, họ không có trái tim thực sự yêu thương. Một tầng lầu cũng không leo, chóp một cái họ muốn leo lên tầng trời. Làm người phải bắt đầu từ những hiếu đạo căn bản của đức hạnh. Cho nên, Nho giáo nói với chúng ta: **Hiếu** là căn bản của **Đức** vậy. Trong nhà Phật, Thích Ca Mâu Ni Phật nói: “*Tam Thế chư Phật tịnh nghiệp chánh*

nhân” đều bắt đầu từ **hiếu đạo**. Cho nên “*hiếu dưỡng phụ mẫu, phụng sự sư trưởng, từ tâm bất sát, tu Thập Thiện nghiệp*”, thực sự hiếu dưỡng cha mẹ thì phải thực hành ở đâu? Thực hành ở “*từ tâm bất sát, tu Thập Thiện nghiệp*”. Tất cả thân khẩu ý của chúng ta đều là lợi ích cho người, đều là thành tựu cho người. Đó gọi là lập thân hành đạo. Như thế cha mẹ chúng ta sẽ hết sức hoan hỷ.

“*Vị hiển phụ mẫu, đại hiếu hiển thịnh*”, để hiển vinh cha mẹ, tuyệt đối không đợi đến lúc cha mẹ qua đời rồi chúng ta mới làm. Hiện tại chúng ta có thể tu học theo “*Đệ Tử Quy*”, tu học theo giáo huấn của Thánh Hiền, hiện tại liền có thể vinh hiển cha mẹ. Không những chỉ vinh hiển cha mẹ mà thậm chí những người chú, người cậu, các bậc sư trưởng trước đây từng yêu thương chúng ta, họ cũng đều thấy vinh hạnh: “*Đó là cháu tôi đấy, cháu tôi đấy!*”. Bởi vì khi công hiến cho xã hội, chúng ta sẽ nhận được sự khẳng định của mọi người.

Có một cô giáo mới hơn ba mươi tuổi, là giáo viên nữ. Cô làm việc ở trạm hàng không Hải Khẩu, cũng coi như là làm việc công chức. Sau khi cô tới nghe giảng, vì bản thân cũng có con nên cô thấy rất lợi ích, hy vọng càng có nhiều người nhận được lợi ích. Mỗi tuần cô đều về quê mình, vòng đi vòng về hết hơn một tiếng, đi đi về về đều tự mình bỏ tiền xe. Về rồi thì cô tập hợp con cháu hàng xóm lại dạy “*Đệ Tử Quy*”. Trước khi về quê dạy, cô có đến nói với tôi chuyện này. Chúng tôi tu học với nhau đã được ba, bốn tháng, cô giáo đó không thường nói chuyện với tôi. Đến khi quyết định về quê mình phụng sự thì cô mới tới giao lưu với

chúng tôi để trao đổi nên làm như thế nào, phải nâng cao mình ra sao. Cô ấy có sự đảm đương này nên rất nhiều trợ lực liền tới. Cho nên, gánh vác trách nhiệm là khởi đầu của sự trưởng thành. Cô ấy sẽ tự mình tìm ra phương pháp. Người có tâm thì nhất định sẽ tìm ra phương pháp. Tìm không ra phương pháp là sao? Tâm không đủ thực. Tất cả đều là tìm cách cho sự thành công, chứ không tìm cách cho sự thất bại.

Hôm qua, chúng ta có nhắc tới, xây dựng lý trí có sáu điểm. Chúng ta ôn tập lại một chút. Thưa quý vị, điểm thứ nhất là gì? Bộ máy con người chúng ta nếu không dùng thường xuyên thì sẽ hư mất, dùng nhiều thì càng dùng càng tốt. Đó là thật, không phải giả. Cho nên trí nhớ của tôi bây giờ không thua khác gì lắm so với thời trung học, trí nhớ có thể tăng cường trở lại. Đó đều là những sự thật mà chúng ta phải hết sức tin tưởng. Nếu không, thực sự có rất nhiều điều tưởng đúng mà sai. Người càng già, trí nhớ càng giảm sút. Quý vị thấy câu này có lý không? Câu này là do ai nói, mọi người biết không? Đó là do những người trí nhớ càng ngày càng kém mà còn kiếm đường lui cho mình. Quý vị coi, Sư Phụ của chúng ta 97 tuổi còn giảng Kinh, Ngài có cần coi sách không? “Thi Kinh” nói gì, “Đường Kinh” nói gì? Tại sao? Ngài thường dùng tâm, thường dùng não, cho nên công năng của chúng đều giữ rất tốt. Quý vị không dùng thì dần dần chúng sẽ thoái hóa.

Hơn nữa, một nguyên nhân rất quan trọng là vì chúng ta tuổi ngày càng cao, có thể chấp trước ngày càng nhiều. Chấp trước càng nhiều thì trí huệ bị chướng ngại. Dục khiến

trí mê, lợi khiến trí mờ. Nếu tham chấp thì trí huệ của quý vị, thể giới của quý vị bắt đầu thoái hóa. Do chưa nghe lời Thánh Hiền dạy, chúng ta chấp trước, trí nhớ hình như cũng từ từ suy thoái. Nhưng sau đó, mười mấy năm trước, bắt đầu tiếp nhận sự giáo huấn của Sư Phụ, chúng ta tin chắc là tất cả chúng sinh đều có Như Lai trí huệ đức tướng. Lòng tin này khởi lên thì năng lượng liền tới, tin là “*nhân chi sơ, tính bản thiện*”, tin là mình có vạn đức vạn năng.

Quý vị coi, trong “Tam Tự Kinh” có nói: “*Nhược Lương Hạo bát thập nhị, đối đại đình, khôi đa sĩ*”. Lương Hạo 82 tuổi mới đậu tiến sỹ. Quý vị xem, ông ấy đứng ở đó, còn chưa nói tiếng nào thì mọi người đứng ở dưới bái phục ông chưa? Ông ấy sống tới già, học tới già, thi tám mươi mấy tuổi cũng không bỏ cuộc. Chí tâm cầu đạo, tinh tấn không ngừng sẽ được đắc quả. Lão Tổ Tiên Thánh Hiền của chúng ta biểu diễn triệt để như vậy, chúng ta phải xứng đáng với họ, phải kế thừa phát huy. Họ làm được, chúng ta cũng làm được.

Hơn nữa, nói thật là muốn chuyển biến phong khí xã hội bây giờ, sự tu dưỡng đạo đức của chúng ta phải cao hơn Thánh Hiền Tổ Tiên, phải cao hơn rất nhiều mới được. Đó là sự phân tích khách quan. Quý vị! Khi chúng ta nghe, phải cao hơn Thánh Hiền Tổ Tiên rất nhiều, cao hơn rất nhiều, đột nhiên chúng ta nghĩ tới một câu nói của Mạnh Tử: “*Thời thế này, tôi không làm thì ai làm?*”. Nhân ái không cần đùn đẩy nhau, thẳng lưng mà gánh vác. Người có tấm lòng kiên định không dao động, thực sự phát khởi được tấm lòng đó thì sẽ có năng lực vạn biến khôn cùng. Cho nên, “*từ bi vi bản, phương tiện vi môn*”, mà “*từ bi*” và “*phương tiện*” là

một chút không phải hai. Không có “*phương tiện*” thì tâm từ bi thôi không đủ. Thực sự có tâm thì nhất định sẽ tìm ra phương pháp. Cho nên, lúc này chúng ta có nhắc tới: “*Thà tìm cách cho thành công chứ không tìm cách cho thất bại*”. Đây là điểm thứ bảy chúng ta ôn lại cho xong điểm này.

Điểm thứ nhất: “*Nhân chi sơ, tính bản thiện*”.

Điểm thứ hai: Từ “*nhân*” có thể có “*quả*” tốt, từ “*quả*” có thể suy ra “*nhân*” ở đâu, sống một cách minh bạch sáng suốt.

Điểm thứ ba: Tùy thuận giáo huấn của Thánh Hiền.

Điểm thứ tư: “*Vật có gốc có ngọn, việc có thủy có chung, biết trước biết sau tức gần với đạo*”.

Điểm thứ năm: Kiểm soát cảm xúc mới có thể kiểm soát tương lai.

Điểm thứ sáu: Mình đúng hay không, tốt hay không mới là điều quan trọng nhất, chứ không yêu cầu người khác. Sửa mình chứ không cầu người sẽ không gây oán hận. Tại sao còn có người còn oán ghét chúng ta? Nhất định là do chúng ta yêu cầu người khác trước chứ không yêu cầu chính mình.

Điểm thứ bảy: Tìm cách cho thành công, không tìm cách cho thất bại.

Cô giáo này từ trong nhà cô có được lợi ích. Quý vị coi, thương yêu người thân, nhân ái với nhân dân, sẽ rất tự nhiên mà hy vọng gia đình người khác cũng được lợi ích, nhất là về quê hương mình, uống nước nhớ nguồn, tri ân báo ân.

Hơn ba - bốn năm nay, tôi đi qua rất nhiều nơi, từng có cơ hội về Hải Khẩu, Thẩm Quyển, Bắc Kinh, Sơn Đông, tôi đều rất tự nhiên mà nói “về”. Giả sử tôi nói: “*Tôi phải đi Hải Khẩu*”, thì người Hải Khẩu sẽ giơ bảng lên mà kiến nghị: “*Anh là người Hải Khẩu chúng tôi, sao lại nói là đi Hải Khẩu? Phải nói là về Hải Khẩu*”. Cho nên chúng ta không được bạc bẽo dân tình. Quý vị nói: “*Tôi phải đi đến chỗ bạn*”, “*Tôi phải về chỗ bạn*”, cảm giác có giống nhau không? Không giống nhau. Nhưng thật ra mà nói, chúng tôi rất thực tâm mà nói: “*Mình phải về Hải Khẩu, về Thẩm Quyển, phải về nhà*”. Ở đâu là nhà? Những nơi có tình thương là nhà, những nơi có lòng cảm ơn là nhà. Nếu như không có tình thương, không có lòng cảm ơn thì đó là chỗ trọ, không phải là nhà. Cho nên mỗi một nơi, chúng tôi đều cảm nhận rất sâu sắc tình thương của người dân địa phương dành cho mình. Chúng tôi lúc nào cũng ghi nhớ ân đức đó của họ. Nếu không, thân tôi một mình lẻ loi ở đó, làm sao có thể phát triển lên được. Bao nhiêu người tận tâm tận lực hộ trì giúp đỡ, cái ơn đó chúng tôi phải khắc ghi trong lòng. Cho nên mỗi lần về những nơi đó thì đều có cảm giác như về nhà vậy.

Thật ra, khi chúng tôi ngồi máy bay đáp xuống đất Hải Khẩu, khu vực Hải Khẩu- Hải Nam thì cảm giác này đã trôi dạt. Vì nhiều năm trước đây, khi đang học đại học, tôi gặp một người bạn tốt. Người bạn đó đi qua không ít nơi như Châu Âu, Châu Mỹ. Thành tích của anh cũng rất xuất sắc, hai mươi bảy tuổi đã lấy bằng tiến sĩ. Bây giờ có lẽ anh cũng là Chủ nhiệm giáo vụ hay đại loại như thế trong trường đại

học. Gần đây chúng tôi cũng ít liên lạc. Anh từng nói với tôi, mỗi lần đến mỗi khu vực của một quốc gia, anh nhất định phải bóc một nắm đất bỏ vô trong chai. Mỗi lần nhìn lại hành trình trong cuộc đời mình, mỗi lần nhìn thấy đất trong cái chai đó, đây là London, đây là New York, mỗi lần nhìn thấy những nắm đất đó, anh liền nhớ về những năm tháng đó, thời gian đó, ở những nơi đó, cái ân và sự giúp đỡ của người dân nơi đó đối với anh. Anh không bao giờ quên được.

Quý vị, ai là người hạnh phúc? Hạnh phúc đâu có xa xôi như vậy. Người lúc nào cũng thấy biết ơn là người hạnh phúc nhất. Khi chúng ta lúc nào cũng biết ơn, chúng ta là những người hạnh phúc nhất. Các vị trưởng lão! Khi một người trẻ lúc nào cũng biết ơn chúng ta, chúng ta sẽ đối với họ ra sao? Thật sự là chúng ta sẽ dốc hết tâm can mà bồi đắp cho họ, chăm sóc họ. Thật sự muốn thành tựu được một đứa trẻ thì lòng hiếu thảo và lòng biết ơn là căn bản.

Cho nên khi chúng tôi đặt chân lên vùng đất Hải Khẩu, tôi đột nhiên nhớ tới lời nói của bạn mình. Đó không chỉ cảm ơn người. Vì bây giờ chúng ta đều học Phật rồi, chúng ta đến một nơi thì tất cả chúng sinh khắp mười pháp giới đều hộ trì chúng ta, thậm chí lão Tổ Tiên cũng đang hộ trì chúng ta.

Lúc đó tôi vừa tới Hải Khẩu, có một vài giáo viên. Chúng tôi mở hội đọc sách kỳ đầu tiên, quý vị đoán xem có bao nhiêu người? Mười mấy người! Mười mấy người sau khi mở kỳ một, mười mấy người này hầu như đều phân tán đi khắp đất nước, có người phụ trách huyện Mai Quảng

Đông, có người đến Sơn Đầu, có người đến Sơn Đông, có người đến Lô Giang. Mặc dù người không nhiều nhưng ai cũng phát tâm chân thành. Cho nên, điều chúng ta cần là sự thành tâm. Mặc dù là kỳ đầu tiên người tuy ít nhưng những giáo viên này bây giờ đều đã phụ trách việc thúc đẩy văn hóa truyền thống ở một khu vực.

Lúc đầu, khi ở chung với nhau, tôi có nói với họ một câu. Tôi nói: “*Chúc mừng mọi người! Chúng ta lại có thể gặp nhau ở Hải Khẩu*”. Họ rất ủ rũ: “*Tại sao gặp nhau ở Hải khẩu mà cũng chúc mừng?*”. Tôi liền nói với họ: “*Trước đây quý vị chắc chắn đều là trung thần, sau đó bị đày đến Hải Khẩu*”. Trước đây Hải Khẩu được gọi là vùng heo hút, lạc hậu. Những người bị phái tới Hải Khẩu, Quảng Đông, Quảng Tây thì đa số đều: “*Ô hô! Xong đời rồi!*”. Do lúc đó, những nơi này đều chưa được khai khẩn, rất nhiều chương khí có hại cho cơ thể con người. Nếu như không có hào khí thực sự mạnh mẽ thì khi đến những nơi đó, quý vị sẽ u uất mà chết.

Quý vị coi, Tô Đông Pha đến Hải Khẩu sống rất tốt, vì Tô Đông Pha rất có chính khí. Chính khí của Tô Đông Pha liên quan đến Tổ Tiên Phạm Trọng Yêm là Phạm Bàng. Phân tích ra thì mọi người sẽ đều thấy, tất cả con cháu của Diêm Hoàng đều là một thể. Vậy Phạm Trọng Yêm có phải Tổ Tiên của chúng ta không? Lời giáo huấn của ông đã cảm động chúng ta một cách sâu sắc, đã nâng cao chúng ta thì sao ông không phải là Tổ Tiên chúng ta được! Vào thời Hán Triều, Phạm Bàng là một trung thần, hết sức chính trực. Nhưng thời đó đã là những năm cuối của nhà Đông Hán,

triều đình đã bắt đầu hủ bại. Ông mới lên xe thắng ngựa, ngồi trên xe nói với chính mình: “*Khẳng khái lập chí làm trong sạch thiên hạ*”. Đó là Tổ Tiên 1000 năm trước của Phạm Trọng Yêm. 1000 năm sau, khi còn rất nhỏ, Phạm Trọng Yêm đã nói: “*Khẳng khái lấy thiên hạ làm trách nhiệm của mình*”.

Quý vị coi, tinh thần của Tổ Tiên 1000 năm trước truyền tới thế hệ 1000 năm sau vẫn y như vậy. Thưa quý vị! Rốt cuộc chúng ta để lại gì cho con cháu mình? Chúng ta để lại cái gì? Không phải là cái trò đánh mặt chược chứ? Bữa đó chúng tôi tổ chức buổi giảng Tết Trùng Dương. Người tham dự tới được hơn hai ngàn người dân, làm nghẹt cả con đường lớn, náo nhiệt giống như Tết vậy. Do là Tết Trùng Dương nên mọi người rất kính trọng người già. Người già ngồi hàng trước, trước mặt có hạt dưa, trái cây mời họ ăn. Cứ mỗi cụ bước vào, ai cũng khoe miệng cười đến tận mang tai rất vui vẻ. Có nhiều đứa trẻ cũng ngồi phía trước nghe giảng. Chúng tôi nói: “*Người dân trấn chúng ta nếu có vấn đề gì thì xin cứ hỏi*”. Kết quả, người dân họ không hỏi gì hết, chỉ có một em nhỏ hỏi một câu: “*Thưa thầy! Đánh bài có phải là cờ bạc không ạ?*”. Quý vị coi, em nhỏ đó đã nghĩ vấn đề này bao lâu rồi? Có thể ngày nào nó cũng nhìn thấy cảnh tượng đó. Rốt cuộc, chúng ta đã để lại gì cho mấy đứa nhỏ? Gia phong là khí phách mà chúng ta để lại trong lòng bọn trẻ.

Tôi nghĩ tới cha tôi thì nghĩ đến điều gì? Nghĩ tới cha là tôi thấy cảnh ông ngồi đó đấm bóp cho bà nội. Nghĩ tới cha là tôi nghĩ tới khi ông lái xe, ngay còi xe ông cũng không nhấn. Thấy người ta lái xe nhanh thì ông nói: “*Nhanh*

cũng được năm phút là cùng”. Cho nên tôi cũng không nhân còi, cũng không biết lái xe nhanh. Vì sao? Cha tôi không cho tôi thấy tấm gương xấu đó.

Chúng tôi nhớ về mẹ thì sao? Chúng tôi nhớ đến mẹ là thấy bà dạy học rất nghiêm túc. Vừa hay hồi đó mẹ tôi cùng đường với tôi. Có lúc tan học, khi đi qua, tôi thấy mẹ mệt nằm dài ra. Đó đều là tấm gương hết lòng vì công việc mà mẹ làm ra cho chúng tôi xem.

Thậm chí trong tâm trí tôi, bà nội tôi hết sức tiết kiệm. Một tờ giấy ăn, bà có thể dùng tới mấy lần. Đi đến đâu thì bà tắt đèn đến đó. Lúc đó, tôi thấy: *“Trời ơi! Bà không cần phải tiết kiệm tới mức đó chứ!”*. Nhưng đó là đức hạnh. Đức hạnh của bà nhất định cảm động đến lương tâm chúng tôi, chỉ là cả một năm mới hiện tiền hay cả mười năm mới hiện tiền. Tư chất của tôi quá kém, cho nên phải mười năm sau tôi mới phát huy được cốt cách của bà nội. Sau đó tôi tự mình kiếm được tiền. Nhà tôi có ba chị em, tôi còn hai chị nữa. Ba người đều rất tiết kiệm, tiết kiệm hơn cha mẹ chúng tôi nữa. Tại sao? Vì Thủy Tổ của chúng tôi là bà nội cho nên chúng tôi học được thái độ này từ bà, nhưng chỉ tiết kiệm đối với mình. Có lúc chúng ta trì giới cũng phải rất rõ ràng, nghiêm đối với mình, dễ đối với người. Nếu không trì quá trốn, người bên cạnh nhìn thấy chúng ta liền căng thẳng thần kinh. Đó lại là làm hại chúng sinh.

Trì Ngũ Giới thì mới tới giới đầu tiên là bắt sát cũng chưa làm được. Bữa nay ở đạo tràng giả sử có rất nhiều ông cụ bà cụ tới tu học. Quý vị gần như tắt hết mấy bóng đèn,

họ ngồi đó mò mẫm cả ngày thì còn ra nông nổi gì! Có rất nhiều việc chúng ta không có cơ hội làm lại từ đầu. Giả sử họ mò mẫm không cẩn thận rồi té xuống đó, có thể nghiêm trọng đến nỗi chúng ta đều hối hận.

Cho nên trì giới phải biết cách quyền biến. Trước đây Khổng Tử có nói: “*Học đạo, lập quyền*”. Đó là kiểm tra xem học vấn của chúng ta đã học tới đâu. Bây giờ chúng ta đang học. Sau khi học tốt mấy điểm này, tôi lập tức đi thực hành, gọi là đạo. Lập: Sau khi quay về, người ta nói: “*Thôi đi, anh mấy cân mấy lạng, tôi còn không biết sao?*”. Lúc đó tâm trí mình ra sao? Người ta nói: “*Thôi đi, anh mấy cân mấy lạng, tôi còn không biết sao?*” thì chúng ta liền cúi mình: “*Xin lỗi, trước đây tôi có nhiều việc có lỗi với anh*”. Nếu như người đó cứ nói tiếp thì chúng ta xin lỗi tiếp, bảo đảm họ không nói tiếp được nữa. Phải lấy tâm chân thành ra, đó mới gọi là tâm không dao động. Cầu học vấn phải làm được sự ứng phó quyền biến. Rất nhiều giới luật chỉ cần chúng ta có thể lấy từ bi làm căn bản, phải ứng phó quyền biến thì không còn khó khăn nữa.

Lúc này, chúng ta có nói đến vấn đề cờ bạc. Quý vị xem, một đứa nhỏ mà hỏi vấn đề này, chúng ta đều có thể cảm nhận được phẩm chất của người lớn tốt hay phẩm chất của đứa nhỏ tốt. Cho nên chúng ta thực sự càng sống càng điên đảo. Khi tôi đến trường đại học giảng dạy, tôi nói với mấy bạn sinh viên: “*Phẩm chất của các bạn hồi học tiểu học tốt hay là bây giờ tốt?*”. Bọn họ cũng thật thà trả lời: “*Tiểu học*”. Đi học thì càng ngày trí huệ và phẩm chất phải càng cao. Lại một điều, tại sao bây giờ chúng ta càng học lại

càng thấp? Đó là do cái nên dạy thì không dạy, không biết cái nào trước cái nào sau.

Lão Tử Tiên nói: “*Tiên học lễ, hậu học văn*”. Một người học trò trước tiên phải có khí phách và phẩm chất, sau đó mới học tập văn thuật, đó mới là biết trước biết sau. Chúng ta nhớ lại thảm họa văn hóa trong một trăm năm nay, bao gồm việc văn ngôn bị xóa trừ, tham gia công tác này đa phần đều là những người đọc sách Thánh Hiền. Cả trình độ học vấn của họ đều là do đọc sách Thánh Hiền mới đạt được cảnh giới cao như vậy. Nhưng quý vị coi, sau đó thì họ lại “*qua cầu rút ván*”. Vì họ chỉ học được văn thuật, học được kỹ năng. Họ không có khí phách rộng lớn và trí huệ sâu xa. Chúng ta có hy vọng tiếp tục đào tạo những nhân tài chà đạp, hủy diệt văn hóa như vậy không? Giả sử bây giờ chúng ta còn là trẻ con, “*Máy đưa mau mau đọc thuộc! Thuộc càng nhiều càng tốt!*”. Đức hạnh của chúng không theo kịp, tức là lại đang chế tạo ra những người sau này sẽ hủy hoại văn hóa. Đừng quên lấy việc trước làm gương cho việc sau. Quý vị xem, họ học xong rồi mà không có đạo đức, sau này họ sẽ thấy mình còn lợi hại hơn Thánh Hiền nữa. Học cái cổ nhưng không tiêu hóa được. Thực sự phải tùy thuận Thánh giáo, phải cấm rễ từ đức hạnh.

Năm ngoái, tôi đến Malaysia giảng dạy. Sau khi về được khoảng một tháng, tôi lại tiếp tục giảng dạy tại một trường đại học. Tôi ở đó dạy được một tuần. Kết quả, giáo viên dạy đại học trong vùng nói với tôi: “*Thầy Thái! Văn hóa truyền thống phải được dạy gấp gấp, giống như cứu lửa vậy!*”. Tôi cũng không hiểu ý ông ấy lắm. Ông ấy nói tiếp:

“Trong một tháng này, trường chúng tôi đã mời đến một số nhân sĩ được coi là “thành công” trong xã hội”. Hai chữ “thành công” này phải bỏ trong ngoặc kép. Quý vị, cái gì gọi là thành công? Quý vị đều không biết, nghĩa là quý vị đều chưa bị nhiễm ô. Sự “thành công”, bây giờ cứ có tiền là “thành công”. Họ mời những người kiếm được rất nhiều tiền đến. Kết quả, khi vừa lên bục giảng, họ liền nói với các bạn sinh viên: “Các bạn sinh viên! Đời này các bạn muốn thành công thì đầu tiên phải buông bỏ hai chữ ‘đạo đức’ ”. Thầy giáo đó ngồi bên dưới thấp tha thấp thỏm. Vậy có chịu nổi không? Mời thầy tà tới rồi! Thời đại này, chúng ta phải mau mau có lý trí, có trí tuệ phán đoán. Nếu không, chúng ta thật sự mời thầy tà lên thuyết pháp trên bục giảng trường đại học. Họ nói: “Các bạn phải buông bỏ đạo đức, chỉ cần không giết người, chỉ cần không đốt nhà, chỉ cần không phạm pháp”. Thực ra, sự “không phạm pháp” đó nghĩa là phạm pháp nhưng đừng để cho bị bắt, chuyện gì cũng có thể làm. Quý vị coi, mấy người đó đều rất có tài, coi mình hơn người nhưng họ không có đức hạnh. Như vậy họ thực sự sẽ khiến thiên hạ đại loạn.

Tại sao chúng ta không dám dừng bước lại? Vì chúng ta trễ một năm là quá lắm rồi. Cho nên lúc đầu vốn dĩ tôi phải thực tập một năm, nhưng tôi nói: “Tôi không thực tập, tôi phải đi làm giáo dục gấp gấp”. Tôi thi bằng giáo viên dự bị, Phật Bồ Tát phù hộ nên tôi thi đậu một cách rất suôn sẻ. Còn nhớ, trong một lớp phụ đạo, tôi có một cảm nhận hết sức khắc cốt ghi tâm. Lúc đó đang phụ đạo, thầy giáo ngữ văn kể cho chúng tôi một chuyện. Ông nói ông có một học

trò thường cảm giác có người đang nói chuyện bên cạnh nó. Rất kỳ dị, rất khó chịu, rất khó chịu! Đây là lần đầu tiên ông kể. Hai, ba ngày sau, ông lại lên lớp và nói với chúng tôi, người học trò đó của ông đã tự sát chết rồi. Tình trạng của người học trò đó, anh ta đã chạy đến chùa ở, vì quá hoảng loạn, cứ có người nói chuyện với anh ta. Kết quả sau khi đến chùa rồi, tình hình chỉ cải thiện đôi chút. Anh ta không chịu đựng nổi nên đã tự sát. Lúc đó thầy giáo dạy xong thì đã trễ rồi.

Tôi lái xe máy về nhà. Trên đoạn đường đó, nước mắt tôi cứ chảy. Giả sử lúc đó trí huệ tôi đầy đủ, tôi có thể đi giảng mấy câu chư pháp thật tướng, trực tiếp giảng dạy đạo lý cho người đó hiểu, thì mạng sống của anh ta đã không kết thúc như vậy. Chỉ trách trí huệ chúng ta không đủ. Khi sinh mạng của một người trẻ tuổi rơi rụng, đó cũng là nỗi đau lòng ghê ghớm cả đời đối với cha mẹ anh ta, đối với tất cả những người yêu thương anh ta. Cho nên, khi chúng ta nhìn thấy tỷ lệ tự sát ngày càng tăng, nội tâm chúng ta hết sức đau khổ, rất hoang mang. Mau mau nâng cao năng lực của chúng ta! Không thể đợi thêm được nữa! Chúng ta làm cha mẹ, làm thầy giáo, làm lãnh đạo, giáo dục tốt con cháu là trách nhiệm của mình. Chúng ta không sợ khổ cực, không sợ tôi luyện, chỉ sợ năng lực nâng cao quá chậm.

Cho nên khi tôi trở về từ Học viện Tịnh Tông Úc Châu, bạn học của tôi nói: *“Trường chúng tôi vừa có một giáo viên dạy được 40 năm sắp về hưu. Học kỳ sau của lớp sáu, ông ấy không muốn dạy nữa. Học trò đúng là không dễ dạy cho nên học kỳ sau ông ấy không dạy nữa. Chúng tôi*

cần phải có một giáo viên khác tới dạy thay, thế nhưng lớp đó là lớp khó dạy nhất trong trường”. Không vào hang cọp làm sao bắt được cọp. Sự tôi luyện đó sẽ nâng cao năng lực của chúng ta một cách nhanh nhất. Thà tìm cách cho thành công chứ không tìm cách cho thất bại, nhất định không chùn bước. Đời này chúng ta có một thái độ nhân sinh: Chỉ tiến về phía trước, đời này tuyệt đối không lùi bước. Lùi bước là sao? Không tùy thuận tập khí gọi là không lùi bước. Không chỉ không tùy thuận tập khí mà khởi động tâm niệm đều không khởi vọng tưởng phân biệt chấp trước. Phải có mục tiêu như vậy! Vừa khởi lên liền A DI ĐÀ PHẬT, dẹp nó xuống. Vọng tưởng muôn điều đều không màng tới, một câu A DI ĐÀ PHẬT phải rõ ràng. Cho dù thịt nát xương tan cũng không lạc mất chánh niệm. Đến chết cũng không sợ, chỉ sợ câu Phật hiệu này không khởi lên được. Dũng mãnh tiến lên!

Tôi không biết tỷ lệ tự sát của sinh viên ở Đại học vùng đảo này có cao không. Ở Trung Quốc thì nghe mà giật mình, trong vòng một tuần lễ, trong cùng một trường đại học có ba người tự sát, trong đó có một người là giáo viên trong trường. Nếu như không trao quyền trí huệ nhân sinh cho mọi người thì có biết bao nhiêu tai họa ở trước mắt.

Có một nghiên cứu sinh ở một trường Đại học danh tiếng nọ, anh ấy càng học càng u sầu. Cho nên anh ấy mới đi hỏi giáo sư hướng dẫn của mình: *“Thưa thầy! Trong “Luận Ngữ”, câu đầu tiên nói rất rõ ràng là “học mà làm theo thì chẳng phải vui lắm sao!”. Nhưng sao em học đã hơn mười năm rồi mà càng ngày càng sâu khổ?”.* Quý vị!

Nếu bây giờ con trai quý vị đứng trước mặt quý vị và hỏi là: “Thưa cha mẹ, “*học mà làm theo thì chẳng phải vui lắm sao!*”, nhưng tại sao bây giờ càng học càng đau khổ?” thì quý vị sẽ trả lời như thế nào. Giáo sư hướng dẫn của anh ấy nói: “*Thầy cũng rất khổ*”. Anh nghe xong thì rất buồn, nhưng không từ bỏ. Anh ấy lại đi tìm những giáo viên rất nổi tiếng trong trường, tìm được một thầy rất được sinh viên yêu quý. Anh đi thỉnh giáo thầy đó: “*Thưa thầy! Tại sao càng học càng đau khổ?*”. Thầy giáo đó liền ngồi lại chỉnh tề mà nói với anh: “*Cuộc đời vốn dĩ là như vậy!*”.

Quý vị coi, tất cả những người đứng ở vị trí giáo viên rớt cuộc đang giảng “*chánh tri chánh kiến*” hay là “*tà tri tà kiến*”? Những người làm giáo viên như chúng ta rớt cuộc có biết hay không? Những người làm cha mẹ như chúng ta có rõ hay không? Thật sự suy nghĩ đến điểm này rồi thì dạy dỗ các con trước hết phải dạy chính mình. Câu này cũng dùng cho những người làm giáo viên. Dạy dỗ con cái, không coi học trò là con cháu mình thì dạy không tốt. Phải dạy chính mình trước, vì nếu không coi chúng là con mình thì bạn sẽ ruồng rẫy chúng.

Có một giáo viên đang dạy một đứa nhỏ. Hành vi của đứa nhỏ này hơi bị lệch lạc. Dạy tới lúc thực sự ông không chịu nổi nữa, muốn từ bỏ đứa nhỏ đó. Nhưng vì có học Phật nên ông hơi day dứt: “*Làm vậy có được không?*”. Đột nhiên ông khởi lên một ý niệm: “*Giả sử nó là con mình thì mình phải làm thế nào?*”. Quý vị xem, ý niệm đó vừa khởi lên thì ông không còn những suy nghĩ khác nữa. Những người học Phật chúng ta đều không được có tâm thái này. Nếu không,

học trò của Phật giáo Đại Thừa đều là hư danh. Thưa quý vị! Ở đây tôi phải xin lỗi mọi người vì đã nói quá nhiều sự thật, thật đến mức gây tổn thương người khác. Tôi xin lỗi!
(*Thính giả vỗ tay*)

Sư Phụ từ bi đến cực độ, lúc nào cũng nói sự thực với chúng ta. Chúng ta chịu tin theo thì đó là phúc phần lớn nhất của đời người. Chúng ta thực sự phải làm thật, phải mở lòng rộng lớn. Có được sự nhạy cảm cao độ này rồi thì nhất cử nhất động, nhất ngôn nhất hạnh của chúng ta đều làm gương cho người khác.

Có một đứa nhỏ học tiểu học, đó là một em bé gái. Nó có một anh và một chị. Một hôm, về tới nhà, nó ngửi thấy mùi mẹ đang nấu đồ ăn rất thơm, mùi thơm xông lên mũi. Bé gái ngửi thấy rồi thì không hề nghĩ ngợi gì liền mở miệng nói một câu: “*Mẹ đem qua cho bà nội chưa?*”. Khi nó nói câu này ra thì cả nhà phá lên cười. Nó cũng thấy rất kỳ cục: “*Mọi người cười cái gì?*”. Mẹ nó nói: “*Ba đứa các con đúng là cùng trong một bụng mẹ chui ra*”. Vì anh nó về sớm hơn nó, anh nó vừa về đến cửa, ngửi thấy mùi thơm cũng hỏi: “*Mẹ đã đem cho bà nội chưa?*”. Tiếp đến, chị nó bước vào nhà. Vừa bước vào thấy mùi thơm, chị nó cũng nói: “*Mẹ đã đem cho bà nội chưa?*”. Nó là người thứ ba bước vào, cho nên nó nói câu đó cả nhà đều bật cười. Đó gọi là gia phong.

Thưa quý vị, gia phong bây giờ của chúng ta là gì? Trong lòng chúng ta phải hết sức rõ ràng. Gia phong bây giờ của chúng ta có truyền lại được cho ngàn đời sau hay

không? Giả sử bây giờ chúng ta đều không có khí khái này, xin hỏi, chúng ta còn có thể truyền đến bao giờ? Nhất định là một đời cũng chưa chắc truyền xong. Vận mệnh của con cháu là một thể với chúng ta.

Tôi hết sức cảm ơn ông nội tôi. Nếu như không có sự kiên trì của ông nội thì thể hệ cha, chú, bác của tôi đã không được học hành đến nơi đến chốn như vậy. Hồi đó, nhà tôi rất khốn khó. Tôi có rất nhiều người chú họ sau khi tốt nghiệp tiểu học đã bắt đầu đi làm. Ông nội tôi vẫn kiên quyết: *“Cha đã không đi học, không có trình độ rồi. Cha đau khổ, không muốn các con mình lại tiếp tục đau khổ”*. Đó là một tấm lòng rất tự nhiên của người làm cha, làm mẹ.

Người làm thầy cũng như vậy. Tôi đã dạy học mười mấy năm, cứ cắm đầu vào việc thi cử, rất đau khổ. Bây giờ mình là thầy giáo thì có tàn sát học sinh như vậy nữa không? Có nữa không? Đúng! Nhưng nói thật là chủ nghĩa tham học của chúng ta ép người sắp chết! Thật sự đi làm giáo viên rồi lại tiếp tục ép học sinh, vì những thứ khác đều không biết, chỉ biết mỗi thứ này. Làm cha làm mẹ, làm thầy cô phải suy nghĩ sâu xa. Những điều tiếc nuối của đời mình, đừng để lại cho đời sau phải tiếp tục đau khổ.

Chúng ta lấy một ví dụ: Bữa nay tôi đi bộ, bất ngờ té vào một cái hố, bốn chân chổng vó lên trời, đau lắm. Tôi ngồi dậy, phủi hết đất cát trên người, leo ra khỏi cái hố đó. Ý niệm tiếp theo là gì? Quý vị! Lương tâm của chúng ta lúc nào cũng phải khởi lên. Mình bị vấp té rồi đứng dậy liền

nói: “*Mình thật là xui xẻo, không thể chỉ một mình mình như vậy được*”. Bây giờ cái tâm thái này rất nhiều. Vừa nghe thấy người khác ly dị liền thấy rất an ủi: “*Không phải chỉ có mình mình thôi*”. Vừa nghe thấy con nhà người ta khó dạy liền nghĩ: “*May quá, nó cũng khó dạy! Không chỉ có mình mình chịu khổ!*”. Thật hết biết! Phức phần của một người đều bị hao tổn ngay trong những ý niệm đó.

Cho nên tại sao công việc của tôi mấy năm trước đây lại không thuận lợi như vậy? Một năm, tôi đổi đến tám, mười công việc. **Người không có phước thì làm việc gì cũng không thành, vì tư tưởng cũng làm tổn phước.** Trong quá trình cầu học, cấp hai cũng vậy, cấp ba cũng vậy, thấy bạn thi giỏi hơn mình thì tôi rất đố kỵ. Thấy bạn thi thấp hơn mình, tôi liền đi qua đó nói: “*Hôm qua mình không học gì hết mà đã thi được cao như vậy!*”. Trái tim người ta đang nhỏ máu, mình còn dùng dao đâm thêm nhát nữa. Cái phước cứ như vậy mà tuôn chảy hết. Sau khi bị vấp ngã xong, chúng ta liền nấp vào một bụi cỏ nào đó rình. Mau mau có người đến té phát nữa, mình thấy an ủi chút đã rồi mới bước đi. Không được như vậy! Nhất định sau khi ngồi dậy rồi, nghe thấy có người sắp đi tới thì chúng ta phải mau mau ở lại đó, đợi họ qua rồi nói: “*Ở đây hãy coi chừng! Đừng bị té nha!*”. Rồi sao nữa? Có phải mình đã giúp một người khỏi bị té thì mình đi tiếp được rồi?

Tiền Phật thì phải tiền đến Tây Thiên. Quý vị coi, chúng ta giúp người thì phải có tâm lâu dài. Tự mình an ủi: “*Mình không có tâm đó, mình đã đối với họ rất tử tế rồi, đủ rồi!*”. Sự yêu thương của mình không triệt để lại còn kiếm

cớ. Nói đến đây tôi rất hổ thẹn. Có lần khi đang lạy Phật, đánh lễ Đức Thích Ca Mâu Ni, đột nhiên có luồng ánh sáng chiếu xuyên tâm trí tôi. Trong Kinh “Phạm Võng” có nói: “Đức Phật đã tám ngàn lần đến thế giới ta bà của chúng ta rồi”. Khi nghĩ đến đoạn Kinh văn này, tôi không kiềm được nước mắt. Sao nữ lòng nào để một người thầy đại từ đại bi như vậy đi lại tám ngàn lần mà chúng ta vẫn trầm luân ở nơi đây, vẫn ở đây làm tổn thương trái tim Ngài? Thật là không nên, không thể làm như vậy được nữa! Một là tôi thấy hổ thẹn với chính mình. Hai là trong cuộc đời giáo dục sau này, tôi không có tư cách trách móc học trò của mình vì họ đều xuất sắc hơn tôi. **Tôi được thầy khuyên dạy tám ngàn lần mà vẫn chưa chịu nghe. Tôi mới khuyên họ hai, ba lần thì tôi có tư cách gì bắt họ phải nghe.** Cho nên cảm nhận được sự từ bi của Đức Phật, sự nhẫn nại của chúng ta cũng phát khởi. Chúng ta quá thua kém so với Đức Phật, nhưng dần dần ai cũng có thể thành Thánh Hiền. Chúng ta đừng tự ruồng bỏ mình. Cho nên nhất định phải làm tới cùng!

Tất nhiên chúng ta có thể làm một cái biển báo, cắm cách đó 100m, viết là: “*Phía trước có một cái hố!*”. Viết xong rồi, bởi vì thiện tâm của một người khởi lên rồi, sẽ có càng nhiều người thiện tâm cùng tới đó. Họ bắt đầu lấp cái hố đó lại.

Quý vị, khi người ta không biết đến giáo huấn của Thánh Hiền, tâm của họ sẽ bị rơi xuống hố sâu vạn dặm, vực sâu tội ác. Bây giờ chúng ta phải hết sức cố gắng, đồng tâm hiệp lực lấp đầy nó. Đừng để sự nuối tiếc đó truyền tiếp lại cho con cháu chúng ta! Phải chấm dứt sự nuối tiếc đó

ngay tại đây, khiến cho con cháu đời sau khi nghĩ đến chúng ta đều hết sức cảm niệm và biết ơn.

Lúc nãy, chúng ta có nhắc với mọi người, cô giáo đó về quê mình dạy học. Tiền xe cô đều tự mình bỏ ra. Không chỉ bỏ tiền xe mà có lúc cô còn phải làm Tứ Nhiếp Pháp, bố thí, ái ngữ, lợi hành, đồng sự, mua đồ mời mấy đứa nhỏ ăn. Và khi cô thực sự bước ra rồi, tất cả trợ lực đều đến giúp cô, người tặng sách, người cho kinh nghiệm. Hải Khẩu có một số giáo viên đã dạy học cả mười năm đều nhanh chóng đem những kinh nghiệm này ra trao đổi với cô vì cô chưa từng làm giáo viên. Những người có tâm thì năng lực nâng cao rất nhanh. Cô về quê rồi, có một lần dạy: *“Phụng sự những người làm cha như phụng sự cha mình, phụng sự những người làm anh như phụng sự anh mình”*. Cô liền mua một giỏ vải, kê những đứa trẻ mang đến mời những bậc trưởng lão lớn tuổi hàng xóm láng giềng trước. Lúc đó, không khí trong thôn hết sức hòa hợp. Tôi hôm đó, có rất nhiều cụ trong làng gọi điện đến cho cha cô: *“Những đứa con gái gả đi rồi chưa hề có đứa nào báo đáp chăm sóc quê hương mình như vậy!”*. Ví dụ này xảy ra ở Hải Khẩu. Chúng tôi hết sức hoan hỉ. Những ví dụ như thế ở Đài Loan rất nhiều rất nhiều. Thậm chí rất nhiều thầy cô đang ngồi ở đây đều đã làm được. Chúng ta hãy tặng họ một tràng pháo tay! Thật vậy, quan trọng là tấm lòng chúng ta. Sau đó, những nhân viên trợ lực sẽ đều do trái tim này chiêu cảm tự nhiên mà tới.

Chúng ta vừa nhắc đến, những đau khổ mà chúng ta đã chịu đựng, đừng để con cháu đời sau phải gánh chịu tiếp, thậm chí đừng để con cháu hiện tại phải gánh chịu. Quý vị

coi, cỡ tuổi tôi bây giờ thường bị người ta hỏi nhiều nhất là: “Sao anh còn chưa kết hôn?”. Có lúc các vị trưởng bối nhìn thấy chúng tôi đều lắc đầu. Kiểm soát cảm xúc mới có thể kiểm soát tương lai. Đó gọi là làm tổn thương tâm trạng lẫn nhau, đó không phải yêu, cứ nghĩ đó là yêu. Chúng ta thường lấy chữ “yêu” ra, tình yêu giống một lưỡi dao, bên trên lưỡi dao ghi một chữ “yêu”. “Bạn không chịu nghe tôi”, điều này là “dục” chứ không phải là “yêu”.

Rất nhiều những bạn nữ đồng tuổi với tôi thì càng vất vả. Cha mẹ ngày nào cũng nói bên cạnh lỗ tai: “Mau mau lấy chồng! Mau mau lấy chồng!”. Đến lúc họ không chịu đựng nổi nữa: “Mẹ! Mẹ có hạnh phúc đâu, sao lại bắt con lấy chồng?”. Người mẹ đó lập tức sững người, trước mắt một vùng sáng bao la: “Ồ! Đúng! Mình cũng không hạnh phúc thì bắt nó cưới làm gì! Rõ ràng mình đã té xuống một cái hố rồi lại còn muốn kéo nó rớt xuống tiếp. Hiểu rồi!”. Nhưng chỉ được ba mươi giây, ba mươi giây sau mây đen lại tới. Tại sao lại mây đen? Tâm hư vinh. Người mẹ sợ đi ra ngoài thì người ta hỏi: “Con gái bà vẫn chưa lấy chồng sao?”. Con trai bà vẫn chưa lấy vợ sao?”. Bây giờ chúng ta lấy một cái cân, một bên là tâm hư vinh, một bên là hạnh phúc của con mình, bên nào nặng hơn? Có một vài lời nói, vậy là đủ. Đúng! Nhưng người mẹ đó chỉ tỉnh được ba mươi giây, đột nhiên bà lại nói: “Dù sao con cũng đi lấy chồng cho mẹ là được. Không nói nhiều!”.

Chúng ta phải bình tâm suy ngẫm, biết trước biết sau tất gần đạo vậy. Hạnh phúc của con gái là lấy chồng trước hay là khai mở trí huệ trước, học cách phán đoán trước?

Không có trí tuệ, không có năng lực phán đoán thì sao mà kiếm cho ra người chồng tốt. Không dùng từ “*chồng*” nữa, thô tục quá. Họ có kiếm được phu quân tốt không? Kiếm không ra phu quân tốt thì vấn đề giải quyết được chưa? Hay là càng làm càng rắc rối? Sau cùng, con gái phiền não, con rể cũng phiền não. Phiền não tới nỗi đến lúc phải nhắm mắt rồi vẫn cứ phiền não.

Cho nên, chúng ta phải cho con gái mình học đức hạnh. Học cái gì trước? Học “*Đệ Tử Quy*” trước. Nhưng con gái đều đã lớn tuổi rồi, đợi học cho xong chẳng phải đã...? Không sao, vừa học vừa coi. Có lúc tự mình phán đoán không được thì rất đơn giản. Đưa một quyển “*Đệ Tử Quy*” cho đối tượng mà cô gái có thể suy nghĩ tới. “*Đệ Tử Quy*” là kính chiếu yêu. Dùng “*Đệ Tử Quy*” để chiếu xem đối tượng là chính hay tà, là yêu hay chính nhân quân tử liền biết ngay. Giả sử sau khi nhận lấy quyển “*Đệ Tử Quy*”, chàng trai thấy cuốn sách này hay quá. Sau đó cô gái thấy anh ấy thực sự có hiếu, thực sự đang thương người. Như vậy thì khá là an tâm. Con người phải có lý trí, không được làm theo tập khí, không được quá sôt ruột, “*dục tốc bất đạt*”.

Tiết này chúng ta giảng đến đây. Cảm ơn mọi người!

Hết tập 6

Tập 7

Kính chào các vị pháp sư, các vị đồng tu! Chào quý vị!

Ở phần trước, chúng ta vừa giảng đến gia phong. Gia phong là những cốt cách, những tấm gương chúng ta để lại trong lòng con cháu. Từ đó có thể cảm nhận được, chúng ta và con cháu là một thể không hề phân cách. Kế thừa và phát huy là thiên chức, nghĩa vụ cuộc đời của mỗi người chúng ta.

Khi học đại học, tôi có cơ hội được nghe một vài kiến thức, đạo lý. Do từ khi còn nhỏ, có chuyện gì hay tôi đều rất muốn chia sẻ với người khác. Nói dễ nghe một chút là nhiệt tình, nói khó nghe một chút là rối rời. Giống như một quảng cáo cà phê vậy, “*có đồ tốt phải chia sẻ cho bạn bè*”, quảng cáo cà phê nói như vậy. Lúc đó rất thú vị. Tại một quán hồng trà có rất nhiều bọt, đối diện đại học Feng Chia, tôi tìm một vài em học sinh khóa dưới rồi nói với họ: “*Tôi muốn chia sẻ với các bạn một số thứ. Các bạn tới nghe được không?*”. Do tôi là người học khóa trên nên họ không dám từ chối, đành miễn cưỡng tới. Có hai, ba người ngồi phía trước. Tôi liền giảng cho họ nghe về sức khỏe, vitamin A, vitamin B phải chú ý những gì. Kết quả, tôi vừa giảng vừa thấy ánh mắt họ bắt đầu lờ mờ, thậm chí còn muốn rót nước bọt nữa. Tôi vẫn giảng tiếp. Sự thành công của một tướng soái phải hi sinh cả ngàn vạn sinh mạng. Cũng có rất nhiều em, rất nhiều bạn học ủng hộ tôi. Tôi giảng dạy đến đâu, họ cũng ngồi đó nghe.

Dần dần trong những buổi luyện tập như vậy, tôi cũng mong mình có thể thực sự giảng những kiến thức cho đến

những giáo huấn của Thánh Hiền có ích cho mọi người. Tôi rất mong đợi, nếu như có một ngày, khi tôi giảng dạy những điều thực sự có lợi ích cho xã hội và ông nội tôi ngồi bên dưới, tôi nhất định sẽ mời ông lên bục giảng. Tại sao? Vì không có ông thì không có chúng tôi. Không có sự quyết tâm hồi xưa của ông thì tôi bây giờ đã rất đau khổ vì không có trình độ. Tôi phải để cho con mình đi học, để con mình có trí huệ, có năng lực.

Cho nên quý vị coi, có nhiều con phải nuôi ăn học như vậy, áp lực cuộc sống rất là lớn. Ông nội và bà nội tôi đã cắn răng, cắn lợi, ăn nín nhịn thềm cữ thế nào mới nuôi được năm đứa con nên người. Tôi có một người chú là tiến sĩ. Anh chị em của chú có ba người là cử nhân đại học, một người tốt nghiệp cấp ba. Cứ như cỡ tuổi bố tôi, bố tôi đã 65 tuổi, ở tuổi này, một gia đình có truyền thống học tập như vậy ở vùng quê chúng tôi cũng coi như là một gia đình hiếm có.

Quý vị coi, sự kiên quyết của ông nội tôi giúp cho thế hệ sau của ông đứng lên. Đến thế hệ chúng tôi thì đã cho ra được hai tiến sĩ, tất cả mọi người căn bản nhất đều nhận được sự giáo dục từ đại học trở lên. Trong dòng họ mình, học lực của tôi là thấp nhất. Trong dòng tộc, tôi cũng thấp người nhất. Các em họ tôi, ai cũng cao hơn tôi. Tôi xấu xí nhất. Cái gì không tốt cứ đưa hết cho tôi. Không sao, tôi lớn nhất. Con trai trong dòng họ, tôi xếp thứ nhất. Khi nào tôi mới biết mình xếp thứ nhất? Khi đi tảo mộ cho ông cố bà cố, tôi quỳ xuống rồi ngẩng đầu lên: “*Sao tên mình được viết trên đó mà viết ngay đầu tiên?*”. Tôi liền hít thở sâu một hơi. Quý vị coi, tại sao huynh trưởng như cha, tại sao cháu

đích tôn như con út. Vì từ nhỏ họ đã có thái độ như vậy: “*Mình phải làm gương, mình không được để mất mặt, mình phải dẫn dắt các em*”. Họ có sự gánh vác như vậy.

Thế hệ bố tôi, đến thế hệ chúng tôi bây giờ có thể phát triển tốt trong xã hội đều nhờ vào sự lựa chọn ban đầu của ông nội tôi. **Cho nên cái khó nhất của đời người không phải là phấn đấu mà là lựa chọn.** Một lựa chọn sai lầm có thể khiến cả đời không nhất định kéo lại được, còn một lựa chọn đúng đắn thì tạo phúc cho con cháu chúng ta. Người làm cha, làm mẹ chúng ta sao không thận trọng cho được, sao không coi trọng “*nhất ngôn nhất hạnh*”, sao không coi trọng đức hạnh của mình cho được!

Ở phần trước, tôi vừa nhắc đến với mọi người gia phong thì chúng ta phải truyền từ cái gì. Lúc này tôi cũng có kể đến các em gái nhỏ này, gia phong của các em là gì? Có phải là câu: “*Mẹ đã đem mời bà nội chưa?*”. Câu đó là sự kế thừa của đạo hiếu. Gia tộc đó nhìn vào là biết sẽ hưng thịnh.

Ông Tăng Quốc Phan đã có mười năm chìm nổi trong quan trường, tất nhiên ông cũng đã tiếp xúc với rất nhiều tầng lớp trong xã hội. Ông nói: “*Những gia đình quan chức mà ông quan sát được, họ qua được một, hai thế hệ không được mấy nhà*”. Thực ra, chúng ta không cần xem thời xưa. Những nhân vật chính trị đương thời của chúng ta nếu không thương dân như con thì những người làm quan lớn vợ chồng ly hôn, con cái hờ dờ. Nhưng chúng ta không thể trách họ. Tại sao? Họ chưa đọc qua sách xưa, họ không hiểu những đạo lý này, họ cũng rất đáng thương. Cho nên, thưa

quý vị, lỗi của ai? Lỗi của tôi. Nếu chúng ta có thể làm gương sớm một chút, lấy thân hành giáo sớm một chút, rất có thể xã hội sẽ không như thế này.

Trước đây có một cư sĩ từng nói với Sư Phụ: “*Thưa Sư Phụ! Ngài thường nói, nếu người chân thật tu hành thì không nhìn thấy cái sai của thế gian. Con thực sự rất muốn làm nhưng làm thế nào cũng không được. Con phải làm sao đây?*”. Sư Phụ nói với ông ấy: “*Tôi nói cho ông nghe một phương cách, ông phải làm thật: Sau này, ông nhìn thấy lỗi của bất cứ người nào, ông lập tức nói với mình rằng đây đều là lỗi của mình. Bữa nay ông thấy người trẻ tuổi trên xe bus không biết nhường chỗ, ông ngồi đó tức muốn chết. Đột nhiên hồi quang phản chiếu, đều là lỗi của mình, mình không làm gương tốt cho họ. Ông liền đứng dậy nhường chỗ. Bữa nay nhìn thấy đường phố hết sức dơ bẩn, ông liền nghĩ con người chúng ta bây giờ vốn dĩ thực sự không có tâm công đức. Ông coi, lại thấy lỗi thế gian rồi. Lập tức hồi quang phản chiếu, ông coi mình chưa làm gương tốt, mình phải bắt đầu nhặt rác trước. Phong khí xã hội sẽ bắt đầu chuyển biến trong nhất cử, nhất động của chúng ta*”.

Tôi chưa bao giờ vứt rác bừa bãi. Tại sao tôi không có thói quen này? Ngoài gia đình ra còn có một hình ảnh cả đời này tôi cũng không quên được. Đó là thầy Hiệu trưởng thời trung học của tôi. Trùng hợp là thầy đó cũng họ Thái. Thầy Thái nghỉ hưu rất sớm. Vốn dĩ thầy là Hiệu trưởng trường trung học, sau khi nghỉ hưu thì thầy chuyên hoằng dương Nho học, hoằng dương Phật pháp. Mấy chục năm trước, thầy Hiệu trưởng đó đã khiến tôi cảm động. Bây giờ thầy

cũng là tấm gương tốt cho tôi. Chủ nhật, tôi đến trường đánh bóng. Tôi nhìn thấy thầy đi vòng vòng trong trường, thấy mẫu giấy trên đường, thầy liền nhặt lên. Lúc đó thầy không hề biết học trò mình đứng bên cạnh. Thực ra mà nói, người làm cha mẹ, người làm thầy cô có thể khiến con mình, học trò mình cảm động nhất là lúc nào? Là lúc mình không hề biết. Nếu mình biết thì chúng cũng biết là mình cố ý làm cho chúng xem.

Có một đứa nhỏ 7 tuổi. Bố nó nói: *“Tôi phải hiểu thảo thì con tôi mới hiểu thảo với tôi. Được! Bắt đầu từ bữa nay, tôi phải đối tốt với bố tôi một chút”*. Ông ấy vừa muốn con mình hiểu thảo với mình nên mới bắt đầu phản tỉnh, mình phải làm trước. Cho nên một bữa nọ, trước khi đi ra ngoài, ông đến trước mặt bố mình (*tức ông nội của đứa nhỏ*) kính lễ bố ông một cái. *“Bố! Con đi làm đây! Tạm biệt!”*. Kết quả, sau khi ông nói xong, con trai ông nói: *“Ba! Ba đang làm cho con coi đấy à?”*. Tại sao? Tâm không chí thành. Lòng hiếu kính đối với bố cũng phải từ trong tâm làm ra. Đứa con có cảm nhận được không? Đứa con cảm nhận được cho nên chúng ta không được làm giả, nhất định phải làm thật.

Tôi cũng từng nhắc đến một ví dụ với quý vị. Mẹ tôi hỏi đó về nhà bà ngoại. Tôi là người Kha Lư, ở bên biển. Xe taxi đi ngang qua quê tôi, sau đó phải quay lại đường về nhà ngoại tôi. Khi lái xe vào thì không cẩn thận, bị kẹt trong một hồ nước nên làm ống bô bị rung rinh. Cho nên đoạn đường sau đó, xe cứ cọt kẹt mà đi. Đến nhà ngoại tôi, mẹ tôi trả tiền xong, còn đưa thêm 500 đồng cho bác tài. Trên cả đoạn đường đó, bác tài không nói tiếng nào, mẹ tôi cũng không nói

tiếng nào. Tôi chỉ đứng phía sau xem. Bác tài không nói gì do ông ấy chắc chắn cảm nhận được sự cảm thông của mẹ tôi đối với ông. Người ta là dân lao động, kiếm tiền không dễ dàng gì. Giả sử ông bỏ kiểm tra xong và phải sửa chữa, có lẽ cả nhà ông phải túng quẫn cả một tháng. Chúng tôi khá dư giả nên đưa tay ra giúp. Đây là chuyện mười mấy năm trước. Mẹ tôi không nói gì nhưng trong tâm trí tôi đã hiện lên những điều này. Mẹ rất thông cảm với sự vất vả của người khác nên đưa thêm cho họ 500 đồng. Khi tôi nhắc lại chuyện này với mẹ, bà còn nhớ không?

Cho nên, gia phong thực sự truyền lại cho con cháu rất có thể không phải là những điều chúng ta nói trên miệng mà là nhất ngôn nhất hạnh của chúng ta, là những hành động thực tế của chúng ta. Cho nên khi nhớ lại, hiểu thuận với cha mẹ là điều lúc nào chúng tôi cũng khơi dậy được từ đáy lòng. Nhưng cha mẹ chưa bao giờ nói với chúng tôi phải hiểu thuận, chưa từng nói qua. Chúng tôi chưa từng nghe qua. Thực vậy, dùng thân giáo thì người theo, làm ra rồi thì không cần nói.

Dùng ngôn giáo thì người cãi, tranh chấp cãi cọ. “*Cha mẹ chỉ biết nói thôi!*”. Chúng ta không tự yêu cầu mình thì con cái sẽ nói mình: “*Tự cha mẹ không chịu làm thì có tư cách gì mà nói!*”. Gia đình đó có lẽ sẽ tranh cãi nhau. Cho nên thực sự tâm thương yêu con cái của chúng ta khởi lên rồi thì nhất ngôn, nhất hạnh, nhất cử, nhất động của chúng ta lúc nào cũng không quên làm gương tốt cho chúng.

Cha tôi hết sức tôn trọng quyết định của con cái vì các con đều đã lớn, chúng tự có những suy nghĩ riêng của mình, có hứng thú của riêng mình. Cha hết sức ủng hộ các con, vun đắp năng lực cho các con. Cha không yêu cầu các con nhất định phải làm ngành gì. Cha tôi không có dự vọng không chế. Tôi cũng không học được cái dự vọng không chế đó cho nên kết bạn cũng không có chướng ngại gì. Chướng ngại trong việc kết bạn nằm ở đâu? Người bạn này không nghe lời thì mình tức chết đi mất. Chúng tôi không có chướng ngại đó. Chúng tôi chỉ hết lòng cho đi là được, duyên phận tự có sắp đặt.

Chị tôi học Đại học Sư phạm. Học xong, chị nói với cha tôi: “*Cha! Con còn muốn học lên nữa, còn muốn nghiên cứu tiếp*”. Cha tôi không nói thêm lời nào: “*Được!*”, về lấy mười mấy vạn đồng đem nộp tiền học. Chị tôi liền đi học thạc sĩ, sau đó học tiến sĩ. Khi chị tôi học tiến sĩ xong, chị có thể ở đó tìm việc rất thuận lợi vì chuyên ngành chị tôi học rất ít người. Cũng có một số trường liên lạc với chị, ở đó phát triển cũng rất tốt. Cha tôi nói: “*Con không nhất thiết phải quay về*”. Nhưng chị tôi thấy nếu không quay về thì thấy lòng rất trống trải. Kết quả, chị cũng đã quay về. Đó chính là lòng hiếu thảo.

Sự nghiệp trong cuộc đời đều là mây gió qua đường, duy nhất có một điều có thể khiến cuộc đời mình trọn vẹn, quan trọng nhất là làm tròn chữ HIẾU. Đời người mỗi một bước, mỗi một sự giác định đều cảm thấy rất vững vàng. Không lẽ từ chức rồi thì phước không còn nữa!

Cái gì của bạn thì vẫn là của bạn. Cho nên chị tôi quay về, được vào Viện Nghiên cứu Trung ương một cách thuận lợi. Viện Nghiên cứu Trung ương là nơi mà tất cả giáo sư đại học đều muốn vào. Kết quả là chị tôi vào được một cách suôn sẻ.

Một năm sau, chị từ Viện Nghiên cứu Trung ương chuyển ra. Người ta đều muốn chuyển vào, còn chị thì không làm nữa. Tại sao? Nghiên cứu không có ý nghĩa gì, dạy học mới có ý nghĩa. Dạy học mới có thể thực sự lợi ích cho học trò, nghiên cứu mấy thứ đó thì bị bó buộc trên đài cao. Rất cuộc, có bao nhiêu thứ thực sự có ích cho học trò, có ích cho xã hội? Tự mình so sánh xong, chị tôi chọn việc dạy học. Cho nên bây giờ chị tôi là giáo viên trong trường Đại học Sư phạm Đà Loan, cũng dạy được mấy năm rồi.

Điều cha cho chúng tôi, trong sự câu thông đã dạy cho chúng tôi biết những thái độ nhân sinh này. **Hiếu thuận, không khống chế, không chiếm hữu, chỉ có cho đi một cách vô tư, thành tựu người khác một cách vô tư.** Thái độ nhân sinh cha tôi cho chúng tôi là như vậy. Cha tôi không gây áp lực cho con mình rằng nếu như mình không làm cái gì đó thì cha mẹ mình sẽ rất buồn. Ông tôn trọng cuộc đời chúng tôi, nên chúng tôi học được một điều: **Đối với tất cả mọi người, chỉ có cho đi không cầu đáp lại.**

Cuộc đời như vậy có chịu thua lỗ không? Cho đi không cầu sự đáp lại nhưng sự đáp lại nằm ngoài mong cầu. Cho nên trước đây, khi nghe bà Hứa Triết kể bà không biết thức

ăn trong tủ lạnh do ai mang đến, chúng tôi nghe rồi cảm thấy câu chuyện này rất thú vị, rất ấm áp. Càng thú vị hơn nữa là khi chúng ta thực sự không cầu người khác, sự thể hội của mình càng khác biệt.

Hồi đó, tôi tới Hải Khẩu thúc đẩy văn hóa truyền thống. Khi xuống máy bay, tôi đã nói với chính mình rằng rất nhiều người trên mảnh đất này sau này sẽ thành tựu chúng ta. Cho nên chúng ta phải dâng hiến cho mảnh đất này, phải tận tâm tận lực hiến dâng, không cầu hỏi đáp. Hơn một tháng sau, mỗi lần dạy xong, tôi bước vô nhà bếp, bên trái bên phải đều là rau, trái cây. Tôi đột nhiên nhớ lại hình ảnh nhà bà Hứa Triết. Vì sự dâng hiến vô tư của bà nên những người báo đáp cũng không muốn bà Hứa Triết biết họ là ai, sợ sẽ làm bà nặng lòng. Giả sử bà biết là tôi, bà sẽ lo mắc nợ tôi. Cho nên họ không muốn cho biết là ai đã tặng. Quý vị coi, lòng người rất hồn hậu. Cuộc đời giống như một tấm gương, dùng tâm gì cho đi sẽ nhận lại được tâm đó.

Sau đó, chúng tôi đến Thang Trì. Tháng trước là tết Trung Thu. Chúng tôi làm một bữa tiệc ngọt, phát được chín mươi mấy cái bánh Trung Thu. Hôm sau, chúng tôi nhận được mấy trăm bánh. Chúng tôi không biết ai đã đem đến vì họ không để lại tên.

Cho nên, mọi người có biết muốn làm ăn buôn bán thì đến đâu làm không? Phải đến cửa Phật làm! Phải là nơi có trí huệ Thánh Hiền! Đó gọi là xả một nhận một vạn. Một ở đây là gì? Một là tấm lòng thương yêu chân thành của

chúng ta. Lòng yêu thương chân thành đó khởi lên thì tất cả mọi người đều cảm nhận được, vạn vật tự nhiên nhận được. Học Phật thực sự rất vui. Yêu người người yêu lại, kính người người kính lại. Không những bánh trưng thu không để lại tên, mà một đồng ngũ cốc cũng không ghi tên. Cho nên lại có thêm mấy trăm cái nữa, chúng tôi tiếp tục đi phát.

Tiết Trùng Dương, chúng tôi đến Thượng Hải giảng dạy. Giảng được hơn nửa tiếng thì có một người phụ nữ trung niên xách tới một giỏ trứng gà nấu trà, tự bà ấy nấu. Tới rồi bà ấy nói: “*Thầy Thái sao mà ồm quá! Lấy cái này cho thầy bồi bổ*”. Mọi người ngày mai đừng đem trứng gà tới cho tôi ăn nha!

Sau đó cả trần Thang Trì bắt đầu truyền nhau: “*Thầy Thái tới Thang Trì chúng ta mà chúng ta chăm sóc để thầy ồm o như vậy thì thật là có lỗi với người ta*”. Quý vị coi, lòng người rất chất phác. Về sau chỉ sống cuộc đời không cầu báo đáp, chỉ cho đi, chỉ phụng sự. Cuộc đời như vậy rất có ý nghĩa. Đó đúng là như người uống nước nóng lạnh tự biết.

Khi dạy học, tôi thường dạy những em nhỏ hoặc chia sẻ văn hóa truyền thống với mọi người. Thực vậy, cốt tủy của văn hóa truyền thống nằm trong gia giáo. Cho nên trước hai cuộc đại chiến, người Châu Âu thấy rất hiếu kỳ: Tất cả những nền văn minh cổ trên thế giới, tất cả các đế quốc đều diệt vong hết. Tại sao chỉ có nền văn hóa Trung Quốc lại kéo dài đến 5000 năm không bị đứt đoạn? Đây tuyệt đối không phải ngẫu nhiên. Sau khi nghiên cứu, họ

đưa ra kết luận: Bởi vì người Trung Quốc coi trọng giáo dục trong gia đình.

Câu này khiến chúng ta vừa thấy vui, vừa thấy lo. Vui vì văn hóa chúng ta có thể truyền thừa lâu như vậy. Lo vì sao? Lo vì chỉ cần giáo dục gia đình mất đi thì nguy cơ của xã hội người Trung Quốc, người Hoa trên toàn cầu sẽ xuất hiện. Người Hoa ở khu vực nào cảm thấy rõ rệt nhất nguy cơ này? Quý vị đoán thử coi, người Hoa khu vực nào có tính cảnh giác cao nhất? Đó là người Hoa ở vùng Đông Nam Á. Vì họ phiêu bạt quê người nên họ hiểu rõ tại sao mình có thể làm nên sự nghiệp, gia nghiệp ở quê người. Điều là nhờ Tổ Tiên truyền lại. **Hiếu, Đễ là căn bản truyền thừa gia đình, cần kiệm là căn bản duy trì gia đình, thận trọng là căn bản bảo hộ gia đình, hòa thuận là căn bản quản lý gia đình.** Họ nắm được những điều căn bản đó nhưng sao họ lại lo? Vì họ sợ truyền lại không được.

Năm ngoái, chúng tôi đến Đông Nam Á, đến Malaysia giảng dạy. Có hơn một vạn người, trong đó chỉ nghĩa công đã có hơn hai ngàn người. Khi bước vào hội trường, chúng tôi nhìn thấy hơn hai ngàn nghĩa công đang toàn tâm toàn ý thành tựu nhân duyên cho chánh pháp này. Chúng tôi nhìn mà thật sự rất cảm động. Chúng tôi cũng hiểu được một cách sâu sắc là sự thành tựu của một nhân duyên, cũng giống như bảo hộ một đứa nhỏ vậy, tâm phải hết sức chí thành.

Cho nên trong đạo tràng, chúng tôi hy vọng biết bao nhân duyên trong đạo tràng ngày càng thù thắng. Vì đó là sự công hiến chí thành của vô số người mới có thể làm nên

thành quả trước mắt chúng ta như bây giờ. Chúng ta làm sao nhân tâm để cho thành quả đó bị hao tổn! Làm sao để thành quả không bị hao tổn? Chúng ta lúc nào cũng phải ghi nhớ lời dạy của Sư Trưởng: “**Người chân thật tu hành thì không thấy lỗi thế gian**”. Như hôm qua chúng ta đã nhắc tới: Thấy lỗi thế gian, oán trách nhau thì đất trời điên đảo.

Mạnh Tử nói: “**Thiên thời không bằng địa lợi, địa lợi không bằng nhân hòa**”. Không có “*nhân hòa*” thì không làm được việc. Cho nên phải có “*nhân hòa*”, phải biết nhìn lỗi của mình, phải nhìn thấy lỗi của mình thì tâm hổ thẹn của người khác sẽ khởi lên. Không khí của cả đoàn thể đều đang không ngừng quan sát lỗi của mình, sau đó thì tùy hỷ công đức, tán thán Như Lai. Người thấy lỗi mình thì lúc nào cũng thấy cái tốt của người khác. Điều này rất vi diệu. Nghiêm với mình, dễ với người. Tại sao? Khi đang nghiêm với mình thì chúng ta mới hiểu một cách sâu sắc rằng tập khí không dễ trị. Cho nên đối với người khác, chúng ta sẽ khoan dung hơn. Nhưng vì họ có sứ mệnh riêng cho nên đối với tập khí của mình, phải càng dụng tâm đối trị. Cho nên họ sẽ dễ với người.

Cho nên chúng ta học đạo, không thể học điên đảo. Cái gì là điên đảo? *Nghiêm với người, dễ với mình*, như vậy không được. Rất nhiều bạn khi đang trao đổi với nhau, hỏi thầy giáo chúng tôi: “*Các thầy hình như không bao giờ giải đãi. Tại sao các thầy không bao giờ giải đãi?*”. Tôi nói với họ rằng: Đã từng có một bà cụ 80 tuổi ở Thiên Mục Sơn niệm Phật. Bà cụ hết sức hiền từ. Cụ đã buông bỏ hết tất cả, chỉ ở đó đợi vãng sanh Cực Lạc. Chúng tôi có cơ hội đến

Thiên Mục Sơn giảng dạy năm ngày. Cụ tuy rằng ở đó niệm Phật nhưng lúc nào cũng nhớ đến chúng sinh. Hình như là nghe đến ngày thứ ba hay thứ tư gì đó, lúc đó chúng tôi mới ăn cơm xong, lão Bồ Tát này đã đợi ở đó rất lâu rồi. Chúng tôi không biết cụ đến khi nào. Vừa nhìn thấy chúng tôi ăn cơm xong bước ra thì cụ liền quỳ xuống ngay phía trước. Lúc đó, tôi cũng phản xạ một cách tự nhiên quỳ xuống đỡ cụ dậy. Tôi đã đỡ cụ dậy rồi thì câu đầu tiên bà cụ nói là: *“Tôi là người Tân Cương. Có thể mời các thầy đến Tân Cương giảng văn hóa truyền thống được không? Người dân quê tôi rất cần những lời dạy này”*. Cụ còn nói với tôi: *“Thầy phải nhận lời tôi hai chuyện: Chuyện thứ nhất là thầy phải đến Tân Cương giảng dạy. Chuyện thứ hai là đĩa thầy giảng có thể cho tôi xin một bộ được không?”*. Thưa quý vị! Bà cụ đã dẫn cho chúng ta xem một gương hiếu học, đã dẫn cho chúng ta xem một tâm nhân từ. Cho nên không phải chúng tôi đang dạy dỗ người mà là lão Bồ Tát này đã đến thị hiện cho chúng tôi xem, nhắc nhở chúng tôi đừng quên thế gian còn nhiều người đau khổ.

Gần đây, chúng tôi có nhân duyên đến vùng Tây Bắc giảng dạy. Ngày 13 tôi về Đài Loan, ngày 15 đến vùng Tây Bắc ở Trung Quốc giảng dạy ở Dương Lâm. Dương Lâm ở bên cạnh Tây An, chưa đến một tiếng đồng hồ đã tới. Đồng bào các tỉnh gần Tân Cương muốn tới cũng rất tiện lợi. Chúng tôi giảng dạy năm ngày ở đó. Tôi đến Dương Lâm hết sức phấn chấn vì họ Thái là đời sau của Chu Văn Vương. Dương Lâm là vùng đất tổ của Chu Văn Vương, cũng là nơi ra đời của tất cả Thủy Tổ Hậu Tắc triều Chu.

Hậu Tắc, chắc mọi người đều biết Nông Sư - Quan chủ quản nông nghiệp. Thời Nghiêu Thuấn có vài Thánh nhân then chốt quan trọng, một người là Nông Sư Hậu Tắc, một người là Tiết - Thủy tổ triều Thương. Thủy tổ triều Thương là Tiết, ông chuyên quản giáo dục.

Quý vị coi, phước báu của ai lớn nhất? Người làm giáo dục phước báu lớn nhất. Vì ông giải quyết vấn đề giáo dục. Khổng Tử là đời sau của Thang Vương. Quý vị coi, ông có thể làm ra Thánh nhân, tất nhiên cũng là công lao quản lý giáo dục ban đầu của Thánh nhân Tiết đã phù hộ cho Khổng Tử, phù hộ cho con cháu đời sau. Một người là chủ quản về tinh thần, Nông Sư dạy dân lấy ăn làm gốc. Thực vậy, người làm nông nghiệp giả sử có tâm quảng thí cúng dường thì phước báu rất lớn. Mỗi ngày họ đều đang cúng dường chúng sinh. Có rất nhiều nhà nông dân chất phác, đời sau hiển quý rất nhiều. Đó đều là cơ hội tốt để đồng tu cúng dường.

Cho nên phước phần chỉ ở trong một niệm của chúng ta. Giả sử khi làm việc này, chúng ta chỉ nghĩ đến chuyện mình kiếm được mấy ngàn đồng, đó là phước nhỏ. Nếu khi trông trọt, chúng ta đều đang nghĩ đến mình phải rộng tu cúng dường chúng sinh, đó là phước lớn. Cho nên phải dùng tâm cây cày ruộng phước.

Hậu Tắc, thật vậy, lịch sử là một tấm gương. Tại sao triều Chu có thể tồn tại hơn 800 năm, dài nhất trong tất cả vương triều lịch đại Trung Quốc? Không có gì khác bởi vì Tổ Tiên của họ là tấm gương tốt. Chúng ta nhìn họ thì liền nhớ tới Chu Văn Vương là Thánh nhân, Chu Võ Vương là

Thánh nhân, Thái Bá, Trọng Ung đều là Thánh nhân. Chúng ta làm con cháu không thể để mất mặt, phải noi gương đời trước. Giả sử hôm nay chúng ta nói với con cái: “*Con không được háo sắc, phải giữ mình trong sạch!*”. Bô tôi cũng như vậy, không quản tôi, thầy còn quản tôi làm gì! Quý vị coi, nó có gương để học theo rồi.

Tại sao nhà Tần chỉ có 15 năm đã bị diệt? Tần Thủy Hoàng lấy thiên hạ bằng cách gì? Vũ lực. Con cháu ông dạy ra sao tốt được! Ông dùng vũ lực cướp thiên hạ, tự nhiên người khác cũng dùng vũ lực để cướp lại thiên hạ của ông. Cho nên câu nào trong cuốn “Đại Học” cũng phóng quang: “*Lấy của người thì người cũng lấy lại, đồ này do bạn nhặt được thì người khác nhất định cũng sẽ nhặt lấy lại*”.

Đời Chu dùng đức trị thiên hạ, cho nên mạch nguồn này nó chảy dài suốt. Cho dù Chu thiên tử không còn quyền lực nữa, chư hầu vẫn rất kính trọng ông. Đó đều là phước phần còn sót lại của Tổ Tiên hộ trì cho ông. Hậu Tắc cách chúng ta đã bốn ngàn năm rồi, nhưng do đức hạnh của ông mà người dân ở khu vực đó có đại phước. Cho nên, hội nghị cao trào nông nghiệp đều tổ chức ở Dương Lâm.

Cho nên, bây giờ chúng ta phải nghiêm chỉnh tu dưỡng đức hạnh. Sau này, cái đức của chúng ta không những chỉ hộ trì cho con cháu mà còn hộ trì cho nhân dân cả vùng quê. Có ai có chí hướng như vậy không? (*Thỉnh giả vĩ tay*). Thật đấy, những người Đài Loan chúng ta có thể làm lợi ích cho thế giới. Người trên thế giới nhận được ân đức rồi cũng sẽ

đến vùng đất Đài Loan. Đó là đạo lý chắc chắn. Cho nên, nghe lời người xưa là đại phước!

Ông Tăng Quốc Phan đã nói: “Tôi nhìn thấy nhiều việc trên quan trường, qua được một hai đời thì hiếm hoi ít ỏi. Thương nhân muốn truyền qua ba, bốn đời thì nhất định phải **cần kiệm** mới được. Thương nhân muốn truyền qua năm, sáu đời thì cần kiệm thôi chưa đủ, còn phải hết sức **thận trọng**, hết sức **thật thà** mới được. Còn một gia tộc muốn truyền qua tám, mười đời nếu không có **hiếu, đễ** thì không thể làm được”. Những lời này chúng ta phải chú ý lãnh hội. Đời Chu không có gì khác, chỉ truyền lại sự **hiếu đễ**.

Lúc này, tôi nhắc đến với mọi người chuyện của bé gái kia. Khi thấy mẹ đang làm món ăn ngon, các con đều nói: “Mẹ đã đem mời bà nội chưa?”. Một hôm, mẹ nó cũng đang nấu đồ ăn ngon. Nó vừa ngồi thấy thì chạy tới coi. Lúc đó, nó vẫn chưa cao lắm. Nó đứng nhìn mẹ rồi hỏi: “Xong chưa mẹ, để con bung đi?”. Mẹ nó nói: “Bữa nay nấu ít, không đem qua mời bà nội nữa”. Mẹ nó chỉ nói đùa với nó thôi. Thưa quý vị, dạy con nhỏ thì có nói đùa được không? Mấy đứa nhỏ tại sao lại khó dạy như vậy? Từ nhỏ, trẻ nhỏ đã bị chúng ta đùa hư mất. “*Đễ thương quá! Đễ thương quá!*”. Hai, ba năm sau: “*Thật là mình tức chết! Rõ ràng là cùng một người, sao lại dạy thành như thế!*”.

Người ta nếu không mau mau có trí huệ thì sau này phải chịu khổ rất nhiều. Quý vị coi, còn có bà nội nói cháu đi đánh ông nội. Cháu có được đánh ông nội không? Đứa nhỏ đánh ông một cái. Ông nội và bà nội cùng ở đó cười,

chơi vui thôi. Sau này đứa cháu đó sẽ thấy đánh ông nội chơi rất vui. Họ đều không có sự nhạy cảm trong giáo dục. Trái tim con trẻ rất trong sạch, chúng ta không được nói năng hồ đồ.

Trong tâm trí tôi, cha tôi thực sự rất uy nghiêm. Ông không cần mắng chúng tôi, chỉ trừng mắt một cái là chúng tôi phát run, sao còn dám coi nhẹ. Đó là uy nghiêm. Uy nghiêm tới từ đâu? Ngôn hạnh đồng nhất. Hôm nay nghe giảng xong, quý vị không được như thế này: Hồi trước mình không đủ dữ, vừa vào tới cổng thì sẽ sầm mặt xuống. Nếu quý vị như vậy, con trai thấy thế sẽ nói: *“Sau này cha đừng nghe thầy Thái giảng nữa! Nghe xong thì biến thành cái mặt bí xì”*.

Có một người bạn nói chuyện với chúng tôi. Anh nói: *“Hết cách dạy! Con nít bây giờ không được đánh, không dạy được nữa.”*. Nói vậy có đúng không? Điều này đáng để chúng ta suy ngẫm. Nếu như cha mẹ và thầy cô nghĩ tới việc dạy dỗ là nghĩ tới cây roi thì nhất định dạy không được. Cho nên Tổ Tiên đã nói một câu khiến chúng ta phải suy ngẫm kỹ: *“Uy nghiêm nặng ba phần. Phần một gọi là cái uy của đạo đức, phần hai là cái uy của bạo sát, phần ba là cái uy của cuồng vọng”*. Thái độ nhân sinh như thế sẽ dẫn ra những kết quả sai khác một trời, một vực.

Cái uy của đạo đức sẽ khiến an giàu. Bất kể là gia đình họ hay đoàn thể họ hướng dẫn sẽ càng ngày càng an lạc, càng ngày càng cường thịnh. Cái uy của bạo sát khiến uy yếu. Cái uy của cuồng vọng khiến diệt vong. Quý vị coi,

trên làm dưới theo. Quý vị thực hiện chữ “Hiếu”, gia phong tự nhiên sẽ truyền lại trở nên an thịnh. Cái uy bạo sát rất hung dữ! Sự hung dữ đó không có tâm từ bi, sự hung dữ đó gọi là bùng nổ tâm trạng. Phải học cách kiểm soát tâm trạng, không thể ở đó giương oai diễn võ.

Có một em nhỏ học tiểu học, em nói với cô giáo. *“Thưa cô! Mẹ đánh em thì em đều quên hết. Nhưng bố đánh em thì lần nào em cũng nhớ rất kỹ. Lần sau, nếu bố đánh em nữa thì em sẽ gọi 113 báo cảnh sát”*. Đều là đánh, tại sao lại khác nhau như vậy? Do tâm cảnh. Mẹ nó đánh, có thể nó cảm nhận được mẹ thương nó, đang dạy nó. Bố nó đánh là do thấy nó chướng mắt, kéo tới là đập. Không phải như vậy, phải dạy con bằng lòng yêu thương, không thể dùng bạo lực.

Chữ “sát” này là gì? Giống như đội trinh sát, ai cũng yêu cầu con cái, ngược lại thì không yêu cầu gì nghiêm khắc đối với chính mình. Bạn yêu cầu con mình: *“Mày không làm là ăn đòn”*. Nhưng bản thân mình cũng chưa làm. Đứa con liền nói: *“Bố vô dụng!”*. Dù sao có rất nhiều lý do, cái đó gọi là “bạo sát”.

Việc học hành ở nhà tôi, cha tôi chưa bao giờ nói: *“Mày đứa có đang học không đấy?”*. Cha tôi chưa bao giờ trinh sát như vậy. Chúng tôi đều tự mình đọc sách trong phòng. Từ nhỏ, chúng tôi đã có ấn tượng như vậy đối với bố. Trên làm dưới theo, căn bản không cần phải đi dám sát coi chừng. Cho nên, mẹ tôi mỗi lần đi lên phòng đều không

phải bảo chúng tôi học mà chỉ bảo chúng tôi mau mau đi ngủ.

Thực ra, giáo dục không tốn sức đến vậy. Do chúng ta không biết con đường tắt là lấy thân làm mẫu mà cứ thích làm trò khôn vặt. Chúng ta đọc một đống sách rồi đem con ra làm vật thí nghiệm. Mười năm, hai mươi năm trôi qua, đột nhiên chúng ta nói: “*Tổ Tiên nói thật là có lý!*”. Cho nên có phước là ở chỗ nghe lời khuyên bảo. Ai là người có phước nhất? Những người chịu tiếp nhận trí huệ Tổ Tiên.

Nếu dùng cái uy cuồng vọng, nhất định đời sau sẽ trở mặt với mình, cho nên diệt vong. Đời Tần diệt vong rồi. Tùy Dương Đế, đời Tùy bạo ngược như thế, cho nên bị diệt vong rất nhanh. Cho nên thực sự để dạy con cho tốt, máu chột không phải nằm ở cái roi mà ở cái uy của đạo đức. Quân tử coi trọng cái gốc, nó mới đúng là sự uy nghiêm chân chính. Sự uy nghiêm khiến người khác kính sợ. Từ tận đáy lòng, con cái khâm phục bố, khâm phục mẹ. Cho nên lấy thân làm mẫu rất quan trọng.

Có một đạo diễn, do thường quay phim nên có lúc ông không thể về nhà. Mẹ ông đã 80 tuổi rồi. Ông rất quý trọng những cơ hội được ở chung với mẹ, cho nên ông đưa mẹ mình tới trường quay coi ông quay phim. Đạo diễn đó khi nhận lời phỏng vấn, câu đầu tiên ông nói khiến mọi người có ấn tượng rất sâu sắc, ông nói: “*Hạnh phúc nhất đời người là một người sáu mươi mấy tuổi bước vào cửa nhà vẫn còn được gọi một tiếng Mẹ*”.

Làm con là việc hạnh phúc nhất, lúc nào cũng được mẹ che chở. Mẹ sống 100 tuổi vẫn lo cho con 80 tuổi. Cho nên, hễ có cơ hội là ông lại đưa mẹ mình tới hiện trường quay phim. Có lúc mẹ ông nấu chè đậu xanh rồi đem qua, cả trường quay rộn ràng náo nhiệt. Có người gọi bà, có người gọi dì, một tốp người hồ hởi náo nức làm lễ với bà cụ. Tất cả đều không ra ngoài mua nước mát nữa. Họ đều nói: “*Chè đậu xanh uống ngon. Nước uống đắt đến đâu đi nữa cũng sánh không bằng chè đậu xanh*”. Tại sao? Tại vì chè đậu xanh này được gia trì, được tình yêu thương của bà cụ gia trì, hết sức ngon.

Có lúc quay phim trễ quá, sức khỏe bà cụ chịu không nổi. Ông liền đưa mẹ về chỗ ông ở trước. Khi trở về, nhìn thấy mẹ đang ngủ say, ông nói: “*Đó cũng là hạnh phúc của cuộc đời tôi*”. Nhìn thấy mẹ an lạc trong giấc mơ, ông lại nhớ về biết bao nhiêu đêm của mình. Nhất là khi chúng ta còn quắn tả, trước 3 tuổi, bao nhiêu đêm, mẹ che chở giấc ngủ chúng ta tung ly từng tấc. Không biết quay được mấy ngàn phim cũng có, đều do mẹ hát ru dịu dàng đưa ta vào giấc ngủ. Thậm chí còn có những câu chuyện rất hay của cha đưa ta vào giấc mơ. Còn bao nhiêu đêm ta sinh bệnh, nằm đó sốt đi sốt lại. Khi mẹ thấy ta hạ sốt mẹ mới ngủ thiếp đi, trong lòng bà mới được yên ổn vỗ về. Quý vị coi, cha mẹ đã chăm sóc chúng ta bao nhiêu đêm như vậy.

Còn bây giờ, ông có thể ở bên cạnh mẹ già một đêm an lành thế này, ông cảm thấy đó là hạnh phúc trong cuộc đời mình. Ông lấy một bức hình cho mọi người coi, bức hình đó

chụp ông hơn 60 tuổi. Ông đeo cặp kính lão, đang rất cẩn thận giúp mẹ mình cắt móng chân.

Phải ngâm chân trước, sau đó mới cắt móng vì móng chân người già hơi cứng. Ông nội tôi muốn cắt móng chân đều phải tìm tôi. Tôi cũng làm rất hoan hỉ vì từ nhỏ tôi đã sống chung với ông bà nội, sống được hơn 20 năm. Cho nên tôi hiểu rất rõ, móng chân của người già thực sự phải dùng sức lằm mới cắt được. Nhưng thực sự là hồi đó tôi chưa phải, chưa biết cắt, chưa biết cho ông nội ngâm chân trước. Đó là kinh nghiệm đau khổ của tôi, mong mọi người đừng tái phạm. Cho nên, chúng ta phải ngâm chân trước, sau đó mới cắt. Hơn nữa, ngâm chân có thể làm cho máu huyết lưu thông rất tốt.

Khi cặp kính lão đeo trên mũi ông sắp tụt xuống, ông vẫn tập trung tinh thần ngồi đó cắt. Thời điểm đó hết sức âm áp. Kết quả là con trai ông cũng nhận lời phỏng vấn. Ông nói, con trai ông khi ông nội mất thì nhào qua ôm chặt lấy quan tài, không muốn ông nó đi. Mọi người nghe thấy chuyện này đừng nghĩ: “Đứa nhỏ này sao mà chấp trước!”. Người học Phật chúng ta lúc nào cũng phải cảnh giác chính mình. Có rất nhiều Cổ Nhân Thánh Hiền, mình nói họ chấp trước. Tâm cảnh của họ, chúng ta còn xa mới bắt kịp. Cái tâm vì cha mẹ mà ngay cả tính mạng mình cũng không màng, chúng ta không sánh được với họ, có lúc mình còn thấy họ chấp trước. Đó là tu nhân đạo thực sự. So với họ, chúng ta còn thua xa.

Đó đều rất đáng cho chúng ta phân tích. Điều chúng ta phải thấy là một đứa trẻ nhỏ như vậy lại có tình cảm hết sức sâu đậm với ông nội mình, đó là điều hiếm gặp. Nó có lòng yêu thương như vậy, chỉ cần chúng ta nói cho nó biết phải làm sao mới tốt cho người đã mất, nó nhất định sẽ làm. Thậm chí, chỉ cần chúng ta nói “*một người đắc đạo, chín tổ thăng thiên*”, nó sẽ làm còn nghiêm túc hơn chúng ta vì tâm hiếu của chúng ta không bằng nó. Nó một khi đã gặp chánh pháp thì sẽ toàn tâm toàn ý đi làm.

Cho nên tại sao Phật giáo Đại Thừa đã đơm hoa kết quả trên mảnh đất Trung Quốc này được hơn 2000 năm? Nguyên nhân là mảnh đất này có hiếu của văn hóa truyền thống. Nếu không, tại sao ở các quốc độ khác, Phật giáo Đại Thừa lại không thể nào hưng thịnh được? Điều đó không phải ngẫu nhiên.

Con của vị đạo diễn này cũng nhận lời phỏng vấn. Người con nói: “*Khi cháu thấy bố cắt móng chân cho bà nội, tâm của cháu hết sức...*”. Kết quả là người con không nói lên lời, đột nhiên lại nói tiếp với mọi người: “*Sự cảm động từ trong lòng không thể dùng ngôn ngữ để diễn tả được*”. Quý vị coi, sự cảm nhận về luân lý tự nhiên đã đi thẳng vào trái tim đứa trẻ nhỏ. Chúng ta đều không cần nói bằng miệng. Sau đó, ông đạo diễn nói: “*Khi tôi không có nhà, con trai tôi đều chủ động cắt móng chân cho bà nó*”. Cho nên gia đạo nhà ông ra sao, tự thân hành đạo thì tự nhiên sẽ truyền tiếp lại. Cái uy của đạo đức khiến an giàu, các thế hệ sau ngày một tốt hơn.

Giáo dục con cái, chúng ta vừa nhắc đến là không được nói đùa. Bà mẹ vừa nói với đứa con: “*Bữa nay nấu ít, không đem qua mời bà nội nữa*”. Gặp đúng hôm nấu món đó hơi bị lâu, phải tới chiều mới xong. Đứa nhỏ nghe xong, mẹ nó bảo nó đi ngủ. Cha mẹ nó cũng đi ngủ. Kết quả, đứa nhỏ nằm trên giường lăn qua trở lại, thấp thỏm bất an. Vì nó nghe nói không đem thức ăn qua mời bà nội nên nó rất đau khổ.

Cho nên người làm cha mẹ phải hiểu rằng chúng ta phải cho con cái mình một nhân cách lành mạnh. Chúng ta phải diễn cho con cái mình xem đạo hiếu, xem gia đình hòa hợp. Vợ chồng chúng ta bất hòa, mẹ chồng nàng dâu bất hòa tức là đã bắt đầu làm cho nhân cách con mình bị méo mó.

Có một nhóm các em khoảng năm, sáu tuổi tập trung lại. Cô giáo lên lớp cho chúng. Vừa hay, cô giáo dạy tới tứ đức của người nữ: “*Đức, ngôn, công, dung*”. Một đứa nhỏ này cũng hiếu kỳ mà hỏi: “*Thế nào là một người vợ tốt?*”. Cô giáo nói là phải có tứ đức. Tiếp đó cô giáo hỏi lại chúng: “*Các em cảm thấy một người vợ tốt, một người mẹ tốt thì yếu tố nào là quan trọng nhất?*”. Một đứa nhỏ nói ra đáp án nào là nhiều nhất? Quý vị đoán thử coi? Đáp án các em đưa ra nhiều nhất là: “*Phải đối tốt với bà nội*”.

Quý vị coi, ông cháu, cha con đều là thiên tánh. Chúng ta không giữ vững thiên tánh của nó tức là bóp méo nhân cách nó. Cho nên cô giáo nói: **Xuất phát điểm của tình yêu thương là hiếu đạo, cha con thân kính. Khi chúng ta**

không có đức hạnh này, nhân cách của trẻ con bị hủy hoại trong tay của chúng ta, chúng ta không thể trách chúng.

Đứa nhỏ đó nằm lăn qua trở lại, thật tình là ngủ không được. Nó mới ngồi dậy, tự đi múc một ít thức ăn chưa nấu chín đem qua cho bà nội. Khi đem qua cho bà nội xong, nó thở phào nhẹ nhõm. Nó lại còn nói với bà: “*Là mẹ bảo con đem qua cho bà*”. Quý vị coi, đứa nhỏ muốn làm sứ giả hòa bình. Một lúc sau, mẹ nó lại đem thức ăn qua cho bà. Người lớn đột nhiên vỡ lẽ, không được tùy tiện nói đùa. Còn bà nội thì thương đứa cháu tới tận tim gan.

Tiết này chúng ta giảng tới đây. Cảm ơn mọi người!

Hết tập 7

Tập 8

Kính chào quý vị Pháp sư! Kính chào quý vị đại đức đồng tu!

Sáng nay chúng ta nhắc tới gia đạo truyền thừa lại được nhờ đức hạnh của chúng ta. Có một câu nói: “*Tử hiếu phụ tâm khoan, gia hòa vạn sự hưng*”. Hòa hợp là căn bản để thành tựu tất cả sự việc. Nếu gia đình bất hòa thì tương thất bại liền hiện ra. Hòa hợp như thế nào? Thực ra, khi chúng ta nhắc đến những điều xây dựng lý trí thì đó đều là tâm thái quan trọng của sự hòa hợp.

Chúng ta tin chắc rằng: “*Nhân chi sơ, tính bản thiện*”. Không nghi ngờ người khác mới có thể hòa hợp. Khi sống chung với nhau, chúng ta lúc nào cũng kiểm soát được cảm xúc của mình mới có thể hòa hợp. Cho nên đối với gia đình, đối với đoàn thể chúng ta sống, thậm chí đối với đạo tràng, lúc nào chúng ta cũng phải có sự nhạy cảm cao độ, tức là **coi trọng đại cục**. Lúc nào chúng ta cũng không được quên tâm ban đầu. Chúng ta xây dựng một gia đình, xây dựng một đoàn thể, tham gia một đạo tràng, một đoàn thể, tâm ban đầu của chúng ta phải giữ vững tới già, thậm trí phải giữ được đời đời kiếp kiếp. Đó mới là chân thành, chí thành. “*Chí thành nãi đắc hữu kinh luận*”, có tâm chí thành mới có thể mở ra trí huệ đức năng vốn có của chúng ta. Đó mới là thứ căn bản. Không có sự chí thành này thì bất cứ việc gì cũng làm không xong.

Cho nên cuốn “Trung Dung” có một câu rất chí lý: “*Thành là cái gốc của vật*”, sự thành tựu của bất cứ việc gì

cũng phải xuất phát từ trái tim chí thành này. “*Thành tâm quán triệt, bất thành vô vật*”, nếu không chân thành thì cho dù bây giờ nhìn có vẻ hết sức hào nhoáng nhưng sẽ nhanh chóng sụp đổ. Sự hào nhoáng đó chỉ có thể là phước báo hiện tiền nhất thời của họ. Vấn đề là họa phước đi kèm nhau. **Phước càng lớn, nếu không có đức thì té xuống càng thâm hiểm.** Tất cả đều có thể. Cho nên lúc nào chúng ta cũng phải lấy câu cách ngôn này ra để cảm nhận một chút.

Niềm vui lớn nhất trong cuộc đời mỗi người là gì? Niềm vui lớn nhất là không có gì hổ thẹn, ngẩng lên không thẹn với trời, cúi xuống không thẹn với người. Tại sao họ có thể không cảm thấy ái ngại với người khác, không thấy tiếc nuối với người khác? Vì họ đối với người khác chỉ có một mục đích, không tranh không cầu, lúc nào cũng nghĩ mình phải làm gì mới có thể thực sự giúp đỡ được đối phương. Chỉ khi chúng ta có thái độ nhân sinh này thì mới có thể không hổ thẹn với tâm của mình. Niềm vui lớn nhất là không có gì hổ thẹn. Chí thành sẽ khai mở trí huệ, tâm chí thành của chúng ta tương ứng với Kinh điển của chư Phật, Bồ Tát và Thánh Hiền cổ nhân, “*tâm sanh vạn pháp*”.

Có lần tôi giảng dạy ở Đại học Sư phạm Bắc Kinh. Bục giảng của họ rất cao. Nhà trường rất chú ý cho nên giáo viên đứng trên bục giảng rất có uy nghiêm sư đạo. Khi tôi giảng xong, một số giáo viên cùng học chung với chúng tôi nói một câu: “*Khả năng lớn nhất của thầy Thái là lên bục giảng xong thì coi tất cả mọi người đều là người thân, bạn bè*”. Thưa quý vị! Họ nói như vậy có lý không? Tôi lập tức nhìn họ nói: “*Không phải lên bục giảng mới coi mọi người*

là người thân, bạn bè, mà lúc nào cũng coi mọi người là người thân, bạn bè”. Đây không phải là lời tôi nói mà đây là lời dạy của Đức Phật, lời dạy của Sư Trưởng. Tất cả mọi người đều là cha mẹ quá khứ, Chư Phật tương lai. Thành tâm mới có thể giao cảm với Thánh Hiền, Phật, Bồ Tát, mới có thể giao cảm với chúng sanh. Nếu không, chúng ta mỗi ngày tụng kệ hồi hướng: *“Trên đèn bốn ơn nặng, dưới cứu khổ ba đường”*, có miệng mà không có tâm thì không thể tu tốt được. Chí thành tâm là cái gốc.

Nếu thầy giáo đó lên bục giảng mới coi mọi người là bạn bè, người thân thì đó gọi là giả tạo. Bình thường mặt không nở nụ cười, rất xí, tự nhiên bước lên bục giảng liền cười tươi, coi chừng có lúc mặt bị trật gân. Thật vậy, có lúc học được nửa ngày thì học lệch mất. Cho nên hôm qua chúng ta giảng đến một câu hết sức quan trọng là: *“Yêu người hiền, tức yêu tâm họ”*.

Chúng ta học Phật, Bồ Tát, học Thánh Hiền phải học tâm của họ, phải học động tác của họ. Giả sử bây giờ chúng ta học Khổng Tử, học cách Khổng Tử hành lễ, lễ bái. Nhưng khi chúng ta làm như vậy thì người ta sẽ nghĩ mình là quái vật vì thời đại đã cách nhau hơn 2000 năm. Nhưng điều chúng ta học là lòng yêu thương và cung kính của Khổng Tử thì chúng ta nhất định phải nắm rõ tình cảnh của xã hội hiện tại, nhất định phải học cho tốt. Chỉ học hình thức thì học Phật sẽ biến thành một sách Phật, học Nho sẽ biến thành một sách Nho.

Chúng ta phải hoạt bát, linh hoạt, lấy từ bi làm gốc, sau đó những phương tiện khác sẽ tự nhiên xuất hiện từ sự từ bi

của chúng ta, từ thái độ lúc nào cũng đặt mình vào hoàn cảnh người khác của chúng ta. Cho nên học thì phải học từ căn bản. Cái gì là căn bản? Lúc nào cũng nhắc nhở chính mình, đối chiếu chính mình, phải **chân thành, thanh tịnh, bình đẳng, chánh giác, từ bi**. Chúng ta dùng tâm thái đó thì tự nhiên sẽ giao cảm với người. Duyên phận giữa người với người rất có thể sẽ chuyển biến ngay giữa một niệm của bạn. Ngay cả ác duyên cũng có thể chuyển biến thành pháp duyên thù thắng vì trong tâm chúng ta không có đối lập, chỉ có từ bi.

Quý vị coi, Bồ Đại Hòa thượng có dạy một câu: “*Bị nhỏ nước bọt vào mặt thì để nó tự khô*”. Người ta nhỏ nước bọt vào mình, ngay cả lau đi, Ngài cũng không lau, để nó tự khô. Ta cũng đỡ tốn sức vì đưa tay lên cũng tốn rất nhiều calo, cho nên tiết kiệm sức lực, khỏi cần lau, để gió thổi một chút là khô. Họ cũng không phiền não. Vì giả sử họ nhỏ nước bọt tới, ta nổi nóng lên: “*Giờ ông muốn sao?*”. Chúng ta lau một phát, sau đó các cú đấm tung ra. Cho nên chúng ta không lau, tiếp nhận một cách hoan hỷ thì họ cũng không phiền não.

Quý vị coi sự ghi chép này. Đây là một động tác, là tâm thái của Bồ Đại Hòa thượng. Tâm thái của Bồ Đại Hòa thượng là bất kỳ người nào đến trước mặt Ngài, Ngài cũng muốn kết pháp duyên với họ. Ngài đều muốn cho họ thấy sự thù thắng của Phật pháp, sinh tâm bái phục, sinh tâm học hỏi. Đó mới là cách Ngài vì người diễn thuyết, niệm niệm chỉ nghĩ tới người khác có thành tựu được không, buông bỏ tập khí xấu ác của mình.

Trong thời đại này, chúng ta phải nên thật sự làm theo sự hành trì của Bồ Đại Hòa thượng. Quý vị coi, khi người đó nhỏ nước bọt vào quý vị thì họ có biết hành động của họ là sai không? Họ biết! Chỉ do họ không kiềm được cơn nổi giận, nhưng sau khi đã nhỏ ra thì họ liền biết mình không đúng. Lúc đó nợ cũng đã trả xong. Kết quả, họ nhỏ xong, quý vị cũng không chịu lau, còn ở đó cười hì hì. Họ sẽ nghĩ thời đại này còn có người tu dưỡng tốt như vậy.

Lần sau đi Đài Đông, đi Hoa Li du lịch, quý vị còn mua một ít bánh mứt kẹo đến trước mặt họ: “*Cái này là tặng cho anh ăn*”. Tất nhiên họ sẽ không nghĩ quý vị muốn đầu độc họ vì quý vị rất thành tâm, vẫn đối đãi bình đẳng với họ, chân thành với họ. Sự cảm động đó rất lớn, sự khâm phục xuất phát từ tận trong lòng. “*Mình nhất định phải học Đệ Tử Quy! Người này khiến mình quá khâm phục!*”. Từ oan gia biến thành pháp quyến thuộc. Nếu không, “*chúng sanh và Phật bình đẳng, oán thân bình đẳng*” đều là đọc chơi vui mà thôi.

Rất nhiều bút tích của Sư Trưởng đều là một phần tinh túy nhất trong việc tu hành của Sư Trưởng. Chúng ta không chỉ ngồi đó chép một cách say mê, chép xong để đó. Không thể chép trên giấy. Chúng ta phải chép ở đâu? “*Bồ Tát bố thí, đẳng niệm oán thân*”, Bồ Tát bố thí cho oan gia và thân nhân đều bình đẳng. Ai xếp phía trước? Oan gia xếp phía trước. Oan gia rất đau khổ, chúng ta có cảm nhận được sự đau khổ của họ không?

“Không nhớ cái ác cũ, lấy đại cục làm trọng. Không ghét người làm ác, lấy đại cục làm trọng”. Tại sao bây giờ xã hội không thái bình? Đối với những người phạm lỗi, chúng ta chỉ phê phán, chỉ bài xích thì làm gì có chuyện không đối lập. Nếu hôm nay chúng ta để cho tất cả nhà giam ở đảo này đều vang lên tiếng đọc “Đệ Tử Quy”, đều vang lên cái hiệu của Mãn Tử Khiên, đều vang lên câu chuyện của Dương Hy Hải hôm qua đã kể thì trong tâm của những phạm nhân sẽ có cảm xúc gì? Họ sẽ nghĩ: *“Mình đã phạm sai lầm rồi, họ không chỉ tha thứ cho mình mà còn tới dẫn dắt mình nữa”.*

Tây Phương Cục Lạc Thế Giới phải bắt đầu làm từ chúng ta. Sự từ bi của Phật, Bồ Tát là trù tượng, phải dựa vào đệ tử Phật chúng ta thật sự làm ra. Đó mới thật sự dát vàng lên gương mặt Phật, Bồ Tát, tuyệt đối không phải là quyên bao nhiêu tiền thì gọi là dát vàng lên gương mặt các Ngài. Trọng thực chất không trọng hình thức, phải khiến tất cả mọi người ngày càng tôn trọng lời giáo huấn của Phật, Bồ Tát, ngày càng sanh tâm cầu học.

“Không nhớ cái ác cũ, không ghét người làm ác, không nhiễm thế lạc, từ bi với tất cả”. Hôm nay, chúng ta phải thúc đẩy xã hội nhân hòa. Muốn leo cao phải bắt đầu từ chỗ thấp, muốn đi xa phải bắt đầu từ chỗ gần. Làm từ đâu? Làm từ việc tu thân và tề gia của chính mình. Thân không tu không thể tề gia, nhà mình không dạy được thì không thể dạy người khác. Không thể! Gia đình yên ổn mới có thể có công hiến lớn hơn đối với xã hội, sau đó là đất nước.

Có một cô học “Đệ Tử Quy”, do cô rất thương con mình, hy vọng có thể dạy tốt cho nó. Kết quả là cô đi nghe giảng, nghe được một trọng điểm gọi là “*lấy thân làm mẫu*”. Cô và mẹ chồng đã không liên hệ với nhau 6 năm, làm sao biểu diễn cái hiếu cho con con mình coi? Tại sao cô ấy 6 năm không liên hệ với mẹ chồng? Vì mẹ chồng không chịu giúp cô trông con. Người trẻ bây giờ rất biết cách làm tổn phước. “*Khi kích động, tôi không nói tiếng Đài không được*”. Cha mẹ đã cực khổ vất vả như vậy rồi, đã năm, sáu chục tuổi rồi, con cái còn bắt cha mẹ làm trâu làm ngựa. Thật tình không nên!

Cho nên hiếu tâm của người bây giờ thực sự phải kiểm điểm lại cho kỹ. Quý vị coi, bây giờ họ còn nói cái gì là “*thường về nhà thăm*”. Kết quả là sau khi tuyên truyền, tuyên truyền khẩu hiệu phải cẩn trọng, có lúc sẽ để lại nhiều tệ nạn. Họ “*thường về nhà thăm*”, khi không đem hiếu tâm trở về thì càng thâm hại. Họ về nhà thăm làm cái gì, nhìn cái gì? Họ nhìn một cái rồi nói: “*Mẹ! Con về thăm nhà rồi đó!*”. Họ chỉ làm cho người khác coi. Kết quả là mỗi lần về, cha mẹ già phải bận rộn cả ngày chuẩn bị một bữa cho họ ăn. Sau đó họ phui phui mộng: “*Con về rồi nha, giờ con đi đây!*”. Họ đem theo hai đứa con về, ồn áo, náo nhiệt muốn chết! Sau khi họ đem con đi thì hai ông bà già đuối sức, còn phải ăn một tuần đồ ăn thừa. Chi bằng đừng về còn hơn.

Phải đánh thức lòng hiếu thảo. Không phải thường về nhà thăm mà là thường về nhà làm việc, thường về nhà chăm sóc cha mẹ, giúp cha mẹ làm bớt công việc, thậm chí giúp cha mẹ giảm bớt áp lực tâm lý. Học Phật thì phải dẫn dắt cha mẹ

mình, giúp họ biết buông bỏ thì tuổi già của họ thâm tâm mới được nhẹ nhàng. Cho nên khẩu hiệu đừng có la nhiều quá, thực sự phải trọng thực chất, không trọng hình thức.

Cô ấy do thấy mình còn chưa làm được đạo hiếu nên rất hổ thẹn. Cô cũng suy nghĩ lại yêu cầu trước đây của mình rồi nhận ra mình không nên như vậy. Cho nên tết Nguyên Đán cô về nhà thăm bố mẹ chồng. Bố chồng, mẹ chồng nhìn thấy cô thì rất căng thẳng. Quý vị coi, trái tim chúng ta đã không nhạy cảm đến mức độ đó, căn bản không cảm nhận được trái tim người khác. Cả 6 năm trời không liên hệ, bố mẹ chồng không mắc bệnh ung thư là họ cũng có công phu lớn lắm! Thật chứ không phải giả!

Nhịn được cục tức, thật là 3 năm, 5 năm không mắc bệnh ung thư cũng khó. Cho nên khi anh chị em chúng ta có 3 năm, 5 năm không liên hệ thì lương tâm phải coi lại một chút. Người cha người mẹ lo lắng không biết bao nhiêu! “*Gia hòa vạn sự hưng*”. Tướng dữ của gia tộc mình đã hiện mà cũng không thấy.

Có một cô giáo khoảng ba chục tuổi, sau khi học xong thì về thực hành Đệ Tử Quy rất nghiêm chỉnh. Cô cũng không yêu cầu người trong nhà mà tự mình làm trước. Người trẻ làm theo Đệ Tử Quy là dễ dàng nhất. Chúng ta vừa hiếu thuận, cha mẹ nhất định sẽ vui, con cái còn nhỏ dễ dạy. Cho nên người ba mươi mấy tuổi học Đệ Tử Quy cần phải cố gắng gấp mấy lần vì là ảnh hưởng đối với gia đình là trực tiếp nhất. Sau khi cô thực hành Đệ Tử Quy, cha mẹ cô rất vui. Nhưng cô của cô đã không liên hệ với cha của cô

mấy năm rồi. Nguyên nhân gì không liên hệ? Đó là do cha cô mượn tiền cô của cô để cho con gái đi học nhưng cô của cô không cho mượn. Từ đó mà họ không liên hệ nữa.

Coi nhẹ tài vật thì sao sinh oán thù! Mọi người nghe xong thì cũng đừng có cầm micro la lên: “*Ai muốn mượn tiền của tôi?*”. Phải quyền biến! Cho mượn cũng đúng, không cho mượn cũng đúng, phải coi có tâm gì. Giả sử cháu mình bài bạc, mình còn cho nó mượn tiền thì chẳng phải hại chết nó sao. Giả sử nó hết sức khốn khó, đều là cần tiền cho việc học thì chúng ta cũng không cần đợi nó nói mà phải chủ động lấy tiền cho nó.

Chỉ cần con cái của các cậu, các dì của tôi đi học mà không có tiền, bố tôi chắc chắn không nói gì nhiều mà sẽ lấy tiền ra cho họ. Mặc dù bố tôi không nói lời nào với tôi nhưng tôi đều hiểu được. Khi bố tôi lấy tiền cho các anh chị em họ của tôi, chắc chắn ông sẽ nghĩ cho đi rồi cũng không muốn lấy lại. Tâm thái đó của cha mẹ đều đã đang giáo dục con cái, thực sự không cần nói gì.

Cho nên quyền biến phải nằm ở tâm từ bi, lòng yêu thương, tâm chân thành của chúng ta. Sau khi không mượn được tiền thì không khí đối lập bắt đầu nổi lên. Từ đối lập giữa anh em kéo đến đối lập giữa thế hệ sau. Cô giáo trẻ này trước khi học Đệ Tử Quy thì cô cũng oán trách cô mình. Sau khi học rồi thì ngược lại, cô chỉ yêu cầu mình buông bỏ sự oán trách đó. Sau khi buông bỏ sự oán trách đối với người cô, cô đột nhiên cảm nhận được sự oán trách của

mình đối với những người khác cũng biến mất. Thực vậy, trong lòng mình có oán trách thì nhìn nhiều người đều thấy chướng mắt, hễ buông xuống thì thấy ai ai cũng dễ thương. Thực sự chỉ giữa một niệm.

Sau đó, cô còn chủ động đem quà đến cho người cô, còn đem những pháp bảo như “Đệ Tử Quy” đến cho con của cô mình. Sau đó cô nói với người cô: “*Cô! Con rất khâm phục cô*”. Người cô giật mình. Thực ra mà nói, đã mấy năm không gặp, hai bên đều ở đó đoán đoán lẫn nhau xem người ta đang nghĩ gì, càng đoán thì khoảng cách càng xa càng mệt. Chân thành, thẳng thắn là tốt nhất. Con người ta thực sự là quá phức tạp. Chúng ta bước vào liền xin lỗi, cúi mình ba cái, nhìn nhau một cách chân thành, sau đó bỏ quà xuống nói: “*Lần sau tôi tới tiếp*”, qua lại một cách thành tâm như vậy.

Cô đi thăm người cô của mình. Cô nói: “*Cô, con rất khâm phục cô. Cô làm ăn buôn bán hơn hai chục năm rồi, làm thành công như vậy*”. Cô nói không sai. Người cô làm ăn đã hơn hai chục năm đều rất được công nhận. Khi được cháu khen ngợi như vậy, người cô cũng mềm lòng. Mấy ngày sau, người cô đem quà đến nhà cô, ngồi xuống, cũng không nói gì nhiều thì quay về. Khi người cô bước vô thì người bố có cần phải nói: “*Em coi, mấy năm nay em sai rồi, biết chưa?*”. Không được như vậy, tuyệt đối không được nhắc đến sai lầm của người khác. Thậm chí, nếu người cô đến, người bố nói: “*Mấy năm nay đều là lỗi của anh*”. Chúng ta thử nghĩ coi câu tiếp theo là gì? “*Anh! Là*

em sai rồi!”. Có thể hai người sẽ ngồi đó mà khóc. Cho nên người cháu đưa tay ra làm hòa thì tình hình trong nhà cũng được hóa giải. Thực ra, bà nội cô mới là người buồn phiền nhất.

Không lâu sau, nhà cô xây nhà. Người cô liền đem tới một món tiền. Thưa quý vị, có nên lấy món tiền đó không? Quý vị còn do dự gì? Lấy! Tất nhiên phải lấy! Cái mình lấy không phải là món tiền đó mà là lòng hiếu thảo của con gái dành cho mẹ, cũng là sự ủng hộ của em gái đối với anh trai. Đừng chấp trước ở bề ngoài, giữa người và người quý ở việc giao tâm. Anh em đồng lòng, đất hóa vàng ròng.

Thưa quý vị! Tôi bây giờ gian nan phiêu bạt đi khắp nơi, tại sao tôi không có gì vương bận? Đó đều là nhờ chị tôi làm hậu thuẫn vững mạnh. Lúc nào chị tôi cũng gọi điện quan tâm cha mẹ tôi, hoặc là đem hai đứa con về thăm cha mẹ. Người già ưa chơi cùng cháu chắt, tất nhiên sẽ vui mừng vô cùng. Nhưng hưởng vui thì được chứ không được chấp trước, nếu không, tới lúc niệm Phật: *“Cái gì tôi cũng buông được, chỉ có đứa cháu ngoại này là không buông được”*, vậy thì rất tổn sức.

Cho nên, có thể hưởng thụ niềm vui gia đình nhưng không được chấp trước. Và khi hưởng thụ niềm vui gia đình thì cũng phải đem “Đệ Tử Quy” dạy cho con cháu. Cái duyên này đều là kết pháp duyên. Kết pháp duyên không phải là sau khi mình vãng sanh rồi mới kết, còn bây giờ mình không kết.

Chúng ta học Phật mà bây giờ còn phân biệt chấp trước. Như vậy sao được! Sư Phụ thường nói: *“Tâm luân hồi sẽ tạo nghiệp luân hồi”*. Bây giờ chúng ta lại làm cái phân biệt, cái chấp trước thì không được. Tới cửa Phật rồi mà còn phân biệt chấp trước, học Phật như vậy thì oan uổng quá. Cho nên những tâm cảnh này, *“chúng sanh đều là túc thiện hữu, cùng sanh Cực Lạc quốc”*, tâm cảnh này lúc nào cũng phải đặt trong lòng.

Lúc nãy, chúng ta có nói tới cô con dâu sau khi phản tỉnh xong, vừa hay đến tết Nguyên Đán, cô liền quay về thăm cha mẹ chồng. Cha mẹ chồng nhìn thấy cô thì rất căng thẳng. Họ sợ cô lấy mất những đồ ăn ngon, họ còn vô nhà bếp đem giấu đi. Từ quả suy ra nhân, lúc này không thể trách cha mẹ chồng được mà phải phản tỉnh mình cho kỹ. Quý vị coi, chúng ta khiến ông bà cụ ra nông nổi này, người một nhà lại trở nên hết sức xa lạ. Sau đó sắp tới bữa trưa, cô tự mình vô nhà bếp. *“Bữa nay con nấu cho cha mẹ ăn”*. Khi cô đi nấu cơm thì hai ông bà cụ vẫn chưa định lại thần hồn: *“Bữa nay rốt cuộc xảy ra chuyện gì vậy?”*. Họ vẫn đang thấp thỏm bất an. Sau đó, cơm canh nấu xong bung ra, cô con dâu nói: *“Sáu năm nay đều do lỗi của con, con thực lòng sám hối với cha mẹ. Con xin lỗi!”*. Cô con dâu nói xong thì cả bàn đều khóc, vừa khóc vừa cười. Bữa cơm đó, họ ăn hết trong tiếng khóc và tiếng cười. Quý vị coi, con của cô nhìn thấy cảnh đó, rất có thể cục đá treo trong lòng nó cũng được rớt xuống.

Con người phải có lý trí, đừng hành sự theo cục tức của mình. Cuộc sống yên ổn chỉ trong một niệm mà thôi.

Cho nên những người làm con dâu chúng ta, lúc nào cũng không được quên tâm ban đầu. Lúc đầu, chúng ta được gả cho nhà này với mục đích gì? “*Lúc đầu được gả qua đây vì tôi muốn khiến cho nhà họ gà bay chó nháy*”. Có ai như vậy không? Không thể!

Chúng ta đọc “Thư Kinh”. Quyển “Thư Kinh” này thật quá hay! Nhưng mọi người về nhà đừng vội đọc “Thư Kinh” mà phải học cho xong “Đệ Tử Quy”, “Tứ Thư” rồi mới học “Thư Kinh”. Phải biết trước biết sau, người đi học phải có căn bản. Học xong “Tiểu Học” rồi mới tới “Tứ Thư”, “Tiểu Học” là “Đệ Tử Quy”. Thông “Hiếu Kinh”, thuộc “Tứ Thư” rồi mới đọc “Lục Kinh”.

Nhưng chúng ta đừng có nghe thầy Thái nói bây giờ chưa thể đọc “Thư Kinh”, kết quả, lát nữa tôi giảng tới “Thư Kinh” thì quý vị đều bị lỗ tai lại hết. Quý vị đừng làm nghiêm trọng như vậy. Tức là chúng ta tu học phải có thứ lớp. Vừa hay nghe thầy giáo giảng đến những Kinh điển này thì chúng ta phải khế nhập văn tự mà học theo.

Giáo huấn trong “Thư Kinh” nhẹ nhàng, hồn hậu. Đọc những bài thơ đó khiến tâm lương thiện thuần phát của người ta khởi lên. Quý vị coi, trong đó có một bài giảng về quan hệ vợ chồng tên là “Đào yêu”. “*Đào chi yêu yêu, kỳ diệp trăn trăn, chi tử vu quy, nghi kỳ gia nhân*”. Câu này miêu tả cảnh một người con gái xuất giá. Cho nên người ta gả con gái thì viết cái gì? Lấy vợ, gả con gái thì viết: “*vu quy chi hỷ*”, tức là lấy điển cố từ trong “Thư Kinh”.

Quý vị coi, người hồi xưa khi nhìn thấy thấy vạn vật trong sơn hà đại địa, đều quay đầu lại phản tỉnh chính mình, tu thân. Lão Tổ Tiên chúng ta có một đức hạnh mà chúng ta thực sự phải nghiêm chỉnh học theo, gọi là **khiêm hạ**, phải học tập tất cả vạn vật.

Khi người con gái đi lấy chồng, vừa hay nhìn thấy cây đào, cành lá sum xuê. Cây đào có một điều rất thú vị, nó nở hoa trước. Một khi cây đào nở hoa thì hàng ngàn hàng vạn bông hoa đều nở cùng một lượt rất đẹp. Điều này tượng trưng cho điều gì? Chúng ta gả con gái cho nhà người ta thì người con gái phải khiến cho gia tộc họ hưng thịnh, vừa đâm bông vừa kết quả, kết quả xong rồi mới mọc lá. Chúng ta thực sự quan sát tự nhiên như vậy mà nhắc nhở chính mình, phải hưng thịnh giống như cây đào ra hoa kết quả vậy, lá nó sum xuê, hết sức tươi tốt. Người con gái nhìn thấy cây đào liền nghĩ: “*Mình được gả đi rồi, mình phải giúp chồng dạy con*”. Ai ai cũng không quên tâm ban đầu thì động lực trong lòng họ lúc nào cũng tuôn trào. Giả sử quên mất tâm ban đầu thì tính khí của mình cũng không kìm nổi.

Không chỉ có gia đình, lúc đầu khi chúng ta tới đạo tràng, tâm chúng ta là hy vọng có thể thành tựu đạo tràng, hy vọng có thể thành tựu cơ duyên Phật pháp của tất cả mọi người. Người ta nếu quên mất tâm ban đầu, nghĩa là đã không còn tu hành bằng sự chân thành nữa. Cho nên, khi chúng ta phục vụ trong đạo tràng, lúc nào cũng phải nhớ tới: “*Lãnh những việc khó lãnh*”. Việc này rất khó làm: “*Phải cố sức chứ không được tức!*” vì chúng ta tới đạo tràng

không phải để bức tức. Tôi tới đây để phụng sự, nhưng vấn đề là tại sao “*lãnh những việc khó lãnh*” càng phải như vậy? Chúng ta phải hiểu rất rõ, làm nên việc không hề dễ. Thực sự bây giờ chúng sanh thế giới Ta Bà phước rất mỏng. Chúng ta còn gây bất hòa thì không biết cái phước đó còn mỏng tới mức độ nào nữa. Cho nên “*lãnh những việc khó lãnh, có sức chứ không được tức*”, không còn thời gian bức tức nữa. Tốc độ trầm luân của chúng sanh nhanh như vậy, chúng ta phải nhanh nhanh xiển dương chánh pháp mới có thể phá tà. Cho nên không được tức, nhưng tại sao phải cố sức? Vì phải làm gương, mình ra sức nhiều nhất, mình xông lên trước, dũng mãnh tiến lên, khó đi vẫn đi, khó nhẫn vẫn nhẫn, làm cái gương tốt nhất.

Thực vậy, bây giờ chúng ta không ra sức làm cái gương tốt nhất mà cứ ở đó “*anh không tốt cái này, anh không tốt cái kia*”, quay đầu lại thì nhất định mình cũng không tốt hơn ai. Nhưng giả sử chúng ta cho đi không cầu báo đáp, lại làm nhiều nhất, một câu chúng ta cũng không nói thì người ta đều đi theo. **Lấy thân làm mẫu là cách đỡ tổn sức nhất.**

“*Sống ở chỗ khó sống*”, khi sống với người khác, tâm lượng họ nhỏ hẹp lại nóng tính, người biết sống thì sẽ làm sao? Biết chứ không nói, nói ít, tốt nhất là không nói. Tại sao? Nói ra rồi, bị người ta nghe thấy, đời này dây dưa mãi không xong. Nói nhiều không bằng nói ít. Người này nói ra, người kia nói vào, chuyện không liên quan đến mình, chi bằng không để ý tới.

Cuốn “Cách Ngôn Biện Luận” của Hoàng Nhất Đại Sư thực sự là công phu nhân tình thể thái tinh thông. Nếu mọi người có thời gian thì coi cuốn này như sách bỏ túi, mỗi ngày đọc một câu, trí huệ nhân sinh rất cao độ. Trong đó có một câu nhắc tới đàm tiếu sau lưng. Chúng ta phê phán rất nhiều lỗi của người ta sau lưng họ. Đợi tới lúc họ nghe được thì họ khắc cốt ghi tâm, biết chúng ta đang nói xấu sau lưng họ. Cả một đời, tâm họ cũng không bỏ qua cho chúng ta. Hà tất gì phải làm những chuyện đó! Không những bạn bè với nhau không được như vậy mà giữa vợ chồng cũng không được như vậy.

Thưa quý vị! Trong bốn ngàn năm trăm năm, chúng ta có giảng tới mối quan hệ bạn bè có năm việc thể này: Thái độ đúng đắn. Mọi người có nhớ không?

Điều 1 là cùng khuyên bảo nhau, “*cùng khuyên thiện, cùng lập đức*”, “*cha mẹ lỗi, khuyên thay đổi*”. Điều 1 là cùng nhau khuyên bảo, bạn bè phải cùng nhau khuyên bảo.

Điều 2 là quan tâm lẫn nhau. Quý vị kết bạn với người bạn này rồi, nhưng người nhà của anh ta quý vị cũng không quen. Họ cũng không biết quý vị, họ sẽ canh cánh trong lòng: “*Con trai mình thường nhắc tới người bạn này mà mình cũng chưa gặp một lần, rốt cuộc là người bạn này có tốt không?*”. Đó gọi là hại chúng sanh phiền não. Thực vậy, chúng ta không đủ tinh tế, không biết cảm nhận của người khác. Phải trì giới bất sát thì có dễ gì! Quý vị coi, chỉ việc kết bạn của chúng ta mà cũng khiến cho cha mẹ người ta lo lắng. Cho nên, chúng ta phải chủ động tới thăm cha mẹ

của bạn mình, gọi là gặp mặt cũng là ba phần tình. Quý vị coi, chữ “*thân*” trong “*người thân*” viết ra sao? Bên phải là chữ “*kiến*”, là thường gặp mặt thì càng ngày càng thân. Điều 2 là quan tâm lẫn nhau.

Điều 3 là tán thán lẫn nhau, không được đố kỵ, không được coi thường nhau.

Điều 4 là đối đãi nghĩa khí với nhau.

Điều 5 là không kể chuyện không hay trong nhà của bạn. Bạn mình kể chuyện trong nhà với mình là muốn nghe ý kiến của mình vì họ có tình cảm tốt với mình. Mình không thể đem chuyện trong nhà của bạn đi kể cho người khác nghe.

Năm điều này không chỉ là những thái độ cần thiết giữa bạn bè với nhau mà bất cứ mối quan hệ nào cũng cần đến năm điều này. Cho nên chúng ta phải học. Chúng ta không thể nói năm điều này chỉ dùng trong tình bạn, còn những trường hợp khác thì không dùng. Vợ chồng với nhau có cần khuyên can không, có cần quan tâm đến cha mẹ của nhau không, có cần tán thán lẫn nhau không, có không được nói chuyện xấu trong nhà không? Nếu chuyện xấu của một người là do chính vợ anh ta nói ra, nói cho người trên khắp thế giới đều biết, anh ta là người sau cùng biết chuyện thì anh ta sẽ phát điên. Đối đãi nghĩa khí với nhau, vợ chồng nếu còn ở đó so đo chuyện tiền bạc thì hết nói nôi.

Cho nên những vợ chồng thực sự biết suy nghĩ cho đại cục thì sẽ thế này: Sắp đến ngày sinh nhật cha mẹ chồng rồi, không cần chồng nói mà người vợ chủ động nhắc tới. Nhắc

xong rồi thì người vợ nói: “Anh yên tâm, em mua quà xong rồi”. Người chồng sẽ vui mừng biết mấy. Sau đó, người vợ nói: “Anh đem quà về cho cha mẹ đi!”. Người con trai cầm món quà về tặng cho cha mẹ: “Đây là vợ con mua đó ạ!”. Cả nhà đều vui vẻ, đúng không! Làm con rể cũng vậy. Đến ngày sinh nhật cha mẹ vợ thì người chồng tự mình nhắc vợ trước, trong lòng người vợ sẽ thấy ấm áp biết mấy. Đối với bất cứ người nào, chúng ta cũng đều phải giữ vững những thái độ này.

Lúc này, chúng ta vừa nhắc tới “*sống ở chỗ khó sống*”, chỉ biết chứ không nói. Cái biết đó ở đâu? Cái biết đó là nhìn thấy nguyên nhân tại sao họ lại nhiễm những tập khí đó chứ không phải là đi phê phán những tập khí của họ. Khi chúng ta hiểu được tại sao họ lại nhiễm những tập khí này, tại sao họ bị những tập khí này hành hạ làm che mất cái bản thiện, khi chúng ta tìm hiểu một người, nhìn lại quá trình trưởng thành của họ, bao gồm chuyện vợ chồng họ sống với nhau ra sao thì vốn dĩ bạn rất ghét họ, nhưng sau khi tìm hiểu rồi thì tâm thái đó sẽ thay đổi. Nhất định họ đã chịu nhiều nỗi đau khổ trong cuộc đời. Thì ra là như vậy, thì ra những duyên họ gặp đều không tốt. Người ta không học thì không biết. “*Người xưa bất thiện, không biết đạo đức. Không người dẫn dắt, không thể trách họ*”. Không biết chúng ta đã nghe câu này bao nhiêu lần rồi, phải ghi nhớ trong lòng.

Tổ Tiên chúng ta có nói một câu: “*Phải bồi đắp lòng dung thứ tới tận cùng, thái độ khoan dung của một người phải bồi đắp tới tận cùng. Phải tu dưỡng tới bến. Tới cực*

điểm rồi thì thấy người thế gian đều không lỗi làm”. Tại sao không nhìn thấy lỗi làm thế gian? Chúng ta nhìn chữ “*thứ*” này, phía trên là chữ “*nhu*”, phía dưới là chữ “*tâm*”. Như kỳ tâm, biết cảm nhận người khác, cảm nhận được quá trình trưởng thành, sự tôi luyện nhân cách, sự giằng xé nội tâm của họ. Cảm nhận được họ không gặp được duyên tốt, tạo nhiều ác nghiệp như vậy, sau này thật hết cách. Tạo tội nghiệp, một khi sa đọa thì tới tam ác đạo, vạn kiếp không ra khỏi, rất phiền phức.

Khi lên lớp, chúng tôi thường chia sẻ. Quý vị nhìn thấy một đứa nhỏ đứng bên giếng, đột nhiên sắp bị rơi xuống. Ý nghĩ tiếp theo của quý vị là gì? Nhảy ào qua đó, không màng thân mình, chỉ sợ nó rơi xuống.

Thưa quý vị! Thập Pháp Giới y chánh trang nghiêm. Bây giờ trong nhân đạo chúng ta có Bồ Tát, có Phật, cũng có địa ngục, ngạ quỷ, súc sanh. Bây giờ đa số chúng sanh đội da người nhưng thực chất là địa ngục, ngạ quỷ, súc sanh. Một khi không cẩn thận, họ liền bị đọa lạc. Có nghiêm trọng hơn đứa nhỏ này bị rớt xuống giếng không? Nghiêm trọng hơn. Đứa nhỏ đó bị rớt xuống giếng. Nó cũng không tạo ác nghiệp gì, nó thọ báo thân xong, 18 năm sau có thể lại là một thanh niên mạnh khỏe khác. Nhưng nếu như người bây giờ tiếp tục tạo nghiệp, lỡ như rớt xuống, vạn kiếp không ra. Họ cũng là *thân người khó được, Phật pháp khó nghe*. Chúng ta nên trân trọng cái khó được của họ, chứ không phải đi đối lập với họ, không phải cùng nhau đọa lạc.

Thật vậy, chúng ta bình tâm nghĩ lại, Thập Pháp Giới bây giờ có nhiều là pháp giới nào? Thậm chí chúng ta đừng đi nói xã hội, chỉ nghĩ về chính mình thôi. Trong 24 tiếng, tâm Bình Đẳng nhiều, tâm Lục Độ nhiều, Thập Thiện Ngũ Giới nhiều, hay là Tham, Sân, Si, Mạn nhiều? Điều này đều phải quán chiếu cho sâu sắc. Việc học quý ở chỗ tự biết, lúc nào cũng phải tự kiểm điểm mới được. Cho nên, người sống ở chỗ khó sống phải biết. Cái “*biết*” này là thực sự nhìn thấy sự đau khổ của người khác, nhìn thấy sự bất như ý, sự đáng thương của người khác. Thật tình không thể so đo với họ, thậm chí phải kết pháp duyên này với họ.

Tôi có một trưởng bối. Bạn bè ông rất ganh tỵ tài năng của ông, lúc nào cũng gây phiền phức cho ông, nhưng ông không hề so đo với họ. Một lần, có đồng nghiệp gặp một chuyện rất lớn, tự mình không giải quyết được. Vì người đó cũng thường ganh tỵ với người khác nên không có bạn bè gì. Sau đó hết cách, người đó nhất định phải tìm người giúp, nên mới tới tìm trưởng bối của tôi. Lúc đó, vị trưởng bối hết tâm hết sức hết sức giúp đỡ. Sau đó họ trở thành bạn thân, không gì không nói với nhau. Quý vị coi, tình thế được chuyển biến.

Lúc này, chúng ta có nhắc tới cô con dâu chịu sấm hồi một cách chân thành nên có thể lấy đại cục làm trọng. Tương tự như vậy, mẹ chồng lúc nào cũng phải tạo dựng không khí hòa hợp. Người làm trưởng bối chúng ta phải có cốt cách của trưởng bối, phải biết làm gương.

Bác lúc này có ba người con trai. Con đầu và con thứ hai đều đã lấy vợ. Mẹ chồng mua hai chiếc áo đi tặng cho hai người con dâu. Lúc đem cho con dâu cả thì mẹ chồng nói: *“Đây là quà của em dâu thứ hai mua cho”*. Cô dâu cả nhận rồi rất vui vẻ: *“Chị em dâu mà quan tâm đến mình thế!”*. Sau đó mẹ chồng lại đem một chiếc áo khác cho người con dâu thứ hai, rồi cũng nói: *“Đây là quà của chị dâu cả mua cho con”*. Hai người con dâu đều rất vui, do hai người bọn họ không sống chung với nhau.

Một hôm, họ có dịp tụ họp lại. Cô con dâu thứ hai nói với cô con dâu cả: *“Cảm ơn chị! Chiếc áo hôm trước chị tặng em mặc rất vừa”*. Cô con dâu cả nghe rồi giật mình, sau đó hỏi lại: *“Có phải em cũng mua áo tặng chị không?”*. Họ hỏi ra mới biết thì ra là do mẹ chồng tặng. Quý vị coi, mẹ chồng không cần phải dạy họ sống hòa hợp, chỉ làm chuyện này thôi. Giữa chị em dâu đều cảm thấy rất ấm áp, hơn nữa lại cảm thấy mẹ mình rất hiền hậu nhân từ. Sau đó con trai út lấy vợ. Khi cô con dâu út vừa về nhà, cô con dâu cả và dâu thứ đều tự mình mua áo tặng cho em dâu út. Lúc tặng thì họ nói là ai tặng? Tất cả đều nói là mẹ chồng tặng.

Thực ra, khi nhận món quà này, họ cảm nhận được điều gì? Họ cảm nhận không khí hòa hợp của gia đình. Họ vừa mới tới đã hòa nhập được. Cho nên sự hòa hợp trong nhà không khó như mình tưởng, chỉ cần mình dụng tâm chút xíu là được.

Tết phụ nữ mừng 8/3, chúng tôi làm một cuộc bình chọn *“mẹ chồng tốt, nàng dâu tốt”*. Cô giáo Dương bảo tôi

lên giảng một tiếng đồng hồ, khiến tôi rất căng thẳng. Tôi chưa hề làm qua mẹ chồng, cũng chưa hề làm nàng dâu mà nói tôi giảng thì tôi rất căng thẳng. Tôi bắt đầu lên mạng tìm tài liệu. Khi tìm tài liệu, tôi hết sức kinh ngạc vì tìm được một đồng tài liệu. Ở Trung Quốc, những năm này người ta không nói gì về nàng dâu tốt mà chỉ nói phụ nữ phải đứng lên, phụ nữ phải độc chiếm nửa vùng trời, không có ai bình chọn nàng dâu tốt. Kỳ lạ, sao năm nay lại có một đồng tài liệu!

Tôi giật mình, sau đó tự nhiên nhớ tới một phát hiện của khoa học. Trên vùng đảo nọ, có một bầy khỉ. Bầy khỉ đó mấy trăm năm nay chỉ ăn củ lang để sống. Trước khi ăn củ lang thì chúng đập đập, gõ gõ củ lang sau đó mới cắn. Đột nhiên, có một con khỉ cái nghĩ ra một cách lấy nước sông rửa củ lang trước khi ăn, không biết có ngon hơn không. Kết quả, khi nó rửa thì cặp mắt của cả bầy khỉ đều nhìn nó. Sau đó nó cầm lên cắn một miếng, không còn đất cát sột soạt nữa. Hồi xưa, khi ăn củ lang, lúc nào chúng cũng ăn trúng cát. Bây giờ càng ăn càng ngon, sau đó nó cười tươi rói. Thế rồi rất nhiều con khỉ cũng qua sông rửa củ lang.

Thưa quý vị! Chúng ta học xong Đệ Tử Quy cũng phải cười tươi lên! Ở cơ quan chỉ có mình quý vị bắt đầu học Đệ Tử Quy. Kết quả, vừa học xong, quý vị có một bộ mặt cau có: “*Mọi người phải học*”. Người ta né còn không kịp.

Nếu sau khi quý vị học xong, trong nhà hòa hợp, con cháu biết điều. Có lúc, quý vị còn đến cơ quan thăm hỏi và đem một ít trái cây cho đồng nghiệp của mình thì người ta

sẽ nói: “*Học Đệ Tử Quy thật là tốt!*”. Họ tự nhiên sẽ đi theo, quý vị không cần phải gọi.

Thưa quý vị, đề hoàng dương chánh pháp thì điều kiện đầu tiên là phải biết cười. Nhưng không thể da cười mà thịt không cười, vì như thế sẽ khiến người khác nổi da gà. Khi vừa vào cửa thì chúng ta gặp người miệng thường hay cười, bụng lớn khoan dung. Thật sự có thể miệng thường hay cười, bụng lớn khoan dung thì mới đang làm lợi ích cho chánh pháp. Nếu chúng ta không đủ độ lượng, mặt lại nhăn nhó, người ta vừa vào cửa, nhìn thấy chúng ta thì bỏ chạy. Cho nên mặt không nhăn nhó, đó cũng là một sự cứng dường. Khi nào mấy đồng tu cứng dường? Khi gặp mặt, chúng ta có thể cho người ta một sự hỏi thăm, một nụ cười thân thiết.

Bây giờ đều rửa củ lang xong rồi mới ăn, con nào cũng tới. Chỉ có một nhóm người không chịu tới. Nhóm người nào? Mấy người từ trước từng làm ủy viên lập pháp, từng làm trưởng phòng hành chính không chịu tới. “*Trước đây anh phải nghe tôi, bây giờ làm sao tôi nghe anh được. Nếu tôi nghe anh, đi theo anh thì sẽ diện tôi để ở đâu?*”. Quý vị coi, người ta đến cõi đời này một cách thanh bạch, bị nhiễm nhiều hư danh như vậy để làm gì!

Theo điều tra của tôi, phụ nữ sau khi nghỉ hưu sẽ trẻ ra 3 đến 5 tuổi do không bị áp lực nữa. Mới đầu thì họ làm cho người ta, bây giờ không quen biết nữa, đều lui về hết. Mai họ bắt đầu đi ăn bữa sáng người khác nấu, tuần sau thì nấu cho người khác ăn. Họ nhẹ nhàng, vui vẻ không chịu áp lực

công việc nữa, trẻ ra 3 đến 5 tuổi. Những người từng làm Tổng Giám đốc, Tổng Chủ tịch về hưu rồi thì già rất nhanh, cũng hơi bị đoán mệnh. Tại sao? “*Sẽ không có ai đến tặng quà mình hết, không ai tới se xua, nịnh nọt mình hết*”. Ngày nào họ cũng thấy rất khó chịu.

Được rồi, muốn biết tiếp theo sẽ ra sao, mời quý vị xem hồi sau sẽ rõ. Cảm ơn mọi người!

Hết tập 8

Tập 9

Kính chào các vị pháp sư, các vị đại đức đồng tu!

Chúng ta vừa giảng tới một điều tra khoa học về mấy con khỉ trên một vùng đảo. Do con khỉ cái phát động thói quen lấy củ lang tới hồ nước rửa, cho nên hơn một nửa bầy khỉ đều bắt đầu rửa củ lang. Một hôm, hồ nước bị cạn khô. Làm sao đây? Chúng ta tự nhiên nhớ tới việc phải xây dựng lý trí, phải tìm cách để thành công, phải tìm cách cho tình hình bây giờ. Con khỉ cái đột nhiên nghĩ tới việc đi ra biển rửa củ, cho nên nó lấy củ lang ra bờ biển rửa. Khi nó rửa thì bên cạnh cũng có khỉ đang nhìn. Nó cắn một miếng thì thấy củ lang càng ngon hơn do có thêm chút muối biển. Cho nên cả bọn đều lấy nước biển để rửa. Kết quả, một việc rất thú vị xảy ra. Khi chúng lấy nước rửa củ lang thì tất cả lũ khỉ trên những đảo gần đó đều lấy nước để rửa củ lang. Ban đầu không có việc này. Rất kỳ lạ! Nhưng trong vũ trụ không có chuyện gì là kỳ lạ, đều không phải ngẫu nhiên. Mặc dù chúng không có điện thoại hoặc vô tuyến điện thông báo nhau, nhưng tại sao cả bọn đều đồng loạt lấy nước rửa củ lang? Vì sóng tư tưởng của chúng đã truyền ra.

Sư Trưởng thường nhắc chúng ta, một ý niệm bao trùm hư không pháp giới. Cho nên một ý niệm của chúng ta có thể khiến thế giới hòa bình, một ý niệm không tốt của chúng ta cũng có thể khiến vũ trụ xung đột không ngừng. Cho nên điều đồng tu cúng dường thực sự phải bắt đầu bằng việc khởi tâm động niệm niệm thiện của chúng ta.

Thí nghiệm này đã chứng tỏ sự tư duy của bất cứ loài động vật nào cũng có sóng truyền ra. Thí nghiệm này trong thế giới loài người cũng đúng thực như vậy. Ví dụ, có một phòng thí nghiệm đột nhiên phát hiện ra một chất hóa học. Họ ở đó nghĩ: “Sao mà tốt quá! Mình là người đầu tiên phát hiện”. Họ liền nhanh chóng chuẩn bị phát biểu. Kết quả, cùng lúc đó, những phòng thí nghiệm ở các nơi khác cũng đều phát hiện ra thứ này. Cho nên sau khi mới phát hiện thì ý niệm đó đã truyền ra. Kết quả, trong lúc đó có rất nhiều người cũng đang tập trung vào điểm này. Sóng của người đó khiến người khác cũng được mở mắt.

Thưa quý vị, những người hiền lành trên đảo chúng ta quá nhiều quá nhiều. Sự chí thiện này của chúng ta vừa phát ra cũng sẽ thức tỉnh hàng ngàn, hàng vạn tâm tương đồng khác. Cho nên quý vị đừng coi thường năng lực của mình. Chúng ta có thể thức tỉnh được rất nhiều rất nhiều người hiền. Kết quả thí nghiệm này gọi là hiệu ứng trăm con khỉ. Tức là có một trăm con khỉ nhận thức được cái tốt của việc rửa củ lang, sóng não này có thể truyền tới khắp nơi đều có thể nhận được.

Bây giờ chúng ta cùng học “Đệ Tử Quy”, học văn hóa truyền thống. Bây giờ tính ra cũng nhiều quá trăm người. Cho nên chúng ta phải làm nhóm đầu tiên học tập phát huy trí tuệ Thánh Hiền, là bộ đội tiên phong của vạn đời thái bình. Bắt đầu từ ý niệm hiện tại của chúng ta, từ sự quán chiếu không ngừng, xem bản thân mình có phải là cha hiền con hiếu, anh em hòa thuận, vợ chồng tình nghĩa, quân thần nhân trung, bạn bè đạo nghĩa không? Bắt đầu làm từ chúng ta.

Lúc đầu, tôi tra cứu tài liệu do phải làm cuộc biểu dương “*Mẹ chồng tốt, nàng dâu tốt*”, tôi liền nhớ ra mình thực sự cũng đã ấn chứng do cô Dương đã từng làm con dâu. Cô Dương được gả qua nhà chồng, sau đó gia đình chồng hết sức thịnh vượng. Cô có rất nhiều cảm nhận về mẹ chồng tốt, cảm nhận sâu sắc việc lấy một người con dâu tốt có thể thịnh ba đời, lấy một người con dâu không tốt sẽ hoại ba đời. Cho nên con dâu tốt rất quan trọng, nhưng con dâu tốt cũng phải dạy. Cho nên khởi một ý niệm phải chọn ra những tấm gương tốt để người khác học theo. Kết quả là cô Dương nảy ra một ý, những ý niệm ở các vùng khác cũng khởi lên. Tết Phụ nữ mừng 8/3 năm ngoái căn bản không có việc biểu dương “*Mẹ chồng tốt, nàng dâu tốt*”. Năm nay khắp nơi nở hoa. Rất quan trọng! **Thiện niệm của chúng ta đều đang quảng tu cúng dường người thế gian.** Như vậy, sao mà không có pháp hỷ! Ngày nào cũng có thể quảng tu cúng dường, sao mà không làm!

Trước khi biểu dương, chúng tôi có làm một cuộc điều tra, phỏng vấn rất nhiều người. Chúng tôi phát hiện thấy mẹ chồng tốt đều có một điểm chung là coi con dâu như con gái mình. Việc này có khó không? Giả sử những người học Phật pháp Đại Thừa chúng ta nói “*khở*”, thì chúng tôi chỉ còn cách A DI ĐÀ PHẬT, không biết nói gì khác. Quý vị coi, nó đâu có phức tạp như vậy. Không chỉ coi con dâu như con gái, khi con dâu còn chưa gả qua đây, mẹ chồng còn nói với con trai mình, con gái mình (*tức là em chồng của người con dâu*): “*Chị dâu được gả qua đây. Chị đến một môi trường mới sẽ thấy không quen, sẽ hơi căng thẳng. Các con*

phải thông cảm cho chị, phải quan tâm đến chị, khiến chị dâu thấy giống như người một nhà vậy”. Quý vị coi, khi người con dâu vừa được gả qua, các em chồng đều coi cô như người nhà, cô nhanh chóng hòa nhập vào gia đình này. Khi nhanh chóng hòa nhập, cô sẽ cảm nhận được sự dụng tâm của mẹ chồng. Cả nhà liền hòa hợp.

Có một bà cụ nọ, gia tộc bà cụ rất lớn, tới mấy trăm người. Bây giờ ở Trung Quốc vẫn còn gia tộc mấy trăm người. Giả sử trong nhà con trai mình và chị dâu nó cãi nhau, bà cụ nhất định sẽ gọi con trai tới xin lỗi chị dâu. Đó đều là những triết lý nhân sinh rất sâu sắc. Bây giờ dù sao trong lòng con dâu cũng nghĩ mình là người ngoài. Đến lúc đó mà chúng ta còn cho họ ra rìa thì hết cách. Con trai là con mình, bắt con mình đi lỗi chị dâu. Chị dâu lúc đó trong lòng đã hết tức, thậm chí còn thấy hổ thẹn. Bà cụ đó chỉ cần thấy trong nhà cãi nhau, không cần hỏi lý do, chỉ cần xin lỗi nhau.

Trong nhà có một người một hôm về muộn khiến cả nhà rất lo lắng, bà cụ không la mắng câu nào. Bà một mình chống gậy ra cổng làng đứng đợi, muộn đến mấy vẫn cứ đứng đó. Khi người đó về, bà cũng không la mắng, chỉ đi về nhà. Quý vị coi, lần sau ai còn dám về muộn nữa! Thật sự đều lấy thân làm mẫu mà yêu thương, tuyệt đối không phải cấu gât phát tiết. Đó là cốt cách mà một bậc trưởng bối trong một gia tộc nên có.

Khi phỏng vấn những người mẹ chồng tốt này, chúng tôi phát hiện thực sự họ không có bí kíp gì, chỉ có lòng yêu thương, chỉ một trái tim coi con dâu như con đẻ

của mình. Hơn nữa, những mẹ chồng tốt này không những chỉ đối với con dâu mình như vậy. Khi hỏi thăm hàng xóm láng giềng của những mẹ chồng này, hàng xóm đều tuyên dương họ. Ví dụ trời mưa, người ta không kịp đem quần áo cất vô, các cụ sẽ chạy nhanh hơn bất cứ ai, đi thu quần áo giùm người ta. Các cụ cũng không chỉ đối tốt với một gia đình, nhất định đối với những gia đình khác trong xóm cũng rất hòa hợp, như vậy trong nhà mình mới vui vẻ. Lòng yêu thương đó của các cụ đối với ai cũng vậy. Nếu như chỉ đối tốt với con dâu mình, nhìn con dâu người khác đã thấy ngứa mắt, đó là tình thương ích kỷ, cũng không thể hòa hợp.

Tất cả những người con dâu tốt cũng có điểm chung. Điểm chung gì? Họ coi mẹ chồng như mẹ ruột. Đây còn có một đạo lý sâu sắc khác. Sau khi chúng tôi hỏi tiếp, những cô con dâu này đều có lai lịch. Lai lịch gì? Mẹ của họ đều dặn dò họ ba việc: *“Thứ nhất là con có thể không mua quà cho cha mẹ, nhưng không thể không mua quà cho cha mẹ chồng, phải mua cho cha mẹ chồng trước. Việc thứ hai là khi cãi nhau với chồng thì con không được phép về nhà”*. Bây giờ thì sao? Hễ âm ức một tý thì con dâu liền bỏ về nhà, có bố là chỗ dựa. Điên đảo!

Quý vị coi, nếu chúng ta không đọc mấy truyện lịch sử thì quá tiếc. Hoàng đế trước đây hiểu được đạo lý này. Thời Đường Thái Tông có một đại thần tên là Quách Tử Nghi. Quách Tử Nghi là đại thần có phúc báu lớn nhất trong lịch sử, có bảy người con trai, tám người con gái. Tám người con gái đều đã gả chồng, có tám con rể. Tổng cộng có 15

con trai trong nhà. Hàng con cháu của ông tất thấy đều làm quan to, một thời cực thịnh. Gia đình ông không biết có công với ba đời hay bốn đời Hoàng đế, là lão thần ba đời trở lên. Ngay cả con gái Hoàng đế cũng là con dâu của ông.

Khi ông làm lễ mừng thọ thì công chúa không chịu bái ông. Con trai tức lắm: *“Nàng có cái gì ghê gớm mà lại không chịu bái phụ thân ta?”*. Hai vợ chồng gây nhau. Công chúa ở đó tức tối, một lúc thì bắt đầu nói lung tung, càng nói càng khoa trương: *“Các người nói không có Quách Tử Nghi thì không có thiên hạ triều Đường chúng ta.”* Đó là sự thực, không có Quách Tử Nghi thì triều Đường sớm đã không còn. Nhưng sự thực có lúc cũng không được nói. Mọi người có biết không? Phải nhẫn nhục chịu đựng! Kết quả, câu này vừa nói ra, không xong. Ngay lúc đó, Quách Tử Nghi làm gì? Quách Tử Nghi lập tức trói con trai mình lại, kéo đi xin Hoàng đế chém đầu. Ông kéo con trai đến trước mặt Hoàng đế. Ông Quách Tử Nghi này rất lợi hại, rất ăn ý với Hoàng đế, kéo con trai qua đó rồi nói: *“Hoàng Thượng! Xin Ngài chém đầu kẻ này vì dám nói những lời đại nghịch bất đạo”*. Thật ra thì anh ta không nói, mà do công chúa nổi đóa lên nên mới nói những lời đó. Hoàng đế liền nói: *“Được! Lôi ra chém!”*. Công chúa liền sao? Chồng mình bị chém đầu thì coi như xong. Công chúa liền quỳ xuống: *“Đều do con nói điều hồ đồ”*. Hoàng đế liền nói: *“Không giết cũng được! Bây giờ con phải xin lỗi phụ và các bậc trưởng bối trong gia tộc mình. Về tới nhà phải xin lỗi tất cả mọi người trong gia tộc. Như vậy mới tha tội chết”*. Quý vị coi, Hoàng đế rất thông minh. Ngài dạy con gái như vậy, tất cả con dâu

trong thiên hạ cũng đều được dạy. Cho nên trước đây, những người đọc sách xưa lúc nào cũng rất coi trọng năng lực giáo hóa, biết lấy đại cục làm trọng.

Điểm thứ hai của tất cả những người con dâu tốt là khi cãi nhau với chồng thì không thể bỏ về nhà mình. Việc thứ ba là phải chăm sóc gia đình cho tốt, sắp đặt cho tốt để cho chồng con khi về tới nhà thì thấy rất thoải mái, hơn nữa phải giúp chồng dạy con. Tất nhiên điểm này thì chúng ta cũng phải thông cảm cho họ. Vì nếu như cô con dâu chỉ ở nhà là nội trợ, thì làm việc này không khó. Nhưng nếu cô ấy có công việc của mình thì việc này hơi bị tốn sức. Cho nên “pháp” không cố định. Chúng ta phải thông cảm lẫn nhau. Nếu như người chồng công việc không bận rộn lắm, vừa hay cũng đã ở nhà thì vợ chồng cùng nhau làm việc nhà, thu dọn tươm tất. Vợ chồng cùng thông cảm với nhau cũng rất tốt. Đó là chúng ta lúc nào cũng hiểu cho sự vất vả của người khác. Vậy sẽ không thấy khó làm. Hơn nữa, nếu thực sự hiểu được người khác, chúng ta chỉ làm một chút việc cũng có thể khiến họ cảm thấy rất ấm áp. Một chút đó thôi cũng biến thành động năng vô cùng tận trong họ.

Ví dụ Tết tới, phải lau dọn nhà cửa cho sạch sẽ. Con dâu chỉ được nghỉ hai, ba ngày Tết. Họ đã bận rộn cả năm rất mệt mỏi rồi. Lúc này, con dâu vừa về tới nhà đã phải làm việc, làm từ đầu tới cuối, hết thời gian nghỉ ngơi. Lúc đó, nếu chúng ta đi tìm người chuyên phụ giúp việc nhà và làm xong trước mọi việc, tốn một chút tiền. Lúc này con dâu về tới nhà có cảm nhận được mẹ chồng biết lo cho mình như

vậy không? Hay người con dâu còn đứng đó chỗ này chưa sạch, chỗ kia chưa xong.

Nếu lúc nào chúng ta cũng biết đặt mình vào vị trí của người khác thì “*nhân hòa*” không phải là một việc khó khăn lắm. Cho nên chúng ta nhận thấy cha mẹ chồng tốt, nàng dâu tốt, không có bí kíp gì khác, chỉ là coi người khác như chính người thân ruột thịt của mình. Đó là lấy đại cục làm trọng.

Thực ra, việc chăm lo tốt cho một gia đình cho tới một gia tộc lớn, trong lịch sử đã có những gia tộc làm hết sức triệt để. Ví dụ đời Đường có gia đình Trương Công Nghệ, cử đại đồng đường. Không hề dễ! Đời Nguyên có Trương Nhuận, bát đại đồng đường. Bây giờ không phải bát đại, bây giờ chỉ hai vợ chồng cũng làm không xong. Thậm chí, chỉ có mình sống với mình cũng hay nổi cáu. Còn có triều Minh, Trịnh Liêm, thất đại đồng đường. Gia tộc Trịnh Liêm có khoảng 1000 người sống chung với nhau rất hòa hợp. Đó là kết quả. Vậy nguyên nhân nằm ở đâu? Điều này chúng ta phải để ý mà cảm nhận.

Triều Đường, Trương Công Nghệ cử đại đồng đường. Đường Cao Tông đến thỉnh giáo ông: “*Ông trị gia bằng cách nào?*”. Thực ra vị Hoàng đế này đối mặt với những chuyện trong nhà mình, thực tình đầu muốn nổ tung. Trương Công Nghệ không nói một câu nào, lấy một trang giấy ra viết rồi đưa cho Đường Cao Tông coi. Đường Cao Tông coi liền thấy chữ “*nhẫn, nhẫn, nhẫn...*”. Ông viết một trăm chữ “*nhẫn*”. Mọi người học xong chưa? Khi không thể “*nhẫn*” thì phải làm sao? Nhẫn. Thật vậy, phải nhẫn cho

được! Điều người ta cảm nhận được là đức hạnh của mình. Phải nhân! Mọi việc chẳng qua chỉ là mọi người đang hành sự theo tâm trạng của mình. Thực ra, ai ai cũng có lương tâm. Ai có đức hạnh thì sẽ cảm nhận được.

Hơn nữa, thực ra mà nói, “Đệ Tử Quy” từ câu đầu tiên đến câu cuối cùng đều là một chữ “*nhẫn*”, nhẫn được tập tính.

“*Cha mẹ gọi, trả lời ngay*”, nhẫn cái gì? Nhẫn sự ngạo mạn, khởi tâm hiếu kính.

“*Đông phải ấm, hạ phải mát*”, nhẫn cái gì? Nhẫn sự không quan tâm, lúc nào cũng khởi niệm quan tâm đến cha mẹ, quan tâm đến người khác.

“*Nón quần áo, để cố định*”, nhẫn cái gì? Nhẫn thói quen bừa bãi lộn xộn. Khởi tâm lễ kính Chư Phật, lễ kính tất cả đồ vật. Đó đều là Chư Phật.

“Đệ Tử Quy” từ đầu tới cuối đều là “*nhẫn*” với hành động của chúng ta. Cho nên nếu chỉ “*nhẫn*” bằng việc tôi không so đo với anh thì đó cũng không phải là công phu cao độ của “*nhẫn*”. Vấn đề thực sự không nằm ở bên ngoài, mà nằm trong nội tâm của mình. “*Nhẫn*” tất cả những tham, sân, si, mạn của mình.

Trương Nhuận bát đại đồng đường. Gia đình họ cùng làm việc, cùng dệt lụa. Tất cả công việc đều do các con dâu phân chia nhau, không so đo. Ngay cả khi có một đứa nhỏ khóc, bất kể đó là con của ai, không hề suy nghĩ, ai ở bên cạnh thì đứng dậy đi cho bú. Tâm rất vô tư. Nếu họ ở đó

phân chia, đây là con mình, kia không phải là con mình thì sẽ dạy cho đời sau điều gì? Tình cảm ích kỷ, tâm phân biệt. Bất kể là con ai thì họ cũng đi ẵm lên, tất cả con cháu trong nhà đều là con cháu mình. Quý vị coi, cứ vậy mà hòa thuận vui vẻ, gia tộc đó không hưng thịnh cũng khó.

Một điều còn triệt để hơn là chỉ cần con cháu mình chịu thiệt thòi, thì con cháu trong gia tộc đều toàn tâm toàn ý giúp nó. Như vậy có thiệt thòi không? Ông Phạm Trọng Yên lấy gia tộc làm trọng, vì ông hiểu. Ông từng viết một bài văn khuyên dạy người con thân nhất của mình. Khuyên con mình, ông nói: *“Cha có được sự phát triển hiển quý như ngày hôm nay, đều do Tổ Tiên tích đức trăm năm ngàn năm, đến đời cha thì hiển lộ”*. Bộ Kinh mà Phạm Trọng Yên tinh thông nhất là “Kinh Dịch”. Ông hiểu rất rõ, *“gia đình tích thiện, ắt có nhiều niềm vui”*.

Sáng nay, tôi có nhắc tới với mọi người, khi Tô Thích tới Hải khẩu, thật là tốt, giáo hóa một phương. Cho nên khi tới Hải Khẩu, chúng ta đều đến từ đường Tô Đông Pha để lễ bái ông. Ở đó vẽ rất nhiều tranh ảnh mô tả cảnh ông xuống quê quan tâm, dạy dỗ nhân dân. Chúng ta là thế hệ tiếp sức của Tô Đông Pha. Ông ở đó giáo hóa trước, chúng ta tiếp tục nối gót bước chân ông tới đó giảng dạy văn hóa truyền thống.

Tại sao nói, Tô Tiên của Tô Đông Pha và Phạm Trọng Yên có liên quan đến nhau? Bởi vì vào đời nhà Hán, Tô Tiên của Phạm trọng Yên là Phạm Bàng. Ông ấy có chí hướng khảng khái, muốn làm trong sạch thiên hạ. Do thời

đó triều chính khá hủ bại, ông bị ám hại. Sau khi Phạm Bàng bị ám hại thì Hoàng đế hạ lệnh bắt ông. Kết quả, Hoàng đế ra thông báo cho một quan giám sát địa phương tên là Ngô Đạo. Ông ấy nhận thông báo xong liền ôm đầu mà khóc, không nỡ đi ám hại người trung lương, cứ ở đó khóc mà không chịu đi bắt. Quý vị coi, người ngày xưa đạo nghĩa biết mấy! Người bây giờ hễ nhìn thấy danh lợi thì không biết đạo nghĩa đi đâu mất, đạo nghĩa để hai bên, chữ lợi để chính giữa. Cho nên chúng ta phải đối chiếu kỹ càng sự hành trì của người xưa mà sám hối bản thân. Phạm Bàng (*Tổ Tiên của Phạm Trọng Yêm*) biết ông quan này vì việc của mình mà đang đau khổ, cho nên ông không nhẫn tâm, lập tức tự mình tới nha môn chịu bị bắt. Quý vị coi đạo nghĩa thời xưa!

Sau khi Phạm Bàng đi, ông huyện lệnh tên Quách Tập liền nói với Phạm Bàng: *“Phạm Bàng! Chức quan này tôi không làm nữa. Tôi và ông cùng bỏ trốn. Trời đất bao la không lẽ không có nơi nào cho chúng ta dung thân sao? Chức quan này tôi không làm nữa”*. Ông ấy rất vui, được đi theo một người nhân nghĩa như vậy thì tâm ông ấy thấy rất mãn nguyện, chức quan cũng không làm nữa. Phạm Bàng liền nói: *“Đại nhân! Tôi không thể liên lụy đến ông. Tôi không thể liên lụy đến nhiều người. Tôi vẫn cứ tự mình đi giao nạp”*.

Không lâu sau, mẹ Phạm Bàng tới. Bà biết Phạm Bàng đi tự thú nên gấp rút tìm tới nha môn. Sau khi tới nha môn, người mẹ nói với con mình: *“Con trai à! Một người rất khó*

mà vừa có được danh tiếng, vừa có được trường thọ. Cho nên hôm nay, danh tiếng của con đã tương ứng với Thánh Hiền. Đời này con không còn tiếc nuối gì nữa. Yên tâm mà đi! Đừng lo nghĩ cho mẹ!”. Quý vị coi, một người mẹ khi đối mặt với sự sống chết của con mình mà vẫn hiên ngang lắm liệt đến vậy! Phạm Bàng có người em trai cũng rất hiếu thuận. Mẹ Phạm Bàng trước cửa sinh tử đã nói với con trai mình như vậy: “Con phải dương cao cái chính khí, cái trung nghĩa của mình!”.

Câu chuyện của Phạm Bàng lưu truyền tới triều Tống. Vừa hay, mẹ của Tô Đông Pha cũng coi được truyện Phạm Bàng. Trong cuốn “Hậu Hán Thư” có truyện Phạm Bàng. Mẹ của Tô Đông Pha coi đến đoạn này thì bỏ sách xuống thở dài một hơi. Tô Đông Pha lúc đó chưa tới mười tuổi. Vừa hay đi ngang qua, cậu bé nghe tiếng mẹ thở dài nên hỏi: “Mẹ! Sao mẹ thở dài?”. Mẹ ông liền đem đoạn truyện của mẹ con Phạm Bàng ra kể cho ông nghe. Kể xong, cậu bé Tô Đông Pha còn chưa được mười tuổi đã hỏi mẹ: “Mẹ! Nếu như con là Phạm Bàng thì mẹ có làm được mẹ Phạm Bàng không?”. Tô Đông Pha quả nhiên không phải là người tầm thường. Quý vị coi, ông có khí tiết bao nhiêu! Mẹ ông liền nói với ông: “Nếu con có khí khái làm Phạm Bàng thì mẹ nhất định sẽ làm mẹ Phạm Bàng”. Cho nên triều Tống, người can gián lợi hại nhất là Tô Đông Pha. Ông cũng là người bị giáng nhiều nhất, nhưng ông không hổ thẹn với lòng mình. Quý vị coi đạo nghĩa của ông!

Một lần, ông gặp một bà cụ đang khóc. Lúc đó, ông vừa mới mua một ngôi nhà. Vừa đi thì ông gặp bà cụ ngồi

đó khóc rất đau lòng. Ông hỏi sao bà cụ khóc. Bà nói do hoàn cảnh bức bách nên phải bán mất ngôi nhà của Tổ Tiên, cho nên bà hết sức buồn bã đau lòng. Ông hỏi: “*Nhà Tổ Tiên bà ở đâu?*”. Bà nói: “*Ở chỗ đó đó!*”. Vừa hay đó là ngôi nhà ông vừa mua. Lúc đó, ông lập tức đưa khế ước cho bà rồi bỏ đi. Quý vị thấy cái đạo nghĩa người xưa khoáng đạt ghê chưa? Họ có niềm vui thực sự, ngẩng lên không hổ với trời, cúi xuống không thẹn với người.

Cho nên khí phách của Phạm Bàng không chỉ ảnh hưởng tới Phạm Trọng Yêm ở ngàn năm sau, mà còn ảnh hưởng tới không ít những gia đình gia giáo sau này. Câu nói của Phạm Trọng Yêm “*Lo trước nỗi lo thiên hạ, vui sau niềm vui thiên hạ*” cũng tạo phước cho bao nhiêu người dân vì những quan viên này đều rất cảm động, đều rất thương yêu người dân của mình. Thật sự chúng ta phải nghiêm túc học theo tấm gương Phạm Trọng Yêm. Gia đình bốn người con của họ chỉ có chung một bộ đồ tươm tất. Ai phải đi ra ngoài thì mặc, người ở nhà thì không có bộ nào lành lặn hết. Không lẽ ai ở nhà là chịu thiệt sao? Khi ông làm như vậy thì hàng xóm láng giềng của ông đều rất cảm động và khâm phục. Còn con cái trong nhà đó thì học được điều gì? Học được lòng yêu thương vô tư. Vì người cha ở gần họ như vậy, họ cảm nhận được tâm thái của người cha một cách trực tiếp.

Cho nên con trai của Phạm Trọng Yêm thành tựu còn cao hơn người cha, nhưng có lẽ chúng ta đều không biết điều này. Tại sao chúng ta không biết? Quý vị coi, người Trung Quốc dù có thành tựu cao đến đâu đi nữa cũng tuyệt

đôi đều không dám qua mặt cha mình, Tổ Tiên mình. Điều đó rất có ý nghĩa. Tại sao? Mình làm gì có thành tựu gì! Không có cha mẹ thì làm sao có mình!

Việc cúng tế của Trung Quốc cũng rất có ý vị. Trong cuốn “Trung Dung” có nói: “*Phụ vi đại phu, tử vi sĩ*”. Cha làm đại phu, con trai chỉ là người đọc sách bình thường. “*Táng dĩ đại phu*”, khi người cha mất thì phải dùng nghi thức của đại phu lễ táng ông, còn việc cúng tế mỗi năm về sau thì làm như một người đọc sách bình thường. Nhưng “*Phụ vi sĩ*” khi người cha chỉ là một người đọc sách bình thường, “*tử vi đại phu*” con trai ông lại làm đại quan, đại phu, khi làm lễ táng cho cha thì dùng nghi thức của người đọc sách, nhưng việc cúng tế mỗi năm về sau thì đều dùng nghi thức của đại phu để cúng cha, vì người cha đã giúp đất nước nuôi dưỡng nên một đại phu.

Người Trung Quốc hiểu rất rõ, không phải cứ đi theo con. Con thật là ghê gớm! Ai ghê gớm? Cha mẹ nuôi dưỡng nó. Con cái đương nhiên sẽ không dám coi công lao của mình cao hơn cha mẹ, cao hơn Tổ Tiên, cho nên khi cúng tế cũng không quên nguồn cội. Sự hồn hậu đều nằm ở đó. Còn chúng ta bây giờ đều quên mất những lễ nghĩa đó. Con cháu căn bản đều không cảm nhận được những không khí văn hóa này.

Đêm giao thừa năm ngoái, chúng tôi làm một lễ cúng tế Tổ Tiên ở Thang Trì, Lô Giang. Hơn một trăm đồng nghiệp trang nghiêm kính cẩn đứng trước bài vị Tổ Tiên vạ họ. Chúng tôi cảm nhận được sâu sắc sự nhiệt thọ thân tâm

của việc tế lễ đó. Khi chúng tôi từng bước từng bước đi về phía bài vị Tổ Tiên, cảm nhận sâu sắc trí huệ mà Tổ Tiên đã để lại, cũng là từng bước từng bước lam lũ tìm tòi đúc kết ra. Cho nên, rất nhiều điều Tổ Tiên để lại, chúng ta bắt buộc phải đi làm thì mới có thể thực sự hiểu được ý nghĩa bác đại tinh thâm của nó.

Quý vị coi, vua Càn Long triều Thanh làm Hoàng đế sáu mươi năm. Khang Hi làm bao nhiêu năm? Sáu mươi một năm. Vua Càn Long đến năm sáu mươi thì tự thoái vị, làm bốn năm Thái Thượng Hoàng, không dám công cao quá Tổ Tiên mình. Phạm Trọng Yêm là Phó Tể tướng. Con trai ông, Phạm Thuần Nhân là Chánh Tể tướng, hơn nữa làm thời gian rất lâu. Chúng ta không biết ông nuôi ra được một Tể tướng. Những người con trai khác đều làm đến chức vị như Bộ trưởng, đều rất có thành tựu. Từ sau đời Tống - Phạm Trọng Yêm cho đến cuối đời Thanh, gia tộc họ Phạm này làm ra bảy mươi hai người, nếu tính theo chức vị hiện nay thì đều là cấp Bộ trưởng trở lên. Ở đâu ra chuyện bị thiệt thòi! Người thương thiên hạ chiêu cảm được phúc báu là vô lượng vô biên.

Thời đó, Phạm Trọng Yêm mua một ngàn mẫu đất ruộng. Đến cuối triều Thanh, ông có bốn ngàn mẫu. Con cháu ông tiếp tục gây dựng. Cho nên có một bài văn có tên “Nghĩa Điền ký”, trong đó có nhắc tới việc khi Phạm Trọng Yêm mất, không có tiền mua quan tài. Ông không có bất cứ tài vật gì để lại cho con cháu. Nhưng mặc dù ông đã mất, con cháu đời sau vẫn tu nghiệp ông, thừa chí ông giống như khi

ông vẫn còn tại thế. Thậm chí họ còn phát huy mạnh mẽ hơn đến chiều Thanh, mở rộng ra tới bốn ngàn mẫu đất ruộng.

Phạm Trọng Yên chỉ để lại cho con cháu mình nghĩa cử bố thí người nghèo và nuôi sống gia tộc, chỉ truyền lại cho con cháu mình những đạo nghĩa cứu người bản cùng, giúp đỡ láng giềng, cho nên có thể truyền ngàn năm bất hoại. Chúng ta phải học được điều cốt tủy này, chúng ta cũng có thể làm nên gia phong ngàn năm bất hoại. Quý vị có niềm tin làm được gia phong ngàn năm bất hoại không? Quý vị nói tiếng nhỏ vậy? Phạm Trọng Yên trên trời cao đang chảy nước mắt: *“Ta đã biểu diễn hết mình như vậy rồi, toàn bộ đã dạy hết cho các người rồi. Các người vẫn không chịu làm thật”*. Chúng ta nghĩ ông Phạm bây giờ đang ở đâu? Đợi tới khi quý vị vãng sinh rồi sẽ biết. Mẹ của ông Phạm học Phật. Gia phong gia đình ông đều là tín đồ Phật giáo học Phật.

Tôi vừa nhắc với mọi người về những hành động vô tư. Trương Nhuận trị gia, bất luận đó là con ai, họ đều cùng nhau chăm sóc. Chúng ta coi tiếp thất đại đồng đường nhà Trịnh Liêm. Gia tộc ông tại sao có thể hưng thịnh như vậy? Hoàng đế còn ban tặng cho ông danh hiệu *“Thiên hạ đệ nhất gia”*. Sau đó, Hoàng đế còn ban cho ông hai trái lê, ban xong phái cấm vệ đi theo xem ông xử trí như thế nào. Kết quả, họ nhìn thấy ông đem trái lê đập nát ra, bỏ vào một hũ nước lớn. Ông mời tất cả mọi người trong gia tộc tới, mỗi người uống một chén. Bình đẳng công bằng, công bằng thì không gây oán trách liền được hòa hợp. Người ngoài cuộc coi náo nhiệt, người trong cuộc phải coi môn đạo. Hoàng đế

hỏi ông: “*Tại sao ông có thể trị gia hòa hợp như vậy? Bí kíp ở đâu?*”. Trịnh Liêm nói: “*Không nghe lời người nữ!*”.

Tôi thấy sao mấy vị sư tử nhìn tôi biến sắc mặt rồi: “*Kìa! Kìa! Thầy Thái đang mắng mình*”. Tôi không có ý này. Chúng ta học Phật, học Nho thì phải quyền biến một chút, theo nghĩa chứ không theo chữ. Tại sao “*không nghe lời người nữ*”? Vì giả sử người nữ không đọc sách, tâm lượng nhỏ hẹp, nói ra những lời thực sự có thể khiến gia tộc chia ly tan nát. Nhưng chúng ta thấy Thánh Nhân đều do ai dạy ra? Chốn phòng khuê là nơi Thánh Hiền bước ra. Sự dạy dỗ của người mẹ là suối nguồn của thiên hạ thái bình. Không có người mẹ thì không dạy ra Thánh Nhân. Không có cha thì còn có thể dạy ra Thánh Nhân. Hơn nữa, rất kỳ lạ là rất nhiều Thánh Nhân đều do người mẹ dạy nên. Cho nên sự ảnh hưởng của người mẹ đối với con cái lớn hơn so với người cha. Hơn nữa, thật ra mà nói, quá trình thai giáo cũng đủ lợi hại rồi. Mỗi một khởi tâm động niệm của người mẹ đang mang thai cũng đều đang dạy con mình. Tại sao những đứa nhỏ trong cô nhi viện rất khó dạy? Vì ngay từ khi còn trong bào thai, nó nhận được tin tức từ cha mẹ nó là sự bài trừ nó, từ bỏ nó. Nó không cảm nhận được tình thương, cho nên rất tội nghiệp. Chúng ta cần phải có lòng yêu thương lớn hơn để bao dung, chấp nhận, thậm chí giúp đỡ nó.

“*Không nghe lời người nữ*”, ý nghĩa thực sự là tuyệt đối không thể nghe lời của những người tự tư tự lợi, nếu không sẽ rắc rối. Chúng ta phải phân biệt được đây là lời trung thực hay lời cuồng vọng, tự mình phải phân biệt được.

Từ những câu chuyện trên đây, chúng ta có thể hiểu được, làm sao để lấy đại cục làm trọng, muốn khiến “*nhân hòa*” thì phải biết “*nhẫn*”, biết vô tư, cũng phải biết bình đẳng đối đãi mới có thể chung sống hòa thuận với nhau. Phải biết phân biệt vọng ngữ và trung ngữ. Phải có những năng lực này. Đó là những điều chúng ta nói về việc lấy đại cục làm trọng và việc không quên tâm ban đầu.

Tiếp theo, còn một thái độ rất quan trọng: “*Việc không thành, coi lại mình*”. Đạo lý câu này thực sự Tổ Tiên đã nói một cách triệt để. Nếu lúc nào chúng ta cũng nhớ được điều này thì nhất định mình sẽ “*đức tiến dần, lỗi ngày giảm*”. Trong cuốn “*Trung Dung*”, Khổng Tử có nói, cũng là nghĩa này: “*Xạ hữu tự hồ quân tử*”, bản tên giống như đạo của người quân tử. Quý vị xem, cung tên chúng ta kéo ra rồi, bắn qua không trúng đích, ý niệm kế tiếp là gì? Ý niệm tiếp theo có phải là: “*Cây tên này do Thiên Quả Lâm sản xuất, chất lượng quá kém, hại mình bắn không trúng*”, “*Cây cung này hình như tới từ Cao Hùng, chất lượng ở Cao Hùng vốn dĩ đã kém*”. Tất cả đều đang trách cây tên này, cây cung này mà không trách chính mình. Cho nên nếu bắn không trúng mục đích thì phải lập tức quay về coi lại chính mình, coi kỹ thuật của mình quá kém. Mình không bắn trúng, sao có thể đi trách hoàn cảnh, trách người khác!

Mạnh Tử đối với lời giáo huấn này có một đoạn khai thị rất quý báu: “*Ái nhân bất thân, phản kỳ nhân*”. Chúng ta thương yêu người khác, nếu người ta vẫn không muốn thân cận mình thì phải quay đầu lại coi, do lòng thương yêu của

mình chưa đủ. “Ái nhân bất thân, phản kỳ nhân. Trị nhân bất trị, phản kỳ trí”. Sự lựa chọn trong cuộc đời quả thật là rất khó khăn. “Trị nhân bất trị, phản kỳ trí”, chúng ta quản lý người khác mà phương thức không đúng thì không thể trách cấp dưới mà đầu tiên phải trách mình không đủ trí huệ. “Trị nhân bất trị” nghĩa là quản lý người nhưng quản không tốt, phải coi lại cái trí của mình.

Câu này khiến chúng ta nghĩ lại thời Nghiêu đế. Có một lần Nghiêu đế ra ngoài thành, gặp phải hai phạm nhân. Vừa nhìn thấy phạm nhân thì Ngài rất xót ruột. Vì Ngài coi nhân dân như con mình, con mình sắp bị bắt nhốt thì sao không xót thương cho được? Ngài liền đi qua hỏi họ: “Tại sao anh bị bắt? Anh phạm tội gì rồi?”. Anh ta liền nói: “Tại trời lâu ngày không mưa, nhà chúng tôi không còn gì ăn. Chúng tôi chỉ còn cách đi lấy trộm đồ ăn nhà người ta cho nên bị bắt”. Nghiêu Thuấn nghe xong hết sức đau lòng. Quý vị coi, Ngài luôn coi lại chính mình. Ngài liền nói với nhân viên chấp hành: “Các người thả hai người này ra rồi bắt ta lại. Ta phạm hai tội lớn. Thứ nhất là ta không có đức hạnh, cho nên mới chiêu cảm đất trời hạn hán”.

Quý vị coi, những Thánh Nhân ngày xưa lúc nào cũng biết phản tỉnh chính mình. “Phước phần của ta không đủ để che chở cho nhân dân, ta phải kiểm điểm”. Bây giờ, nếu trong huyện có người đại nghịch bất đạo thì có quan phụ mẫu nào đứng ra nói: “Do tôi không dạy dân mình cho tốt, tôi phải tự phản tỉnh”? Nếu thực sự có ông huyện trưởng nào hoặc khu huyện trưởng nào đứng lên nói vậy thì chắc

chấn sẽ khiến người ta rất xúc động. Cuối cùng, lương tri cũng tỉnh dậy, phải thương dân như con. Đây là điểm thứ nhất. “*Điểm thứ hai, là chúng ta không dạy dân cho tốt, kết quả là họ đi lấy trộm đồ nhà người khác. Đó đều là trách nhiệm của chúng ta*”. Cho nên sự phản tỉnh của Nghiêu đế khiến cho lúc đó mây đen liền kéo tới, không lâu sau trời đổ mưa. Cảm ứng chỉ nằm ở giữa một niệm của chúng ta, một niệm chí thành thì lập sẽ tức có cảm ứng. Không có cảm ứng là do chúng ta chưa có tu đức.

Tháng 6 năm 2002, chúng tôi tới Australia. Australia lúc đó gặp nạn hạn hán nghiêm trọng nhất trong cả một trăm năm. Do trong rừng có một số loài cây có chất dầu mà mặt trời cứ chiếu rọi thời gian dài như vậy, rừng bị bốc cháy. Mấy khu rừng lớn cháy rất to. Chính phủ Australia rất căng thẳng. Những người tu Phật pháp Đại Thừa chúng tôi lại sống trong khu vực này. Để thể hiện tâm ý của mình, mỗi tuần chúng tôi đều làm một lần tam thời hệ niệm, làm rất nghiêm túc. Kết quả, cứ làm như vậy, mỗi lần chúng tôi làm hết tam thời hệ niệm thì mây đen bay qua, sau đó rơi được mấy giọt mưa. Mưa đó có ý nghĩa gì? Mưa đó nghĩa là những thiên sứ đó đang nói: “*Các người không có công lao thì cũng có khổ lao, cho rớt tạt mấy giọt mưa để các người đừng đánh mất lòng tin, hãy cố gắng hơn nữa*”. Tuần nào chúng tôi cũng ở đó đọc tụng một muốn chết, rớt được vài giọt mưa. Đột nhiên có thông báo: Lão Hòa Thượng vừa từ Nhật Bản trở về. Lão Hòa Thượng từ Hàn Quốc trở về. Mưa to liên tục mấy ngày. Thật sự có cái đức đó thì sẽ có cảm ứng. Đất trời vạn vật đều tương cảm, lấy sự chí thành làm

gốc. Cảm ứng không có là do cái đức của chúng tôi chưa đủ, còn ở đó suy nghĩ những việc này là thật hay giả. Những suy nghĩ đó gây tội rất lớn.

Có một chị phụ trách việc cơm nước của bảy, tám ngàn người khi chúng tôi tới giảng dạy ở Singapore đợt này. Chị là Hội trưởng, phía dưới có hơn một trăm người cùng chăm coi việc cơm nước cho bảy, tám nghìn người. Từ bản thân chị, tôi cảm nhận được làm sao chị có thể dẫn dắt nhiều người như vậy. Vì khi làm há cáo, chị làm được hai ngàn cái. Không có gì khác là mình làm sĩ tốt trước, mình làm nghiêm chỉnh trước, không cần ra lệnh người ta cũng theo. Hơn nữa, còn có rất nhiều khu vực khác cũng kiểm chị. Ngay cả Nepal, Ấn Độ cũng kiểm chị qua đó dạy về thức ăn chay. Bây giờ chị đi dạy, họ cũng từ từ ăn chay. Khi qua Nepal, mỗi lần chị ra ngoài mua thức ăn đều rất nhanh chóng và suôn sẻ. Một thời gian sau, tất cả người trong chùa đều rất kính trọng chị. Tại sao? Tại vì những người trong đạo tràng đi chợ thường hay bị trâu chặn đường. Nepal có rất nhiều trâu. Những con trâu đó nhìn thấy người không tu hành chân thật thì ngồi xuống không cho họ qua. Họ thường bị chặn đường một hai tiếng đồng hồ liền, không động đậy được. Kết quả là khi chị đi, chưa từng bị trâu chặn đường. Họ liền rất kính trọng chị. Chị đúng là người có phước báu lớn. Đúng thật như vậy, không giả được.

Tôi nhớ lại cũng nhiều năm trước, tôi từng tới một ngôi chùa ở Đài Đông sống bảy tháng. Ở đó tới tháng thứ năm thì tôi đi dạy thay hai tháng. Dạy được hai tháng, hai tháng đó tôi đi dạy mấy em lớp một. Các em đứng còn chưa tới

thất lưng tôi. Sau khi dạy, tôi rất mệt nhưng rất hài lòng. Cuối cùng mình cũng làm được một việc thật sự ích lợi cho người khác. Sau hai tháng đó, tôi trở về thi bằng sư phạm, tới lớp luyện thi ghi danh. Ở ngôi chùa đó năm tháng, mỗi ngày tôi làm những gì? Mỗi sáng, ba, bốn giờ tôi thức dậy thắp hương. Ngôi chùa đó thường lạy mười phương Phật. Ngày nào tôi cũng ở đó lạy Đông Phương Dược Sư Lưu Ly Quang Như Lai, Tây Phương A Di Đà Phật, Nam Phương Giải Ách Bảo Sư Như Lai, Bắc Phương Như Ý Thành Tựu Như Lai. Mỗi lần tôi đều lạy một vòng thập phương như vậy rất là hoan hỷ.

Ngôi chùa đó thường có một con chó tự tới ăn chay. Con chó đó rất thú vị, rất thông minh. Sau khi bị xe đụng, nó còn biết đứng lên đi về phía Đông Phương Dược Sư Lưu Ly Quang Như Lai nằm xuống nghỉ. Nếu có người tu rất giỏi tới, nó liền trở thành một chủ nhà hiếu khách, đi trước họ mở đường, giới thiệu đường cho họ. Nếu gặp người không có đức hạnh thì nó không thèm ngó ngang gì tới, cứ nằm dài ra đó, coi như không nhìn thấy gì. Thực sự là khác biệt rất lớn. Khi người có đức hạnh ra về, con chó này liền chạy tới trước mặt họ, dẫn họ xuống núi. Dẫn họ đi được khoảng một trăm mét rồi, chú chó này đứng là “*đợi người đi, hơn trăm bước*”. Đợi xe đi xa rồi, nó mới từ từ leo lên núi quay về. Thưa quý vị, đến việc này thôi mà chúng ta cũng không làm được thì thật sự không biết tu ở đâu nữa!

Vạn loài động vật và đất trời đều có thể giao cảm với nhau. Chúng ta có cái chân tâm, thành tâm như vậy không? Khi Nghiêu Đế phản tỉnh chính mình, quý vị coi, một lãnh

đạo cao nhất cũng tự phản tỉnh mình như vậy, khiến cho tất cả đại thần, nhân dân của mình đều tự phản tỉnh. Tâm niệm vừa thay đổi thì bất kỳ hoạn nạn gì cũng đều được hóa giải. Tâm thiện sẽ chiêu cảm mưa thuận gió hòa. Cho nên khi Đại Ngu làm vua, ông hết sức cảm khái mà đứng đó chảy nước mắt. Ông nói: “*Ta lãnh đạo nhân dân thua xa Nghiêu Thuấn*”. Nhân dân thời Nghiêu Thuấn đều tự lòng thấy hổ thẹn vì không có được đức hạnh như Nghiêu Thuấn. Quý vị coi, cái đức có thể khiến người ta rất xúc động. “*Cái đức của quân tử như gió, cái đức của tiểu nhân như cỏ. Gió thổi hướng nào, cỏ nghiêng hướng ấy*”.

Khi người làm cha, làm mẹ có đức hạnh, con cái nhất định sẽ cảm động. Khi người làm thầy có đức hạnh, học sinh nhất định sẽ cảm động. Khi người lãnh đạo có đức hạnh, cấp dưới nhất định sẽ cảm động. Chúng ta lúc nào cũng phải phản tỉnh mình: Mình có làm được “*quân*” chưa? Mình có làm được “*thân*” chưa? Mình có làm được “*su*” chưa? “*Quân*”, mình làm gương tốt chưa? “*Thân*”, mình có thương yêu người khác như người thân của mình chưa? “*Su*”, mình có biết dẫn dắt họ, dạy họ khi có cơ hội tốt chưa?

Tiết này chúng ta giảng tới đây. Cảm ơn mọi người!

Hết tập 9

Tập 10

Kính chào các vị Pháp sư, các vị đại đức đồng tu!

Chúng ta vừa nhắc tới, lời giáo huấn của Khổng Tử, Mạnh Tử đều nhắc nhở chúng ta nếu có việc không như ý, không được tốt thì đầu tiên phải phản tỉnh chính mình, coi mình có những chỗ nào thiếu sót. Lúc này, chúng ta nhắc tới một câu nói của Mạnh Tử: *Mình yêu thương người mà người không muốn thân cận thì phản tỉnh do mình không đủ nhân đức. “Ái thân bất thân, phản kỳ nhân. Trị nhân bất trị, phản kỳ trí. Lễ nhân bất đáp, phản kỳ kính”*. Lãnh đạo người khác mà họ không nghe thì phản tỉnh do chính mình chưa có trí huệ đầy đủ, chưa quan tâm người khác đầy đủ.

Trong những doanh nhân thành công được thế giới công nhận, chúng ta rất quen thuộc với cái tên Konosuke Matsushita của tập đoàn Panasonic - Nhật Bản. Tại sao ông thành công như vậy? Vì ông cũng nhận được sự giáo huấn của văn hóa truyền thống. Ông nói với những nhân viên của mình rằng: *“Chúng ta phải thực hiện giấc mơ của hai trăm năm mươi năm”*. Tầm nhìn của ông rất sâu rộng. Rốt cuộc, ông đã dẫn dắt tập đoàn của mình như thế nào?

Có một lần, nhân viên của ông tự động bỏ ra ngoài trong giờ làm. Kết quả, công xưởng bị thiêu cháy. Thưa quý vị, khi cấp dưới của quý vị tự động bỏ chỗ làm khiến cho công xưởng bị bốc cháy, ý nghĩ kế tiếp của quý vị là gì? *“Không còn gì để nói, có thể sẽ cho anh ta đi luôn”*. Còn ý nghĩ kế tiếp của ông là hỏi anh ấy tại sao bỏ đi trong giờ làm việc. Sau đó ông mới biết mẹ anh có việc đột xuất, bệnh

tình nguy cấp, cho nên anh sốt ruột bỏ đi. Không may, công xưởng lại bị cháy. Konoshuke Matsushita liền ra chỉ thị điều anh trở lại, không bắt anh thôi việc, lại còn nói với nhân viên này: “*Mẹ anh bệnh nặng như vậy, tôi chưa thể hiện sự quan tâm của mình. Điều này tôi cảm thấy rất có lỗi*”. Quý vị coi, công xưởng bị cháy là chuyện tốt hay xấu? Tất nhiên cũng coi như chuyện xấu, nhưng ông đã hóa giải nguy cơ đó ra sao? Dù sao công xưởng cũng đã cháy rồi. Nhưng điều ông truyền tải lại cho nhân viên là ông lúc nào cũng quan tâm, thông cảm với họ, tuyệt đối không đem hết trách nhiệm đổ lên đầu nhân viên.

Vào năm 1966, ông đã bắt đầu chính sách một tuần nghỉ hai ngày. Việc một tuần nghỉ hai ngày chúng ta mới bắt đầu được bao lâu? Ông đã bắt đầu từ năm 1966. Tại sao ông lại có thể ra chính sách như vậy, ra phúc lợi cho nhân viên như vậy? Đó là vì ông thực sự thương yêu nhân viên như người thân của mình. Ông còn áp dụng chính sách cho nhân viên vay tiền 15 năm, giúp nhân viên mau mau có nhà ở. Sau đó, mấy chục năm trước, ông đã có phúc lợi cho người nhà nhân viên. Ví dụ nhân viên qua đời, sẽ có một món tiền phúc lợi chia sẻ với gia quyến của họ. Ở thời đại đó, họ đã bắt đầu thực hiện những chính sách như vậy. Cho nên những nhân tài kinh doanh tuyệt đối không phải rất biết tính toán, rất biết dùng mưu lược. Họ không có gì khác, chỉ là một trái tim nhân từ.

Mạnh Tử nói: Ai có thể qui thiên hạ về một mối? Chỉ có người nhân ái mới làm được, bởi vì “*nhân chi sở tại, thiên hạ ái chi*”, người nhân ái thiên hạ đều thương,

người trong thiên hạ đều ủng hộ họ. Cho nên người vui niềm vui của dân, dân cũng vui niềm vui của họ. Người lo nỗi lo của dân, dân cũng lo nỗi lo của họ. Quý vị lúc nào cũng đem lại an lạc cho cấp dưới, cho nhân dân, tự nhiên họ cũng sẽ đem lại sự an lạc hồi đáp lại cho quý vị. Quý vị lo lắng cho đau khổ của họ, họ cũng sẽ lo lắng cho đau khổ của quý vị.

Ở Thang Trì, chúng tôi tổ chức rất nhiều hoạt động, đều làm chung với dân trong vùng. Lúc đầu đều do chúng tôi bỏ tiền ra. Từ từ sau khi làm được mấy buổi thì mỗi lần tổ chức những hoạt động lớn đều có mấy chục người dân địa phương tới làm nghĩa công. Quý vị coi, vui niềm vui của họ, lo nỗi lo của họ, tự nhiên sẽ được hồi đáp.

Cho nên, ngày nay chúng ta nói, lãnh đạo - người không tốt, thương người - người không thân, nhất định mình phải phản tỉnh lại mình mới đúng. Giống như khi chúng tôi đi mua thức ăn, mua rất nhiều. Mấy bác xe ba bánh cũng giúp chúng tôi mang thức ăn về. Đi xe ba bánh một ngày kiếm được bao nhiêu tiền? Nhưng khi họ giúp đem thức ăn về, chúng tôi đưa tiền thì họ không lấy. Chúng tôi lấy tiền nhét trong túi họ thì họ không nói gì nữa. Những người dân quê rất chất phác, cũng không biết thể hiện. Họ lấy tiền ra, bỏ trên bàn, không nói gì, rồi đi mất. Còn mấy người gánh trái cây, một ngày cũng kiếm không được bao nhiêu. Họ gánh trái cây đến, sau đó đặt xuống. Chúng tôi nói: “*Không cần nữa, trái cây ở đây chúng tôi ăn cả ngày không hết!*”.

Họ nói: “Cái này không phải để bán, để biếu quý vị ăn. Cả một rổ biếu cho quý vị ăn”.

Cho nên trên thực tế, người và người sống chung với nhau vốn không khó như vậy. Chúng ta bỏ ra nhiều một chút, quan tâm nhiều một chút là được. Một hôm, tôi vừa tan lớp. Nơi đào tạo giáo viên của chúng tôi cách trung tâm năm phút chạy xe. Do các giáo viên đào tạo phải ở nơi yên tĩnh, nên chúng tôi ở cách trung tâm thị trấn năm phút chạy xe. Bữa đó, tôi vừa lên xe lái đi được một trăm mét, thì đột nhiên nhìn thấy một bà cụ cõng một bao ngũ cốc rất nặng đang đi bên ngoài. Tôi đã quen với việc ngồi trên xe nếu thấy một người dân, tôi liền cười với họ.

Tại sao tôi lại cười như vậy? Là vì trong trấn Thang Trì có con sông Mã Tào. Bên bờ sông, chúng tôi lấp một màn hình lớn. Bên bờ sông toàn là cây cối, chúng tôi lấp thêm một màn hình gọi là: “*Lớp học xanh*”. Chúng tôi phải dùng “*lớp học xanh*” đánh bại mấy cái bàn mặt chược. Lúc đó, tôi rất căng thẳng. Tôi không biết mình có đánh bại bàn mặt chược được không. Chúng tôi mở đĩa dạy học cho họ coi. Thật ra người ta do thấy trống trải nên mới đánh mặt chược cho hết thời gian. Có rất nhiều cặp vợ chồng cùng tới đó nghe, ngồi đó coi. Coi tới chỗ tâm đắc, hai người cùng cười một cái rồi coi tiếp. Rất có ý nghĩa!

Có một thầy giáo tới từ Thẩm Quyển. Sau khi tới thì thầy mới đi huyện Lô Giang một chuyến. Khi đi, thầy nói với tài xế taxi: “*Tôi muốn tới Trung tâm Văn hóa Lô Giang*”. Tài xế nói: “*Tôi không biết nó ở đâu*”. Hỏi mất nửa ngày, sau đó

thầy giáo hỏi: “*Anh có biết thầy Thái không?*”. Tài xế nói: “*Tôi có biết thầy Thái*”. Sau đó tài xế mới chở thầy tới đó. Kết quả chở tới đâu? Tài xế chở tới cái “*lớp học xanh*” đó: “*Đây! Thầy Thái ở đây!*”. Rất thú vị! Sau đó người dân địa phương mới dẫn thầy đó tới Trung tâm Văn hóa.

Do tôi căn bản là không biết ai quen mình. Giả sử người ta nhìn thấy bạn, cười với bạn mà bạn không thể hiện gì thì rất thất lễ. Cho nên tôi nhìn thấy người là cười, nhưng như vậy cũng rất tốt. Khi bạn cười như vậy, có rất nhiều người tự nhiên cũng cười như bạn, trước lạ sau quen. Đó là mấy đoạn đường thường đi cho nên tôi đều cười với họ rất tự nhiên. Kết quả, khi tôi cười với bà cụ, cụ cũng cười với tôi. Tôi liền nói: “*Dừng xe! Dừng xe!*”. Khi đồng nghiệp tôi dừng xe, do bà cụ đem đồ rất nặng cho nên chúng tôi mới nói với cụ: “*Có phải cụ muốn đi lên trung tâm không?*”. Bà cụ sống trong thôn, không phải ở trung tâm, muốn lên đó phải đi bộ nửa tiếng, đeo thêm bịch đồ rất nặng. “*Cụ muốn lên trung tâm phải không?*”. Cụ nói: “*Phải! Phải!*”. Chúng tôi nói: “*Vậy cụ lên xe chúng cháu đi!*”. Bà cụ liền lui lại hai bước: “*Không cần! Không cần!*”. Vừa hay chúng tôi dừng xe ở đó, hàng xóm đối diện nhìn thấy bà cụ không dám lên, có người liền la lớn: “*Đó là xe Trung tâm Giáo dục Văn hóa Lô Giang. Cụ đi đi! Không sao đâu!*”. Họ là hàng xóm với nhau. Người đó vừa nói vậy, bà cụ liền an lòng liền chuẩn bị lên xe chúng tôi.

Bây giờ, xe chúng tôi đi đến đâu cũng có các cụ đứng hai bên vẫy tay chào. Có ông cụ rất dễ thương. Đi cùng chúng tôi một đoạn, khi xuống xe cụ liền nói: “*Ai dà! Người*

tốt!”. Ông cụ rất chất phác, còn làm quảng cáo cho chúng tôi. Ông cụ này rất dễ thương. Bây giờ, khi ông không có tiền đi xe về đều tới trung tâm chúng tôi đi. Ông rất thật thà, lại không mở miệng nói ra. Cho nên khi giáo viên chúng tôi huấn luyện xong, ở trung tâm đi ra nhìn thấy ông thì biết chắc là ông đi nhờ xe thì liền nói: “*Cụ ơi! Bọn cháu đưa cụ về*”. Cụ rất vui liền đi theo.

Thậm chí, có người tâm trạng không tốt, muốn tự tử cũng tới Trung tâm. Do anh ấy nói: “*Tâm trạng tôi rất không tốt, muốn tự tử*”. Kết quả, bạn anh khuyên anh tới Trung tâm Văn hóa nói chuyện thử trước xem sao.

Chúng tôi và người dân trong thôn phải hòa thành một thể, giống như người một nhà. Bà cụ này vừa chuẩn bị leo lên xe, cụ có đem theo một túi đồ. Đồng nghiệp tôi nhìn thấy túi đồ đó dính đất hơi dơ liền nói: “*Cụ ơi! Túi đồ này cháu bỏ trong cốp xe cho cụ nhé?*”. Như vậy có lịch sự không? Quý vị coi, lịch sự ở chỗ chúng ta cảm nhận được trái tim người khác, lễ kính, lễ kính. “*Lễ*” là hình thức bên ngoài, thực sự phải cung kính người ta, chứ không phải chúng ta muốn làm gì thì làm. Học lễ là phải học cách cung mà an, cung kính người khác một cách hết sức an tường.

Kết quả, chúng ta học lễ học ra sao? Hết sức căng thẳng. Quý vị coi, người ta đang ngồi đó ăn cơm, mình bước vào liền khom người chín chục độ: “*Xin chào! Xin chào các thầy!*”. Chúng ta vừa khom người xuống thì tất cả mọi người đều nhảy bật dậy. Người ta đang ăn cơm, chúng ta không thể hành lễ lớn như vậy, hại người ta tiêu hóa không

được. Một người bước vào, gật gật đầu. Ai đáp lễ? Người chủ đáp lễ là được. Quý vị coi, một người bước vào, tất cả mọi người đều đứng dậy hết. Mọi người vừa đứng lên thì làm bẽ hết bát đĩa. Kết quả, việc học lễ sao lại thành việc rắc rối đến như vậy!

Ví dụ khi tiễn khách, vừa hay có năm mươi đồng tu tụ tập lại. Năm mươi đồng tu đều hùng hổ đi tiễn người đó. Quý vị coi, người khách đó có áp lực không? Có không? Chúng ta có tâm cung kính thì sẽ có thể cảm nhận được một cách tinh tế các mức độ của sự lễ, nắm được chừng mực. Điều này không có qui định gì. Lúc này nên tiễn khách như thế nào? Chủ nhà, hoặc chủ nhà cộng thêm hai, ba người hơi thân với anh ấy đi tiễn là được. Chúng ta đứng bên cạnh nhìn, đừng để người ta thấy áp lực rất lớn. Nếu chúng ta hùng hổ đi tới, người được tiễn đi đó sẽ ra sao? “*Được rồi! Được rồi!*”, áp lực của anh ấy rất lớn. Trong lòng là cung kính, bên ngoài phải biết quyền biến.

Giống như trung tâm chúng ta có rất nhiều nhân viên làm việc rất nhiệt tình. Người ta xách hành lý tới, ngồi hai ba ngày tàu hỏa mới tới, rất nhiều hành lý. Chúng ta ba người, năm người xông lên. Tất cả hành lý của người ta, chúng ta đều xách hết. Sau đó, ngay cả bóp da của họ: “*Anh đưa bóp da đây, tôi cũng cầm giúp cho*”. Người ta không đưa cũng không được, đưa cũng không được. Điều này phải chú ý! Làm gì có chuyện cái bóp da là vật bất ly thân của người ta mà mình cũng muốn cầm đi. Chúng ta phải hiểu tâm lý người khác.

Đừng nói: “*Tôi phải cung kính, tôi phải hành lễ*”. Đều là tôi, đều là không cảm nhận được cảm giác của người khác.

Có người hành lễ khom người xuống, chưa chịu đứng lên, cúi xuống mười giây rồi cũng chưa chịu dậy. Người ta nhìn thấy như vậy thì người đó cúi xuống tiếp, cúi hai, ba cái rồi vẫn chưa chịu dậy. Đó có phải là lịch sự không? Đó là vô lễ.

Bà cụ lúc nãy mới gặp chúng tôi lần đầu, chúng tôi đã muốn cất đồ của bà cụ đi thì không thích hợp lắm. Cho nên bà cụ liền đứng sững ra đó một hồi. Vừa hay thầy Châu ở trung tâm chúng tôi đi ngang qua. Thầy Châu cũng là người Đài Loan chúng tôi, bây giờ đang nỗ lực cùng chúng tôi ở Lô Giang, Thang Trì. Thầy nhìn thấy xe tôi thì dừng lại, tưởng tôi gặp chuyện gì nên chạy qua coi. Vừa nhìn thì thấy cảnh này, thầy liền nói: “*Cụ, cụ cứ xách đồ lên đi!*”. Sau đó, thầy đưa bà cụ lên xe. Đồ đạc để cùng với cụ, cụ liền an tâm mà lên xe, chúng tôi mới lái đi.

Lái xe sắp tới nơi thì phải hỏi trước: “*Cụ ơi! Cụ đi thẳng hay quẹo phải?*”. Đừng để đến ngã ba rồi mới để bà cụ nói. Như vậy không có lòng nhân đức. Lòng nhân đức là lúc nào cũng để ý tới nhu cầu của người khác. Chúng tôi lập tức hỏi bà cụ: “*Cụ muốn đi đâu?*”. Cụ nói: “*Đi thẳng là được, còn hai, ba trăm mét nữa là tới*”. Sau đó tới đường nhà cụ thì chúng tôi dừng lại, mời cụ xuống xe. Chúng tôi đứng đó tiễn cụ. Bà cụ đi được mấy bước, đột nhiên quay đầu lại nói: “*Tôi đưa các anh hai đồng nhé*”. Chúng tôi liền nói: “*Đưa cụ về là việc chúng cháu nên làm. Không*

cần! Không cần!”. Bà cụ bán tín bán nghi, đi thêm mấy bước đột nhiên quay đầu lại: “*Thật sự là tôi đưa các anh hai đồng nhé*”. Chúng tôi nghe thấy thì bật cười, nhưng cảm nhận được một điều: Một người già bảy chục tuổi, chúng ta cho cụ quá giang là việc nên làm. Tại sao cụ lại lo lắng như vậy? Đó là sự hồ thẹn của thế hệ thanh niên chúng ta khi làm con cháu của Tổ tiên. Chúng ta có được ngày hôm nay đều do thế hệ trước nỗ lực gây dựng nên. Chúng ta ở đây hưởng phước này, nhưng lại không làm hết nghĩa vụ của mình, không chăm sóc họ cho tử tế. Tại sao bà cụ không tin vào việc một người trẻ lại đi phục vụ mình, chăm sóc mình như vậy? Có thể con cháu của cụ ở nhà đều không hiểu kính cụ, cho nên nhất thời cụ thấy khó có thể chấp nhận được. Sự quan tâm của con người với nhau này nhất định phải bắt đầu từ đảo của chúng ta. Phải phục hồi sự chất phác, hồn hậu đó.

Hồi nhỏ, chúng tôi đi đường đều thấy hai bên đường có đặt một ít nước uống. Họ hy vọng người đi đường nếu khát nước thì có thể uống được, đều là bầu không khí quan tâm đến nhau. Thậm chí đến trưa, nếu nhìn thấy một vài người đi đường, mấy bà cụ còn chạy ra gọi: “*Ăn cơm chưa? Vào nhà ăn miếng cơm! Vào nhà ăn miếng cơm!*”. Ai cũng đều có thái độ hiếu khách như vậy. Cho nên khi chúng ta đều có tâm thái này, nhất định sẽ chiêu cảm được bầu không khí đó. Mọi người đều quan tâm giúp đỡ lẫn nhau. Nếu không có cách gì chiêu cảm việc mọi người đều giúp đỡ lẫn nhau đó, thì chúng ta phải phản tỉnh chính mình.

Lễ người, người không đáp, chúng ta đối với người ta rất cung kính nhưng họ không phản ứng gì thì chúng ta phải coi lại sự cung kính của chính mình. Chúng ta chỉ hình thức cung kính bề ngoài, không có tâm cung kính thực sự bên trong. Trong thực tế, khi chúng ta cúi mình trước người khác, đó có phải làm từ trong tâm không? Người ta có cảm nhận được không? Cảm nhận được. Cho nên lập thân hành đạo nhất định phải làm thật sự, không được làm giả.

Lúc này, chúng ta nhắc tới lời dạy của Mạnh Tử. Lời dạy giúp chúng ta lúc nào cũng nhớ rằng nếu việc không thành thì phải coi lại chính mình. Giống như khi dạy dỗ những đứa nhỏ, chúng ta khi nói chuyện thường nhắc rất nhiều đến tình trạng của những đứa nhỏ. Tôi đều nói chuyện với họ: Mấy đứa nhỏ không hiếu học là kết quả, mấy đứa nhỏ ích kỷ là kết quả, nguyên nhân nằm ở đâu? Khi người ta hỏi quang phản chiếu, tự mình phản tỉnh, nguyên nhân sẽ được hóa giải không nhỏ. Nguyên nhân luôn là do chúng ta không làm gương tốt cho chúng, không cho chúng sự dạy dỗ tốt.

Nếu người ta thực sự nghĩ được mình sai rồi thì lý trí của họ mới có tác dụng. Nếu như chỉ nghĩ người khác sai rồi, vậy sẽ không có tác dụng, không khởi lên được trí huệ. Khi người và người phát ra xung đột, chúng ta luôn nghĩ lỗi do người khác thì tâm trạng có bình tĩnh được không? Bình tĩnh không được. Cho dù người ta có sai nhiều đi nữa, thí dụ họ sai tám phần, chúng ta sai hai phần, chúng ta cũng nên phải phản tỉnh hai phần này của mình trước mới đúng. Khi chúng ta chỉ nói đến tám phần sai của người khác, họ nhất định cũng chỉ nói tới hai phần sai của chúng ta. Còn nếu

mình tự nói hai phần sai của mình, thì họ sẽ nói với mình là: “Rõ ràng tôi sai nhiều, sao anh lại nói anh sai? Tôi thật tình là không nên như vậy”. Cho nên sự giao cảm tâm linh giữa người với người rất có thể đều nằm ở một chánh niệm. Điều này sẽ tạo nên một khác biệt rất lớn. Đó là mười điểm chúng ta nhắc tới.

Sau cùng, tôi muốn bổ sung thêm một điểm: “*Không sợ niệm khởi, chỉ sợ giác chậm*”. Khi ý niệm của chúng ta đánh mất thái độ “*nhân chi sơ, tính bản thiện*” đối với người khác, khi ý niệm của chúng ta không tùy thuận lời giáo huấn của Thánh Hiền, khi ý niệm của chúng ta không phải là việc không thành liền phản tỉnh chính mình, khi ý niệm của chúng ta không kiểm soát được cảm xúc, không tìm phương cách cho thành công thì không phải mười điểm này. Khi đó, chúng ta lập tức phải cảnh giác, nhanh chóng khơi dậy thái độ nhân sinh đúng đắn, “*không sợ niệm khởi, chỉ sợ giác chậm*”.

Thông thường, khi tu hành chúng ta đều nói: “*Sám hối, sám hối*”. Cái gì gọi là “*sám hối*”? Sau này không tái phạm. Sau này không tái phạm là sao? Những suy nghĩ sai lầm, việc làm sai lầm, sau này chúng ta không tái phạm. Tuyệt đối không phải là chúng ta đến trước Phật, Bồ Tát, đem những chuyện sai lầm của mình ra, đứng đó nói đi nói lại, nói tới nói lui. Đó là đang gieo lại chủng tử trong tám thức của mình. Cho nên sám hối là sau này không tái phạm, sau này không khởi ý niệm sai lầm đó nữa. Đó gọi là chân thật sám hối.

Khi chúng ta nói: “*Mấy ngày nay tôi đang phản tỉnh chính mình, phản tỉnh ba ngày rồi*”. Trong ba ngày đó,

chúng ta làm những gì? Rất nhiều người đều đang vọng tưởng. Hiện tại làm rồi, hiện tại chuyên niệm. Thánh-cuồng chỉ khác nhau giữa một niệm. Hiện tại liền là chánh giác, tuyệt đối không phải ngồi đó nghĩ lại một đống việc. Nói một cách nghiêm khắc, chỉ cần không phải lời giáo huấn trí huệ của Phật, Bồ Tát, Thánh Hiền, chỉ cần là những ý niệm trái ngược với tâm bản thiện thì chúng ta đều không thể để trong tâm mình, phải nhanh chóng buông bỏ. Quý vị đã buông bỏ chưa? *“Không sợ niệm khởi, chỉ sợ giác chậm”*.

Sư Trưởng đã từng nhắc tới. Ngài nói: *“Người khờ nhất là người gì? Người gì đáng thương nhất? Là những người đem sai lầm của người khác bỏ trong tâm thuần tịnh, thuần thiện của mình. Đó là người khờ dại nhất”*. Nghe xong câu này, chúng ta phải làm sao? Có làm tiếp chuyện khờ dại không? Không! Hiện tại phải làm sao? Buông bỏ. Tuyệt đối không lấy sai lầm, tội lỗi của người khác bỏ trong tâm mình. Hiện tại phải từ bỏ ngay. Nhưng có lúc chúng ta nghĩ những ý niệm này đã theo mình rất lâu rồi, giống như một người công theo một bao rác hôi thối, người ta nhìn thấy thì nói: *“Cái mà anh đang công là một bao rác”*. Người đó nhìn lại thì thấy đúng là rất hôi, liền đem nó vứt đi. Đột nhiên, người đó lại đi nhặt trở lại. Họ nói: *“Cái bao rác đó theo tôi đã mấy chục năm rồi, tôi không có công lao gì sao?”*. Thật vậy, điều đó gọi là nhận giặc làm cha, nhận giặc phiền não làm cha mình. Sao có thể làm chuyện khờ dại này! Cho nên trong tâm phải thường giữ sự thuần tịnh, thuần thiện. Đây là điềm mười một.

Trên thực tế, chúng ta bình tâm nhìn lại những vị cao tăng đại đức, nhìn lại hành vi của các vị Thánh Hiền ngày xưa. Họ đã biểu diễn những tinh thần này hết sức triệt để. Ví dụ, triều Minh có một vị tên là Phùng Thị. Cô được gả cho chồng mình. Chồng cô tên là Ngô Tử Quế. Mẹ chồng là mẹ kế của chồng. Người chồng còn có hai anh em, tổng cộng ba anh em. Sau khi mẹ kế được gả qua đây, bà phải chăm sóc ba người con của vợ trước. Tự mình lại không sinh con, cho nên bà rất vất vả. Bản thân lại không có con, cho nên trong lòng bà cũng khó tránh sự buồn bực. Bà đối với chồng cô hết sức hà khắc, ngược đãi chồng cô, đối với cô cũng rất không tốt. Nhưng người con dâu này không hề tức giận, chỉ chịu đựng một cách dịu dàng, tuyệt đối không cãi lại mẹ chồng câu nào. Do khi được gả qua đây, cô cũng rất rõ tâm ban đầu của mình. Tâm ban đầu khi được gả qua đây là: *“Tôi phải khiến gia tộc nhà chồng mình được hưng thịnh, tuyệt đối không phải qua đây rồi còn gây sự với mẹ chồng”*. Trong quá trình chịu đựng đó, cô tin chắc là: *“Nhân chi sơ, tính bản thiện”*. Cô tin là đều do mình đức hạnh không tốt, do đạo hiếu mình làm chưa triệt để cho nên mẹ chồng chưa cảm động.

Quý vị coi, tâm niệm của họ rất kiên định, nên liền sinh ra một năng lực bất tận. Sau đó, những người hàng xóm láng giềng đều nhìn không xuôi mắt. Con dâu tốt như vậy, mẹ chồng lại ác độc như thế, họ muốn tới nhà cô để chửi bà mẹ chồng. Lúc đó phải làm sao? Lúc đó cô con dâu có được nghĩ: *“Thế này thì tốt quá! Cuối cùng mình cũng được vùng dậy”*. Có làm vậy được không? Cô con dâu nhìn thấy tình cảnh đó liền chạy ra chặn những người hàng xóm này lại. Cô nói:

“Mọi người không được làm như vậy! Đều do tôi làm không tốt. Mọi người tuyệt đối không được nói xấu mẹ chồng tôi”. Quý vị coi, người ta còn muốn qua khuyên cô con dâu đó, mà cô lại nói những lời như vậy thì người ta còn nói được gì nữa. Mọi người đều bị cô khuyên đi về hết.

Chồng cô có hai người em trai đều đã lấy vợ. Cho nên gia đình họ có ba người con dâu. Hai người em dâu kia chịu không nổi đều muốn đi tự tử, cô liền nhanh chóng chạy đi khuyên họ. Sau khi khuyên xong, cô nói: “*Chúng ta cùng dùng tâm chân thành để làm cảm động mẹ chồng*”. Hai người em dâu nghe lời chị khuyên nên được cứu trở lại, coi chị dâu như mẹ mình. Quý vị coi, Phùng Thị lúc nào cũng lấy đại cục làm trọng. Cô thà tìm phương cách để thành công, chứ không tìm cớ cho thất bại. Thậm chí, tại sao mẹ chồng cô lại khó tính như vậy, nguyên nhân ở đâu cô đều hiểu rất rõ, đều có thể thông cảm. Sau đó, sự thành tâm của ba người bọn họ cũng cảm hóa được mẹ chồng. Sau cùng thì cả nhà vui vẻ.

Quý vị coi, do cô giữ vững lòng hiếu thảo đó nên khiến cho gia đình được hưng thịnh. Thậm chí, con cháu sau đó đều lấy cô làm gương. Nếu như hồi đó cô hành động theo tập khí của mình, không bỏ qua cho mẹ chồng thì đã toi bời hoa lá. Vận mệnh của cả gia đình, thậm chí cả gia tộc sẽ khác biệt một trời, một vực. Cho nên chúng ta có thái độ như vậy mới có thể diễn được những vở kịch nhân sinh tốt đẹp trong cuộc đời của mình.

Thưa quý vị, chúng ta có bao giờ đi được một đoạn đường rồi tự nhiên quay đầu nhìn lại: “*Mấy năm nay mình đúng là sống không uổng phí, trong lòng hết sức yên ổn. Mình sống xứng đáng với tháng ngày trong những năm này*”. Mọi người có đi được đoạn đường đời nào như vậy không? Đoạn đường đời như vậy, khi gặp được sự giáo huấn của Sư Phụ rồi tôi mới có được cảm giác này. Nếu không, trước đây mỗi lần quay đầu nhìn lại thì có cảm giác trống trải, bơ vơ, thậm chí thấy toàn là nuôi tiếc. Cho nên sáng sớm nghe được đạo, tôi chết cũng đành lòng.

Trước đây có rất nhiều ví dụ, sau này vở kịch nhân sinh tốt đẹp sẽ trình diễn trong cuộc đời mình hết tập này tới tập khác. Tại sao bữa nay chúng ta toàn kể chuyện mấy cô con dâu? Có lẽ bởi vì người nữ có đóng góp hơn một nửa đối với sự thái bình trong thiên hạ. Thời Tống có một người nữ tên là Thôi Thiệu Đệ. Khi cô được gả qua nhà chồng, chồng cô xếp thứ năm, cho nên cô có bốn người chị dâu. Trước khi gả chồng, do bốn người chị dâu thường cãi nhau, có lúc còn đánh nhau nữa cho nên người nhà cô rất lo lắng, bất an. Cô được gả qua đó chắc là lành ít dữ nhiều.

Giả sử người thân hay bạn bè của quý vị được gả tới một nơi như vậy, quý vị sẽ nói gì với họ? Quý vị có nên nói với họ: “*Em nén đau thương mà ráng sống!*”? Quý vị nên nói với họ điều gì? “*Nhân chi sơ*”. Đúng! Quý vị phải giúp họ khởi lên lý trí, khởi lên trí huệ.

Sau khi cô qua đó, mẹ chồng sắp xếp một vài công việc, cô đều tìm những việc vất vả nhất. Thậm chí, những

việc đã chia cho chị dâu rồi, cô cũng nói: “*Em là người mới tới, nên làm nhiều một chút*”. Có đồ gì tốt, cô đều nhường cho các chị dâu trước, còn mình lấy ít, thậm chí còn không lấy. Ví dụ cô đang ẵm con của chị dâu, bất ngờ đứa trẻ tè dầm làm ướt hết quần áo cô, cô chỉ đứng đó cười hì hì rồi đi thu dọn. Nếu như con của chị dâu tè dầm mà chúng ta làm mặt bí xị thì tâm trạng người chị dâu đó sẽ ra sao? Em bé tè dầm, người ta đã thấy rất ái ngại rồi. Nếu mình vui vẻ, hoan hỉ coi đứa trẻ như con mình thì người chị dâu cũng thấy cảm động. **Cho nên làm người đừng nên phân biệt của mình của người. Như vậy rất mệt!**

Có một người làm cha. Trước khi kết hôn, con của người bạn tới nhà anh chơi, không cẩn thận ị ra nhà. Kết quả, anh làm sao? Mỗi lần đi qua chỗ đó, anh hình như đều cảm thấy rất thối, rất khó chịu. Sau đó, bản thân cũng làm cha, anh đột nhiên nghĩ tới thì thấy rất kỳ lạ. Tại sao con trai mình đi tè bậy khắp nơi mà mình không thấy thối? Cái thối và không thối đó do tâm phân biệt của mình gây ra. Nếu coi con của bạn cũng như con của mình thì sao thấy thối được!

Tại sao người ta có nhiều chương ngại, phiền não như vậy? Do tâm lượng quá nhỏ. Chúng ta phải học một câu tâm pháp của Phật Giáo Đại Thừa: “*Tâm bao thái hư, lượng châu sa giới*”. Tâm bao trùm hư không, lượng trọn khắp các cõi, nhiều như cát mới đúng.

Khi người hầu của Thôi Thiệu Đệ chạy tới nói với cô rằng chị dâu nào đó không tốt, cô lập tức bắt người hầu đó, đưa tới trước mặt người chị dâu đó: “*Sao có thể phê phán*

người chủ nhân này được? Làm như vậy là không đúng”. Cô liền xử phạt người hầu của mình. Thực ra, đó là cách thương yêu người hầu một cách chân thật. Vì người hầu đó sau này lớn lên có thể sẽ đi lấy chồng, nhưng nếu những chuyện xử sự giữa người với người mà cô ấy cũng không hiểu thì sau này chịu khổ là cái chắc. Cho nên trên thực tế, trí huệ chân thật có thể khiến sự sự vô ngại. Đối với người nào cũng tốt, tại sao chúng ta không tìm ra cách đối với ai cũng tốt? Đó là vì chúng ta có phân biệt, chấp trước trong đó. Nếu thật sự có Phật pháp thì nhất định sẽ có cách. Cô dạy bảo người hầu của mình tức là yêu thương người đó, còn đem người hầu tới dạy dỗ trước mặt chị dâu, tức là nhắc chị dâu đừng nói quá nhiều chuyện thị phi. Cho nên cô làm vậy, chị dâu cô cũng ngày càng thận trọng hơn, không ăn nói lung tung. Thậm chí sau đó, chị dâu cô còn tới trước mặt cô nói xấu người này người kia. Lúc đó, Thôi Thiệu Đệ không nói câu nào, chỉ nhìn chị dâu mà cười. Kết quả, chị dâu nói một câu, hai câu thì không nói tiếp được nữa.

Thực ra, khi người ta đang nói chuyện thị phi, tại sao có thể nói một cách hăng say mê mải đến như vậy? Chủ yếu nhất là bên này một câu, bên kia tiếp một câu. Chỉ cần người đối diện không có phản ứng gì thì tự họ cũng thấy thị phi chuyện người khác là không tốt. Người đối diện đều không nói theo, sau mấy câu thì họ thấy áy ngại không nói tiếp.

Cho nên, quý vị coi, cốt cách này của cô không ngừng ảnh hưởng đến cả một gia tộc. Lúc nào cô cũng làm gương

tốt. Điều này đều là suy nghĩ cho đại cục. Hơn nữa, cô hết sức tin tưởng các chị dâu mình nhất định đều có thể để bản chất lương thiện hiển lộ ra. Cho nên, cô mới được gả qua nhà đó hơn một tháng, bốn chị dâu đều nói một câu: “*Em dâu năm hiền lành nhất. Con dâu thứ năm này, em dâu thứ năm này của chúng ta đúng là một đại hiền nhân. Còn bốn người chúng ta thì không phải là người, phải kiểm điểm lại mình cho kỹ*”. Thôi Thiếu Đệ không hề yêu cầu họ một lời nào. Kết quả, bốn chị dâu đều tự mình phản tỉnh một cách sâu sắc. Gia đạo này vì đức hạnh của một người con dâu mà xoay chuyển càn khôn.

Những đệ tử học Phật chúng ta đều phải có thể xoay chuyển càn khôn trong một gia đình, gia tộc. Nếu không thì còn cái gì mà “*chúng sinh vô biên thế nguyện độ*”. Ngay cả một gia đình mà chúng ta còn thoái thác không dám gánh vác. Nếu không dám ngay thẳng chính mình hóa độ người khác mà cứ né tránh thì những thứ chúng ta học được đều không dùng tới. Cho nên, “*ba tranh, ba nhường, thiên hạ không còn người tham. Ba giận, ba cười, thiên hạ không còn người dữ*”. Người khác không cảm động thì lúc nào chúng ta cũng phải phản tỉnh: “*Đức chưa tu nên cảm chưa tới*”.

Những tiết học trong hai ngày này, chúng ta thường nhắc tới kết quả. Nguyên nhân nằm ở đâu? Nguyên nhân là gì? Chúng ta nhìn thấy Sư Trưởng có đức hạnh, có trí huệ cao như vậy là kết quả. Nguyên nhân nằm ở đâu? Chúng ta có nhân duyên thù thắng này, được học tập chung với Ngài, phải thể hội được tâm thái của Ngài. Cho nên Sư Trưởng

giảng Kinh thuyết pháp mấy chục năm, chúng ta có thể cảm nhận được tâm từ bi của Ngài đối với chúng ta. Tại sao Sư Trưởng phải giảng “Kinh Kim Cang?”. Tại sao Ngài phải giảng “Phát Khởi Bồ Tát Thù Thắng Chí Nhạo Kinh”? Tại sao trong mấy năm nay, Ngài lại giảng “Thái Thượng Cảm Ứng Thiên”? Lại giảng “A Nan Vấn Sự Phật Cát Hung Kinh”? “Thập Thiện Nghiệp Đạo Kinh”? Hai, ba năm gần đây, Ngài lại lớn tiếng kêu gọi học “Đệ Tử Quy”. Chúng ta có cảm nhận được lòng từ bi của Ngài không? Ngài lo sợ chúng ta đánh mất cơ hội hi hữu khó gặp trong vô lượng kiếp.

Khi chúng ta cảm nhận được tâm lòng của Sư Trưởng thì khoảng cách giữa chúng ta và Ngài cũng được phá trừ. Cho nên cái gì gọi là sự phân cách giữa người và người? Cái gì là tụ hợp? Khi tâm chúng ta tương ứng với tâm Sư Phụ, cho dù ở chân trời cũng cách nhau trong gang tấc. Khi chúng ta không chịu y giáo phụng hành, lại không cảm nhận được sự từ bi của Sư Phụ thì dù trong gang tấc cũng xa tận chân trời.

Tại sao Sư Phụ giảng “Kinh Kim Cang”? Bởi vì Ngài sợ chúng ta quá chấp trước mà nhìn không thấu. “*Miệng niệm Di Đà, tâm tán loạn. Đau mòn rất hòng chỉ uống công*”. Cho nên Ngài giúp chúng ta nhìn thấy “*chư pháp thật tướng, vô sở hữu, tất cánh không, bất khả đắc*”. Tất cả các pháp đều “*vô sở hữu, rốt ráo không, không thể đắc*”. Tại sao Ngài lại giảng “Phát Khởi Bồ Tát Thù Thắng Chí Nhạo Kinh”? Bởi vì Ngài sợ chúng ta ở trong đạo tràng không

biết chung sống hòa hợp, lại còn phỉ báng người khác, làm đứt đoạn pháp duyên của chúng sinh. Đó không phải là việc nhỏ, đó có thể là tội chướng ở địa ngục A tỳ.

Quý vị coi, mỗi một bộ Kinh đều là sự bảo hộ cho chúng ta. Ngài nhìn thấy cái căn bản làm người của chúng ta đều không vững nên mới giảng “Thái Thượng Cảm Ứng Thiên”, mới giảng “A Nan Vấn Sự Phật Cát Hung Kinh”, “Thập Thiện Nghiệp Đạo Kinh”. Thậm chí, mấy năm nay chúng ta bắt đầu học từ căn bản của căn bản là “Đệ Tử Quy”. Sư Phụ lo nghĩ cho chúng ta rất nhiều. Chúng ta có biết không? Chúng ta phải học theo tâm từ bi của Sư Phụ.

Tôi từng nói điện thoại với Sư Phụ hai lần. Lần đầu tiên vừa đúng lúc tôi ở nhà cô Dương, khi tôi nghe điện thoại thì đầu bên kia nói: “*Có cô Dương ở nhà không?*”. Tôi nói: “*Cô Dương không có nhà. Cho hỏi ông từ đâu gọi tới?*”. Ngài đáp: “*Tôi là Tịnh Không Pháp sư*”. Tôi run lấy bầy: “*Chào Sư Phụ!*”. Việc này không thể trách tôi. Do giọng của Sư Phụ trẻ quá, nhất thời tôi nhận không ra. Đó là lần đầu tiên tôi nghe điện thoại. Mọi người nhất định sẽ nghĩ chắc tôi thường liên lạc với Sư Phụ. Tôi chỉ nói chuyện với Sư Phụ được hai lần. Lần thứ hai là khi tôi từ đảo Tản Hoàng trở về. Lúc đó tôi đi dạy về, vừa hay lúc đó cô Dương đưa điện thoại qua cho tôi. Cuộc điện thoại đó cả đời này tôi cũng không quên được. Tôi vừa nghe máy thì Sư Trưởng liền nói: “*Tất cả tôn giáo đều không có gốc*”. Thật vậy, không có đạo hiếu thì tôn giáo nào cũng không thành tựu được. “*Tất cả tôn giáo đều không có gốc. Lúc này nếu*

chịu phổ biến “Đệ Tử Quy”, chịu phổ biến những đạo lý làm người thì mới gọi là đại từ đại bi”. (Thính giả vỗ tay). Điều chúng ta cảm nhận được là chỉ cần Sư Phụ nhìn thấy được việc gì thì Ngài sẽ toàn tâm, toàn lực mà làm, dốc hết sức Ngài. Đó đúng là thay chúng sinh khổ cúng dường. Tiếp xúc với nhiều tôn giáo, nhìn thấy họ không có gốc, Ngài dẫn đầu đi học văn hóa truyền thống, hy vọng tất cả tôn giáo đều có thể thành tựu trên cơ sở này.

Hơn nữa, Sư Phụ lúc nào cũng canh cánh về sự an nguy của trái đất. Lúc đó, chúng tôi tới Australia chia sẻ một khóa trình tám ngày. Buổi sáng, tôi thức dậy ăn cơm xong thì đi dạy. Kết quả, mỗi lần thức dậy thì tôi đều thấy Sư Phụ đang đi tản bộ. Nhưng tôi rất chấp trước: “*Mình phải đi chuẩn bị bài, hay là đi tản bộ chung với Sư Phụ?*”. Quý vị, phải chuẩn bị bài trước hay đi tản bộ với Sư Phụ trước? Một thời cơ tốt như vậy, có thể thân cận với thiện tri thức lại còn đi chuẩn bị bài. Đúng là đầu óc có vấn đề! Hơn nữa, nói thật là việc chuẩn bị bài càng chuẩn bị càng tệ hại. Tại sao? Đợi lát nữa, đứng bên trên bục giảng là quên sạch sẽ. Quý vị coi, lúc chuẩn bị thi, nếu người nào trước khi thi ba ngày mà ở đó vùi đầu vào học thì chắc chắn thi rất tệ. Trước khi thi ba ngày mà đi dạo chơi sông núi, tâm trạng rất bình thường thì thi tốt nhất. Đúng! Khi nào buông bỏ chấp trước? Hiện tại. Cho nên tôi liền buông bỏ. Mỗi ngày tôi đều đi tản bộ với Sư Phụ. May mà được tản bộ với Sư Phụ, nếu không thì tám ngày đó có thể tôi phải chịu phạt đứng do quên mất bài giảng hết bốn ngày. Thật chứ không phải giả.

Khi tôi đi tản bộ với Sư Phụ, Ngài cho tôi rất nhiều giáo huấn, rất nhiều gợi ý. Trong đó có một đoạn, khi Sư Phụ nói chuyện, người ta hỏi Ngài là người ở đâu. Sư Phụ nói: *“Tôi là người trái đất. Chúng ta là đồng cư”*. Ngôn ngữ dí dỏm, hóm hỉnh đó của Sư Phụ hàm chứa điều gì? Một trí huệ cao độ. Ngài muốn giúp chúng ta phá chấp trước, còn giúp chúng ta tiếp nhận một cách vui vẻ, hoan hỉ. Sau khi mỉm cười thì người đó nói: *“Đúng! Con rất chấp trước”*.

Sự khô tâm của Sư Phụ, chúng ta phải thể hội cho kỹ. Đối với những người học trò bây giờ, chỉ có thể tươi cười mà giảng dạy cho chúng ta, không la được, sợ hễ la một cái thì chúng ta liền bỏ đi mất. Sư Trưởng nói: *“Sinh ra trên trái đất này, lúc nào cũng phải đặt sự an nguy của trái đất trong tâm mình. Đó gọi là đạo nghĩa”*. Cho nên Sư Trưởng hết sức hiểu rõ, việc xây dựng đất nước, giáo dục làm đầu. Giáo dục có bốn sự giáo dục lớn gồm giáo dục tôn giáo, gia đình, trường học, xã hội. Sư Phụ quán sát được phải bắt đầu từ giáo dục tôn giáo để thúc đẩy những giáo dục khác. Vì nhân dân hết sức tôn kính lãnh đạo tôn giáo, cho nên chỉ cần họ phát động thì những sự giáo dục khác cũng sẽ có sự tuần hoàn lành tính.

Quý vị coi, Sư Phụ lãnh hội được rồi, Ngài liền toàn tâm toàn ý mà làm, mới có thể đoàn kết chín tôn giáo lớn ở Singapore lại. Thật sự có thể khiến người ta khâm phục, khiến người ta cảm động, không phải là bạn nói được bao nhiêu mà là bạn làm được bao nhiêu.

Lần này, tôi có cơ hội, không thể keo kiệt. Keo kiệt khi chia sẻ pháp sẽ chịu quả báo ngu si cho nên tôi rất sợ. Tôi đào được của báu ở đó thì nhất định phải kể cho mọi người. Lần này khi ở Pháp, tôi có cơ hội ngồi đối diện với pháp sư Ngô Phạn. Pháp sư Ngô Phạn bây giờ là thư ký của Lão Hòa Thượng, rất có phước, lúc nào cũng có thể nhìn thấy cử chỉ, hành động của Sư Phụ. Chúng tôi có cơ hội thì nhanh chóng đào một ít của báu, liền thỉnh giáo pháp sư: “*Ngài theo Sư Phụ lâu như vậy rồi, điểm nào ở Sư Phụ khiến Ngài thấy cảm động nhất, khâm phục nhất?*”. Pháp sư Ngô Phạn nói: “*Lời nói và việc làm đồng nhất*”. Thật sự có thể khiến người khác cảm động không phải ở tài ăn nói mà là nói được làm được. Pháp sư Ngô Phạn nói tiếp: “*Bất kể tình hình gay cấn, hỗn loạn ra sao, ví dụ một nhóm người ở sân bay hoặc ở nơi công cộng, mọi người đều đang chen lấn, nhìn thấy Sư Phụ vẫn đứng đấy điềm tĩnh*”. Ai đó theo kịp chưa? Bọn họ đều rất kinh ngạc. Một nhóm nhiều người như vậy, trong tình hình khá cấp bách như vậy, Sư Phụ niệm niệm đều nhớ tới mỗi một người.

Có một đại hộ pháp ở Bắc Kinh, lần đầu tiên anh đi nước ngoài tới Australia. Anh cảm nhận sâu sắc rằng, mỗi lần Sư Phụ phải rời một nơi nào đó, Sư Phụ đều hỏi: “*Lư Đổng theo kịp chưa?*”. Khi anh tới Australia, lúc đó đã là nửa đêm, 12 giờ. Anh vừa vào cửa đã nhìn thấy Sư Phụ ngồi đó chờ mình, lúc đó anh quá sức cảm động. Sư Phụ lúc nào cũng coi chúng ta như con mình. Thấy chúng ta thật sự về đến nhà rồi, Ngài liền yên tâm, mau mau thu xếp rồi đi ngủ.

Chúng ta nhìn thấy những việc nhỏ nhất như vậy, Sư Phụ đều thật sự làm được.

Khi chín tôn giáo lớn ở Pháp bắt tay nhau, giống như Phật giáo Nhật Bản, rất nhiều Phật giáo đều rất cảm động. Họ rất khó tưởng tượng ra có thể dùng đức hạnh khiến tất cả các tôn giáo hòa hợp. Sư Phụ lại dùng đức hạnh chiêu cảm mọi người từ Nam chí Bắc tập hợp lại ở Thang Trì, làm nên một thị trấn gương mẫu hòa hợp.

Được rồi, sau này tôi sẽ chia sẻ với mọi người nhiều câu chuyện khác. Hôm nay chúng ta giảng tới đây. Cảm ơn mọi người!

Hết quyển

HỘI LUẬT GIA VIỆT NAM
NHÀ XUẤT BẢN HỒNG ĐỨC
65 Tràng Thi - Quận Hoàn Kiếm - Hà Nội
Email: nhaxuatbanhongduc@yahoo.com
Tel: 04.39260024 – Fax: 04.39260031

Chịu trách nhiệm xuất bản
Giám đốc **Bùi Việt Bắc**

Chịu trách nhiệm nội dung
Tổng biên tập **Lý Bá Toàn**

Biên tập
Nguyễn Thế Vinh

In 1000 cuốn, khổ 16 x 24 cm. Tại Công ty CP In và TM HTC.

Địa chỉ: Tổ 1, Bồ Đề, Long Biên, Hà Nội.

Số ĐKKHXB: 2045 - 2016/CXBIPH/78 - 35/HĐ.

Số QĐXB của NXB: 1357/QĐ - NXBHĐ.

In xong và nộp l-u chiều năm 2016.

Mã số sách tiêu chuẩn quốc tế (ISBN): 978-604-948-571-8